

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT TARİHİ BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TANZİMATIN İLK YILLARINDA DARPHANE-İ
AMİRE' YE DAİR UYGULAMALAR (3 NOLU
DARPHANE DEFTERİ)**

**ABDÜSSELAM SAĞIN
2501110421**

**TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ŞEVKET KAMİL AKAR**

İSTANBUL 2013

Y Ü K S E K L İ S A N S
T E Z O N A Y I

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı : ABDÜSSELAM SAĞIN Numarası : 2501110421
Anabilim/Bilim Dalı : İKTİSAT TARİHİ Danışman : YRD.DOÇ.DR.Ş.KAMİL AKAR
Tez Savunma Tarihi : 19.07.2013 Tez Savunma Saati : 11.00

Tez Başlığı : TANZİMAT'IN İLK YILLARINDA DARPHANE-İ ÂMİRE'YE DAİR UYGULAMALAR
(3 NOLU DARBHANE DEFTERİ)

TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorular sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜ'NE OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF.DR.AHMET KALA		Kabul
2- DOÇ.DR.YÜCEL BULUT		Kabul
3- YRD.DOÇ.DR.Ş.KAMİL AKAR		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-YRD.DOÇ.KADİR YILDIRIM		
2- YRD.DOÇ.DR.HASAN ŞENOCAK		

ÖZ

Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nde on dokuzuncu yüzyıla ait para politikası ve para basımı konuları işlenmiş ve Osmanlı siyasi hayatı için önemli bir kurum olan Darphane-i Amire kurumu incelenmiştir. Tanzimat Fermanı sonrası dönemde Darphane-i Amire'nin işleyişi ve özellikle de Osmanlı Devleti'nde altın ve gümüş para basımında ki rolü üzerinde durulmuş ve bu anlamda Darphane-i Amire'ye ait 3 nolu darphane defteri esas alınmıştır. Bunun yanında kurumun para basımı dışında ne gibi alanlarda faaliyet gösterdiği de araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Para, Tanzimat Fermanı, Darphane-i Amire, Sikke

ABSTRACT

In this study, nineteenth century Ottoman Empire monetary policy and coinage issues have been handled and also Darphane-i Amire, only establishment had right for minting, which is an important institution for Ottoman's political life have been examined. In the period after Tanzimat Edict, Darphane-i Amire's mechanisms and especially the function of institution in minting gold and silver money have been studied and in this sense this study based on Darphane-i Amire's number three record. On the other hand operation areas of institution other than printing money have been investigated.

Keywords: Money, Tanzimat Edict, Darphane-i Amire, Coins

ÖNSÖZ

XVII. yüzyıl sonlarında yapılan para reformu ve Darbhâne-i Âmire'nin mihaniki darp usulünü benimsemesiyle Osmanlı darphaneleri tarihinin üçüncü dönemine girilmiştir. Bu dönemde ilk defa Osmanlı kuruşları basılmış, sağlam bir para sistemi tesis edilmiştir. Ancak XVIII. Yüzyılın ikinci yarısında yaşanan büyük savaşların doğurduğu malî külfet para sistemindeki istikrarın sonunu hazırladı. Savaşların finansmanı için yapılan tağşişler III. Selim döneminde arttı; II. Mahmut döneminde ise Osmanlı tarihinin en yüksek seviyesine ulaştı. Bu durum para sistemini büyük zaafa uğratarak üçüncü dönemin de sonunu getirdi. 1844 yılındaki Tashîh-i Sikke operasyonu ve hemen öncesinde darphanenin İngiltere'den çağrılan uzmanlarca teknik açıdan modernizasyonu ile darphane dördüncü dönemine girdi. Bu dönemde bir altın lira, yüz gümüş kuruş esası benimsendi ve mâdeni para sistemi oldukça istikrarlı bir yapı kazandı. İmparatorluğun yıkılışına kadar devam eden bu dönemde darphane, para basmanın yanında nişan, madalya, ziynet altını ve kıymetli evrak imal işleriyle de uğraştı.

Bu çalışmada, Osmanlı Devleti'nde on dokuzuncu yüzyıla ait para politikası ve para basımı konuları işlenmiş ve Osmanlı siyasi hayatı için önemli bir kurum olan Darphane-i Amire kurumu incelenmiştir. Tanzimat Fermanı sonrası dönemde Darphane-i Amire'nin işleyişi ve özellikle de Osmanlı Devleti'nde altın ve gümüş para basımında ki rolü üzerinde durulmuş ve bu anlamda Darphane-i Amire'ye ait 3 nolu darphane defteri esas alınmıştır. Bunun yanında kurumun para basımı dışında ne gibi alanlarda faaliyet gösterdiği de araştırılmıştır. Konunun tesbitinden başlayarak tezin her aşamasında desteğini benden esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Şevket Kamil AKAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
GİRİŞ	1
1. OSMANLI DEVLETİ'NDE PARA, PARA POLİTİKASI VE TANZİMAT SONRASI YAŞANAN DEĞİŞİMLER	2
1.1. Osmanlı Devleti'nde Para.....	2
1.2. Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Para Çeşitleri	4
1.2.1. Altın Paralar	5
1.2.2. Gümüş Paralar	5
1.2.3. Bakır Sikkeler.....	6
1.2.4. Kaime	6
1.3. Osmanlı Para Politikası ve Tanzimat Sonrası Yaşanan Değişimler	8
1.3.1. Osmanlı Devleti ve Mali Sorunları	10
1.3.2. İç Borçlanmada Strateji Değişimi	11
1.3.3. Para Tağşişi	13
1.3.4. İlk Kaime Uygulamaları.....	16
1.3.5. İlk Kaimelerin Tedavülden Kaldırılması	17
2. DARPHANE.....	19
2.1. Osmanlı Devleti'nde Darphane Kurumu.....	19
2.2. Osmanlı Darphanelerinin Organizasyonel Yapısı	22
2.3. Darphanede Kullanılan Para Basım Teknikleri.....	25
2.4. Darphane Kurumuna Ait Gelir ve Gider Kalemleri	29
2.4.1. Başlıca Gelir Kalemleri.....	29
2.4.2. Başlıca Gider Kalemleri.....	30
3. DARPHANE-İ AMİRE'YE DAİR BAZI UYGULAMALAR	33
3.1. Para Basımı İle İlgili Düzenlemeler	33
3.2. Para Tedavülü Esnasında Karşılaşılan Problemler Ve Kalpazanlık İle ilgili Düzenlemeler	38

3.3. Darphane-i Amire ve Devlet Fabrikaları.....	40
3.4. Darphane-i Amire ve Padişah Emlakları Arasındaki İlişki	43
3.5. Darphane-i Amire ve Maaş Ödemeleri.....	45
SONUÇ	48
KAYNAKÇA.....	50
EK 1: Başbakanlık Osmanlı Arşivi Darbhâne-i Âmire Defterleri Tasnifi (D.DRB.) 3 nolu Defter Transkripsiyonu	52

GİRİŞ

19. yüzyıl Osmanlı tarihi açısından oldukça kritik bir dönemdir. Bu yüzyılda Avrupa'da sanayileşme çalışmaları yoğun bir şekilde sürmekte ve Avrupa büyük bir ekonomik ve sosyal yapı yapı değişikliği yaşamaktaydı. Yaşanan bu değişimlerden Osmanlı İmparatorluğu'nda doğal olarak etkilenmiştir. Osmanlı Devleti yaşanan bu ekonomik ve sosyal değişimlerden etkilenmiştir. Buna örnek olarak Tanzimat Fermanı'nın ilanı ve devlete ait kurumların yaşadığı değişimler ve yenilikler gösterilebilir. Yaşanan bu değişimlerden doğal olarak Osmanlı ekonomik sisteminin temel kurumlarından biri olan Darphane-i Amire'de etkilenmiştir.

Geleneksel ekonomilerin bütününe olduğu gibi, Osmanlı Devleti'ne ait ekonomik yapı da madeni para sistemine dayanıyordu. İmparatorluk XV. yüzyıldan beri, parasal bakımdan çifte maden rejiminde yaşıyordu. Osmanlı Devleti tarihi boyunca farklı zamanlarda farklı para politikaları uygulanmış ve fakat temel olarak Merkantilist iktisat politikalarının da etkisi ile kıymetli madenlerin yurtdışına çıkışını engelleyici ve yurtiçine kıymetli maden girişini teşvik edici politikalar uygulamıştır. Çünkü merkantilizme göre bir devletin zenginlik kaynağı elinde bulundurduğu kıymetli maden miktarı ile doğru orantılıdır. İşte Darphane-i Amire kurumunun Osmanlı Devleti içerisinde bu merkantilist politikaların uygulanması sürecindeki en temel kurum olması, bu kurumun işleyişini ve işleyişinde zamanla meydana gelen değişimleri önemli kılmaktadır.

Ayrıca darphane denilen kurumun Osmanlı Devleti'nde sadece para basımı ile ilgilenmemiş, bunun yanında saraya ait ödemelerin yapılmasında, devlete ve padişaha ait fabrika ve arazilere ait giderlerin karşılanmasında ve askeri harcamaların finansmanında da aktif bir rol almıştır.

1. OSMANLI DEVLETİ'NDE PARA, PARA POLİTİKASI VE TANZİMAT SONRASI YAŞANAN DEĞİŞİMLER

1.1. Osmanlı Devleti'nde Para

Geleneksel ekonomilerin bütününde olduğu gibi, Osmanlı Devleti'ne ait ekonomik yapı da madeni para sistemine dayanıyordu. İmparatorluk XV. yüzyıldan beri, parasal bakımdan çifte maden rejiminde yaşıyordu. Orhan'ın hükümdarlığından beri basılan gümüş para, akçe, ikinci bir aşamada eklenen altın paradan açıktır ki daha kullanışlı idi.¹ 15.yüzyılın son çeyreğinde altın sultaninin piyasaya sürülüşüne kadar, Osmanlı sikkeleri küçük gümüş akçe ile bakır mangırdan oluşuyordu. İlk akçeler Bursa, Edirne ve Marmara havzasında sikkeler üzerinde belirtilmeyen diğer yerlerde darp edildiler. Diğer Türkmen beyliklerinin sikkeleriyle birlikte tedavül edildiler.²

Osmanlı Devleti, kendisinden önce Selçuklularda da var olan uygulamayı sürdürerek, ülke sınırları içerisine kıymetli maden girişini teşvik edici politikalar uygulamış ve ülke dışına maden çıkışını ise engellemeye çalışmıştır. Bu merkantilist politikalar ile Ahmet Tabakoğlu'na göre ekonomi içerisinde para arzının kaynağının daha da daralmaması amaçlanıyordu. Yine Osmanlılar, sarayda ve şahısların ellerinde bulunan altın ve gümüş eşyayı zaman zaman darphaneye gönderip kestiriyor ve böylece bu metallerin eşya olarak yaygın kullanımını engellemeye çalışıyor, bunların para halinde tedavül edilmesini istiyordu.

Osmanlı para sistemi Gresham Yasası olarak bilinen “kötü para iyi parayı kovar” kuralının ve dış fiyatlardaki farklılığın baskısı altındaydı.³ Öyle ki piyasada, içerisinde daha fazla miktarda bakır bulunan Mısır altınları ile ondan daha değerli olan İstanbul altınları arasında sürekli bir mücadele vardı. Bu mücadele sonucunda Gresham Yasası gereği İstanbul altınları piyasadan kayboluyor ve bunun yerine piyasada ağırlıklı olarak Mısır altınlarının tedavül edildiği görülüyordu.

¹ Robert Mantran, **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi I Kuruluş ve Yükseliş Yılları**, İstanbul, İş Bankası Yayınları, 2012, s. 276

² Şevket Pamuk, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi**, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2012, s. 38

³ Ahmet Tabakoğlu, **Türkiye İktisat Tarihi**, İstanbul, Dergâh Yayınları, 2009, s. 304

Ülkedeki altın ve gümüş darlığı, para darlığına o da bazı paraların iyi para konumuna geçip değer kazanmasına, işlem hacminin daralmasına ve depresyona yol açıyordu. Yine altın ve gümüşün görece daha pahalı hale gelmesi, paranın içerisinde yer alan bakır oranının çoğalmasına veya tağşiş denen paranın kenarlarının kırılmasıyla sonuçlanıyordu.⁴ Bu tağşiş uygulamalarının temelinde, esasında devletin kamu açıklarını asli gelirleriyle kapatmakta zorlanmasının olduğu söylenebilir. Özellikle de ekonomik krizlerin ve mali sıkıntıların yaşandığı ve bunların nispeten uzun sürdüğü dikkate alındığında, tağşiş politikasının uygulayıcılarının bunu alışkanlık haline getirmelerinin yanı sıra, bir anlamda ekonomik çaresizliğin de kaçınılmaz bir sonucu olarak bu tağşişleri gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır.

Bu genel bilgilerin ötesinde Osmanlı para sisteminin en belirgin özelliklerinden birisi devletin kamu maliyesindeki dengelerin bozulmasına paralel olarak paranın ayarı ile oynamasıdır. Bu belirgin özellik Klasik Dönemden 1844 yılındaki tashih-i ayar kararına kadar kendini göstermiş, krizlerin artışları ve sürekliliğine paralel olarak dozunu iyice attıran bir görünüm sergilemiştir. Devletin bu müdahaleleri yanında Osmanlı paralarının sıklıkla kalpazanlığa konu olduğu da bilinmektedir.

Osmanlı Devleti'nde akçeye ilk müdahale Sultan II. Mehmed döneminde yapılmıştır. Sultan II. Mehmed'in saltanatı sırasında 1444 yılında başlayan tağşişlerin sayısı altıya ulaşmış, 1444 tarihinde 100 dirhem gümüşten 290 akçe kesilirken 1481 yılına gelindiğinde aynı ağırlık gümüşten 410 akçe kesilmeye başlanmıştır. Bir taraftan aynı ağırlık gümüşten kesilen akçe sayısı artarken diğer taraftan akçenin ağırlığı aynı zaman aralığında yaklaşık üçte biri kadar düşürülmüş ve ağırlığı 1,06 gramdan 0,75 grama gerilemiştir. Fatih Sultan Mehmet döneminde 1582 yılına gelindiğinde ise 100 dirhem gümüşten kesilen akçe sayısı 450 ye ve akçenin ağırlığı ise 0,68 grama düşürülmüştür. Duraklama dönemi ile birlikte devletin artan mali istikrarsızlıkları para sistemine de yansımış, akçeye yapılan müdahalelerin boyutu da artmıştır. 1586 yılında yapılan büyük tağşişle başlayan bu dönem 18. yüzyılın başlarına doğru akçenin değerinin büyük ölçüde ortadan kalkmasına yol açmış, nihayet 1818 tarihinde tarih sahnesinden silinmiştir. Bahsedilen yılda yapılan büyük tağşişle 1584 yılında 100 dirhem gümüşten kesilen akçe sayısı 450 den 800 e çıkmış ve akçenin

⁴ Tabakoğlu, a.g.e., s. 305

ağırlığı ise 0,38 grama gerilemiştir. 1689 yılına gelindiğinde aynı ağırlık gümüşten kesilen akçe sayısı 1.400 e yükselirken akçenin ağırlığı 0,23 grama kadar düşmüştür. Para sisteminin temelini oluşturan akçenin piyasadan yavaş yavaş kaybolması ile devlet bunun yerine ikame olmak üzere 1703 yılında yeni bir gümüş sikke darp ederek para sisteminde ayarlamaya gitmiştir. Kuruş adı verilen bu yeni gümüş paranın değeri 1 kuruş = 40 para = 120 akçe olarak belirlenmişti. Fakat ilerleyen yıllarda kuruş da devletin müdahalesinden nasibini almış ve devletin içinde bulunduğu istikrarsızlık paraya kısa sürede yansımış nihayetinde kuruşun hem bütünsel ağırlığı hem de içinde bulunan gümüş içeriğinin ağırlığı giderek azalmıştır. Kuruşun ağırlığı 18. yüzyılın başlarından II. Mahmud'un iktidara geldiği 1808 yılına kadar yaklaşık %50, saf gümüş içeriği ise %60 civarında azalmıştı.⁵

II. Mahmud dönemi ise Osmanlı para tarihinde en büyük taşşışlerin yaşandığı bir dönem olmuştur. Adı geçen padişahın tahta çıktığı yıl kuruşun ağırlığı 12,8 ve içerdiği saf gümüş 5,9 gram iken, vefat ettiği 1839 tarihinde kuruşun ağırlığı 2,14 ve saf gümüş içeriği 0,94 grama kadar düşmüştür. 1844 yılında yapılan madeni para reformu ile madeni paralardaki taşşış dönemi sona ermiştir.⁶

Osmanlı para sisteminin ikinci önemli özelliği ülke sınırları içerisinde çok sayıda yerli ve yabancı paranın birlikte tedavül etmesidir. Bu durum Osmanlı paralarının kıymetli maden içeriklerinin giderek azaltıldığı ve devletin mali anlamda iyice sıkıntıya girdiği dönemlerde daha belirgin hale gelmiştir. Tanzimat dönemi öncesine gelinde ülkede yaklaşık 40 üzeri tedavül eden madeni paranın bulunması para sisteminin bu özelliğini gösteren en güzel kanıttır.⁷

1.2. Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Para Çeşitleri

Osmanlı Devleti parasal uygulamalarında Roma ve Bizans'tan, ortaçağ İslam devletlerinden, Moğolların İran'da kurduğu İlhanlılar devletine, İtalyan kent devletlerine ve nihayet İspanya'ya kadar Akdeniz havzasının önde gelen devletlerin para geleneklerinden etkilendiler ve zaman içerisinde bu geleneklerin taşıyıcısı

⁵ Pamuk, a.g.e., s. 52, 68, 50, 175, 178, 208

⁶ Ali Akyıldız, **Para Pul Oldu, Osmanlı'da Kâğıt Para, Maliye ve Toplum**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2003, s. 30-34

⁷ Akyıldız, a.g.e., s. 30-34

konumunda oldular.⁸ Osmanlılarda ilk sikke, devletin kurucusu Osman Bey (1299-1324) zamanında basılmıştır. Bu gümüş akçenin her iki yüzünde de Osman bin Ertuğrul yazılı olup, darp yeri ve tarihi bulunmamaktadır.⁹ Orhan Bey döneminde darp ettirilen ilk gümüş akçelerin üzerinde "Orhan halledallahü mülkehü" (Allah mülkünü daim kılsın) veya "es-Sultan'ül a'zam Orhan bin Osman halledallahü mülkehü" gibi ifadeler ile darp yeri olarak Bursa'nın adı geçmektedir.¹⁰ İlk basılan akçe bir miskalin dörtte biri yani, altı kırat ağırlığındaydı. İlk bakır para da I. Murad döneminde, 'sultanî' adı verilen ilk altın para ise Sultan II. Mehmed döneminde 1478 yılında darp edilmeye başlanmıştır. Ancak yine Fatih döneminde, İstanbul, Edirne ve Üsküp'te 'frenji filori' (duka), 'tutuli filori' (Cenova altını) ve 'eşrefiye' (Mısır altını) gibi yabancı altın paralar da darp edilmiştir.¹¹

1.2.1. Altın Paralar

Osmanlının kuruluş dönemi olarak nitelendirilen ilk 150 yıllık dönem içerisinde gümüş akçe özellikle yerel işlemlerde ekonomiye ve devlete bir hayli kolaylık sağlamıştır. Ancak, toprakların genişlemesi ve ticaret yollarının denetim altına alınması ile tüm Doğu Akdeniz'de kabul görececek bir ödeme aracının oluşturulması ve piyasalarda kabul görmesi gerekmektedir. Bu yüzden Osmanlılar altın parayı darp ettirmeyi gerekli görmüşlerdir.¹² Fatih, İstanbul'un fethinden hemen sonra, elde edilen ganimetlerden yararlanarak altın para basma tecrübesine girişti. Bu dönemde basılan Osmanlı altın paraları, Venedik ve Ceneviz altın paraları örnek alınarak darp edilmekteydi. Osmanlılar kendi adlarına bastırdıkları "sultanî" veya "hasane-i sultanîye" adını verdikleri altın sikkeleri ilk kez H. 882/M.1477-78 yılında İstanbul'da bastırdılar. Darp ettirilen ilk altın sikkenin ayar ve çapında Venedik dukası standart olarak alınmıştır.¹³

1.2.2. Gümüş Paralar

Akçe (Osmani), 0,7 gr. ağırlığında olan gümüş akçe, Anadolu ve Balkanlarda 17. yüzyıla kadar küçük, orta ve büyük parasal büyüklüklerin en önemli hesap

⁸ Pamuk, a.g.e., s. 17-18.

⁹ Oğuz Tekin, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Para**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 1999, s. 171

¹⁰ Tekin, a.g.e., s. 34

¹¹ Ziya Uygur, **Osmanlı Devletinde Enflasyon ve Toplumsal Düzene Etkileri**, İstanbul, Bayrak Matbaa Ltd. Şti., 1998, s. 72

¹² Pamuk, a.g.e., s. 65

¹³ Pamuk, a.g.e., s. 171

birimiydi.¹⁴ Büyük gümüş sikkeler ilk defa II. Süleyman zamanında basılmıştır. 1687-1688 yılında darp edilen ve ağırlığı İstanbul vezni ile 6 Dirhem (19.24 gr), ayarı binde 898 olarak tespit edilmiştir.¹⁵ II. Mahmut döneminde 1810 yılından 1828 yılına kadar yapılan ıslahat hareketleri, Osmanlı'nın mali sistemindeki sorunları çözmek yerine daha da ağırlaştırmıştır. 1810 yılında vezni eski ikiliklere eşit, iki yüz paralık beşlikler basılmıştır ancak bu paralar mecrediye ile kıyaslandığında, hakiki kıymetleri on sekiz kuruş sekiz para olmasına rağmen piyasaya yirmi altı buçuk kuruş olarak tedavüle çıkarılmış ve bu paralara *cihadiye* adı verilmiştir. Ayrıca hakiki kıymeti olan ufak paralar da taşışe gitmiştir. Yeni beşliklerin yüzlük, yirmilik ve onluk kısımları da basılmış tedavüle sürülmüştür. Yine Sutan II. Mahmut döneminde *Altılık* adıyla 240 para veya altı kuruş değerinde bir sikke daha tedavüle çıkarılmıştır. Altılık'ların da *üçlük* (üç kuruşluk) ve *altmışlık* (altmış paralık) olmak üzere ufaklıkları da çıkarılmıştır. Yine Sultan Abdulmecit döneminde de 20, 10, 5, 1, kuruşluk ve 20 paralık gümüş sikkeler basılmıştır.

1.2.3. Bakır Sikkeler

Osmanlı para sisteminin en alt basamağında yer alan bakır para, bünyesinde barındırdığı maden içeriğine göre değil, devletin tespit ettiği değerler üzerinden işlem görmüş olan sikkeler grubundandır. Osmanlılar ilk bakır sikkeyi I. Murad döneminde bastırmışlardır. Bu paralara "mankur", "mangur" denildiği gibi, "sikke-i nühasiye" veya "kızıl mangır" adı da verilmiştir.¹⁶ Mangırlar, XV. ve XVI. yüzyılın ikinci yarısına kadar günlük alışverişlerde oldukça işe yaramışlardır. Meselâ, bir okka (1280 gr) ekmeğin bir akçe olduğu dönemde, günlük ihtiyaçların karşılanması için bakır paralara ihtiyaç duyulmuştur.¹⁷

1.2.4. Kaime

1840'da kaime basımına geçişi hazırlayan koşullar arasında özellikle II. Mahmut döneminde yaşanan savaşlar, iç isyanlar ve Yeniçeri Ordusu'nun kaldırılarak yerine kurulan Asakiri Mensure-i Muhammediye'nin teşkili için artan mali yük ve dolayısıyla artan hazine açıkları sayılabilir. Ayrıca, en fazla ve en hızlı sikke

¹⁴ Pamuk, a.g.e., s. 73

¹⁵ Uygur, a.g.e., s. 85

¹⁶ M. Belin, *Osmanlı İmparatorluğunun İktisadî Tarihi*, Ankara, Gündoğan Yayınları, 1999, s. 106

¹⁷ Pamuk, a.g.e., s. 75

tağışının yapıldığı II. Mahmut döneminden sonra, artık paranın tağışta tahammülü kalmamıştır.¹⁸ Dolayısıyla, birinci kaime uygulamasında amaç, her türden ödemelerde mübadele aracı sağlamanın yanı sıra, asıl olarak devletin iyice sıkışan maliyesine tipik bir iç borç senedi rolüyle ek gelir sağlamaktı. Zira Tanzimat reformlarının yerine getirilmesi, bir miktar finansmana ihtiyaç duyuyor idi. Ancak, kaimelerin küpürlerinin büyüklüğü nedeniyle mübadele aracı olmaktan çok, değer saklama aracı olarak kullanılmaya başlandığı için, nakit sıkıntısı baş göstermiştir. Ayrıca, kaimelerin sadece iç piyasada kullanıma dönük oldukları unutulmamalıdır. Dış ödemelerde, madeni paralar üzerinden poliçeler kullanılıyordu.¹⁹ Esasında ilk kaimeler alt yapı bakımından hazırlıksız ve hızlı bir şekilde piyasaya çıktığı için son derece basit, taklide müsait ve tedavüle uygun olmayan tuhaf bir şekil ve boyutta imal edilmişti. Bu durum kısa süre içinde kalpazanların dikkatini çekmiş ve kaimeler taklit edilmişti.²⁰ Piyasada “Esham Kaimesi” veya “evrak-ı nakdiye” olarak da anılan, en fazlası 500 kuruş olan ve halk arasında “Kayme” olarak bilinen el yazısı ile hazırlanan kâğıt paranın 8 yıl tedavül süresi ve % 12,5 faiz getirisi vardı. İstanbul’da ve diğer vilayetlerde piyasaya sürülen Kaimelerin miktarı 32 bin Kесе idi. Ancak, kısa sürede piyasada sahtelerinin basılması, faiz getirilerinin ödenmemesi, halkın günlük alışverişte kâğıt parayı tercih etmemesi ve esham gibi algılayarak zamanı geldiğinde faizini almak için saklaması, Galata bankerlerinin kaimeleri paradan saymaması, el ile yazılması nedeniyle kalpazanlar tarafından taklit edilmesi, bu paranın sürekli değer kaybetmesine ve enflasyon artışına neden oluyordu. Bu nedenlerden ötürü piyasada itibarı zayıf olan kaimelerin itibarını artırmak için devlet kabartma mühür ve numara vererek matbu kaimeleri 1842 yılında piyasaya sürmüştür, ancak beklenen itibar yine de sağlanamamıştır. Hem itibarı zayıf kalmış, hem de kalpazanlar tarafından hemen taklit edilmiştir. Daha sonra piyasaya sürülen Kaimelerin hem miktarı az hem de faizi % 6 olarak belirlenmişti. 1844 yılında *Kaime*’nin piyasada oluşturduğu güvensizlik 1844 para reformunu zorunlu hale getirecektir.

¹⁸ Akyıldız, a.g.e., s.39-40

¹⁹ İlhan Tekeli, Selim İlkin, **Para ve Kredi Sisteminin Oluşumunda Bir Aşama: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası**, Ankara, TCMB Yayınları, 1997, s. 46

²⁰ Akyıldız, a.g.e., s. 87

1.3. Osmanlı Para Politikası ve Tanzimat Sonrası Yaşanan Değişimler

Osmanlı Devletinde uygulanan parasal sistemi daha iyi anlayabilmek için temel olarak incelenmesi gereken iki unsur olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki İslam dinine ait ekonomik kurallar ve ikincisi ise mevcut zamanda ki dünya ekonomik konjonktürüdür. Bu iki kavram Osmanlı Devleti'ne ait parasal sistemin temel taşlarını oluşturmaktadır.

Osmanlı Devleti özellikle II. Mahmut dönemi ile birlikte yeni bir yapılanma içerisine girmiştir. Bu yapılanma içerisinde ekonomi ile ilgili köklü bazı değişiklikler de bulunmaktaydı. Özellikle 1800 ile 1844 yılları arasını kapsayan bu yenileşme hareketleri aynı zamanda Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinin de etkilerini göstermektedir.

Osmanlı Devleti'nin 1808-1839 yılları arasındaki ilk yenileşme ve dönüşüm dönemi, iç ve dış ayaklanmalarla dolu bir dönemdi. Ayaklanmaların bastırılması ve kamuya ait otoritenin tekrardan tahsis edilmesi gerekiyordu. Bu sebeple başlatılan reform çalışmaları, merkezi hükümet harcamalarını 1700 lü yılların sonundan 1800 lü yılların ortalarına kadar yaklaşık 2,5-3 kat arttırmıştır. Tabi ki bu harcamaların yine büyük bir kısmını ordunun modernizasyonu oluşturmaktaydı. Doğal olarak bu kadar yüklü maliyet gerektiren reformların yapılabilmesi için Osmanlı Devleti hâlihazırda dağınık bir vaziyette bulunan gelir kalemleri ile ilgili düzenlemeler yapmak durumundaydı ve bu amaçla yapılması gereken en temel düzenleme ise gelir kalemlerini tek elde toplamaktı. Osmanlı Devleti bir taraftan reformların finans kaynaklarını oluşturabilmek için bazı düzenlemeler ile vergileri artırma yoluna giderken, diğer taraftan yine bu dönemde 1838 yılında İngiltere ile imzalanan Ticaret Antlaşması Osmanlı sanayisinin gelişmesini engelliyor ve İngiliz mallarının ithalatını artırıyordu. İngiliz mallarının Osmanlı pazarı içerisinde mevcut payı artmaya başladıkça Osmanlı Devleti'ne ait vergi gelirleri de önemli ölçüde düşmeye başlıyordu.

Tanzimat dönemine kadar genellikle yaşanan mali bunalımları madeni paraların ayarlarını değiştirmek sureti ile aşmaya çalışan Osmanlı Devleti, Tanzimat ile

birlikte maliyeye ait giderleri karşılamak amacı ile kaime basımına başladı.²¹ İlk olarak 1840 yılında 160 milyon kuruş değerinde kaime piyasaya sürüldü.²² Kaimeler her ne kadar kurumsal olarak altın ve gümüş garantisi altında idiyseler de uygulamaya bakıldığı zaman hiçbir güvenceleri bulunmamaktaydı. Osmanlı'da para basımında belirli ve sistematik bir düzenin bir türlü sağlanamamış olması ve yaygın bir şekilde bu kaimelerin sahtelerinin piyasaya sürülüyor olması kaimelerin değerinde baş döndürücü bir düşüş yaşanmasına sebep oluyordu. Yine bu sebepten dolayı devlet hazinesi kaimelerin faizlerini ödeyememeye başladı.²³ Osmanlı ekonomisi 1860 yılına gelindiğinde 10 milyon lira dolaşımdaki para ve 2,5 milyon lira da faizli para olmak üzere toplam 12,5 milyon liralık para miktarına sahipti ve bu durum ekonomiyi zor durumda bırakıyordu. Devletin ileri gelenleri bu duruma 1862 yılında İngiltere'den dış borç alarak kaimeleri piyasadan toplamak suretiyle müdahale etmiştir.²⁴ Buraya kadar edindiğimiz bilgiler bize, ulusal ve uluslararası ticarete madeni paraların kullanılması, tedavüldeki altın ve gümüş arzı; fiyatlar, ücretler ve faiz oranlarıyla yakından ilişkili olduğu sonucunu vermektedir. Osmanlı para, maden, gümrük ve vergi politikaları, o günün iktisadi mantığı veya rasyonalitesinin gerekleri doğrultusunda belirlenmemiş, daha çok günün dayatmış olduğu şartlar gereği belirlenmiştir.

Tanzimat sonrası yaşanan reform hareketleri kapsamında alınan kararlardan olan *tashih-i ayar* veya *tashih-i sikke* adıyla anılan paranın iyileştirilmesi kararı (26 Safer 1256 h. / 29 Nisan 1840 m.), bu dönemden sonra Osmanlı Devleti'ne ait para basım sisteminin ana hatlarını oluşturmaktaydı. Bu yeni karar sonrası ilk para basımı 22 Nisan 1260 yılında gerçekleştirilmiştir.²⁵ Bu yeni sitem ile gerçekleştirilen para basımı sonucunda "*mecidiye*" olarak adlandırılan ve Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar da kullanılacak olan paraların basımı gerçekleştirilmiştir. Bu paralara *mecidiye* adının verilmesinin nedeni ise, bu paranın basımının Sultan Abdülmecid zamanında

²¹ Zafer Toprak, "Osmanlı Devleti'nde Para ve Bankacılık", **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi**, C:3, İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, s. 761

²² Emine Kiray, **Osmanlı'da Ekonomik Yapı ve Dış Borçlar**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2008, s. 45-46

²³ Paul Dumont, "Tanzimat Dönemi, 1839-1878", **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, Der. Robert Mantran, İstanbul, Alkım Yayınları, 2007, s. 84

²⁴ Aslan Eren, "Osmanlı Ekonomisinde Kurumsal Gelişmeler", **Osmanlı Ansiklopedisi**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 1999, s. 238

²⁵ Cüneyt Ölçer, **Sultan Abdülmecid Devri Osmanlı Madeni Paraları**, İstanbul, 1978, s. 17

yapılmasıdır.²⁶ Bu dönemden itibaren basımı gerçekleştirilen paralar da artık ondalık sistem benimsenmeye başlanmıştır. Bu ondalık sisteme göre lira ve kuruş temel esaslardır.

Şekil açısından bu dönemde basılan paralar incelendiği vakit, altın paralarda önyüzde basım yılı ve tuğranın yer aldığı görmekteyiz. Arka yüzünde ise yine basım yılı ve yerine ait bilgiler bulunmaktaydı. Gümüş paralarda ve bakır paralarda da yine aynı ibareler yer almaktaydı.²⁷ Daha öncede bahsettiğimiz gibi Osmanlı Devleti bu basım tarzını Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar sürdürmüştür. Fakat bu arada Sultan II. Abdülhamid döneminde nikelden para basımının da tecrübe edildiğini, fakat nikelin altın ve gümüş paralar gibi gerçek bir değerinin olmadığını sadece itibari değerinin olduğunu biliyoruz. Bu nikel sikke paraların ön yüzünde “hürriyet, müsavat, adalet” kelimelerinin yazılı olduğunu görmekteyiz.²⁸ Genel hatları ifade ettiğimiz bu parasal dönüşüm sürecini, mali sorunların ortaya çıkış dönemi, iç borçlanmada strateji değişimi dönemi, para taşıması dönemi, kaime uygulamasına geçiş dönemi ve kaimelerin tedavülden kaldırılması dönemi olarak incelemeye çalışacağız.

1.3.1. Osmanlı Devleti ve Mali Sorunları

Karlofça Antlaşması ve Kabakçı Mustafa isyanı sonuçları itibari ile 1800'ler sonrası Osmanlı imparatorluğunu etkileyen en önemli iki vakadır. 1699 yılında yapılan Karlofça Antlaşması, Osmanlı'da askeri modernleşmenin gerekliliğini ortaya koymuştur. Doğal olarak ordudaki bu yenileşme ve dönüşüm hareketi geleneksel ordu temsilcilerini rahatsız etmiştir.

Müteakip yüzyılda 1807 yılında yeniçeri, medrese öğrencileri ve İstanbul'daki alt halk tabakalarının katıldığı ayaklanma, dramatik sonuçlarıyla birlikte Osmanlı ordusunu Nizam-ı Cedid taraftarları ve Yeniçeri taraftarları olmak üzere ikiye bölecektir. İki kesim de Osmanlı merkezi devlet yapısını zorlayacaktır. Bu zorlama karşısında devlet, sadece askeriyede yenileşme ve dönüşüme değil, idare ve maliye alanında da II. Mahmut önderliğinde yenileşme ve dönüşüme karar vermiştir.²⁹

²⁶ Günay Paksoy, **Anadolu'da Altın ve Gümüşe Vurulan Osmanlı Damgası, Anadolu'da Paranın Tarihi**, Ankara, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Yayınları, 2011, s. 183

²⁷ Paksoy, a.g.e., s. 184-186

²⁸ Paksoy, a.g.e., s. 187

²⁹ Ömer Açıkgöz, “Osmanlı Para Politikasında Reform Çabaları: 1800-1844 Dönemi Üzerine Bir Değerlendirme”, **Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C:6 S:12, 2010, s. 372

Osmanlı ilk yenileşme hareketlerini esbabı mühimmeleri, ayaklanmalar ve uzun süren savaşların neden olduğu bunalımlı yıllardır. Ayaklanmaları bastırmak, kamu otoritesini sağlamak, güçlenen orta düzeydeki âyan ve derebeylerin mahalli idaredeki ve devletin vergi gelirlerinin paylaşımı üzerindeki gücünü kırmak ve toplumsal yenileşmeyi sürdürmek amacıyla başlatılan reform çalışmaları, merkezî hükümet harcamalarını 18. yüzyılın sonlarından 1840'lı yıllara kadar % 250-300 oranında artırmıştır. Bu harcamaların yarısının ordunun modernize edilmesi için yapılan harcamalar ile savaş giderlerinden oluştuğu söylenebilir.³⁰

1800-1839 yılları arasında Osmanlının başta Rusya, İran, Mısır ile giriştiği savaşlar Yunanistan ve Sırbistan gibi ayrılıkçı unsurların sebep olduğu ayaklanmalar neticesinde kaybedilen savaşların maliyeti ve elden çıkan toprakların neden olduğu gelir kaybı Osmanlıda mali yapıyı önemli ölçüde zarara uğratmıştır.

Merkezî hükûmeti güçlendirmek amacıyla başlatılan idari, askeri, eğitim ve adalet alanındaki reformlar yapıldıkça, bunları finanse edecek kaynakların talebi de artmaktaydı. Ancak reformların önemli amaçlarından birisi de, devletin gelirlerini yeniden yapılandırmak ve devletin dağılık haldeki gelir kaynaklarını tek merkezde toplamaktı.

Osmanlı gelir arttırıcı önlemler geliştirmekle beraber öte yandan 1938 Balata Limanı antlaşması sonrası artan İngiliz sanayi malları ithalatı ve neticesinde yerli üretimde meydana gelen olumsuz etkilerin izalesi ile de ilgilenmek zorundaydı. Cephesi gündün güne genişleyen savaşlar tarımsal üretimi de önemli ölçüde azaltmış bu ortamda rekabet gücü iyi gerileyen Osmanlı pazarında artan oranda İngiltere menşeli malların yayılması sonucu önemli bir gelir kaybı meydana gelmiştir. Hazineyi gelir kaybına uğratan diğer önemli bir husus sahip olduğu inhisarların yapılan ticaret antlaşmaları neticesinde ortadan kalkması olmuştur.

1.3.2. İç Borçlanmada Strateji Değişimi

“17. yüzyılın sonuna kadar İslam ülkelerini çoğunda olduğu gibi Osmanlılarda da devlet iltizam sistemini hem vergi toplama hem de kısa vadeli iç borçlanma için kullanmakta idi. Ancak 16.yüzyılın sonlarından itibaren bütçe açıkları kronikleşince, devlet iltizam sistemini vergi toplamaktan çok iç borçlanma yönünde kullanmaya

³⁰ Açıkgöz, a.g.e., s. 373

yönelmişti. İltizam kontratlarının süreleri uzatılmış ve böylece müzayedeleri kazanan ve devlet adına vergi toplayacak kişi ya da ortaklardan daha yüksek oranda peşin ödeme talep edilmeye başlanmıştı.”³¹

Malikâne sistemine geçişle beraber aynı amaca taalluk eden daha ileri bir uygulamaya geçilmiş oldu. Malikâne düzeninde devlet, bir gelir kaynağından (mukataa) vergi toplama hakkını vergiyi toplayacak kişiye hayatının sonuna kadar satmaktaydı.³² Bu bağlamda malikâneceiden her yıl belirli bir miktar peşin ödeme (muaccele) yapması bekleniyordu. Ödenecek senevî miktar önceden belirlenmek üzere muaccelinin miktarı müzayedenin sonuca göre belirleniyordu. Müzayede sistemini olumlu karşılayanların temel enstrümanın bu sistemle kontrat süresinin uzatılması sayesinde malininkilerin köylüye iyi davranacakları ve böylelikle bunun üretimde bir artışa neden olacağıydı. Oysaki iltizama nazaran en önemli yenilik vergi gelirlerini garanti edilerek daha uzun dönemli borçlanmayı sağlamasıydı.

Osmanlı sisteminde mali ve askeri sistemin 1768-1774 harbinin akabinde bozulmasıyla beraber esham adında önceki uygulamalarla benzerlik gösteren yeni bir borçlanma sistemine geçildi. Bu sistemde devlet toplayacağı gelirleri dayanak göstererek esham senetleri çıkarıp bir muaccele karşılığında belirli oranlarda ömür boyu esham namdarına ödeme yapmayı taahhüt ediyordu. Eshamlar nama olduğu için hamiline şeklinde elden ele geçmesini engelliyordu. Namdarı ölen esham senedi devlete geçerek ödemeler duruyordu.

Esham sistemine geçişin temel nedeni geliri büyük sermayedarlardan daha küçük sermaye sahiplerini de yararlanabileceği şekilde paylara bölerek edinmelerini sağlamaktı. Devletin esham paylarının kişiler arasında alım ve satımını engellememesi ve böylece ilk alıcıların ölümünden sonra mirasçılarında devletten gelir sağlamaya devam etmesi nedeniyle bu yeni düzenin yararları sınırlı kaldı.³³

Mali koşulların düzeldiği dönemlerde vazgeçilen bu uygulama borç bulmanı mutlak anlamda zaruret teşkil ettiği dönemlerde eshamın daha da genişlediğine şahit olmaktayız. Esham mali düzenle ters orantılı seyir izleyerek vuku bulmuştur.

³¹ Pamuk, a.g.e., s. 206

³² Mehmet Genç, “A Study of the Feasibility of Using Eighteenth Century Ottoman Financial Records as an Indicator of Economic Activity”, **Türkiye İktisat Tarihi Seminerleri**, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 1975, s. 231-296

³³ Pamuk, a.g.e., s. 207

Osmanlı devletini finansman ihtiyacını karşılamak için başvurduğu diğer bir enstrüman dış borçlardır. Tarihinde ilk kez Osmanlılar 1787-1792 savaşı sırasında Fransa, İspanya veya Hollanda'dan borç almayı düşünmüştür. Hollanda Osmanlıya borç veremeyeceğini bunun yerine özel sektörle ilişki kurmak suretiyle finansman ihtiyacının karşılanabileceği tavsiyesinde bulunmuştur. Fransız İhtilalinin yarattığı güçlükler söz konusu önerinin tatbikini güçleştirmiştir. Diğer bir borç kaynağı olarak talepte bulunulan Müslüman ülke Fas'ın da mali yapısı itibariyle bu isteği karşılamaktan uzak olduğu görülmüştür.

1.3.3. Para Tağşişi

Tağşiş, Osmanlı'da devlete ek gelir elde etmek amacıyla yapılırdı. Bugünkü anlamıyla tağşiş hem para basma, hem de devalüasyondur. Her tağşiş sonucunda fiyatlar yükseldiği için ordu mensupları ve diğer memurların alım gücü azalırdı. Genelde, tağşiş yeniçeri ayaklanmalarının sebebi olarak görülürdü. Tağşişlerin yoğun sürdüğü dönemlerden sonra sosyal huzursuzluk artar, halk daha çok yabancı paralara yönelirdi.³⁴ Olağanüstü dönemlerde Osmanlı Devleti mevzu bahis diğer finansman önlemlerinin yanında tağşişleri bir dolaylı gelir yöntemi olarak kullandığını müşahede etmekteyiz. Temel sıkıntı devletin asli kaynakları ile kamu açılarını finanse edememesidir.

Kamu maliyesinin bozulduğu dönemlerde Osmanlı para sisteminin en belirgin politika araçlarından biri olan paranın ayarı ile oynanması klasik dönemden 1844 te tashih-i sikke kararına kadar vücut bulmuş, krizlerin artması ile beraber da yayılma alanı genişlemiştir.

II. Mahmut 1808 yılında tahta çıktığında Osmanlı kuruşunun içinde 5,9 gram gümüş bulunmaktaydı ve bu miktar 1789'dan beri değişmemişti. Ancak daha sonraki otuz yılda, kuruşun içeriği, gümüş miktarı, kimi zaman hızlı kimi zaman da yavaş azaldı. Osmanlı para biriminin gümüş içeriği 1831-1832 yılında 0,5 gram ile en düşük düzeyine indikten sonra 1832 yılında 0,94 grama 1844'te 1,0 grama çıktı ve Birinci Dünya Savaşı'na kadar bu düzeyde kaldı. Böylece 1808 ile 1844 yılları arasında kuruş, gümüş içeriğinin yüzde 83'ünü kaybetmiş oldu.³⁵

³⁴ Açıkgöz, a.g.e., s. 383

³⁵ Pamuk, a.g.e., s. 207

Bu dönemlerde iç piyasada tedavülde olan yabancı sikkeler karşısındaki kur değeri de paralel olarak düşmüş ve genel fiyat düzeyi de aynı oranda yükselmiştir.³⁶

Nüvizmatik veriler incelendiğinde kuruşun azalan değeri gözlemlenebilmektedir. Sadece II Mahmut döneminde hepsi birbirinden farklı on ayrı dizi gümüş sikke piyasaya sürülmüştür. Bir, iki buçuk, beş ve nihayetinde altı kuruşluk geniş yelpazede kuruşlara tesadüf edilmektedir. Sikkeler ortalama on yıl tedavülde kalmıştır. Benzer şekilde II. Mahmut döneminde zer-i mahbup, rumi, adli, hayriye ve mahmudiye namlarıyla birbirinden farklı standartlarda altın sikkeler tedavüle çıkmıştır. Ve fakat altın sikkelerdeki tağşiş oranı gümüş sikkelerden sınırlı kaldı. Otuz yılda altın sikkelerin altın oranı yüzde yirmi azaldı. Altın sikkelerde tağşiş oranının daha düşük düzeylerde seyretmesinin en önemli sebebi devletin muamelelerinde gümüş sikkeyi tercih etmesiydi.

II. Mahmut zamanında ki para ayarı düzenlemelerini iki döneme ayırabiliriz. 1808-1822 yılları arasına altı farklı sikke basılmıştır. Altıncı diziye ulaşıldığında kuruşun gümüş içeriği 1808'e kıyasla yüzde 60 oranında azalarak 2,32 grama inmiştir. Bu birinci dönemdeki tağşişlerin ardından, Rusya, İran ve Yunanistan ile girişilen savaşlar vardır. Nitekim 1810'da piyasaya sürülen üçüncü dizi sikkelerin gümüş içeriklerinin Rusya ile girişilen ve sürüp gitmekte olan savaş nedeniyle düşürüldüğünün altını çizmek gerekir ve halktan destek örmek amacıyla devlet, yeni sikkelere cihadiye adını verdi. Bu sikkeler sekiz yıl tedavülde kaldı. Aynı yıllarda cihadiye eshamı adı altında yeni bir esham da piyasaya sürüldü. Bu kâğıdı savaş bonolarının Osmanlı tarihindeki ilk örneği olarak kabul etmek doğru olur.³⁷

II. Mahmut döneminde Rusya savaşı esnasında para tağşişinde daha saldırgan bir politika izlenmiştir. Savaş harcamalarının neden olduğu yüksek miktarda harcamaların yanında kaybedilen savaşın tazminatı olarak ödenen dört yüz milyon kuruş Osmanlı mali yapısına ve zaten tağşişler yüzünden kan kaybeden Osmanlı parasına çok ciddi zararlar vermiştir.

Osmanlı devlet tağşiş kararı alırken, tağşişin kısa vadede kazandıracağı yarar ve uzun vadede katlanılması gereken maliyetler arasında karar vermek durumunda kalıyordu.

³⁶ Açıkgöz, a.g.e., s. 383

³⁷ Pamuk, a.g.e., s. 212

Bu bağlamda tağşiş uygulamalarını bu denli kabul görmesini, bu politikanın yarar sağladığına inanıldığı için hayat bulduğunu belirtmemiz gerekir

Yarar zarar ekseninde tağşiş uygulamasına bakıldığında ilk karşılaşıcağımız olgu devlete aynı miktarda değerli metalle daha fazla finansman aracı olarak kullanabileceği para sağlamasıdır. Her tağşiş sonrası devletin güç yetirebildiği zamanlarda eski paralar tedavülden kaldırılır darphanenin getirilen sikkeler düşük fiyattan alınır ve işlemde kar elde edilirdi. Bu yanın getirilen sikkelerin yeniden basımı karşılığında bir komisyon alınırdı.

Sözü edilen faydalarının yanında tağşiş uygulamalarının devlete maliyet anlamında yansımaları da görülmektedir. En önemlisi devletin topladığı gelirler içerisinde para cinsinden sabitlenmiş olanlar, tağşiş sonrası fiyatlar genel düzeyindeki artışlardan dolayı reel anlamda azalacaktır. Enflasyonist baskı olarak niteleyebileceğimiz söz konusu zararı izalesi için devletin para ayarında yeni bir düzenlemeye gitmesi veyahut vergi oranlarını yeni bir sabite üzerinden belirlemesi gerekiyordu.

İkinci olarak zikredebileceğimiz önemli husus halkın tağşişlere gösterdiği tepkidir. Halk eğer tağşiş politikalarının sürekli olacağına kani olursa bu durumda tağşişin getireceği enflasyonist etkiden kurtulmak için Osmanlı parası yerine yabancı sikkeleri bulundurma yoluna gidecektir. Para ikamesi olarak adlandırabileceğimiz bu sürece, II Mahmut döneminde tesadüf edilmekte ve yabancı sikkelere doğru bir kaymanın olduğu müşahede edilmektedir.

Tağşişlerin bir diğer olumsuz sonucu da devletin devletin iç piyasada borç bulmasını güçleştirmesiydi. Devlet tağşişlere başvurmaya başlayınca piyasalar tağşişlerin tekrarlanacağı beklentisi içine girerek, devlete borç vermekten vazgeçiyor yâda daha yüksek faiz talep ediyordu. Nitekim elimizdeki veriler, 1808'den sonra tağşişlerin hızlanması ile birlikte, devletin esham satışlarında zorlandığını, borç alırken ödediği faizlerin de arttığını göstermektedir. Örneğin eshamların ilk satış fiyatları ile her yıl sağladıkları gelir arasındaki oran 1808 yılından sonra azalmıştır.³⁸

Osmanlı tağşişlerinin devletteki yansımaları başkente siyasal muhalefet artışıdır. Devlete çalışan maaşlı kesim; ulema, bürokratlar ve yeniçeriler benzer şekilde küçük esnaf, zanaatkârlar ve localar uğradıkları gelir kaybından dolayı tağşiş

³⁸ Yavuz Cezar, **Osmanlı Maliyesinde Bunalım**, İstanbul, Alan Yayıncılık, 1986, s. 79-89, 133-35, 239-41

uygulamalarına muhalefet etmişlerdir. Geniş muhalefet tabanı tağşiş uygulamaları karşısındaki en etkili çıkar grubu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Devletin gelirleri açısından bakıldığında, dönemin gözlemcileri 1828-1831 tağşişlerini çok başarılı buldular. Bu başarıda en büyük pay da sarraflar locasından yükselerek, Padişah tarafında Darphaneyi Amirenin başına getirilen Ermeni sarraf Artin Kazaz'a verilmekteydi. Bu karar alındıktan sonra kazaz çok büyük miktarda beş kuruşluk bastırdı. Kazaza göre sikkelerde bir miktar gümüş olursa bunların halk tarafından kabul edilmesi kolaylaşacağı gibi, devlet gelecekte tağşişe yeniden başvurarak ek gelir sağlayabilecekti.³⁹

Devletin tağşişlerden sağladığı gelirin, o dönemdeki toplam gelir ve harcamalarıyla karşılaştırıldığında önemli boyutlara ulaştığı görülmektedir.⁴⁰ Bu yıllarda gelir ve harcamalar ortak bütçe şeklinde tasnif edilmediğinden gelirin tam miktarını tespit etmemiz olanaksız. Yavuz Cezar 1838 yılı gelirleri için, 300 milyon kuruşluk bir tahminde bulunmaktadır.⁴¹ 1828-1832 için yıllık ortalama 250 ile 300 milyon kuruş arasında toplam gelir tahmin edilebilir. Bu durumda 1828-1832 arasındaki tağşişler sağladığı gelirin, devletin bir yıllık gelirlerinin yarısından fazla olduğu, yâda söz konusu beş yılda, tağşişlerin devletin toplam gelirinin yüzde10'undan fazla bir ek gelir sağladığını tahmin edebiliriz.⁴²

1.3.4. İlk Kaime Uygulamaları

Osmanlı Devleti'nde kaime basımı Sultan Abdülmecit döneminde (1839-1861) başlamıştır. Sultan Abdülmecit'in tahta çıktığı dönemler Osmanlı İmparatorluğu Mehmet Ali Paşa isyanı ile mücadele etmekteydi. Hem bu isyandan dolayı hem de süren savaşlar Osmanlı Devleti için mali sıkıntıların da esas kaynağını teşkil ediyordu. Dolayısı ile imparatorluk bu mali sıkıntılardan sebebi büyük miktar paralara ihtiyaç duyuluyordu. Bu sebepten dolayı Osmanlı Devleti işte tam bu dönemlerde ilk kez Kavâim-i Nakdiye-i Mu'tebere ya da bu gün ki ifade ile "Para Yerine Geçer Kâğıt" tedavülüne başladı. Devlet tarafından çıkarılan bu varlıklara tam anlamı ile kâğıt para demek doğru pek doğru bir tanımlama olamaz. Bu kâğıtlara madeni para yerine kullanılan kıymeti evrak veya hazine bonusu tanımlaması

³⁹ Pamuk, a.g.e., s. 207

⁴⁰ Pamuk, a.g.e., s. 216

⁴¹ Cezar, a.g.e., s. 244-301

⁴² Pamuk, a.g.e., s. 216

yapmak daha doğru bir ifade olacaktır. İlk kaimelerin her biri 500 kuruş değerinde, 8 yıl vadeli ve yılda yüzde 12,5 faiz geliri sağlıyordu. Daha sonra bunları faizsiz kaimeler izledi. Bankerlerin elindeki faizli kâğıt paralar prim yaparken, faizsizler dörtte bir değerine düştü.⁴³

Kaimelerin halk arasında kabul görmesi ve etkin kullanımı sonrasında kaimelere güvenin tesis edildiği düşüncesi ile 1844 yılına gelindiğinde kaimelere ait faiz oranlarında bir değişiklik yaşanmış ve mevcut faiz oranları yarı yarıya indirilmiştir. Fakat bu yıllarda kalpazanlık sorunu ile karşılaşan Osmanlı Devleti, madeni paralara alışmış olan halkın bu paralara aslında pek de itibar etmediğini görmüş ve 1844 yılında tekrardan madeni para sistemine geri dönmüştür. Buna göre para sistemi çift para sistemi olarak belirlenmiş ve bir altının değeri yüz kuruşa eşit olacak şekilde tespit edilmiştir.⁴⁴

1.3.5. İlk Kaimelerin Tedavülden Kaldırılması

Kaime uygulaması beraberinde getirdiği bazı olumsuzluklar ile beraber, tedavülde olan para miktarının azlığından dolayı, 1852 yılına kadar görece başarı kazandığı söylenebilir. Bunda ilk kaimelerin faiz benzeri getiri sağlamasının da şüphesiz etkisi vardır. Daha sonra dolaşıma giren faiz getirisi olmayan kaimelerle beraber yeni bir döneme girilmiş oldu. Kırım savaşı sırasında, çok fazla miktarda kaime basılmaya başlanınca altın cinsinden piyasa değerleri de itibari değerlerinin yarısına indi.⁴⁵ 200-220 kuruşluk kaime bir altın liraya eşit kabul edilmeye başlandı. 1861 yılında ise 1250 milyon kuruşluk rekor miktarda kaime piyasaları bastı. 400 kuruşluk kaimenin değeri bir altın liraya kadar geriledi. Böylece, Osmanlı tarafındaki ilk kâğıt para deneyimi yirmi yıl sonra çok hızlı bir enflasyonla sonuçlanmış oluyordu.⁴⁶

Uzun dönemde kaimelerin piyasada neden olduğu olumsuzlukların müşahede edilmesi ile beraber devlet Osmanlı bankasından sağladığı kredileri kullanarak kaimelerin dolaşımına son verdi. Sultan Abdülaziz zamanına denk gelen bu ilk kaimelerin tedavülden kaldırılması olumlu karşılandı ve uzunca bir süre kaimenin para sistemi olarak kullanılmasında uzak kalındı.

⁴³ Ekrem Erdem, "Osmanlı Para Sistemi ve Tağış Politikası: Dönemsel Bir Analiz", **Bankacılar Dergisi**, S:56, İstanbul, 2006, s. 19

⁴⁴ Tekelli ve İlkin; a.g.e, s. 46

⁴⁵ Tabakoğlu, a.g.e., s. 325

⁴⁶ Tabakoğlu, a.g.e., s. 325

Sonuç olarak Osmanlı Devleti'ne ait parasal sistemin Tanzimat öncesi ve Tanzimat sonrası yaşadığı değişimler incelendiği vakit ortaya çıkan sonuç, kaime denemesinin gerek teorik olarak gerek ise alt yapı olarak sağlam temellere dayanmaması sebebi ile başarısız sonuçlar vermesi olmuştur. Gerek Gülhane Hatt-ı Hümayunu ile verilen reform sözlerinin finansmanı için gerekse de devam eden savaşların finansmanı için bir araç olarak düşünölen kaime uygulaması işte bu sağlam olmayan temelleri nedeniyle etkin bir şekilde uygulanma imkânı bulamadı. Artık kaime uygulamasının bir finansman aracı olmaktan çıkması üzerine Osmanlı Devleti, bütçe açıklarının finansmanı için bir başka araç olarak dış borçlanmayı kullanmaya başladı.⁴⁷ Fakat iç piyasalarda kaybedilen güven Osmanlı Devleti'nin uluslar arası piyasalarda da ilerleyen yıllarda itibarını oldukça fazla etkileyecek ve bu sebepten dolayı Osmanlı Devleti ilerleyen yıllarda etkin bir dış borç politikası izleyemeyecektir.

⁴⁷ Akyıldız, a.g.e., s. 154-155

2. DARPHANE

2.1. Osmanlı Devleti'nde Darphane Kurumu

Darphane sözcüğü; Arapça *darb* ve Farsça *hane* sözcüklerinin bileşiminden oluşan bir sözcüktür ve para basılan yer anlamına gelmektedir. Darb sözcüğü, kesmek, basmak anlamlarına gelmektedir. Darphane, genel anlamda altın, gümüş ve madeni para basılan (kesilen) yere verilen addır. Ortadoğu ve Anadolu'ya yerleşen Türklerin IX. yüzyıldan itibaren kurdukları irili, ufaklı devlet ve beyliklerin muhtelif kasabalarında madeni para basılmış ve para basılan mahallere öteden beri "Darphane" denilmiştir. Osmanlılar para basan kurumu genellikle *darbhâne*, bazen de *darü'd-darp* ve *nukrehâne* olarak adlandırmışlardır. İstanbul'daki merkezî darphane içinse Tanzimat Fermanı'na kadar *Darbhâne-i Âmire*, sonrasında *Meskûkât-ı Şâhâne İdaresi* tabirleri kullanılmıştır. Darbhâne-i Âmire'nin varlığı, yani devrin hükümdarı adına para basılması, Türk-İslam devlet geleneğinin idari pratiklerini tevarüs etmiş olan Osmanlılar açısından hayati öneme sahiptir. 15'inci yüzyılın son çeyreğinde altın sultaninin piyasaya sürülüşüne kadar, Osmanlı sikkeleri gümüş akçe ile bakır mangırdan ibaretti. Akçe ya da akça temel hesap birimi olup, ilk akçeler Bursa, Edirne ve Marmara havzasında üzerlerinde basım yerleri belirtilmeksizin darp edildiler ve diğer Türkmen beyliklerinin sikkeleriyle birlikte tedavül ettiler. Osmanlılar 15'inci yüzyılda Selçukluların ve İlhanlıların örneklerini izleyerek, önde gelen ticaret ve kent merkezleri ile madenlerde veya onların yakınlarında çok sayıda darphane kurdular. Böylece Osmanlıların topraklarıyla birlikte akçenin tedavül alanı da genişledi. 14'üncü yüzyılın sonlarında ve 15'inci yüzyılın başlarında akçe artık düzenli olarak Bizans topraklarında ve bu arada Konstantinopolis'in içinde de tedavül etmekteydi. 15'inci yüzyılın son çeyreğinde, II. Mehmed'in 30 yıllık saltanatı sırasında ise en azından 15 ayrı darphanede akçe üretiliyordu.⁴⁸ Sahillioğlu Osmanlı darphanelerini incelerken bunların gelişimini dört farklı evreye ayırmaktadır. Birinci dönemin genel özelliği devletin sınırlarının büyük ölçüde genişlemesine paralel olarak darphane sayılarının da artış göstermesidir. Bu rakam devletin en geniş sınırlarına ulaştığı Kanuni Sultan Süleyman ve oğlu II. Selim'in saltanatı sırasında yaklaşık olarak 70'i aşmıştır. Bu dönemdeki darphanelerin coğrafi dağılımına

⁴⁸ Pamuk, a.g.e., s. 38

bakıldığında kıymetli madenlerin bulunduğu ocaklara yakın şehir merkezlerinde kurulduğu görülmektedir. Darphane sayısının bu kadar çoğalması konjonktürel sebeplerden kaynaklandığından maden ocaklarının körelmesi vb. nedenlerle sayı sürekli değişmektedir. Yine sayının çokluğuna paralel olarak bu darphaneler tarafından darp edilen sikke hacimleri de doğal olarak düşüktür.⁴⁹

Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşuna kadar belirli ve devamlı bir darphane yeri mevcut olmamıştır. Bu nedenle, aynı şehirde devamlı semt olmak bakımından İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet tarafından Beyazıt Camii civarında tesis ettirilen Darphane, Türk Darphanesinin kuruluşuna başlangıç sayılmıştır. İlk kuruluşun kesin tarihini tesbit eden bir belge mevcut olmadığından Fatih'in burada kendi adına bastırıldığı ilk Türk altının tarihi olan 1467 yılının da Türk Darphanesinin ilk kuruluş tarihi olarak nazara alınması mümkündür. Bu ilk kuruluş genişletilerek 1596 yılında Beyazıt'da Simkeşhane isimli hana taşınmış ve ilk muntazam şeklini almıştır. İstanbul'un fethinden sonra hızla genişleyen İmparatorluğun para ihtiyacını karşılamak için mevcutlara ek olarak çeşitli mahallelerde geçici mahiyette yeni darphaneler kurulmuştur. 1723 yılına gelindiğinde Sultan III. Ahmet Şimkeşhane'de yer alan darphaneyi Topkapı Sarayı içerisinde bilinen yerine taşımıştır. Daha sonra Sultan Abdülmecid zamanında sikke reformu ile birlikte, yeni atölyelerin inşa ve ilavesi ile darphane genişletilmiş ve ayrıca darphane bahçesinde Hünkâr Dairesi yapılmıştır.⁵⁰ Daha sonraki yıllarda sayısı 40'ı bulan bu darphanelerin başlıcalarının faaliyette bulunduğu yerler; Bursa, Edirne, Amasya, Erzurum, Konya, İzmir, Serez, Sofya, Şam, Bağdat, Tiflis, Mısır, Tunus ve Cezayir'dir. Ancak İstanbul'daki devletin ana darphanesi olma özelliği devam etmiş ve 1843 yılında diğer darphanelerin faaliyetine son verilerek bu tarihten sonra yalnız İstanbul'daki darphanede para basılmıştır. Tarihsel ve geleneksek önemle bu ölçüde değerli tutulmuş Darphane Müdürlüğü, 1845 yılından itibaren "*evrak-sahihe*"ya damga vurmak amacıyla kurulan Matbaa Müdürlüğü ile 1933 yılında birleştirilmiştir.

Darphane-i Âmire'nin bir işletme olarak önemi öncelikli olarak uğraştığı faaliyet kolundan gelmektedir. Önceki satırlarda da tekrarlandığı üzere üretilen ürün devletin

⁴⁹ Halil Sahillioğlu, "Darphane", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, C: VIII, İstanbul, T.D.V. Yayınları, 1993, s. 502; Pamuk, a.g.e., s. 162-169

⁵⁰ Paksoy, a.g.e., s. 188

hükümlanlık alameti olan paradır. Dolayısıyla bu alametin devletin itibarını en iyi şekilde temsil edecek bir özellikte basılması gereklidir. Bu durum ise Darphane-i Âmire'nin para darlığı alanında yaşanan gelişmeleri sürekli olarak takip etmesi ve kendini bu değişikliklere adapte etmesi önemlidir. Bunu zorunlu kılan diğer bir etmen ise devletin hükümlanlık hakkına dışarıdan ortak olmak isteyenlerin yani kalpazanların bulunmasıdır. Dolayısıyla Darphane-i Âmire'nin stratejik öneminden dolayı teknolojik gelişmelerin izlendiği ve uygulandığı bir işletme olarak görülmesi yanlış olmayacaktır.

İkinci olarak Darphane-i Âmire'nin üretimine konu ettiği hammaddeler altın ve gümüş gibi kıymetli madenlerden oluşmaktadır. Özellikle kıymetli madenlerin yetersizliği karşısında ülke sınırları içerisinde kıymetli maden akımlarının sıkı bir şekilde kontrol edilmesini gündeme getirmekte ve bütün altın ve gümüş gibi kıymetli madenler Darphane-i Âmire'de toplanıp buradan tekrar sirkülasyona çıkarılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında söz konusu idar bir büyük su havuzu ve bunun dağıtıldığı bir yer pozisyonunda olup, ülke içindeki kıymetli madenlerin izlendiği, toplandığı üretildiği ve dağıtıldığı bir işletmedir. Bu çapta büyük bir fonksiyonun yerine getirilebilmesi ise iktisadi hayat içerisinde çok sayıda alanın düzenlenmesini peşinden getirmektedir.

Tanzimat fermanı sonrası İstanbul darphanesi dışında kalan diğer darphaneler kapatıldı ve üretim sadece İstanbul'da devam ettirildi. Tanzimat fermanı sonrası darphane kurumunda yaşanan diğer bir önemli değişiklik ise bu kurumun artık Maliye Nazırlığı bünyesinde faaliyetine devam etmesi olmuştur.⁵¹

Darphane kurumunun işleyişi Osmanlı Devleti'nde iltizam usulü ile gerçekleştiriliyordu. İltizam usulüne göre işletme ihaleye çıkarılıyor ve ihaleyi alan kişi üç yıl süre ile bu hakkı elinde bulunduruyordu. Fakat olur da işletme için iltizamı alacak herhangi biri çıkmazsa devlet darphaneyi bir kamu iktisadi teşekkülü gibi çalıştırıyor ve bu süre içerisinde herhangi bir teklif çıkarsa yeniden iltizama veriyordu.⁵²

⁵¹ Halil Sahillioğlu, **Darphane, Anadolu'da Paranın Tarihi**, Ankara, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Yayınları, 2011, s. 217

⁵² Sahillioğlu, a.g.e., s. 218

2.2. Osmanlı Darphanelerinin Organizasyonel Yapısı

Osmanlı Devleti'nde darphane kurumunun organizasyonel yapısı incelendiği vakit, kurumun temel olarak üç farklı grup çalışana sahip olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki kurumun idari işlerini takip eden birim, ikincisi tüccar sınıfı ve üçüncüsü ise amele sınıfıdır. Arşiv kayıtlarında mevcut maaş ödeme listeleri incelendiği vakit bu mevcut üç zümrenin alt birimlerinin de olduğu tesbit edilmiştir. Örneğin idari birim içerisinde sahib-i ayar, kefçe nazırı, katip, sikkegen gibi farklı alanlarda istihdam edilen çalışanların mevcut olduğu görülmüştür. Ayrıca ifrazcıbaşı, kalcı, mübayaacı gibi gruplar tüccar sınıfını, atölyelerde çalışan usta ve işçiler ise amele sınıfını oluşturmaktaydı.⁵³ Çalışan tüm personelin temel amacı para basımı işleminde herhangi bir sorun yaşanmamasıdır. Darphane emini bu amaçla tüm personelin başı konumunda görev almaktaydı. Bu konuda darphane emininin en önemli yardımcısı konumunda ise, darphanein ikinci adamı sayılabilecek olan sahib-i ayar yer almaktaydı.⁵⁴

Osmanlı Devleti'ne ait çok kültürlülük özelliği kendisini darphane kurumu içerisinde de göstermekteydi. Bu kuruma ait maaş ödemeleri ve görevlendirme kararları incelendiği vakit, kurumun bünyesinde Osmanlı Devleti tebaasından bir çok millete ait çalışanın bulunduğu görülmektedir.⁵⁵ Dönemin anlayışına göre idareciler Müslüman Türklerden, diğer gruplara ait personeller ise gayrimüslimlerden oluşuyordu. Personeller arasında bir dönem Musevilerin sayısında artış görülürken, başka bir dönem ise Ermeni tebaadan kişilerin sayıca artmış olduğu görülmektedir.⁵⁶ Kurum içerisinde akrabalık ilişkilerinin de yer yer önemli olduğu görülmektedir. Örneğin Hoca Agop'un yeğenlerinin kurum içerisinde istihdam edilmesi kararı bu yargıyı destekler bir karar olmuştur.⁵⁷

Osmanlı Devleti'nde darphaneler dört farklı dönem geçirmiştir. Bunlardan birincisi, Orhan Gazi döneminde ilk paranın basılmasıyla başlayan ve XVI. yüzyılın sonlarındaki enflasyona kadar devam eden dönemdir. Bu ilk devrede darphaneler

⁵³ Başbakanlık Osmanlı Arşivi (B.O.A.), Darphane Defterleri (DRB.d.), nr.3, s. 15-16-17-18, 7 Recep 1260

⁵⁴ Ömerül Faruk Bölükbaşı, "XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul Darphanesi ve Para Darbı", **Tarih İçinde İstanbul**, Uluslararası Sempozyum, İstanbul, 2011, s. 232

⁵⁵ B.O.A., a.g.e., s. 15-16-17-18, 7 Recep 1260

⁵⁶ Bölükbaşı, a.g.e., s. 232

⁵⁷ B.O.A., a.g.e., s.4, 18 Şevval 1259

iltizam, emanet veya *emanet ber vech-i iltizam* gibi usullerle idare edilir⁵⁸, para oldukça basit bir teknikle basılırdı. Altın veya gümüş önce eritilir; sonra içine ayar katılır, ardından kalıplara dökülerek çubuk şekline sokulurdu. Bunlar daha sonra yassılaştırılarak sikke kalınlığına getirilir ve sikke çapı uzunluğunda kareler halinde kesilirdi. Bunlara “kehle” denilirdi. Ardından kehlelerin köşeleri yuvarlak pul haline gelecek şekilde kesilir ve sikkezenlere teslim edilirdi. Bu pulları sikke kalıpları arasına koyup çekiçleyen sikkezenler böylece parayı hazır hale getirmiş olurlardı. Bir kütük üzerine çakılı duran kalıp parçası örs şeklinde bir alet olup buna “kürsü” denilirdi. Elle tutulan ve alt ucunda sikkenin diğer yüzüne vurulacak yazı ve şekiller bulunan çubuk şeklindeki parçaya da “çelik” adı verilirdi.

Osmanlı darphaneleri tarihinin ikinci dönemi ise XVI. yüzyıl sonlarında yaşanan enflasyonla başlamıştı. Yaşanan enflasyon sonucunda Osmanlı madenleri kapanmış bu nedenle maden temini de güçleşmeye başlamıştı. Devlet, bu dönemde para basmak karsız bir hale geldiği için para basım işlemlerini durdurmak zorunda kalmıştır. Devlet bu dönemde taşra darphanelerinin büyük çoğunluğunu kapatmış, İstanbul’daki Darphane-i Amire’yi ise ara sıra çalıştırmıştır.⁵⁹ Bu çalkantılı dönem ise 17.yüzyılın sonlarına kadar sürmüştür.

XVII. yüzyıl sonlarında yapılan para reformu ve Darbhâne-i Âmire’nin mihaniki darp usulünü benimsemesiyle Osmanlı darphaneleri tarihinin üçüncü dönemine girilmişti. Bu dönemde ilk defa Osmanlı kuruşları basılmış, sağlam bir para sistemi tesis edilmişti. Ancak XVIII. Yüzyılın ikinci yarısında yaşanan büyük savaşların doğurduğu malî külfet para sistemindeki istikrarın sonunu hazırladı. Savaşların finansmanı için yapılan tağşişler III. Selim döneminde arttı; II. Mahmut döneminde ise Osmanlı tarihinin en yüksek seviyesine ulaştı. Bu durum para sistemini büyük zaafa uğratarak üçüncü dönemin de sonunu getirdi. 1844 yılındaki Tashîh-i Sikke operasyonu ve hemen öncesinde darphanenin İngiltere’den çağrılan uzmanlarca teknik açıdan modernizasyonu darphane dördüncü dönemine girdi. Bu dönemde bir altın lira, yüz gümüş kuruş esaslı benimsendi ve mâdeni para sistemi oldukça istikrarlı bir yapı kazandı. İmparatorluğun yıkılışına kadar devam eden bu dönemde

⁵⁸ Halil Sahillioğlu, “Bir Mültezim Zimem Defterine Göre XV. Yüzyıl Sonunda Osmanlı Darphane Mukataaları“, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, İstanbul, 1963 s. 145-218

⁵⁹ Pamuk, a.g.e., s. 143

darphane, para basmanın yanında nişan, madalya, ziynet altını ve kıymetli evrak imal işleriyle de uğraştı. Bu dönemde “Meskûkât-ı Şâhâne İdaresi” adıyla Mâliye Nezaretine bağlı bir müdürlük olarak faaliyet gösteren darphanenin idaresini ilk defa bir gayrimüslim üstlendi. XVIII. yüzyılda darphâne daha önemli bir kurum hâline geldi. Hattâ Osmanlı hazînesinin yedek akçesinin saklandığı bir çeşit banka kasası niteliğini kazandı. Bunun üzerine darphâne eminlerinin atanması defterdardan alınarak sadâret makâmına bağlandı.

I. Mahmut devrinde ise eminlik unvânı Darphâne Nâzırlığı olarak değiştirildi ve Tanzîmât'a kadar da sürdü (1839). Darphânedeki döküm, gündelik giriş, çıkış gibi kendi işlemlerine bakan bürolardan başka, ilgisinden ötürü imparatorluğun mâden işlerine âit bürolar da bulunmakta idi. Darphânenin bakır, gümüş ve altın gibi mâden ihtiyâcı ise, bir yandan devlet eliyle işletilen mâdenlerden öte yandan, iltizam sûretiyle arttırmaya çıkarılan ocaklardan kânunlarında yazılı olan usullere göre sağlanırdı.

XIX. yüzyılın başında 1835'te memleketin para durumundaki büyük karışıklık göz önünde tutularak mâliye hazînesiyle Darphâne Nâzırlığı birleştirilmiş ve Darphâne-i Âmire defterdarlığı adı altında yeni bir örgüt meydana getirilmişse de bunun bir fayda vermediği görülünce Darphâne, 1838'de yeniden bağımsız hâle getirilmişti. II. Mahmut darphâneye yeni makineler getirttiği gibi, binâlarını da yeni baştan yaptırırcaasına onartarak bir de hünkâr dâiresi eklemiştir.

Darphânedeki hazîne için gereken para her ulûfe dağıtımında kısım kısım çıkarılmakta idi. Ulûfe dağıtımında Yeniçerilere maaşlarından bir kısmının “çil” (yeni kesilmiş para) Akçe olarak verilmesi kânun hâline getirilmiş ve piyasadaki fazla para ihtiyâcının da böylece karşılanmak yolu bulunmuştu. Bunun için defterdar sadrâzama bir yazı ile başvurur ve onun onaylaması üzerine kânunda belirtilen miktarda yük Akçe “çil” olarak darphâne emîni tarafından darphânedeki çıkarılarak hazîneye devredilir ve böylece yeni para piyasaya sürülmüş olurdu. Piyasadan kullanılma sonucu silik hâle gelmiş bulunan Akçelerin toplanması görevi de darphâne emînine âit idi.

Tanzîmat'tan sonra bir müdürlük olarak örgütlenen ve Mâliye Nâzırlığına bağlanan, Cumhuriyet devrinde de bu yolda işleyen darphâne, Osmanlı İmparatorluğunun son devrinde müdürlük, muhâsebe, kâtiplik, encümen, çeşni, çarkhâne, sikkehâne,

ağırtma, sikkekun, teksirhâne, müze, kazan, tâmirhâne, kefçe ve dökümhâne bölümlerine ayrılmıştı. Darphânedede yaptırılacak bir iş, müdür, 2 müfettiş, muhâsebe, çeşni ve çarkhâne mêmurları ile başsikkekundan meydâna gelen encümen kararı ile başlar, kefçe, çeşni, dökümhâne, çarkhâne, ağırtma ve sikkehânededen geçtikten sonra mâliye kasasına girerdi.

Darphânenin yönetimi ve para basılması hakkında 1882'de çıkarılan bir kararnâme ile bu kurum en son şeklini almıştı. 1841 târihine kadar çekiçle dövme sûretiyle yapılan para basma işi, 1842'de balansiyeye yâni sarkaç usûlüne, 1853'te pres usûlüne, 1911'de ise makine presi usûlüne çevrilmiş bulunmaktadır.

Osmanlı Devleti'nde darphane işletmesi ancak XIX. yüzyılda bir müdürlük haline getirilebilmiştir. Musa Kazım'ın bize aktardığı bilgilere göre bu tarihten itibaren darphane kurumu idarı kısım (müdürlük, muhasebe, kitabet, encümen) ve atölyelerden (kefçe, çeşni, sikkehane, dökümhane) oluşmaktaydı.⁶⁰

2.3. Darphanede Kullanılan Para Basım Teknikleri

Para basımının öyküsü tarihsel olarak M.Ö. yedinci yüzyıla kadar uzanmaktadır. Bu dönemlerde Lidyalılar altın, gümüş gibi değerli metalleri kullanarak para basımını gerçekleştiriyorlardı. Yine bu dönemlerde uzakdoğuda da aynı şekilde para basımı yapıldığı görülmektedir. Zamanla para basımı işlemi daha önemli bir hal alır ve bu konuda zaman içerisinde farklı teknolojik gelişmeler de yaşanır. Doğal olarak Osmanlı Devleti'de yaşanan bu değişimlerden etkilenir ve zaman içerisinde kullanmış olduğu para basım teknolojisinde yenilikler yapar.

Osmanlı Devleti'ne ait para basım teknolojisi üç farklı aşama geçirmiştir. Bunlardan birincisi ve devletin ilk yıllarında kullandığı teknik oldukça basit temellere dayanmaktaydı. Para basımı için kullanılacak olan metal öncelikle ısıtılma işlemine tabi tutulur, daha sonra ısıtılmış olan bu metal iki kalıp arasına yerleştirilir ve bu iki kalıba yukardan vurularak para basımı gerçekleştirilirdi. Bu şekilde kalıpların yüzeyinde yer alan desenler veya yazılar metallerin yüzeyine işlenmiş olurdu. Yani metalin levha haline getirilmesi, levhaların delinmesi ve kesilen parçalara şekil verilmesinden oluşan üç aşamadan geçirilirdi. Yaklaşık olarak on yedinci yüzyıla

⁶⁰ Sahillioğlu, a.g.e., s. 219

kadar Osmanlı bu ilkel olarak tanımlanabilecek para basım tekniğini kullanmıştır.⁶¹ Bu kullanılan basım tekniği darphane kurumu içerisinde ki faaliyeti göstermektedir. Fakat bu faaliyetin gerçekleştirilebilmesi için para basımında kullanılacak olan madenlerin tedariki işlemi de önemli bir aşamayıdır. Yani Osmanlı Devleti'nde darphane kurumu işleyişi esnasında darphane içi ve darphane dışı olmak üzere iki aşamadan söz etmek pek de yanlış olmayacaktır. Her ne kadar kurum içerisinde yürütülen faaliyet daha önemliymiş gibi görünse de unutulmamalıdır ki bu faaliyetin gerçekleştirilmesi için gerekli olan madenlerin temin edilmesi de en az para basım işlemi kadar önemli bir konudur. Osmanlı Devleti bu şekilde para basımı esnasında kullanılacak olan madenlerin temini için darphane içerisinde ayrı bir istihdam kolu bile oluşturmuştur. Örnek olarak hicri 1263 yılında Darphane-i Amire'de piyasadan maden temin edilmesi husuna ait düzenlemeler ile birlikte bu konu için görevlendirilmiş kişilerin dikkat etmesi gereken konuların neler olduğu ile ilgili bir düzenleme gözden kaçmamaktadır.⁶² Fakat ilerleyen zamanlar Avrupa devletleri para basımı konusunda bazı teknolojik yenilikler ortaya koymaya başladılar. Bu durum doğal olarak Osmanlı Devleti'ni etkilemeye başlamıştır. Artan sikke talebini mevcut üretim tarzı ile karşılayamayan Osmanlı Devleti, Avrupa'da yaşanan bu yeniliklere ayak uydurmak zorunda olduğunu düşünmüş ve bu amaçla farklı dönemlerde Avrupa ülkelerinde kullanılan teknolojiyi ülkesine ithal etmenin yollarını aramıştır. Bu amaçla IV. Mehmed zamanında Cerrah Mustafa yoluyla Avrupa'da geliştirilmiş olan ve para basımında kullanılan yeni araçlar ithal edilmiş ve kullanılmaya başlanmıştır.⁶³ Bu yenileşme çabaları daha sonra Tanzimat ile birlikte de devam etmiş ve Sultan Abdülmecid zamanında artık darphanede kullanılan üretim teknolojisi gittice makinalaşmaya başlamıştır. Tanzimat sonrasında Darphane-i Amire'de kullanılan üretim tekniklerine ve nihai olarak elde edilmesi planlanan sikke ağırlıklarına bakıldığında Avrupa etkisi kendisini bariz bir şekilde göstermektedir.⁶⁴ 1853 yılına gelindiğinde artık Osmanlı Devleti darphanelerinde para basımı pres usulü ile gerçekleştirilmeye başlamıştı. 1911 yılına gelindiğinde ise artık mekanik usulde baskı yapılmaya başlandı. XIX. yüzyılda dünya piyasalarında altının giderek

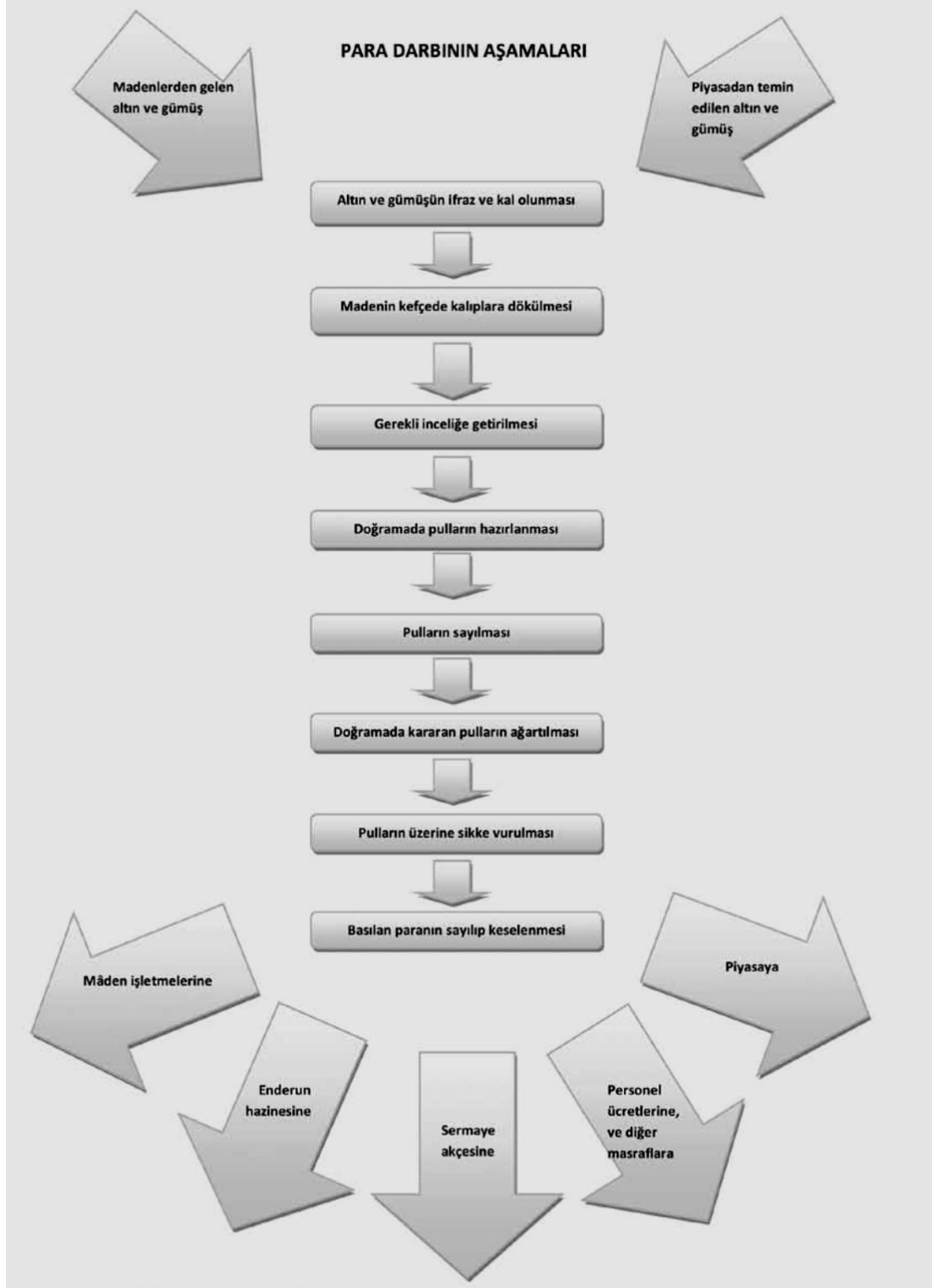
⁶¹ Paksoy, a.g.e., s. 190

⁶² B.O.A., a.g.e., s. 105, 11 Ramazan 1263

⁶³ Paksoy, a.g.e., s. 190

⁶⁴ B.O.A., a.g.e., s. 4-5, 18 Şevval 1259

değer kazanması nedeniyle metal paraların paritelerinin sık sık yeniden belirlenmesi gerekti. II. Mahmut'un (1808-39) son yıllarında Osmanlı sikkelerinin basımı ve birimleri konusunda köklü yenilikler gerçekleştirildi. Abdülmecit 1840'ta çıkardığı bir fermanla bütün metal paraların yenilenmesini istedi. Darphânedede sarkaç sistemine geçildi. 22 ayar, yüzlük serisi altın ve gümüş Mecidiyeler çıkarıldı. Bakır sikkeler de 5, 10, 20 ve 40 para olarak basıldı. Mâliye Nezâreti içinde kurulan Meskûkât-ı Şâhâne İdâresi altın ve gümüş fiyatlarındaki değişimleri de dikkate alarak Osmanlı Mecidiyesine göre eski Osmanlı ve yabancı paraların kurlarını belirliyordu. Osmanlı Bankası'na banknot çıkarma yetkisinin verilmesinden (1863) sonra, 1881'de Meskûkât-ı Osmaniye Kararnâmesi yayınlandı. 26 Mart 1916'da çıkarılan Tevhîd-i Meskûkât Kânûnu'yla Osmanlı metal paraları altın, gümüş ve nikel olarak belirlendi. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Osmanlı metal paraları sürümde kaldı. 1924 ve 1925'te çıkarılan 411 ve 624 sayılı yasalarla altın ve gümüş para sistemine son verildi.

Kaynak: Ömerul Faruk Bölükbaşı, XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Darbhâne-i Âmire, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2010, s. 271

2.4. Darphane Kurumuna Ait Gelir ve Gider Kalemleri

2.4.1. Başlıca Gelir Kalemleri

Büyük bir organizasyon olan darphane kurumu faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan giderlerinin finansmanını da etkin bir şekilde sağlamak zorundaydı. Bu amaçla Osmanlı Devleti çok farklı gelir kalemlerinden darphane bütçesine gelir aktarımı gerçekleştirmekteydi. Bunların temelinde darphane mukataaları, gümrük gelirleri, vergiler ve harçlar geliyordu.

Örneğin darphane 3 nolu defter incelendiği vakit Darphane-i Amire'ye ait gelir kalemlerinden birini bazı yerlere ait gümrük gelirleri olduğu görülmektedir. Darphane-i Amire'ye ait 1843 yılı Temmuz ayından, 1844 yılı Haziran ayına kadar ortaya çıkması muhtemel masrafları için, İstanbul'a ait Emtia Gümrüğü gelirlerinden, Edirne Gümrüğü gelirlerinden ve yine Bursa iline ait ipek öşüründen belirlenen bir miktar para Darphane-i Amire'nin kullanımına tahsis edilmiştir. Düzenlemenin devamında eğer bu tahsis edilen miktardan artan kısım olması durumunda bunun Maliye Hazinesi'ne teslim edileceği belirtilmiştir. Yapılan bu süzenlemelerin padişah fermanı gereğince darphane gelir-gider defterine kaydedilmesi emredilmiştir.⁶⁵

Bunun dışında darphane gelirleri incelendiği vakit karşımıza çokça diğer bir gelir kalemi ise Esham gelirleridir. XVIII. yüzyıl ortalarında rahatlayan Osmanlı maliyesi mâlikâne sistemi aracılığıyla alınan yüksek faizli borçtan kurtulmak istemiş ve duhan gümrüğü başta olmak üzere bazı mukataalar mâlikâne sistemi dışına çıkarılmıştı. Ancak 1768-1774 Osmanlı-Rus harbinin meydana getirdiği mali sorunlar ve harp sonrası barışın bedeli olarak verilmesi gereken tazminat âcil finansman ihtiyacı doğurmuş; bu nedenle yeni bir iç borçlanma müessesesi tesis edilerek bazı büyük mukataalar 1775 yılında esham sistemi kapsamına dâhil edilmişti. Esham sistemi mâlikâne sisteminin daha gelişmiş bir şekli olup, mâlikâne sistemine göre daha büyük hacimde borç alınabilmesi imkânını sağlıyordu.⁶⁶ Bu gelir kalemlerine ilaveten Darphane-i Amire'de yeni sikke basımı için piyasada mevcut olan madenlerin toplanması işlemi sırasında da ekstra bir gelir sağlanıyordu. Bu işlem sırasında Darphane-i Amire için çalışan görevliler piyasada

⁶⁵ B.O.A., a.g.e., s. 3, Recep 1259

⁶⁶ Ömerul Faruk Bölükbaşı, XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Darbhâne-i Âmire, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2010, s. 142-143

mevcut olan madenleri asıl değerlerinin daha altında alarak yaklaşık olarak yüzde on beş ile yüzde yirmi arasında bir kar ile bu işlemi gerçekleştiriyordu.

Bir başka gelir kalemi ise cebelü bedeliyyesi olarak adlandırılan ve tımar sahiplerinin savaşa katılmamalarına karşılık kendilerinden alınan bir miktar paraydı.⁶⁷ Bunun dışında muhallefatların müsaderesi de yine Darphane-i Amire için bir gelir kalemi niteliği taşımaktaydı. Müsadere, İslam tarihinde zaman zaman kullanılan ve bir kimsenin devlete ait bir malı kötü kullanması sebebiyle mallarına el konulması anlamına gelmekteydi. Her ne kadar İslam âlimleri bu konu ile ilgili farklı görüşlere sahip iseler de Osmanlı Devleti zaman zaman müsadereye başvurmak zorunda kalmıştır. Muhallefat ise ölen veya öldürülen bir kimsenin kalan mallarının devlet kontrolüne geçmesi anlamını taşımaktaydı.⁶⁸ Bunun dışında bazı bölgelere ait cizye gelirleri, Enderun-ı Humayun ve Hazine-i Amire'den aktarılan gelirler de Darphane-i Amire'ye ait diğer gelir kalemleri arasında gösterilebilir.⁶⁹

2.4.2. Başlıca Gider Kalemleri

Darphane-i Amire'ye ait gider kalemlerine baktığımızda ise çok geniş bir yelpaze ile karşılaşmaktayız. Bunlardan ilk olarak inceleyeceğimiz gider kalemi işçi ücretleridir. Para basımı çok farklı aşamaları olan ve her aşamasında da farklı insanların istihdam edilmesini gerektiren bir süreçtir. Bu sebepten dolayı Osmanlı Devleti darphaneleri de farklı alanlarda istihdam edilmek üzere çokça işçi çalıştırmak durumundaydı. Bu sebeple Darbhâne-i Âmire personeli genel hatları itibariyle idare ve kontrol heyeti, tüccar ve amele (esnaf) şeklinde üç ana grup etrafında incelenebilir. İdare ve kontrol heyeti emin, sahib-i ayar, kefçe nazırı gibi âmirlerle kâtip, sikkegen, gözcü, arayıcı, imam gibi görevlilerden; tüccar sınıfı ifrazcıbaşı, kalcı, mübayaacı ve sarraf gibi faaliyetleri kısmen Darbhâne-i Âmire dışında olan finansal personelden, amele (esnaf) zümresi ise kârhanelerde çalışan teknik personelden, yani usta ve işçilerden oluşmaktaydı.⁷⁰ Personelin toplam sayısının ne kadar olduğu konusunda elimizde kesin bir rakam yoktur. Osmanlı devlet idaresi bu işçileri çalıştırırken gelişi güzel bir atama yapmamış hangi birimde kimin çalışacağı hususunu da dikkatli bir şekilde düzenleme gereği hissetmiştir. Bölükbaşı'nın bize aktardığı bilgilere göre

⁶⁷ Bölükbaşı , a.g.e., s. 146-147

⁶⁸ Bölükbaşı , a.g.e., s. 149

⁶⁹ Bölükbaşı , a.g.e., s. 157

⁷⁰ B.O.A., a.g.e., s. 15-16-17, 7 Zilhicce 1260

Darphanenin idarî işlerinde Müslümanların, teknik ve finansal işlerinde gayrimüslimlerin tercih edilmiş olması devrin şartlarına ve teâmüllerine uygundu. Osmanlı Devleti'nde idare ve denetim elemanlarının Müslüman olması konusunda büyük bir hassasiyet gösterilirken, gayrimüslimlerin yeteneklerine uygun işlerde istihdamına da önem verilmişti. Tüccar ve amele grupları içindeki gayrimüslimlerin sarraflık ve kuyumculuk işlerindeki kabiliyetlerinden ve bu sektörlerdeki etkinliklerinden azami ölçüde istifade edilmek istenmiştir.⁷¹

Darphane-i Amire'ye ait bir diğer önemli gider kalemini ise para basımı öncesinde, para basımında kullanılacak olan madenlerin temini işlemi oluşturmaktaydı. Darphane-i Amire gider kalemleri incelendiği vakit para basımı sırasında gerçekleştirilen en önemli gider kaleminin *ifrâz-ı tîz-âb ve kâl-ı sîm* (para basımı gayesi ile piyasada tedavülde olan yabancı paraların ve eski paraların toplanması işlemi) mukataası olduğu görülmektedir. Mukataa piyasa şartlarını bilen ve beceri sahibi olduğuna inanılan kişilerin uhdesine verilir ve bunlar adamları vasıtasıyla piyasadan mâden toplardı. Yapılan bu işe de darphane mübayaatı denilirdi. İfrâz-ı tizab mukataasının mâden toplama alanı oldukça genişti. İstanbul, Edirne, Bursa ve İzmir ile çevreleri mukataanın en çok mâden temin ettiği bölgelerdi. Edirne ve çevresinde daha önce müstakil bir ifraz-ı tizab mukataası varken, zamanla İstanbul'daki ile birleştirilmişti.⁷²

Piyasalardan mevcut altın ve gümüş toplanması işlemi sırasında halkın mağdur edilmemesi yine üzerinde hassasiyetle durulan bir nokta olmuştur. Bu konuda yapılan düzenlemelerde, bu işlemi yapmakla görevlendirilen memurların altın ve gümüşleri toplama esnasında kimseye zarar vermeyerek, kararlaştırılan fiyatlarla bu madenleri alma işleminin gerçekleştirmesi istenmiştir.⁷³

Darphaneden yapılan ödemeler ile ilgili bir başka kalem ise zaman zaman İslam dini için kutsal sayılan beldeler ve mekanlar için yapılan ödemelerdir. Bu konuda 21 Zilhicce 1260 tarihli padişah fermanı incelendiği vakit karşımıza Hz. Ömer ve Hz. Ali Mescidi ve Kâbe ve Mescid-i Aksa için yapılan ödemeler çıkmaktadır. Bu tarihte

⁷¹ Bölükbaşı , a.g.e., s. 31

⁷² Bölükbaşı , a.g.e., s. 77

⁷³ B.O.A., a.g.e., s. 105, 11 Ramazan 1263

bu kutsal mekanların masraflarının karşılanması emrolunmuş ve bu konuda bir düzenleme yapılmıştır.⁷⁴

Bunların dışında darphane giderleri arasında padişah sarayında çalışan kişiler için yapılan maaş ödemeleri, emekliye ayrılan kişilere maaş bağlanması, askerler için hazırlanan nişanlara ait giderler de görülmektedir. 14 Muharrem 1260 senesine ait bir padişah fermanını incelediğimiz vakit, Selanik eyaletinde bulunan Siroz bölgesinde memurlara ait maaş ödemelerinin düzenlendiği görülmektedir.⁷⁵

Bu gider kalemlerine ek olarak askeri mühimmatlara için yapılan harcamalar, tersane, tophane, mehterhane için yapılan harcamalar, müttefik devletlerin mali olarak desteklenmesini amaçlayan harcamalar, barışının finansmanı için yapılan harcamalar gibi çok çeşit gider kalemleri karşımıza çıkmaktadır.⁷⁶

⁷⁴ B.O.A., a.g.e., s. 27, 21 Zilhicce 1260

⁷⁵ B.O.A., a.g.e., s. 26, 14 Muharrem 1260

⁷⁶ Bölükbaşı, a.g.e., s. 162-185

3. DARPHANE-İ AMİRE'YE DAİR BAZI UYGULAMALAR

3.1. Para Basımı İle İlgili Düzenlemeler

Sikke basımı birçok hususun göz önünde bulundurulmasını gerektiren, bir çok etkenin dikkatlice tahlil edilmesini gerektiren bir süreçtir. Bu sebeple Osmanlı Devleti de sikke basımı hususunda çok dikkatli davranmış ve yeni sikke düzenleme ve ağırlığının belirlenmesi ve karara bağlanmasından önce birçok hususu inceleme zarureti hissetmiştir. Temelde arzulanan nokta, basımı gerçekleştirilecek olan sikkenin hakiki kıymeti üzere darbını sağlamak ve halk arasında kabulünü temin edebilmek olmuştur. Ayrıca gerçekleştirilecek olan sikke darbında ağırlık, sertlik ve yumuşaklık ve yine içerdiği bakır miktarı dikkat edilen hususlardan olmuştur.⁷⁷ Bu konuda Fransa ve İngiltere devletlerine ait uygulamaların sıklıkla incelendiğini ve dikkate alındığını da görmekteyiz.⁷⁸ Örneğin İngiltere ve Fransa devletlerine ait sikke darbında kullanılan bakır oranının on veya on iki hissede bir olduğu tesbit edilmiş ve bu ülkelerde uygulanan bu bakır oranının sikkenin itibarına hanel getirmedeği tesbit edilerek bu uygulama örnek alınmıştır. Zaten Osmanlı Devleti merkantilist politikalar uygulamasından dolayı yurtiçinden yurtdışına altın çıkışını önlemek bu ülkelere ait altın ve gümüş paraları dikkatle incelemek hususundan da geri durmamıştır.

Sikke darbu sırasında Osmanlı Devleti'nin İngiltere ve Fransa devletlerine ait para değerlerini önemseydiğinin bir diğer örneği ise basımı düşünülen yeni sikkelerin ayarı ile ilgili olmuştur. Bu konu ile ilgili getirilen düzenlemede basımı gerçekleştirilecek olan sikkenin ayarının yirmi bir buçuk buğday olarak belirlenmesi kararlaştırılmış ve bu ayarın Fransa ve İngiltere devletlerine ait para ayarları arasında olduğu zikredilmiştir.⁷⁹ Devamında ise eğer "bu ayâr üzere darbına müsâ'ade buyurulur ise yüz guruşluk altın sikkenin dört yüz adedi dokuz yüz yirmi beş dirhem yani her bir adedi beş (kırak: ağırlık ölçüsü) ve elli guruşluğun sekiz yüz adedi aynı şekilde dokuz yüz yirmi beş dirhem ya'ni herbir adedi bir dirhem iki buçuk kırak geleceği ve gümüş sikkenin ayârı dahi seksen dokuz olduğu hâlde darb olunacak yirmi guruşluk gümüş sikkenin yüz adedi yedi yüz elli dirhem yani her bir adedi yedi dirhem sekiz kırak ve

⁷⁷ B.O.A., a.g.e., s. 2, 18 Şevval 1259

⁷⁸ B.O.A., a.g.e., s. 5, 18 Şevval 1259

⁷⁹ B.O.A., a.g.e., s. 5, 18 Şevval 1259

on guruşluğun aynı şekilde yüz adedi üç yüz yetmiş beş dirhem ya'ni her bir adedi üç dirhem on iki kırat ve beş guruşluğun aynı şekilde yüz adedi yüz seksen yedi buçuk dirhem ya'ni herbir adedi bir dirhem on dört kırat vezinlerinde olmak ve bu cihetle hâlis altının dirhemi kırk yedi guruş otuz dokuz para iki ve beşte bir akçeye ve tefe gümüşünün dirhemi dahi yüz on dokuz para iki buçuk akçeye gelmek îcâb edeceği âşikâr olduğundan daha önce beyan edilen yüz guruşluk ve elli guruşluk altınlar ile yirmi guruşluk ve on guruşluk ve beş guruşluk gümüş paraların zikr olunan ayârlar ve ölçüleri üzere darb olunması gerektiği” zikredilmiştir.⁸⁰

Osmanlı Devletini sikke basımında dikkat etmiş olduğunu gördüğümüz hususlardan bir diğeri ise basılacak olan yeni sikkelere ait şekillerdir. Yani yeni sikkenin kalın ve tokca olması pek önemsenmiş ve bu konuda da düzenlemelere gidilmiştir. Bunun en temel sebebi olarak ise tuğra ve yazıların belirgin olması hususu gösterilmiştir.⁸¹ Bunun dışında sikke darbı esnasında zamanın şartları göz önüne alınarak ortaya çıkabilecek ayar kaybı veya noksanlıkları ile ilgili de düzenlemeler yapılmış ve eğer altın para karşılaştırılan orandan iki ayar noksan veya iki ayar fazla, bakır paralarda ise üç ayar fazla veya noksan çıkması durumunda basılan paranın ayarının devletçe tam kabul edileceğine karar verilmiş ve bu konuda da yine İngiltere ve Fransa devletlerinde ki uygulamalar dikkate alınmıştır. Zaten Osmanlı Devlet idarecileri de basılan her paraya ait ağırlık miktarının aynı olmasının mümkün olmadığını farkında idi. Darphane tarafından önemsenen bu ayar düzenleme işi için Osmanlı Devleti'nin bir ara Avrupa taraflarından ilim sahipleri ve üstatlar getirilmesi konusunu bile gündem yaptığı incelenen defter kayıtlarında görülmektedir.⁸² Fakat daha sonra buna gerek kalmadığı hususuna karar verilmiş ve Darphane-i Amire satın alma sorumlusu Hoce Agop'un Mihran ve Diran adında yeğenlerinin Fransa'da kimya eğitimi aldıkları ve Fransa darphanesinde çalıştıklarından dolayı bu konuda bilgi sahibi oldukları kararına varılmış ve gönüllü çalışmak istemelerine rağmen, usul gereği paranın kesiminde ayar ve ölçüleri düzenleme hizmetinde bulunan efendi ma'iyetinde istihdam olunmalarına karar verilmiştir.

⁸⁰ B.O.A., a.g.e., s. 5, 18 Şevval 1259

⁸¹ B.O.A., a.g.e., s. 5, 18 Şevval 1259

⁸² B.O.A., a.g.e., s. 5, 18 Şevval 1259

Darbı tamamlanan paraların kontrol edilmesi ve istenilen ayarda ve ağırlıkta olup olmadığının tesbit edilmesi hususu da yine üzerinde hassasiyetle durulan konulardan olmuştur. Bu amaçla sahib-i ayar efendi, Darphane memurlarından iki nefer efendi ve satınalma hizmetine memur bir kişiden oluşturulan bir ekip kuruluyordu. Bunlar basımı tamamlanmış paralardan üçer adet altın ve gümüş sikkeler çıkarıp başka başka tarılarda tartarlar ve eğer bu üç adet paradan ikisi belirlenen ayarlar aralığında ise ekseriyeye itibar edilerek tüm paraların ağırlığının tam olduğu kabul edilirdi. Fakat eğer ki iki adet para belirlenen ruhsat dahilinde değil de sadece bir tanesi uygun ölçülerde darb edilmiş ise yine çoğunluğa itibar edilerek darbı gerçekleştirilmiş olan tüm paraların belirlenen ruhsata uygun düşmediği kabul edilir ve basımı gerçekleştirilen tüm paralar zikredilen memurların önünde eritilirdi. Bu şekilde darbı tamamlanan paraların piyasaya sürülmeden önce mutlak surette kontrolü yapılır ve bu şekilde piyasaya sürülürdü.

Piyasaya tedavülü gerçekleşen paralar ile ilgili karşılaşılan bir diğer sıkıntı ise piyasada mevcut ve hâlihazırda dolaşımda olan paraların ağırlık ve dirhemlerinin bir birine uymaması sorunuydu. Bu sorunun önüne geçmek amacıyla da gerek darphanede gerekse de devletin taşra olarak adlandırdığı bölgelerde kullanılan ağırlık ve dirhemlerin birbiri ile uyumlu olmasına özen gösterilmiş ve her bir kaza meclisine numune için birer takım damgalı dirhemler gönderilmiştir. Ayrıca ellerinde mevcut ağırlık ve dirhemleri olan vatandaşlardan ise bu ağırlık ve dirhemlerini kontrol ettirmeleri istenmiştir. Bu işlem için merkezde darphaneler, taşrada ise kaza meclislerinde vatandaşların bu işlemleri yapmaları tenbih edilmiştir.⁸³

Yine bu dönemde, yeni sikkelerin piyasaya sürülmesinden önce piyasada mevcut olan ve tedavülü devameden Memdûhiye altınının da bir süre tedavülüne izin verilmiş fakat yeni sikkelerin neşri gerçekleştiği andan itibaren Memdûhiye yirmilik ve onluk altınların dahi diğer cins altın ve gümüş gibi tedâvülden külliye men olunması gerektiği karara bağlanmıştır.⁸⁴

Ufaklık para darbı konusu da yine Osmanlı darphaneleri için önemsenen konuların içerisinde yer almaktadır. Malum olduğu üzere ticari hayat içerisinde özellikle de günlük alışveriş işlemlerinin gerçekleştirilmesi esnasında ufaklık paralar

⁸³ B.O.A., a.g.e., s. 5, 18 Şevval 1259

⁸⁴ B.O.A., a.g.e., s. 5, 18 Şevval 1259

azımsanamayacak derecede önem arzederler. Çünkü alış veriş işlemine konu olan ürünün çok yüksek miktarlarda değeri olabileceği gibi çok düşük bir değerinin olabilmesi durumunda ihtimaller dahilindedir. İşte Osmanlı darphaneleri de bu problemin çözümü için zaman zaman bir veya iki gümüşlük sikkelerin darbını gerçekleştirmiştir. Bu konuda 12 Şevval 1261 yılında yapılan bir düzenleme bize bu konu hakkında bazı bilgiler sunmaktadır. Yapılan bu düzenlemede, alış veriş işlemlerinin kolaylığını sağlamak gayesi ile daha önce sikke ayarlarının düzenlemesi ile ilgili alınan karara binaen, ufaklık para basımı durumu Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye’de görüşülmüş ve zikredilen sikkenin kesilmesinin ve darbının gerçekleştirilmesinin faydalı olacağı karara bağlanmıştır. Alınan karar ile birlikte üç çeşit gümüş paranın darbına izin verilmiştir. Bunlar bir ve iki guruşluk paralar ve icabına göre yirmi paralık sikkelerdir.⁸⁵

Tanzimat Fermanı sonrası Sultan Abdülmecid döneminde (1839-1861) para basımı hususu, üzerinde dikkatle durulan bir husus olmuştur. 29 Nisan 1840 tarihli bir ferman ile sikke reformuna ait ana hatlar belirlenmiş ve buna müteakiben darphaneye ait yeni inşaatlar başlatılmış, devrin teknolojik düzeyine uygun Avrupa standartlarında makinalar sipariş edilmiştir. Avrupa’dan sadece makine ithali ile sınırlı kalınmamış aynı zamanda para basımı alanında yetkin uzmanlar İstanbul’a getirtilerek darphane bünyesinde çalıştırılmaya başlanmıştır. Örneğin Londra darphanesinden hakkak ve ressam Mr. James Robertson, makine mühendisi Mr. Mountain, terazi dirhem mühendisi Mr. Werron, sikke kalıpları ustabaşısı Mr. Taylor, makinist William ve Paris darphanesinden çeşnicibaşı muavini kimyager Mösyö Maureau İstanbul’a getirtilerek burada Osmanlı darphanelerinde istihdam edilmişlerdir. Zamanla sipariş edilen makinalar İstanbul’a ulaşıp montaj işlemleri tamamlanmış ve 1843 yılına gelindiğinde artık para darbına hazır hale gelmiştir.⁸⁶ Darphanenin bu yeni hali ile ilk para darbu 1844 yılında gerçekleştirilmiş ve Sultan Abdülmecid’in ismine ithafen “*mecidiye*” olarak adlandırılmıştır.

Osmanlı Devleti para basımı esnasında bu işlemin giderlerini de hesaba katmayı ihmal etmemiş ve imkânlar elverdiği derecede para basım maliyetini düşürmeyi amaçlamıştır. Bu amaca uygun olarak da çeşitli zamanlarda farklı farklı

⁸⁵ B.O.A., a.g.e., s. 36, 12 Şevval 1261

⁸⁶ Paksoy, a.g.e., s. 183

uygulamalara gitmiştir. Bu uygulamalar incelendiğinde 1259 yılına ait bir düzenlemede para darbı esnasında imal masraflarının öncekiler gibi olmayıp mümkün olduğu kadar az masraf ile imal olunması hususuna dikkat çekilmiş ve bu konuda uygunsuz davranışlarda bulunan kişiler tesbit edildiğinde masrafların bu kişilere yüklenmesi kararlaştırılmıştır. Bu sebepten dolayı da darphanede çalışacak kişilerin emniyetli ve sağlam kişiler olması hususuna özellikle riayet edilmesi istenmiştir.⁸⁷ Bu şekilde bir uygulamanın çalışan kişiler üzerinde daha fazla yaptırım gücüne sahip olacağı düşünüldüğünden bu şekilde bir karar alındığını tahmin etmekteyiz. Maliyeti düşürücü bu politikalara riayet etmeyen işçilerin de zararın kendilerinden tahsili hususunda duyacakları endişenin onları daha dikkatli bir şekilde çalışmaya teşvik eeceği de yadsınamaz bir gerçektir.

Para basımında dikkat edilmesi gereken başka bir husus da basılacak olan yeni altın ve gümüş paraların yurtiçi ve yurtdışı piyasalara ilan edilmesi hususudur. Bu konunun çok hassas ve önemli bir konu olduğu aşikardır. Osmanlı Devleti de bu konuda yurtdışı elçilikleri bilgilendirmek amacı ile Hariciye Nezareti'ni kullanmış ve ilgili devletlerin elçilikleri bu şekilde bilgilendirilmiştir. Ayrıca Avrupa devletlerine ve Osmanlı ülkesine zikredilen düzenleme üzerine bilinçli ve uyanık olunması hususu Takvîm-i Vakâyi' ve Cerîde-i Havâdis ve ayrıca İzmir ve İstanbul'da yayınlanan diğer gazetelerde ilan etmiştir.⁸⁸ Bu şekilde bir önlem almak her büyük devlette olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de büyük bir öneme sahipti. Çünkü Osmanlı Devleti'ne ait madeni paralar modern manası ile konvertibilitesi olan paralardandı ve bu sebepten dolayı paranın şeklinde veya değerinde meydana gelebilecek en ufak bir değişim doğal olarak hem ulusal hem de uluslar arası piyasalarda dikkatle takip edilecektir. Bu durumun farkında olan Osmanlı Devleti idarecilerinin de bu konuya ehemmiyet vermiş oldukları yapılan düzenlemeler ile aşikârdır.

Darphanede üretim ya da para basımı aşamalarının belki de ilk aşamasında darphane için gerekli odun ve kömürlerin temini konusu yer almaktaydı. Darphaneye yıllık 20.000 *ayar* çam kömürü gelirdi. Kaynaklarda ayarın bir kömür çuvalını ifade ettiği belirtilir, ancak ne kadarlık bir ağırlığa tekâbül ettiği söylenmez. Üretime ara

⁸⁷ B.O.A., a.g.e., s. 6, 17 Şevval 1259

⁸⁸ B.O.A., a.g.e., s. 7, 18 Şevval 1259

vermemek için son derece dikkatli davranan⁵ nâzır, sahib-i ayar ve kefçe nazırı gibi üst düzey darphane idarecileri, kömür temini işiyle bizzat ilgilenirlerdi.⁸⁹ Temin edilen bu odun ve kömürler odun anbarı adı verilen yerlerde muhafaza edilir ve bu odun anbarlarına da müdür ataması yapılırdı. Bu müdürler odun ambarlarına ait hesap defterlerini tutar ve bu defterlere odun ve kömür bedelleri ile hamal ve müdür vs ücretlerini kaydederlerdi. Daha sonra bu defterlerin muhasebesi yapılır gereken ilmuhaberleri düzenlenir, bir sureti Darphane-i Amire defterine kaydedilir diğer sureti ise padişahın hususi defterine kaydolunurdu.⁹⁰

3.2. Para Tedavülü Esnasında Karşılaşılan Problemler Ve Kalpazanlık İle ilgili Düzenlemeler

Tarih boyunca paraların taklit edilmesi veya bazı yöntemler ile değerlerinin düşürülmesi, tüm devletlerde olduğu gibi Osmanlı Devleti için de mücadele edilmesi gereken sorunların başında gelmiştir. Osmanlı Devleti basılan paralarda sahteciliği ve değerinin zamanla düşürülmesini önlemek için birçok yöntem denemiştir. Örneğin delinerek veya üzerine kezzap dökülerek değeri düşürülmüş olan paraların sahiplerini de mağdur etmemek için, bu şekilde bir para eğer ki piyasada bulunur ise darphane tarafından istimlâk edilmesine karar verilmiştir. Yapılan bu düzenlemeden anlıyoruz ki, Osmanlı Devleti'nde paralar delinerek veya üzerlerine kezzap dökülmek suretiyle bazı sahtekarlıklara maruz kalmıştır. Belki de temel amaç olarak bu sahtekarlıkları önlemek arzusunda olan Darphane-i Amire idaresi ve padişahlık makamı bu tarihten itibaren aldığı bir karar ile, basılan yeni sikkelerin daha parlak bir şekilde olmasını arzulamış ve bu konuyu da aldığı karar ile darphane defterine kaydettirmiştir. Basılacak olan yeni altın ve gümüş paraların bu şekilde basılması, kezzap koyulmuşların parlaklığının bozulması sebebiyle yeni sikke alanların parlaklıkta meydana gelen değişimi fark etmelerinin kolaylaştırılmasını sağlamıştır. Piyasada mevcut olan ve bu şekilde rengi ve parlaklığı kaybolmuş bir sikkenin, tartılmadan geri alınmaması hususu ise ehemmiyetle üzerinde durulan meselelerde olmuştur. Bu sebeple insanlara kolaylık sağlamayı amaçlayan Darphane dingil tabir edilen bir ölçü aletini imal ettirerek isteyen herkese dağıtımını gerçekleştirmiştir. Bu hususlara

⁸⁹ Bölükbaşı, a.g.e., s. 109

⁹⁰ B.O.A., a.g.e., s. 20, 13 Rabiü'l Ahir 1260

dikkat edilmesi gerekliliği de yine sikke neşrine başlamadan önce ilan edilmiştir.⁹¹ Osmanlı Devleti'nin kalpazanlık ile mücadelesi esnasında halkın mağduriyetini düşünmesi ve bu konuda onların haksızlığa uğramamasını arzulaması da Osmanlı Devleti'nin sınırları içerisinde yaşayan tebaasının haklarına ne derece riayet ettiğini bize göstermektedir.

Osmanlı Devleti kalpazanlık ile mücadele ederken tarihi boyunca farklı zamanlarda farklı politikalar uyulamıştır. Devrin ve zamanın şartlarına göre düzenlemeler yapmış, gerek duyulması halinde bu sorunun çözümü için nizamnameler düzenlemiş, kararlar almıştır. Bu şekilde farklı zamanlarda farklı uygulamalar görmemiz gayet tabii bir durumdur. Bunlardan dikkat çeken bir diğer uygulama çeşidi ise kalpazanların tesbitini yapmak üzere Darphane- i Amire'de, bu alanda çalışacak kişilerin istihdam edilmesidir. 19. yüzyılda darphane kayıtlarında bu alanda istihdam edilen işçilerin varlığından ve bunların birkaç takım kalpazanın yakalanmasına sağladıkları katkıdan bahsedildiği görülmektedir. Bunlardan Yorgi ve Raima adı ile bir başka Yahudi kişinin 1845 yılında darphanede istihdamının devam ettiği Yorgi adlı kişiye 1261 yılı Ocak başlangıcından itibaren aylık 250 guruş ve adı geçen Yahudi kişiye ise aylık 150 guruş maaş tahsis edildiğini görmekteyiz.⁹²

Yeni sikke basımından sonra karşılaşılan sorunlardan bir diğeri ise piyasada mevcut olan eski sikkelerin geri alınmasıydı. Bu konuda halkını mağdur etmek istemeyen Osmanlı Devleti diğer taraftan ise eski sikkelerin geri alınması işleminden Darphane kurumunun zarar görmemesini temin etmek durumunda kalmıştır. Karşılaşılan bu sorunun çözümü için zaman zaman bazı düzenlemeler yapılmış ve bu şekilde eski sikkelerin toplanması işlemi sırasında Darphane kurumu mümkün olduğu kadar korunmaya çalışılmıştır. Örneğin 1261 yılında piyasada mevcut sikkelerin padişah iradesi ile geri alınmasına karar verilmiş ve fakat piyasada mevcut olan altın paranın bazı kötü niyetli kimseler tarafından etrafının kesilmiş olduğu fark edildiğinden sikkelerin adet hesabı ile geri alınmasının Darphane-i Amire'ye hasar getireceğinden bunların dirhem hesabı ile alınmasının daha uygun olacağı kararlaştırılmıştır.⁹³ Hatta bu şekilde altın paraların etrafının kesilmesi işleminin sadece Osmanlı Devleti'ne ait

⁹¹ B.O.A., a.g.e., s. 5, 18 Şevval 1259

⁹² B.O.A., a.g.e., s. 40, 4 Safer 1262

⁹³ B.O.A., a.g.e., s. 39, 25 Zilkade 1261

altın paralarda değil aynı zamanda yabancı devletlere ait paralarda da yapıldığı bu sebepten dolayı bu yabancı paralara ait geri satılma işleminde de aynı şekilde dirhem ile yapılması kararlaştırılmış ve İspanyol gümüş paralarından Direkli ve Frank ve Mora İspanyol gümüş parasının her bir dirhemi yüz dört ve kuşlu İspanyol gümüş parasının yüz bir ve yazılı karbonun yüz altı ve kuşlu karbonun doksan bir para satın alınması kararlaştırılmıştır.⁹⁴

Osmanlı Devleti kalpazanlık ile mücadele için farklı zamanlarda farklı uygulamalarda bulunmuştur. Bunlardan dikkat çeken bir diğer uygulama çeşidi ise kalpazanların tesbitini yapmak üzere Darphane- i Amire’de bu alanda çalışacak kişilerin istihdam edilmesidir. 19. yüzyılda darphane kayıtlarında bu alanda istihdam edilen işçilerin varlığından ve bunların birkaç takım kalpazanın yakalanmasına sağladıkları katkıdan bahsedildiği görülmektedir. Bunlardan Yorgi ve Raima adı ile bir başka Yahudi kişinin 1845 yılında darphanede istihdamının devam ettiği Yorgi adlı kişiye 1261 yılı Ocak başlangıcından itibaren aylık 250 guruş ve adı geçen Yahudi kişiye ise aylık 150 guruş maaş tahsis edildiğini görmekteyiz.⁹⁵

3.3. Darphane-i Amire ve Devlet Fabrikaları

19. yüzyıl Osmanlı Devleti’nin sanayiye yaptığı yatırımların harcamalarının bütçe içerisinde önemli bir yere sahip olması bakımından önemli bir dönemdir. Bu harcama miktarlarının bütçe içerisinde önemli bir yere sahip olması aynı zamanda devletin sanayileşme konusundaki ısrarlı tutumunun da bir göstergesiydi.⁹⁶ Bu yüzyıla baktığımız vakit Beykoz’da kağıtve çuha fabrikası, Eyüp’te iplik fabrikası, 1833 yılında Feshane ve yine Zeytinburnu’nda demir fabrikası gibi bir çok fabrikanın kuruluşuna tanık oluyoruz.⁹⁷ Bu fabrikaların hem kuruluşları aşamasında hem de kurulduktan sonraki sürecinde Darphane-i Amire tarafından finanse edildiği yapılan incelemerde ortaya çıkmıştır. Tevfik Güran yaptığı araştırmalarda 1847-1848 yılları arasında Zeytinburnu demir fabrikası için 50.722.883 kuruş, Veliefendi basma fabrikası için 4.815.353 kuruş, İzmir çuha fabrikası için 29.354.955 kuruş ve

⁹⁴ B.O.A., a.g.e., s. 39, 25 Zilkade 1261

⁹⁵ B.O.A., a.g.e., s. 40, 4 Safer 1262

⁹⁶ Tevfik Güran, “Tanzimat Döneminde Devlet Fabrikaları”, **150. Yılında Tanzimat**, Ankara, 1992, s. 235

⁹⁷ Ömer Karaoğlu, “19. Yüzyılda Osmanlı Sanayii ve Bir Devlet Teşebbüsü Örneği olarak Zeytinburnu Demir Fabrikası”, **Türkiye Günlüğü**, S:37, Ankara, 1995, s. 114-115

Büyükada demir madeni için ise 1.273.375 kuruş yatırım harcamasının bütçe tarafından yapıldığı bilgilerini bize sunmuştur.⁹⁸

Osmanlı Devleti bu fabrikaların çalışır duruma gelmesi ve üretim yapmasını çok arzulamış ve bu amaçla bu fabrikaların kuruluş ve faaliyetlerini yakından takip etmiştir. Örneğin Zeytinburnu demir fabrikası ile ilgili yapılan bir düzenlemede, padişahın iradesi ile inşa edilmekte olan demir fabrikasının üretim sonuçları müşahade edilmiş ve eritme fırını ile dökümhane bölgesinin birkaç aya kadar bitirilmesi ve aynı zamanlarda Büyükada'da bulunan maden cevherinden çıkarılan cevherin bu fabrikada eritilmesi, eritildikten sonra dökümhane ve demirhanede üretime başlanması arzulanmıştır. Eğer bu fabrikalar için mevcut işçi sayısı yeterli gelmezse ilave istihdam yapılması kararı verilmiştir. Altı aylık bir süre için fabrikaya altı bin iki yüz kese sermaye akçesi tahsis edilmiş ve ihtiyaç olması durumunda bu miktarın artırılacağı beyan edilmiştir. Bunlara ilaveten Darphane nezareti tarafından zikredilen fabrika masrafları için Mısır vergisinin 1258 senesi düzenlemesinde önceki sene Darphane-i Amire'ye tahsis buyurulan yirmi bin kese akçenin on bir bin sekiz yüz kırk sekiz kese akçe ve iki yüz yirmi dört kuruşu Londra'dan Barutçubaşı Hoce Avedis bilgisiyle getirilen alet ve edevat parasına mahsuben tahsisine karar verildiğini görüyoruz. Nihai olarak ise demir fabrikasının Darphane-i Amire malı olarak Allah'ın izni ile sağlayacağı kazançların da yine darphaneye ait olacağı vurgulanmıştır.⁹⁹

Zeytinburnu demir fabrikasına ait üretim sürecinde kullanılacak olan aletlerin temininin ve satın alım işleminin de yine darphane tarafından yapıldığı bilgisi yapılan arşiv araştırmaları sonucu ortaya çıkan bir gerçektir. 1259 senesinde Barutçubaşı Avanis bilgisi ile Zeytinburnu demir fabrikasında kullanılmak üzere gerekli aletlerin temini sağlanmış ve bunun finansmanı da yine darphane tarafından yapılmıştır. Ayrıca yine aynı dönemde Tersane-i Amire için gerekli olan vapur alım işlemi de Osmanlı Devleti Londra elçisi Ali Efendi bilgisi ile yapılmış ve yine bunun finansmanı da darphane tarafından yapılmıştır.

Bazı zamanlarda ise faaliyette olan fabrikaların zaman içerisinde darphane tarafından idaresine karar verildiği görülmektedir. Bu duruma örnek olarak İncir kasabasında

⁹⁸ Güran, a.g.e, s. 235

⁹⁹ B.O.A., a.g.e., s. 35, 21 Şaban 1261

bulunan cam fabrikası ile Ereğli kömür şirketlerinin padişahın talebi üzerine darphanece idaresinin uygun bulunmasını götürebiliriz. Bu fabrikaların tüm işleyişi ile birlikte gelir ve gider kalemlerinin kayıt altına alınması ve o dönemde darphanede gelir görevlisi olarak hizmet veren Nuri Efendi adında bir zatın dahi bu görev için uygun olduğu kararlaştırılmıştır. Hatta Nuri Efendi'nin bu görev için aylık iki bin kuruş zam alması da yine padişah tarafından uygun görülmüştür.¹⁰⁰

Fabrikaların darphane ile olan ilişkileri incelendiği vakit karşımıza çıkan bir diğer durum ise faaliyetleri hususunda sıkıntılar görülen bazı fabrikaların padişah tarafından satın alınması ve bu işlem için gerekli ödemelerin de Darphane-i Amire tarafından yapılması şeklindedir. Buna bir örnek olarak Boğaziçinde İncir köyü civarında Paşabahçe adlı mahallede yer alan Hüdavendigâr eyaleti mareşali Mustafa Paşa'ya ait cam ve billur fabrikasının üretim hususunun düzene girmemesi dolayısıyla padişah tarafından satın alınması hususudur. Bu fabrikayı satın alan Osmanlı padişahı aynı zamanda bu fabrikanın ıslahı için de gereken özenin gösterilmesini emretmiştir. İlk iş olarak fabrikaya gidilip mevcut envanterlerin çıkarılması istenmiş ve daha sonra da fabrikanın arka tarafının açık olması sebebi ile buraya bir duvar yapılmasını istemiştir. Ayrıca hâlihazırda fabrikada çalışmakta olan Avusturyalı işçilerin istihdamına devam edilmiş ve sözleşme süreleri tamamlanana kadar mağdur olmamalarına özen gösterilmiştir. Bunun için gerekli ödemelerin de darphane tarafından yapılması emrolunmuştur.¹⁰¹ Darphane-i Amire tarafından yapılan ödemelere bir başka örnek ise başta Rıza Paşa'ya ait olan fakat daha sonra Emlak-ı Humayuna devri gerçekleşen bez fabrikasına ait kira ödemesidir. Bu fabrikanın Emlak-ı Humayuna devri sonucunda yıllık kirası olan üç yüz elli üç buçuk kuruşun Darphane-i Amire tarafından ödenmesi hususu padişah tarafından uygun bulunmuş ve bu işlem Emlak-ı Humayun nazırına da bildirilmiştir.¹⁰² Burada bahsi geçecek olan son fabrika ise daha önce idaresi Fethi Paşa tarafından yapılan Küçük Demir fabrikasıdır. Bu fabrikaya ait gelir gider muhasebesi sonucunda daha önce Darphane-i Amire tarafından tahsis edilen altı bin kese akçenin üç bin beş yüz akçesi darphane tarafından geri talep edilmiş olmasına rağmen, padişah emri ile bu para

¹⁰⁰ B.O.A., a.g.e., s. 40, 3 Rabiü'l Evvel 1262

¹⁰¹ B.O.A., a.g.e., s. 43, 20 Rabiü'l Evvel 1262

¹⁰² B.O.A., a.g.e., s. 52, 13 Rabiü'l Evvel 1262

ileride fabrikanın gelirinden kesilmek kaydı ile tekrar fabrikanın sermayesi olarak kaydedilmiş kullanımına sunulmuştur.¹⁰³

3.4. Darphane-i Amire ve Padişah Emlakları Arasındaki İlişki

Osmanlı Devleti'nde padişah emlakları ile Darphane-i Amire arasında zaman zaman etkileşimler olmuştur. Bazı zamanlarda Darphane-i Amire bütçesinden buraya para transferi gerçekleştirilmiş ve bu emlaklara ait masraflar karşılanmış bazı zamanlarda ise bu emlakların idaresi Darphane-i Amire'ye bırakılmıştır. Her ne kadar bu emlakların idaresi Darphane-i Amire'ye bırakılmış ise de bu durum, bu kurumların tamamen bağımsız oldukları anlamına gelmemektedir. Zaman zaman bu kurumlara ait gelir-gider hesapları kontrol edilir ve eğer tesbit edilen bir hata veya eksik var ise müdahale edilirdi. 15 Rabiü'l Evvel 1260 senesine ait yapılan bir düzenlemede padişah emlaklarına ait gelir-gider hesabının kontrolü için, zikredilen çiftliklere müdür olarak atanan İbrahim Ağa'nın çağırıldığı ve her bir çiftliğe ait muhasebe defterlerinin incelendiği görülmektedir. İbrahim Ağa'nın göreve başlangıç tarihi olan 1258 senesi Kasım ayından başlanarak 1259 senesi Şevval ayının 14. Gününe kadar geçen süre zarfında zikredilen çiftliklere ait tüm gelir gider kalemlerinin incelendiğini görmekteyiz.¹⁰⁴ Hatta yapılan inceleme sonucunda Ayaz Ağa Çiftliği'nde yapılan hayvancılık faaliyetinden gayet memnun olan idare, İbrahim Ağa'ya gayretinden ötürü maaş zammı ödülü vermektedir. Halihazırda bin beş yüz guruş maaş ile çalışan İbrahim Ağa, göstermiş olduğu bu gayretten ötürü beş yü guruş maaş zammı almış ve yeni maaşı, kendinden önce müdürlük görevini yürüten Ata Bey ile aynı düzeye çıkarılmış ve iki bin guruş olarak belirlenmiştir.¹⁰⁵

Bir başka düzenlemede ise Üsküdar şehrine bağlı İstavroz adlı bölgede bazı yerlerin padişah tarafından alınması hususunda bir düzenleme yapıldığı görülmektedir. Bu bölgede daha önce bir yangın felaketinin yaşandığı ve bu yangın sonrasında padişah tarafından bu bölgede bir yol genişletme çalışması yapılmasının emredildiği anlatılmaktadır. Bu bayındırlık işlemi için bölgede bulunan bazı emlakların satın

¹⁰³ B.O.A., a.g.e., s. 52, 9 Cemaziyelevvel 1262

¹⁰⁴ B.O.A., a.g.e., s. 13, 15 Rabiü'l Evvel 1260

¹⁰⁵ B.O.A., a.g.e., s. 14, 15 Rabiü'l Evvel 1260

alma işlemleri gerçekleştirilmekte ve bu satınalma işlemleri için gerekli meblağın ise Darphane-i Amire tarafından ödeneceği belirtilmektedir.¹⁰⁶

Padişah emlakları ile ilgili yapılan düzenlemelerden bir başkası ise, bu emlaklarda görevli olan kişilere tahsis edilmiş olan maaşlar ile ilgili düzenlemelerdir. Yine 7 Muharrem 1262 tarihli bir düzenlemede Yıldız ve Küplüce’de bulunan köşk ve bağların bekçi ve hademelerine Padişah iradesi ile tahsis buyurulan maaşların miktarları düzenlenmektedir. Yapılan düzenlemeye göre Yıldız köşkünde çalışan işçilere ait 1261 senesi maaşları aşağıdaki gibi olmuştur.

Fî şehir, guruş		Neferen	Fî beherine şehir, guruş
300	Ma’âş-ı hademe-i bekçe	3	100
150	Ma’âş-ı ser-bahçivân	1	000
150	Ma’âş-ı bahçivân	1	000
200	Ma’âş-ı bahçivânân	2	100
800		7	000

Küplüce’de çalışan kişilere ait maaş miktarları ise aşağıdaki gibi olmuştur.

Fî şehir, guruş		Neferen	Fî beherine, guruş
300	Ma’âş-ı hademe-i bekçe	3	100
150	Ma’âş-ı bahçivân	1	
450		4	

Bir başka maaş düzenlemesini de Ortaköy’de bulunan ve Rıza Paşa’dan satın alınan yalının bekçiliğine getirilen Hüseyin Ağa ve üç bekçi hademesiyle yine bu yalıda görevli olan sekiz adet bahçivana ait düzenlemedir. Bu yalıda çalışanlara toplam bin üç yüz seksen guruş maaş tahsis edildiğini görüyoruz.¹⁰⁷ Ayrıca yine Haydarpaşa’da bulunan Padişah köşkünde bir süreden beri görevli olan Mustafa adlı bir şahsın artık köşkü layıkıyla muahfaza edemediğinden kendisine aylık iki yüz elli kuruş

¹⁰⁶ B.O.A., a.g.d., s. 34, 1 Recep 1261

¹⁰⁷ B.O.A., a.g.d., s. 101, 21 N. 1262

bağlanarak emekli edilmesine ve yine Mustafa adlı kişi ile birlikte çalışan Hasan adında bir çalışana da aylık yüz elli kuruş maaş tahsis edilerek görevlerine son verilmesi kararlaştırılmış ve bunların yerine, Çırağan Sarayı görevlilerinden Osman ve Beylerbeyi Sarayı çalışanlarından Edhem adlı kişilerin görevlendirilmesi kararı verilmiştir. Bu kişilere aylık iki yüz elli kuruş da maaş bağlanmış ve bu maaşın da yine Darphane-i Amire tarafından ödenmesi kararlaştırılmıştır.¹⁰⁸ Buradan anlaşıldığı üzere padişah emlaklarına çalışan kişiler görev süreleri bittikten sonra veya emekli edildikten sonra da yine kendilerine belirli bir miktar maaş bağlanmak sureti ile mağdur olmaları önlenmeye çalışılmıştır.

Bir başka düzenlemede ise yukarıda bahsettiğimiz ve Ortaköy'de daha önce Rıza Paşa'ya ait olan bir yalı ile birlikte Mustafa Rıfat Beyefendi'ye ait bir başka yalının padişah emlakına dâhil edilmesi işlemi deyatlı bir biçimde anlatılmaktadır. Buna göre, bu emlakların bedellerinin de yine Darphane-i Amire tarafından ödenmesi padişah tarafından uygun bulunmuş ve peşinatı tamamen darphanece ödenmiştir.¹⁰⁹

3.5. Darphane-i Amire ve Maaş Ödemeleri

Darphane-i Amire ile ilgili kayıtlar incelendiğinde maaş ödemeleri ile ilgili çok sayıda düzenleme yapıldığı görülmektedir. Bu maaş ödemeleri içerisinde, Topkapı Sarayı içerisine çalışan ve padişahın hizmetini gören çeşitli meslek gruplarından insalara ait maaş ödemeleri, darphane kurumu içerisinde farklı birimlerde görevli kişilerin maaş ödemeleri, padişah emlakları için görevlendirilmiş kişilere ait maaş ödemeleri, askerlere ait maaş ödemeleri gibi birçok farklı alana ait maaş ödemeleri yer almaktadır. Bazı ödemelerin ise görev süresi dolan ve emekli edilen kişiler ait olduğu da görülmektedir. Bunun yanında vefat eden bazı çalışanların ailelerine tahsis edilen maaşlar ile ilgili düzenlemelerin de yapıldığını yine arşiv kayıtlarından tesbit etmemiz mümkündür. Örneğin gümüş saka askerlerinden İbrahim adlı bir kişinin hal talebinin kabul edilip, kendisine ömür boyu darphane tarafından aylık otuz kuruş maaş tahsis edildiğini yapılan düzenlemeden görmemiz mümkündür.¹¹⁰

¹⁰⁸ B.O.A., a.g.d., s. 105, 29 Ramazan 1263

¹⁰⁹ B.O.A., a.g.d., s. 153, 23 Zilhicce 1263

¹¹⁰ B.O.A., a.g.d., s. 1, 5 Şaban 1259

Yine daha önce sarayda padişahın hizmetinde bulunan, fakat artık ayakta durmaya ve oturmaya gücü olmadığını beyan eden İsmail adında bir çalışana, daha önce kilerde çalışan ve fakat vefat eden Ahmet Ağa'ya ait yüz kuruşluk maaşın tahsis edilmesi kararı verilmiştir.¹¹¹ Yapılan düzenlemelerin bazılarında ise terfi eden bazı kişilere ait maaş zamlarının yer aldığını görmekteyiz. Örneğin, başkomutanlık görevine getirilen Rıza Paşa adlı kişinin daha önce yetmiş beş bin kuruş olan maaşının yüz bin kuruşa çıkarılması karara bağlanmış ve bu aradaki yirmi beş bin kuruşluk fark gider olarak darphane defterine kaydedilmiştir.¹¹²

Ücret ödemeleri ile ilgili olarak 1260 yılı 23 Muharrem' inde yapılan bir başka düzenlemede ise, padişah adına çalışan doktorlar, cerrahlar ve eczacılara ait maaş düzenlemesini görmekteyiz. Burada yapılan düzenlemede bazı kişilerin maaşlarına zam yapıldığını, bazı kişilerin ise işten çıkarıldıklarını görmekteyiz. Ayrıca yine bu ödemelerin de darphane tarafından yapılması karara bağlanmıştır. Yapılacak ödemenin miktarı ise yirmi üç bin dokuz yüz kırk kuruş olduğu belirtilmektedir.¹¹³

Darphane-i Amire kurumu içerisinde yaşanan teknolojik değişimler doğal olarak bazı çalışanların işsiz kalması sonucunu doğurmuştur. Ücret ödemeleri ile ilgili yapılan araştırmalarda karşımıza çıkan bir nizamname eski sikke basımı esnasında istihdam edilmiş olan fakat artık istihdam edilmelerine gerek olmayan kişilerin emekliye sevk edilmesi kararının alındığını görmekteyiz. Bu karar ile birlikte bu kişilere belirli bir miktar maaş tahsis edilmesi padişah emri olarak darphane defterine kaydedilmiştir. Ekde detaylı bir şekilde yer alan tabloyu incelediğimizde emekliye sevk edilen çalışanlar gruplarının sikke-i hümayûn nâzırı, gözcüyân, sarrâfân, dökmeçi, ocakçı, silindir ustası, tahtacı ustası, ağartma ustası olduklarını görmekteyiz.¹¹⁴

Bazı durumlarda ise darphane kurumu, kendisine daha önce maaş ödemesi yaptığı kişilere yaptığı bu ödemeleri iptal etmiştir. Örneğin darphanede istihdam edilen ve daha sonra emekli olan ve kendisine aylık yirmi kuruş maaş bağlanan tahtacı işçilerinden Kirhor adında bir gayrimüslim, ölmesinden dolayı ortada kalan maaşın darphaneye kalacağı durumu kaydedilmiştir.¹¹⁵ Kesilen ödemelere bir başka örnek

¹¹¹ B.O.A., a.g.d., s. 2, 24 Şaban 1259

¹¹² B.O.A., a.g.d., s. 9, 10 Şaban 1259

¹¹³ B.O.A., a.g.d., s. 10, 23 Muharrem 1260

¹¹⁴ B.O.A., a.g.d., s. 17, 7 Zilhicce 1260

¹¹⁵ B.O.A., a.g.d., s. 26, 5 Şevval 1260

ise kendisine daha önce yüz bin kuruş maaş bağlanmış olan ve başasker olarak hizmet eden Rıza Paşa'nın maaşı tekrardan darphaneye iade edilmiştir.¹¹⁶

Maaş ödemeleri ile ilgili yapılan bir başka düzenlemede ise daha önce başka bir kurumda çalışan Tevfik Bey adında yüksek rütbeli bir memurun Darphane-i Amire'ye nezaret ünvanı ile atandığını ve kendisine daha önceki işinde darphane tarafından tahsis edilmiş olan aylık on bin kuruşluk maaşının yine olduğu gibi kendisine ödenmesi hususu karara bağlanmıştır.¹¹⁷

Osmanlı Devleti'nin sosyal devlet özelliğini ortaya koyan bir başka ücret düzenlemesinde ise, daha önce yoklama odası katibi olarak çalışan, fakat Der'aliyye'den Üsküdar'a geçerken boğularak vefat eden İsmail Efendi adında bir kişinin ailesinin mağduriyeti hususu gündem edilmiştir. Alınan karardan öğrendiğimize göre üç çocuk sahibi olan İsmail Efendi'nin çocuklarının mağdur olmaması için on beş yaşına kadar bu çocuklara maaş bağlanması karara bağlanmıştır. Eğer ki bu çocuklardan memur olan olursa maaşlarının devamı, tüccar sanatkâr veya esnaf olanlar olursa maaşının kesilmesi, sakat veya hasta olunlar olursa maaşının devamı kararlaştırılmıştır. Eğer ki İsmail efendi'nin kız çocuğu var ise evleninceye kadar maaşının devam etmesine padişah tarafından karar verilmiştir.¹¹⁸

Bu duruma başka bir örnek olay ise sarayda aşçı olarak çalışmakta olan Hasan adlı bir aşçının kömür buharında zehirlenmesi sebebi ile mağdur duruma düşen altı çocuğu için, mağduriyetlerini padişaha iletmeleri sonucunda padişahın her bir yetim için yirmi beş kuruş maaş tahsis etmesi ile ilgili alınan karardır.¹¹⁹

¹¹⁶ B.O.A., a.g.d., s. 34, 8 Şaban 1261

¹¹⁷ B.O.A., a.g.d., s. 29, Rabiü'l Ahir 1261

¹¹⁸ B.O.A., a.g.d., s. 30, 19 Cemaziyelevvel 1261

¹¹⁹ B.O.A., a.g.d., s. 34, 21 recep 1261

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nin hüküm sürdüğü dönemde para sistemi temel olarak madeni para rejimi esasına dayalı olmuş, piyasada altın ve gümüşten yapılmış paralar tedavül etmiştir. Bu ikili madene kısa zaman aralığında bakır eşlik etmiştir.

Çalışma içerisinde de sıklıkla tekrarlandığı üzere madeni para rejimlerinin hakim olduğu dönemlerde para imali için kullanılan altın ve gümüşün tedarikinin güçlüğü devletleri bu iki önemli madenin gerek çıkarılması gerekse halkın elinden toplanması konularında siyasi otoriteleri sıkı bir kontrol uygulamasına götürmüştür. Maden ocakları bizzat devletler tarafından işletilmiş ya da ihale suretiyle işletirilmiştir. Yine halkın elinde bulunan eski ve yabancı sikkeler mübayaa sistemi çerçevesinde toplanmıştır. Bu iki ana kaynak devletlerin madeni para üretimi için gerekli hammadde arzını sağlamıştır.

Devletlerin yaşamı ve halkın huzuru için çok hassas bir konu olan para üretiminin merkezinde ise darphaneler yer almaktadır. Para üretimi için gerekli olan kıymetli madenler buraya nakledilmekte ve teknik işlemlerden geçirilerek tedavüle sürülmektedir. Kıymetli madenlerin maden ocaklarından çıkarılması ya da halkın elinden satın alınmasından para olarak tedavüle sürülmesine kadar geçen süreç çok yönlü bir organizasyonun varlığını zorunlu kılmaktadır. Osmanlı Devleti örneğinde söz konusu sistemin merkezini Darphane-i Âmire oluşturmaktadır. Darphane-i Âmire siyasi otorite adına para darbı işlemini üstlenmekte, bu fonksiyonunu yerine getirirken karşımıza çok sayıda alanı düzenleyen devasa bir kurum olarak ortaya çıkmaktadır.

Çalışma özelinde Darphane-i Âmire kendisi için gerekli olan altın ve gümüş madenini temin için ocakları yeni sistemlerle çalıştırarak verimliliğini artırma yoluna gitmiş, bunun için Avrupa'dan yabancı mühendis ve ustalar getirtmiştir. Bunun yanında ülke genelinde madenlerin durumu hakkında genel bir çalışma yapılmıştır. Bu kapsamda kurulması düşünülen maden meclisi ise madenlerin işletilmesi konusunda yeni sisteme geçişi sağlamayı hedefleyen bir girişimdir..

Darphane-i Âmire'nin para imal sürecinde çok sayıda esnaf koluyla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkisi bulunmakta ve bu esnaf kolları ile ilgili düzenlemeleri yapmaktadır. Bu düzenleme sahası Darphane-i Âmire'nin içerisinde bulunan teknik meslek gruplarını kapsadığı gibi bu kurum tarafından üretilen ve imalat sürecinde ara

malı olarak kullanan diđer esnaf kollarını da içerisine almaktadır. Ayrıca darphane tarafından imal edilerek piyasaya sűrűlen paraların sađlıklı bir űekilde tedavűlűnűn sađlanması, halkın para deđiűim ihtiyaının karűılanması, piyasaya kalp para sűrenlerin takibi ve cezalandırılması da bu idarenin gűzetimi altındadır.

Yukarıda yer alan açıklamalar Darphane-i ˆmire'nin faaliyeti sırasında çok deđiűik alanlara műdahil olduđunu ve Osmanlı ekonomisini yűnlendiren ˆnemli kurumların baűında geldiđini gűstermektedir.

KAYNAKÇA

Arşiv

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (B.O.A.), Darphâne Defterleri (DRB.d), Defter No:3

Kitap, Tez ve Makaleler

Açıkgöz, Ö. “Osmanlı Para Politikasında Reform Çabaları: 1800-1844 Dönemi Üzerine Bir Değerlendirme”, **Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C:6 S:12, 2010, s. 372

Akyıldız, A. **Para Pul Oldu, Osmanlı’da Kâğıt Para, Maliye ve Toplum**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2003

Belin, M. **Osmanlı İmparatorluğunun İktisadî Tarihi**, Ankara, Gündoğan Yayınları, 1999

Bölükbaşı, Ö. F. **XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Darbhâne-i Âmire**, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2010

Bölükbaşı, Ö. F. “XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul Darphanesi ve Para Darbı”, **Tarih İçinde İstanbul**, Uluslararası Sempozyum, İstanbul, 2011

Cezar, Y. **Osmanlı Maliyesinde Bunalım**, İstanbul, Alan Yayıncılık, 1986

Dumont, P. “Tanzimat Dönemi, 1839-1878”, **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, Der. Robert Mantran, İstanbul, Alkım Yayınları, 2007

Erdem, E. “Osmanlı Para Sistemi ve Tağşiş Politikası: Dönemsel Bir Analiz”, **Bankacılar Dergisi**, S:56, İstanbul, 2006

Eren, A. “Osmanlı Ekonomisinde Kurumsal Gelişmeler”, **Osmanlı Ansiklopedisi**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 1999

Genç, M. “A Study of the Feasibility of Using Eighteenth Century Ottoman Financial Records as an Indicator of Economic Activity”, **Türkiye İktisat Tarihi Seminerleri**, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 1975

Güran, T. “Tanzimat Döneminde Devlet Fabrikaları”, **150. Yılında Tanzimat**, Ankara, 1992

Karaoğlu, Ö. “19. Yüzyılda Osmanlı Sanayii ve Bir Devlet Teşebbüsü Örneği olarak Zeytinburnu Demir Fabrikası”, **Türkiye Günlüğü**, S:37, Ankara, 1995

- Kıray, E. **Osmanlı'da Ekonomik Yapı ve Dış Borçlar**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2008
- Mantran, R. **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi I Kuruluş ve Yükseliş Yılları**, İstanbul, İş Bankası Yayınları, 2012
- Ölçer, C. **Sultan Abdülmecid Devri Osmanlı Madeni Paraları**, İstanbul, 1978
- Paksoy, G. **Anadolu'da Altın ve Gümüşe Vurulan Osmanlı Damgası, Anadolu'da Paranın Tarihi**, Ankara, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Yayınları, 2011
- Pamuk, Ş. **Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi**, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2012
- Sahillioğlu, H. "Bir Mültezim Zimem Defterine Göre XV. Yüzyıl Sonunda Osmanlı Darphane Mukataaları", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, İstanbul, 1963
- Sahillioğlu, H. "Darphane", **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, C: VIII, İstanbul, T.D.V. Yayınları, 1993
- Sahillioğlu, H. **Darphane, Anadolu'da Paranın Tarihi**, Ankara, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Yayınları, 2011
- Tabakoğlu, A. **Türkiye İktisat Tarihi**, İstanbul, Dergâh Yayınları, 2009
- Tekeli, İ., İlkın, S. **Para ve Kredi Sisteminin Oluşumunda Bir Aşama: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası**, Ankara, TCMB Yayınları, 1997
- Tekin, O. **Osmanlı İmparatorluğu'nda Para**, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 1999
- Toprak, Z. "Osmanlı Devleti'nde Para ve Bankacılık", **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi**, C:3, İstanbul, İletişim Yayınları, 1985
- Uygur, Z. **Osmanlı Devletinde Enflasyon ve Toplumsal Düzene Etkileri**, İstanbul, Bayrak Matbaa Ltd. Şti., 1998

EK 1: Başbakanlık Osmanlı Arşivi Darbhâne-i Âmire Defterleri Tasnifi (D.DRB.) 3
nolu Defter Transkripsiyonu

Defter-i ilmuhaber tâbi‘-i Hazîne-i ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne
vâcib an sene [126]2 ilâ nihâyeti sene [1]263
C. 580

418
Kapı Sarayı Tahrîr Komisyonu
H. 1259-1263

Yâ mu‘în

Darbhâne-i âmire masârıfı için iki yüz elli dokuz senesi Temmuz ibtidâsından altmış senesi Haziranı gâyetine deĝin Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebesiyle devletlü ismetlü Vâlide Sultân -aliyyetü'ş-şân- hazretlerinin ma‘âş-ı mahsûsası seneviyelerine mahsûben zikri âti gümrükler hâsılâtı vesâir vâridâtından tertîb olunan mebâliĝin mikdârını mübeyyin ilmuhaberdir.

	Kîse
	159.000
Muvakkaten Darbhâne-i âmire'den Mâliye Hazîne'sine tahsîs olunan	25.000
	134.000

	Kîse
Müşârun-ileyhâ Vâlide Sultân hazretlerinin ma‘âş-ı senevîsi	9.000
Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebesinin senevîsi	125.000

Minhâ âti'z-zikr vâridâtından tahsîs tertîb olunan:

Gümrük-i mezbûrun hâsılât-ı vâkı‘asından sene-i sâbıkı mücebince müşârun-ileyhâ Vâlide Sultan hazretlerinin mu‘ayyen olan dokuz bin kîse akçesi mâh be-mâh bi'l-ibkâ kusûrunun mâhiye-i mürettebe-i merkûmeye mahsûben Darbhâne-i âmire'ye i‘tâsıyla senesi âhırında hesâb bi'r-rü'ye fazlası zuhûr eder ise Mâliye Hazîne'sine teslim ve noksân zuhûr eder ise hazîne-i merkûmeden te'diye olunması ve hâsılât-ı merkûmenin vâki‘ olan tahsîlâtının usûl-ı sâbıkı üzere cânib-i gümrükden beher mâh defteri bi't-tanzîm müşârun-ileyhâ hazretlerinin mâh-ı mezbûrdan i‘tibâren beher mâh verilecek ma‘âşları ile Darbhâne-i âmire mâhiye-i mürettebesi olan on iki bin

beş yüz kîse akçenin suver ve sergisiyle bâ-pusula-i zimmet îrâd ve masrafı icrâ kılınması lâzım gelmekle şerh verildi.

Ma‘a mülhakât İstanbul ve tevâbi‘i Emti‘a Gümrüğü'nün geçen sene tertibine kıyâsen vech-i tahmîn elli dokuz senesi hâsılâtı olmak lâzım gelen:

Bâ-i‘tibâr-ı Temmuz: 79.919 kîse, kûsûr: 288 guruş.

	Kîse	Guruş
Müşârun-ileyhâ Vâlide Sultân hazretlerinin ma‘âşları senevîsi olarak istifâsı lâzım gelen	9.000	
Kusûru olarak mâhiye-i mürettebe-i mezbûre seneviyesine mahsûben i‘tâsı îcâb eden	70.919	
Kûsûr		288

Zıkr olunan Varna ve Balçık ve tevâbi‘i gümrüklerinin beher mâh ve Edirne gümrüğünün senesi hitâmında takdîm olunacak defterleri mücebince tebeyyün edecek hâsılâtlarından gayr-ı ez-kadîm zuhûr edecek fazlası zîrde muharrer hâsılât ve bedelâtdan ziyâde olur ise Mâliye Hazîne'sine teslîm ve noksân olur ise hazîne-i merkûmeden i‘tâ olunması lâzım gelmekle şerh verildi.

Varna ve Balçık ve tevâbi‘i olan ma‘lûmül-ism iskele gümrükleriyle ânların ve Edirne'nin verâları olup ilkâ olunan kara gümrükleri hâsılât ve bedelât-ı sâbıkasından:

Bâ-i‘tibâr-ı Temmuz: 3.964 kîse, kûsûr: 372 guruş.

Mebâliğ-i mezbûr vergi-yi mezbûr irsâlatı tahsîlâtından olarak ber-minvâl-i muharrer îcâbına göre tanzîm olunarak suver ve sergiden bi'l-mahsûb Darbhâne-i âmire'den i‘tâsı lâzım gelmekle şerh verildi.

Mısır eyâleti vergisinden sâbıkı vechile tahsîs olunan:

40.000 kîse

Mebâliğ-i mezbûr sâbıkına kıyâsen zîrde muharrer vâridâtının Mâliye Hazîne'sinden tastîr olunacak tekâsît-i zimemât pusulaları mücebince evkât-ı mu‘ayyenesinde Darbhâne-i âmire'ye teslîm birle teslîmât-ı mezkûre mâhiye-i mürettebe-i mezkûre sergi pusulalarından bâ-îrâd ve masraf bâ-mahsûb zıkr olunan zimemât pusulalarına hazîne-i merkûmede îrâd kayd olunarak mezkûr zimemât pusulalarının vâridât ta‘ahhüdü tarafına cânib-i hazîneden i‘tâ olunmak üzere tesviyesi lâzım gelmekle şerh verildi.

Mâliye Hazîne'sinin âti'z-zıkr vâridâtından:

10.115 kîse, kûsûr: 340 guruş.

Selanik ve tevâbi‘i Gümrüğü'nün elli dokuz senesi bedeli tekâsîtinden:

	Kîse
Ağustos sene 1259	450
Eylül sene minhu	450
Teşrîn-i evvel sene minhu	450
Teşrîn-i sâni sene minhu	450

Kânûn-ı evvel sene minhu	450
Kânûn-ı sâni sene minhu	450
Şubat sene minhu	450
Mart sene 260	450
Nisan sene 260	450
Gâye-i Nisan sene minhu	450
	4.500

Bursa ve mahâll-i sâire-i ma'lûme öşr-i harîrinin elli dokuz senesi bedelinin Ağustos ve Teşrîn ve Kânûn-ı sâni tekâsîtiden:

	Kîse	Guruş
Ağustos sene 1259	2.200	000
Teşrîn-i sâni sene minhu	2.200	000
Kânûn-ı sâni	1.215	340
	5.615	340

	Kîse	Guruş
	1.350	000
Mâliye Hazîne'sine teslîmi lâzım gelen	134	160
	1.215	340

Cem'an yekûn: 134.000 kîse.

Darbhâne-i âmire masârîfâtı için vâridâtı mukâbili bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne Mâliye hazîne-i celîlesinden tahsîs buyurulan mâhiye-i ma'lûmesinin geçen elli sekiz senesi Temmuz'u ibtidâsından i'tibâren bir seneliği hazîne-i merkûmenin ba'zı vâridâtından havâle sûretiyle Ceyb-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesine te'diye ve ibkâ olunmak üzere tertîb ve tahsîs olunmuş ise de mürettebât-ı mezkûre geçen Haziran nihâyetinde hitâma resîde olmuş ve işbu elli dokuz senesi Temmuz'u ibtidâsından i'tibâren gayr-ı ez-tevkîf bir senelik lâzım gelen mebâliğin sâbıkı vechile Mâliye Hazîne'si vâridâtından tertîb ve tesviyesi îcâb-ı maslahatdan bulunmuş olduğu beyânıyla iktizâsının [s. 2] icrâsı husûsu Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü atûfetlü beyefendi hazretleri tarafından bâ-takrîr inhâ olunmaktan nâşî kuyûd-ı lâzimesi ve iktizâsını vâridât muhâsebesinden derkenâr ettirilerek lede'l-mütâla'a Darbhâne-i âmire'nin sene-i merkûme Temmuz'u ibtidâsından altmış senesi Haziran'ı gâyetine kadar bir senelik mâhiye-i mürettebesiyle mehd-i ulyâ-yı saltanat devletlü ismetlü Sultân -aliyyetü'sh-şân-hazretlerinin ma'âş-ı mahsûsa-i seneviyeleri bir yük elli dokuz bin kîse akçeye resîde olarak ândan bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne muvakkaten Darbhâne-i âmire'den Mâliye Hazîne'sine tahsîs buyurulan yirmi beş bin kîse akçe bi't-tenzîl mâ'adâsı olan bir yük otuz dört bin kîse akçenin dokuz bin kîsesi Sultan-ı müşârun-ileyhâ hazretlerinin ma'âş-ı seneviyeleri ve kusûr bir yük yirmi beş bin kîsesi dahi Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebesinin senevîsi bulunmuş ve ma'a mülhakât-ı İstanbul ve tevâbi'i Emti'â Gümrüğü'nün sene-i sâbika tertîbâtına kıyâsen ber-vech-i tahmîn elli dokuz senesi hâsılâtı olmak lâzım gelen yetmiş dokuz bin dokuz yüz on dokuz kîse kusûr

iki yüz seksen sekiz ve Varna ve Balçık ve tevâbi‘i Gümrüğüyle Edirne Gümrüğünün kezâlik ber-vech-i tahmîn hâsılât ve bedelâtı bulunan üç bin dokuz yüz altmış dört kîse kûsûr üç yüz yetmiş iki guruş ve sâbıkı vechile tekâsît-i Mısriye'den kırk bin ve Selanik ve tevâbi‘i Gümrüğünün elli dokuz senesi bedeliyle Bursa ve mahâll-i sâire-i ma‘lûme öşr-i harîrinin sene-i merkûme bedel-i ma‘lûmenin Ağustos ve Teşrîn ve Kânûn-ı sâni tekâsîti olan on bin yüz on beş kîse kûsûr üç yüz kırk guruş ilâve olunduğu hâlde cem‘an bir yük otuz dört bin kîseye bâliğ olmuş ve mebâliğ-i mezkûre Sultan-ı müşârun-ileyhâ hazretlerinin ma‘âş-ı seneviyeleriyle Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebe-i seneviyesiyle karşılanmış idiği ve mârru'z-zikr ma‘a mülhâkât-ı İstanbul ve Varna ve Balçık ve tevâbi‘i gümrükleriyle Edirne Gümrüğü hâsılâtının senesi âharında mezkûr gümrüklerin murakkamü'l-mikdâr hâsılât ve bedelâtından fazlası zuhûr eder ise Mâliye Hazîne'sine i'tâ ve teslîm ve noksânı zuhûr eder ise Mâliye Hazîne'sinden îfâ ve tetmîm olunmak lâzım geleceği derkenârdan nümâyân olmuş ve Darbhâne-i âmire nâzırı müşârun-ileyh beyefendi hazretleriyle bi'l-müzâkere ol vechile tesviyesi karârlaştırılmış olmağla bu sûretde ber-mantûk-ı inhâ ve derkenâr zikr olunan mebâliğin sene-i merkûme Temmuz'u ibtidâsından i'tibâren sâbıkı vechile Sultan-ı müşârun-ileyhâ hazretlerinin ma‘âş-ı seneviyeleriyle Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebe-i senevîsi olan mebâliğ-i mezbûreye karşılık tertîb ve tahsîsiyle tesviyesi muvâfık-ı irâde-i seniyye buyurulduğu hâlde masârîfât muhâsebesine kayd ile vâridât muhâsebesi ve Darbhâne-i âmire ve Emti‘a gümrüğü defterlerine ilmuhaberinin tastîr ve i'tâsıyla tesviye olunacağı bi't-takrîr lede'l-arz keyfiyet lede'l-istîzân tertîbât-ı mezkûrenin mebâliğ-i merkûmeye karşılık tahsîsiyle tesviye-i iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı şehinşâhî müte‘allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla mücebince iktizâsını icrâya himmet buyurulmak bâbında sâdir olan fermân-ı âlî mücebince Masârîfât muhâsebesine kayd olunup ber-minvâl-i muharrer keyfiyet ma‘lûm olmak için diğerk ilmuhaberi verilmekle Darbhâne-i âmire'ye dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî Receb sene 1259.

Gümüş sakâları neferâtından İbrahim nâm kimesne bundan akdem vilâyeti cânibine azîmetle müddet-i medîde Dersa‘âdet'e gelememesi cihetiyle mâ-dûnunda bulunan neferâtdan ba‘zıları ma‘âş tahsîsiyle çerâğ ve ihyâ buyurulmuş ve kendüsü ihtiyâr ve emekdâr ve işe ve güce adîmü'l-iktidâr bulunmuş olduğu beyânıyla bir mikdâr ma‘âş inâyet ve ihsânıyla mesrûr ve bekâm buyurulmasını bâ-arzuhâl istid‘â etmiş ve kayd-ı hayât şartıyla merkûma Darbhâne-i âmire'den şehriye otuz guruş ma‘âş tahsîs husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne müte‘allik buyurulmuş olduğundan ber-minvâl-i muharrer iktizâsının icrâsı husûsu bâ-tezkire-i sâmi iş‘âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup merkûma kayd-ı hayât şartıyla cânib-i Darbhâne-i âmire'den otuz guruş ma‘âş ta‘yîn olduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne Hazîne'si defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 5 Ş. sene 1259

Sûret-i fermân-ı âlî

Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü beyefendi hazretleri,

Bu def'a gehvâre-zîb-i vücûd olan Cemile Sultan -aliyyetü's-şân- hazretlerinin bâhirü's-sa'âdeti zımnında ba'zı ashâb-ı ihtiyâc tarafından çend kıt'a târîh takdîm olunmuş olduğundan isticlâb-ı da'avât-ı hayriyeleri zımnında kendülere taksîm olunmak üzere iki bin beş yüz guruş atıyye-i seniyye i'tâsı bi't-tensîb hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i mülûkâneneden lede'l-istîzân ol vechile icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihândârî müte'allik buyurulmuş olmağla ber-mûceb-i irâde-i seniyye iki bin beş yüz guruşun ol vechile taksîm olunmak üzere Darbhâne-i âmire'den i'tâsıyla Bâb-ı âlî'ye irsâli husûsuna himmet eyleyeler deyü fî 15 Ş. sene 1259 târîhinde vârid olan musahhah fermân-ı âlî olmak üzere aynıyla kayd olundu.

Fî 15 Ş. sene 1259

İsmail nâm kimesne müddet-i medîde Sarây-ı hümâyûn-ı şâhâne'de ifâ-yı hüsn-i hizmet ederek el-hâletü hâzihî kıyâm ve ku'ûda adîmü'l-iktidâr ve merhamet-i seniyyeye şâyeste ve sezâvâr olduğu beyânıyla bir mikdâr ma'âş inâyet ve ihsân buyurulmasını hâk-pây-ı hümâyûn-ı şâhâneneden bir kıt'a arzuhâl takdîmiyle istirhâm etmiş ve kîlârdan muhrec Ahmed Ağa'nın bu def'a vefâtı vukû'una mebnî mu'ayyen olan yüz guruş ma'âş mahlûl olmuş olmasıyla ma'âş-ı mahlûl-ı mezbûrun merkûma tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i mekârim-âde-i cenâb-ı cihânbânî müte'allik ve şeref-sünûh buyurulmuş olmağın ber-vech-i muharrer icâbının icrâsıyla iktizâ eden senedinin tanzîmi husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberleri verilmekle ma'âş-ı mezbûrun merkûm İsmail'e ta'yîn ve tahsîs buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 24 Ş. sene 1259

Bi-tevfikihî te'âlâ asr-ı mehâsin-i hasr-ı hazret-i mülûkâne âsâr-ı nâfî'asından olarak bâ-irâde-i şâhâne icrâsına teşebbüs ve mübâşeret olunmuş olan tashîh-i ayâr münâsebet-i nâfî'asıyla sikke-i cedîde-i şâhânenin kat' u darb ve i'mâlâtı ve teferru'âtı husûsâtına ve icrâsı lâzım gelen nizâmâtına dâir ilmuhaberdir.

Cânib-i Darbhâne-i âmire'den kaleme alınan lâyiha sûretidir.

Sikke-i cedîde-i şâhânenin ayâr ve veznlerinin sûret-i karârından mukaddem ba'zı husûsât-ı lâzımının beyânı derece-i vücûbda olup çünkü bir sikke ki kıymet-i hakîkisi üzere darb olunmayıp hemen kıymet-i i'tibâriyesi üzere kat' ve neşr olduğu sûretde mazarrâtdan hâlî olmayacağı öteden berü meskûkât-ı Osmâniye husûsunda müşâhade olunan uygunsuzluk ve mazarrât delîl-i kavî olacağı ecilden evvelâ sâlifü'l-beyân kat' u darb olunacak sikke-i cedîde bahâsının dahi kıymet-i hakîkiyesine ebnâ ve tevfiik ve el-hâletü hâzihî beyne'n-nâs mütedâvil olan mecmû'-ı ecnâs-ı sikkelerin fîâtı dahi sikke-i cedîde-i mezbûre üzere icrâ ve tatbîk olunmadığı hâlde mazarrât-ı mezkûreden sâlim olamayacağı ve sâniyen bir sikkenin

ayârı dÛn olur ise i'tibârı dahi olmayacağı olmayacağı bedîhi olduğundan her ne kadar hâs ve hâlis olması lâzım gibi mütâla'a olunur ve hatıra gelir ise de zer u sîmin derûnuna hiç nühâs vaz' ve ilâve olunmayarak kâmilen hâlis kat' olduğu sûrette sikke darbında temyîz ve a'lâ ve parlak çıkmayacağından mâ'adâ gâyet yumuşak olması sebebiyle üzerinde bulunan tuğrâ ve yazıları pek az vakitte aşınıp fenâ-perîz olacağı ve bu takrîb veznine dahi noksâniyet geleceği âşikâr olduğundan hatta sikkelerini ol sûretle iki nev' mazarrâtdan kurtarmak üzere bundan kırk sene mukaddem İngiltere ve Fransa devletleri tashîh-i sikkeleri husûsunu ba'zı hezurlara bi'l-ihâle ânlar dahi bi'd-defa'ât tecrübe ederek altın sikkelerin on yâhûd on iki hissede bir hissesi nühâs olduğu hâlde i'tibârına hâlel gelmeyerek matlûb olan serdlik hâsil olacağını haber vermiş olduklarından Fransa devleti on hissede bir ya'ni yirmi bir buçuk ayârından ziyâdece ve İngiltere devleti on iki hissede bir ya'ni yirmi iki ayârında sikkelerini tashîh ve kat' u darba karâr vermiş oldukları ve mârru'z-zikr müceddeden darbı tasavvur olunan sikke-i cedîde-i şâhânenen altın ve sîmin ayârları usûl-ı mezbûre üzere icrâ olursa gerçî mehâzir-i mezkûreden vâreste olur ancak sikke-i cedîde-i mezkûr ol ayârlar üzere kat' olunupda fiâtları mâddesine sarf-ı dikkat olunmadığı ve meskûkât-ı cedîde-i mezkûre fiâtlarının el-hâletü hâzihî darb olunmakda olan Memdûhiye altınının hâlis fiâtını tecâvüz ettirildiği hâlde nizâmât-ı mezkûreye tashîh-i sikke olundu denilmeyeceği ve mezkûr Memdûhiye'nin hâlis fiâtı olan kırk sekiz guruş ibkâ ve esâsı i'tibâr olduğu sûrette bozma usûlü demek olmayıp ancak hâlisü'l-ayâr ve tâmmü'l-vezn ve bir vechile kenârları kat' olunmaz ve taklîd kabûl etmez matbû' ve ra'nâ bir sikke-i cedîde-i şâhâne kat' u darb olunmak garazından ibâret idiği ve darb olunacak sîm sikke-i şâhâne fiâtının dahi mezbûr altın sikkenin fiâtına muvâfık olması lâzım gelip ya'ni bir dirhem tefe sîminin fiâtı hâlis altının bir kıratı fiâtına mutâbık olması dahi ehemmi-i maslahatdan idiğinden altın sikkenin bâlâda muharrer fiâtına göre yüz ayâr i'tibâr olunan tefe sîminin beher dirheminin fiâtı dahi üç guruşa olması îcâb edeceği ve el-hâletü hâzihî tedâvül eden sîm beşlik ve altılık fiâtlarının ayâr-ı mezkûr üzere tefeleri fiâtları Memdûhiye altınının hâlis fiâtına gayr-ı mutâbık olması cihetiyle el-yevm memâlik-i mahrûsa-i şâhânenen hârice külliyyetlü altın gitmesi bundan neş'et eylediği ve sikke-i cedîde-i şâhânenin zer ü sîm fiâtlarının ber-vech-i muharrer karâr verilip kat' u darbıyla neşr olduğu takdîrde müstakil şu takdîr olunan fiât mâddesinden dolayı altının diyâr-ı âhara gitmesi şöyle dursun peyderpey memâlik-i mahrûsa-i şâhâneye geleceği ifâde-i külfе-i beyân idiği.

Hîn-i darbında icrâ olunacağı.

Sikke-i cedîde-i şâhâne ayârlarının bâlâda tafsîl kılınan mahzûrâtdan ezher cihet masûn ve sâlim olması muktezî ve lâ-büd olup hâlbûki sikke-i cedîde-i mezkûrenin tâm yirmi ayârında olarak darb olunması murâd olursa ya fiât veya vezn-i Osmâniyeye bir vechile uyamayıp kesirlü olacağı inde'l-hesâb tebeyyün etmiş olmağla işbu mahzûrun def'i için meskûkât-ı cedîde-i mezkûreden altın sikkenin ayârı yirmi bir iki buçuk buğday olarak ol ayâr üzere altın kat' ve darb olursa mezkûr ayâr Fransa ve İngiltere devletleri ayârları beyninde bulunacağından ol ayâr üzere darbına müsâ'ade buyurulur ise yüz guruşluk altın sikkenin dört yüz adedi dokuz yüz yirmi beş dirhem ya'ni beher adedi iki dirhem beş kırat ve elli guruşluğun sekiz yüz adedi kezâlik dokuz yüz yirmi beş dirhem ya'ni beher adedi bir dirhem iki

buçuk kırat geleceği ve sîm sikkenin ayârı dahi seksen dokuz olduğu hâlde darb olunacak yirmi guruşluk sîm sikkenin yüz adedi yedi yüz elli dirhem ya'ni beher adedi yedi dirhem sekiz kırat ve on guruşluğun kezâlik yüz adedi üç yüz yetmiş beş dirhem ya'ni beher adedi üç dirhem on iki kırat ve beş guruşluğun kezâlik yüz adedi yüz seksen yedi buçuk dirhem ya'ni beher adedi bir dirhem on dört kırat vezinlerinde olmak ve bu cihetle hâlis altının dirhemi kırk yedi guruş otuz dokuz para iki ve hums akçeye ve tefe sîminin dirhemi dahi yüz on dokuz para iki buçuk akçeye gelmek icâb edeceği âşikâr olduğundan sâlifü'l-beyân yüz guruşluk ve elli guruşluk altınlar ile yirmi guruşluk ve on guruşluk ve beş guruşluk sîm sikke-i şâhânelerin zikr olunan ayârlar ve veznleri üzere kat' ve darb olunması icâb-ı hâl ve maslahatdan idiği.

Bu dahi

Sikke-i cedîde-i mezkûrenin kalın ve tokca olması pek ehem ve birkaç sûretle muhassenâtı müstelzim olup şöyle ki tok ve kalın olacağı ecilden evvelâ hîn-i darb-ı sikkede tuğrâ ve yazıları gâyet temyîz ve tırtılları dahi berâber çıkacağından bir gûnâ etrâfını kesme ve bunlara şibîh kalb şeyler yapılma mazarrâtından kurtulacağı ve sâniyen i'mâlât ziyânı kalîl olacağından vezinleri tâm çıkacağı ve beher adedi ayrı ayrı veyâhûd yüz ve bin adedi berâber vezn olunur ise vezinleri tâm geleceğinden meskûkât-ı mezkûrenin hîn-i ahz u i'tâsında birer birer saymak tekellüfüne hâcet kalmayacağı ve sâlisen torba ile vezn olunarak gerek hazâin-i şâhâne ve gerek ibâdullah torba noksânından dahi kurtulacağı.

Bu dahi

Meskûkât-ı Osmâniye ve Efrenciye'nin kâffesinin fiâtları lâyıki vechile vaz' ve takdîr kılınması eğerçi lâzımeden ise de bu husûsun bundan akdem bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne celb olunan çarhlar mahallerine konulup i'mâlîne şurû' ve mübâşeret olunduğu vakit icrâsı icâb edip sâye-i hümâvâye-i şâhânedede zikr olunan çarhlar mahallerine vaz' ile işe mübâşeret olunacağı zamânda altının ifrâziyesi ve sîmin kâl masârıfı ve mâhiyât-ı amele ve hark-ı nâr ve i'mâlât zâyî'ât ve masârıfât-ı sâiresi başka başka hesâb olunarak zer ü sîmin beher dirhemine her ne kadar masârıf-ı i'mâlîye icâb eder ise bi'l-cümle ecnâs-ı zer ü sîm meskûkât fiâtlarından bi'l-ifrâz herkes lâyıkiyle bilmek ve ahadehümâ âhara suâle muhtâc olmamak için elsine-i muhtelifle ile mahsûsan fiât defterleri tab' ve temsîl ile neşr olunması iktizâ edeceği.

Bu dahi

Altın ve sîm li-ecli'l-ayâr vaz' olunması icâb eden nühâs ile berâber eridilmesi husûsunun dâimâ bir siyâk üzere icrâsı mümkün olamayıp çünkü ateş kuvvetiyle husûle gelir mâdde olduğundan altın ve gümüşün erimesi için ateşde ziyâde durur ise hâlislenip veznleri noksân ve az durduğu sûretde ayârları tenezzül eylediği bi't-tecrübe ma'lûm olan mevâddan olduğundan öteden berü Avrupa devletleri darbhânelerinde i'mâlâta me'mûr olanlara mukaddemâ ruhsatiye nâmiyle bir mikdâr ayâr noksânına cevâz verilegelmiş ise de mu'ahharan ilm-i kimyânın kemâliyle ilerlemesi hasebiyle mukaddemki verilen ayâr ruhsatiyesi ziyâde olduğu anlaşıldıkda Fransa devleti sikkesinin tashîhi esnâsında birkaç ocakdan çıkan ayârın diğer ocakdan çıkan ayâra mutâbık olması çâresinin istihsâli sûretini ba'zı hezur kimesnelere bi'l-ihâle ânlar dahi bi't-tecrübe ayâr-ı mezkûrların birbirlerine kâmilten mutâbık olmalarına her ne kadar sa'y u gayret eylemişler ise de bir vechile çâresi

bulunamayıp nihâyet hâlis i'tibâr olunan yirmi dört ayâr altını bin ayâr i'tibârıyla mezkûr bin ayârdan behemehâl üç dört ayâr mikdârı birbirlerinden fark ve tehallûf edeceği tebeyyün eylemiş olduğuna binâen bu hesâb üzere altın i'mâlâtında dört ayâr ve sîm i'mâlâtında dahi sîmin kadîmden mukarrer olan yüz ayârını kezâlik bin ayâr i'tibârıyla zikr olunan bin ayârdan altı ayâr mikdârı noksânına cevâz ve ruhsat verilmiş ve sonra bu husûsa ya'ni ayâr madde-i ehemmesine me'mûrlarının kemâlıyla dikkat ve mümkün mertebe tâm çıkmalarına mübâderet eylemeleri için ruhsatiye-i mezkûrenin naksları dahi tenzîl olunup şöyle ki altın i'mâlâtı ayâr-ı mukarrereden iki ayâr noksân veyâhûd iki ayâr ziyâde ve sîm i'mâlâtında dahi kezâlik ayâr-ı mukarrereden üç ayâr noksân veyâhûd ziyâde zuhûr eylediği hâlde ayâr-ı mezkûr devletçe tâmmü'l-ayâr i'tibârıyla kabûl olunmak üzere Fransa ve İngiltere câniblerinde ol vechile devletçe karâr ve nizâm verilmiş ve el-hâletü hâzihi devleteyn-i mezkûreteynin sikkeleri ayârlarının düvel-i sâire sikkeleri ayârlarından ziyâde tâm olması ol sebebden iktizâ etmiş idiği.

Bu dahi

Kâffe-i meskûkâtın hîn-i i'mâlâtında tâmmü'l-vezn ya'ni birbirinden hiç farksız i'mâl ve tesviye olunması dâire-i imkândan hâric olduğu öteden berü ma'lûm ve müsellemler bir keyfiyet olması cihetiyle sikke-i cedîde-i mezkûrenin ayâr ruhsatiyesi misillü vezn ruhsatiyesine dahi muhtâc olacağı ve devleteyn-i mezkûreteynden Fransa devleti darbhânesinde mukaddemâ vezn ruhsatiyesi altının bin dirheminde üç dirhem dört kırat ve riyâl i'mâlâtının kezâlik bin dirhemde sekiz dirhem vesâir ufak sikkeler hakkında daha ziyâde noksânına cevâz gösterilmiş ise de mu'ahharan çarh ve âlât-ı sâireye ihtimâm olduğundan altının bin dirheminde vezn ruhsatiyesi dört dirhem ve riyâl i'mâlâtının kezâlik bin dirhemde vezn ruhsatiyesi altı dirhem olmak üzere karârlaşdırıldıktan sonra vezn ruhsatiyeleri dahi ayâr ruhsatiyeleri misillü tansîf olunarak altının beher bin dirheminde iki dirhem noksân veya ziyâde ve riyâlin kezâlik beher bin dirhemde üç dört dirhem noksân veya ziyâde olarak i'mâl olunması zikr olunan Fransa devletinin karârgâr olan usûl-ı cedîde-i darbhânesinden idiği.

Bu dahi

Sikke-i cedîde-i şâhâne zer ü sîmlerinin kâl ve ifrâz ve çâşnîleri mâddesiyle i'mâlâtı keyfiyetinin zikr olunan Fransa devleti darbhânesinde icrâ olduğuna misillü Darbhâne-i âmire'de dahi altının ayâr-ı ruhsatiyesinin binde iki ayâr ve sîm ruhsatiyesinin dahi binde üç ayâr noksânıyla ve vezn ruhsatiyesinin dahi belki mezkûr Fransız devleti ruhsatiyesinden eksikce noksân ile husûle gelip i'mâl olması için Avrupa cânibinden mütefennin ve mâhir üstâdlar celbine muhtâc olmayıp şöyleki bundan çend sene mukaddem tahsîl-i hüner ve ma'rifet zımnında Darbhâne-i âmire mübâyâ'acısı Hoce Agop'un Mihran ve Diran nâm iki nefer yeğenleri Fransa'ya irsâl ile ilm-i kimyayı ba'de't-tahsîl birkaç sene mahsûsen Fransa darbhânesinde istihdâm olunduklarından husûs-ı mezbûr Darbhâne-i âmire'de mersûmân ma'rifetleriyle ber-vech-i dil-hah icrâ olunması mümkün ise de ol usûl üzere Darbhâne-i âmire'de darb olunacak meskûkât-ı cedîde-i şâhâne zer ü sîmlerinin vaz' ve takdîr kılınacak vezn ve ayârları bir gûne fark etmeyip tâm olarak i'mâl olunup olunmadığı devletçe ve herkesce ma'lûm olarak bu husûs-ı mu'tenâda vâkîf ve gayr-i vâkîf bir gûne kâl ü kâl etmemek üzere hizmet-i sâhib-i ayârîde bulunan efendi ma'iyetinde istihdâm olunmak şartıyla Kefçe-i hümâyûn-ı şâhânede bir nefer

üstâd çâşnîcinin bulunması lâ-büd ve muktezî olup hâlbuki el-hâletü hâzihî Âsitâne-i sa'âdet'de bulunan çâşnîciler eski usûle âşinâ iselerde kimya usûlü üzere çâşnî tutmağa vukûfları olmayıp ya'ni altının i'tibâr olunan bin ayârından birkaç ayâr mikdârı farka ve sîm çâşnisinin kemâliyle fark ve temyîzine vukûfları olmadığı ecilden usûl-i mezkûre üzere çâşnî mâdde-i ehemmesi lâyıkiyle tahkîk ve tashîh olunmak için Avrupa cânibinden âlât ve edevât-ı mukteziyesiyle beherhâl bir nefer üstâd çâşnîci bu tarafa celb olunarak efendi-i mûmâ-ileyh nezdinde istihdâm olunması lâzım gelmiş idiği ve usûl-ı cedîde-i mezbûr ba'de's-seviyye meskûkât-ı cedîdenin icrâsına şurû' olundukda küll-i yevm Darbhâne-i âmire'de i'mâl ve darb olunacak mecmû'-ı meskûkât-ı cedîde me'mûrları ma'rifetiyle mûmâ-ileyh sâhib-i ayâr efendiye peyderpey teslîm ve demir sandığa vaz' ve temhîr ile meskûkât-ı mezkûrenin ber-minvâl-i muharrer celb olunacak çâşnîci ma'rifetiyle çâşnîlerine bakılacağı vakit mûmâ-ileyh sâhib-i ayâr efendi ve kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne me'mûrlarından iki nefer efendi ve mübâya'ât hizmetine me'mûr bulunan hazır olacak sandık-ı mezkûr küşâd ve derûnundan kankısı rast gelir ise üçer aded zer ü sîm sikkeler ihrâc ile evvel emirde başka başka vezn olunup farzan ihrâc olunan mezkûr üç aded meskûkâtdan iki adedi karârgâr olan ruhsatiyeye muvâfık olarak yalnız bir adedi noksânca görüldüğü hâlde ekseriyete i'tibâren tâmmül'-vezn ad ile kabûl olunması lâkin bi'l-akis iki adedi ruhsatiye-i mezkûreden noksân gelerek yalnız bir adedi muvâfık ve mutâbık geldiği sûrette kezâlik ekseriyete i'tibâr ile çâşnîlerine bakılma tekellüfüne hâcet kalmayarak sandıktan alınan yalnız üç aded meskûkâta i'tibâr ile sandık-ı mezkûrda bulunan meskûkâtın mecmû'u me'mûrîn-i mûmâ-ileyhim muvâcehelerinde eritilip i'mâliye masârıfının mübâya'a me'mûru tarafından rû'yet ve i'tâ olunması ve veznleri tâm geldiği sûrette kenârlarından birer mikdâr kat' ile birisi mûmâ-ileyh sâhib-i ayâr efendi ma'iyetinde bulunan çâşnîciye ve birisi dahi mübâya'ât hizmetine me'mûr ma'iyetinde bulunan çâşnîciye verilerek bunlar ayrı ayrı birer mahalde çâşnîlerine bakıp birbirlerine haber vermeyerek ve kimesneye ifşâ etmeyerek buldukları ayârları bir varakaya tahrîr ile varaka-i mezkûre efendi-i mûmâ-ileyhe teslîm olundukdan sonra mezkûr varakalara nazar olunup tutulan çâşnîlerin birbirlerine muvâfakati olubda ayâr ruhsatiyesini tecâvüz eylememiş ise bulunan çâşnîlerin ayâr ve veznleri mûmâ-ileyh sâhib-i ayâr efendi ve me'mûr bulunan efendiler ma'rifetleriyle terkîm olundukdan sonra mârru'l-beyân sandıkda bulunan meskûkât yegân yegân rû'yet ile içinde sikkeleri temyîz çıkmayanları var ise ol makûle sikkeler sızdırılmak üzere tefrîk ve pusula-i mezkûreden tenzîl olunarak ol vechile sebt ve tahrîr ve temhîr ile varaka-i mezkûre nezâret-i celîle-i Darbhâne-i âmire mesned-vâlâsıyla mübeccel olan zevât-ı mükerrem hazretlerine irâ'e ve takdîm ile tedâvül ve neşrine ruhsatı için varaka-i mezkûreye sah keşîde ve kefçe-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine ol vechile kayd olundukdan sonra pusula-i mezkûre li-ecli's-sened mübâya'a me'mûru tarafına i'tâ ile tedâvül ettirilmesi ber-vech-i muharrer tutulacak çâşnîlerin pusulaları birbirlerine gayr-ı mutâbık olarak ayâr ruhsatiyesinden ziyâde noksân zuhûr eylediği hâlde geride kalan üçüncü sikkenin kenârından kat' ile kat' olunanın nısfı yine başka başka çâşnîci-yi merkûmân ma'rifetleriyle müceddeden çâşnîlerine baktırılıp ve çâşni-yi mezkûr evvelki tutulan çâşnîlerin kangısına mutâbık gelir ise ona i'tibâr olunmak ve eğerçi hiç mutâbık gelmeyipde evvelki tutulan çâşnîler beyninde zuhûr eder ise evvel çâşnîsine i'tibâr ile kabûl olunması ve lâkin evvelki tutulan çâşnîlere muvâfık gelmediği ve iki çâşnînin beyninde dahi bulunmadığı sûrette ol vakit

mezkûr meskûkâtdan birer parça kat' ile üçüde berâber rîhte olunarak çâşnilerine bakılması ve bulunan ayârlara i'tibâr ile ayâr-ı mezkûre sâlifü'l-beyân ayâr-ı ruhsatiyeye muvâfık bulunmayıpda noksân zuhûr eylediği hâlde meskûkât-ı mezkûre vech-i muharrer üzere sızdırılması ve fakat karârgîr olan ruhsatiyeden ziyâde hâs bulunduğu hâlde mübâya'acı bulunan dahi zarar eylememek için masârîfâtını kendü rü'yet etmek üzere eridilmesine me'zûn olması hakkâniyet iktizâsından idiği.

Bu dahi

El-hâletü hâzihî beyne'n-nâs isti'mâl olunmakta olan vezn ve derâhim birbirlerine gayr-ı muvâfık olduğundan mâ'adâ küll-i yevm isti'mâli cihetiyle bir karârda kalmayıp gün be-gün tehallûf etmekte olduğundan vezn ve derâhim husûsuna dahi bir sûret verilmez ise ileride daha ziyâde tehallûf edeceği âşikâr olduğuna ve vezn husûsu dahi sikke-i cedîde-i şâhâne nizâmının pek mu'tenâ teferru'âtından bulunduğu binâen murûr-ı eyyâm ile pas tutmaz ve bir gûne veznine hâlel gelmez platin ta'bîr olunur beyâz altından masnû' damgalı bir tâkım mi'yâr tesviye ve karâr verilerek Enderûn-ı hümayûn-ı mülûkâne hazînesinde hıfz olunmak ve buna mümâsil pirinçden bir tâkım mi'yâr dahi i'mâl ile Darbhâne-i âmire'de sikke-kenânbaşı bulunanlara teslîm ile gerek Darbhâne-i âmire ve gerek Âsitâne-i sa'âdet'de isti'mâl olunacak kâffe-i vezn ve derâhim Darbhâne-i âmire'de efendi-yi mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ayârlanıp damga darb olunmak ve taşra memâlik-i şâhânede isti'mâl olunan vezn ve derâhim dahi mi'yâr-ı mezkûre muvâfık olmak üzere herbir kazâ meclislerine li-eclî'l-nümûne birer tâkım damgalı derâhim gönderilmek ve sâlifü'l-beyân Enderûn-ı hümayûna vaz' olunacak mi'yârın îcâb eylediği vakitte ihrâc ve mûmâ-ileyh sikke-kenânbaşı yedinde bulunacak mi'yâra tatbîk olunması su'ûbetli ve mûmâ-ileyh yedinde olan mi'yâr dahi kullanıldıkça aşınacağı cihetle veznine noksân geleceğinden aralık aralık tatbîk olunmak üzere sâlifü'z-zikr pirinçden olarak yapılacak mi'yârın bir aynı dahi Ceyb-i hümayûn hazînesine vaz' kılınmak lâzımeden olduğuna binâen zikr olunan vezn ve derâhim husûsu vech-i muharrer üzere tesviye ve icrâ olunmadığı hâlde vezn husûsuna i'tibâr olunmayacağından herkes yedlerinde bulunan vezn ve dirhemlerini Darbhâne-i âmire'de efendi-yi mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ol vechile ayârlatıp damğa darbı için cümleye i'lân ve tenbîh olunması ve mârru'z-zikr taşra memâlikde olan kazâlar meclislerine gönderilecek vezn ve derâhim ile ahâlî yedlerinde bulunan derâhim tatbîk ve tedkîk olunarak ol vechile isti'mâl edilmeleri için îcâbına göre mahâll-i mezkûre ahâlîsine tenbîh olunmak üzere îcâb ve iktizâ edenlere dahi bildirilmesi muktezâ-yı maslahatdan idiği.

Bu dahi

Çünkü sikke-i cedîde-i mezkûre zikr olunan çarhlar ile vaz' olarak kat' ve i'mâl olacağından bunlara şibih ba'zı habâsetkârlar taraflarından taklîd veyâhûd etrafı kat' olunmak gibi mazarrâtdan masûn ve vâreste olacağı derkâr ise de meskûkât-ı sâire-i şâhânenin ekserisi delik olup buda bir gûne uygunsuz ve muzır olacağı rûşenâ ve sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i şehinşâhîde bu kadar tekellûf ve himmetle celb olunan çarhlar ile kat' ve i'mâl olunacak a'lâ ve temyîz sikke-i cedîde-i şâhânenin mukaddepleri misillü delik ve deşik olması nezd-i saltanat-ı seniyyede tecvîz buyurulmayacağı vâreste-i kayd-ı îmâ olduğundan sikke-i cedîde-i mezkûre ba'de-ezîn delinmek mazarrâtından kurtarılmak üzere delikli sikke-i cedîde zuhûr

eder ise ona bir vechile i'tibâr olunmayacağından aslâ ve kat'â ahz u i'tâda alınıp verilmeyip ol makûle sikkeler ele geçtiği anda vezn olunarak masârif-ı i'mâliyeleri bi't-tenzîl bahâsının i'tâsıyla Darbhâne-i âmire tarafından ahz u kabz ile sızdırılacağı ve ta'rîfden müstağnî olduğu üzere ba'zı mürtekibler tîz-âb altınların veznlerine nisfiye? vermek fazâhatine ictirâ eylediklerine ve bu mâdde dahi başlıca bir muzır şey olmasıyla bunun dahi def'i ehemmi-i mehâmdan idiğine ve sikke-i cedîde-i mezkûre temyîz ve parlak olacağından tîz-âb vaz' olunmuşlarının parlaklığı mütegayyir olacağı bedîhi olduğuna binâen sikke-i cedîde-i mezkûrenin hîn-i ahz u i'tâsında gereği gibi dikkat olunup eğerçi parlaklığı kalmamış ve rengine donukluk gelmiş bir sikke zuhûr eder ise vezn olunmadıkça alınıp verilmemesi ve vezn husûsunda nâsa suhûlet olmak üzere dingil ta'bîr olunan âlât Darbhâne-i âmire'de i'mâl ettirilerek istekli olanlara birer dânesi verildiği hâlde mazarrât-ı mezkûre dahi bu sûretle mündefi' olup alınıp verilmesi âsân olacağından gerek bu husûsun ve gerek bâlâda muharrer sikkelerin delinme mâddesinin sikke-i cedîde-i mezkûrenin neşrine şurû' olunmazdan mukaddemce cümleye i'lân ve bildirilmesi muktezâtından idiği.

İşbu bendde beyân olunduğu üzere teshîlât-ı mu'amelât-ı nâs için inde'l-icâb nühâsdan ufak sikke kat' ve darbında kıymet-i hakîkiyesi aranıldığı hâlde bir gûne be's olmayıp fakat pek ağır olmamak için ba'zı esbâb ve çâresi bulunacağına ve ma'a mâ-fih şimdilerde ba'zı onluk ve yirmilik ve ufak para tedâvül eyleyeceğine ve elde kesreti cihetiyle nühâs sikke kat' ve darbına hâcet olmayacağına binâen ileride iktizâ eder ise müzâkere ve istîzân kılınarak ol vakit icâbına bakılması husûsu meclis-i hâs kararı ve müte'allik buyurulan irâde-i seniyye-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu beyâz üzerine diğer sâdır olan fermân-ı âlîde münderic ve mastûr olmağla şerh verildi.

Mârru'l-beyân kat' u darb olunacak sikke-i cedîde-i şâhânedan sîm sikkeyi ba'zı uygunsuz kimesneler yaldızlayıp taşra memâlikinde fark ve temyîzine muktedir olmayanlara altın deyiş verip sürecekleri ihtimâlden gayr-ı ba'îd olduğundan bundan böyle masûn ve sâlim olmak için tirtîl husûsu yalnız altın sikkelere mahsûs olmak ve sîm sikkelerin kenârları mücellâ ve parlak olup sikke-i mezbûrenin dökme sûretine taklîd olunmasına mahal kalmamak için tirtîl yerine icâbına göre yazı darb olunarak cümlesinin fiâtları dahi rakam ile üzerlerine işâret olunması münâsib olacağı ve sîm sikke-i cedîdenin hâlis olması cihetiyle sîmden olarak beş paralık ve ufak para darbu mümkinsiz olacağından selâtîn-i mâziyede darb olunan meskûkât-ı Osmâniyenin gerek sîm ve gerek zeri hâlis olduğu vakitte bile teshîl-i mu'âmele-i nâs için nühâsdan olarak ufak şey darb olunmuş idiği ve el-hâletü hâzihî Fransa ve İngiltere ve düvel-i sâirede isti'mâl olunduğu misillü ileride beş paralık ve ufak para kat'ma ihtiyâc mess eder ise ol vakit iktizâsına göre nühâsdan olarak iki taraflarına yazı darbuyla kat' ve i'mâl olunması münâsib olacağı.

İcrâ olunmuş idiği

Tashîh-i sikke-i şâhâne husûs-ı hasenesi icrâ buyurulacağı cihetle eyâdî-i nâsda bulunan atîk ecnâs meskûkât vesâire zer ü sîmin usûl-i ma'delet-i seniyye muktezâsınca kimesneye zulm ü ta'addî olmayacak sûretle mübâyâ'ası lâzım gelmiş ve mârru'l-beyân darb olunacak sikke-i cedîdenin bahâsıyla sikke-i atîkanın takdîr

kılınacak mübâya'ası fiâtı beyninde olacak fark yalnız ücret-i i'mâliyeden ibâret olacağından bu sûretle herkes yedlerinde bulunan atık altınları kendü hüsn-i rızâlarıyla sikke-i cedîde-i şâhâneye tebdîle tâlib olacaklarından fimâ-ba'd ecnâs-ı altınların ahz u kabzı için kimesne icbâr ve tazyîk olunmayıp fakat tedâvülünün külliyyen men' olunması ve şâyed itâ'at ve inkiyâd etmeyenleri olur ise o makûleler ne vechile te'dîb ve terbiye olunmak lâzım gelir ise bu husûs evvel be-evvel devletçe karârlaştırılarak hîn-i zuhûrunda bilâ-te'hîr icrâsı husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak lâzım geleceği.

Vakt-i merhûnunda icrâ olunacağı.

Bundan akdem takdîm kılınan lâyhada Memdûhiye altınının tedâvülüne bir müddet ruhsat verilip ba'dehû men' olunması husûsunun îmâ ve iş'ârı mücerred ahz u i'tâ mâddesinin teshîlâtı garazından ibâret olup lâkin el-hâletü hâzihî ba'zı habâsetkârân şîre odasında parmak ve evrâk-ı nakdiyeye taklîden kalb şeyler yapmağa teşebbüs etmiş oldukları ve yirmilik ve onluk Memdûhiye altınına dahi taklîd ettikleri ma'lûm ve altın-ı mezbûrun tâmmu'l-vezn olanlarını ziyâde fiât ile düşürüp kenârlarını kat' ve delip tîz-âb ile altınıni alarak nâkîsü'l-vezn bir tâkım altınları el-yevm taşra memâlikde sürmekte oldukları emr-i gayr-i mevhum olduğundan lâyiha-i mezkûrede gösterildiği üzere altın-ı mezkûrun tedâvülüne bir müddet ruhsat verilmek lâzım gelse bir tâkım hıyânetkârânın kâr-ı mekrûhelerine meydân vermek olacağı ve sükût olunsa altın-ı mezbûr el-hâletü hâzihî beyne'n-nâs yirmi iki guruşa tedâvül eylediğinden zarar etmemek için herkes yine gizlice fiât-ı mezkûre üzere alıp vereceklerinden bu husûs beherhâl meskûkât-ı sâireye dahi sirâyet ederek vaz' olunacak nizâmât-ı hasenenin bi'l-vücûh ihtilâle sebep-i kavî olacağı âşikâr olduğundan mahzûrât-ı mezkûrenin def'iyle nizâmât-ı mezbûrenin istikrâr için sikke-i cedîdenin hîn-i neşrinde mezkûr Memdûhiye yirmilik ve onluk altınların dahi sâir ecnâs zer ü sîm misillü tedâvülden külliyyen men' olunması îcâb-ı hâl ve maslahatdan idiği.

İcrâ olunmuş idiği.

Zikr olunan Memdûhiye vesâir ecnâs atık meskûkât ve zer ü sîmin mübâya'ası husûsu behemehâl sikke-i cedîde ile husûle geleceğinden ecnâs-ı mezbûrenin mübâya'asıyla cedîd sikke olarak hazır ve âmâde olduğu ve kambiyo fiâtı dahi karârgîr buyurulacak fiâta tenezzül eylediği hâlde mecmû'-ı ecnâs zer ü sîmin mü'esses olan fiâtlarının vesâir bildirilmesi îcâb eden mevâdd için iktizâsına göre evvel be-evvel beyâz üzerine fermân-ı âlîler ısdârıyla Âsitâne-i aliyye'de cümleye i'lân ve iş'at olunduktan sonra sikke-i cedîde-i mezkûrenin neşr ü tedâvülüne mübâşeret ve mübâderet olunması ve ba'dehû sikke-i cedîde-i mezkûrenin İzmir ve Selanik câniblerine ve sermâye kifâyet eylediği sûrette Anadolu ve Rumeli[de] kâin mecmû' kazâlara neşr ü tisyârıyla mahall-i mezkûrede bulunan meskûkât-ı atîka-i Osmâniye ile sikke-i Ecnebiye'nin refte refte celb ve mu'âyenelerine sa'y ü dikkat olunması îcâb-ı maslahatdan idiği.

Sikke-i cedîde neşrinde icrâ olunacağı.

Makâm-ı nezâret-i celîle-i Hâriciye'den terkîm kılınan müzekkirenin hâtimesinde beyân ve ifâde kılındığı vechile meskûkât-ı mağşûşenin şikk-ı sâni üzere refte refte bi't-tedric tenzîl-i fîâtıyla kıymet-i lâyikasına indirilmesi umûr-ı ehemmeden olarak buna dahi muvaffakat-ı seniyye eltâf-ı ilâhiyeden mes'ûl ise de tenzîlât-ı lâzîmenin bütün bütün tebe'aya tahmîli müşkil olacağından bi-avnihi te'âlâ sa'-i hâl-i hazîne ve ma'mûriyet-i ahvâl-i tebe'a hâsıl olmadıkça tesviyesi mümkün olmayıp bunun sûret-i âharla imkânı bulunamayacağından ileride icâbının icrâsı husûsu meclis-i hâs kararî ve müte'allik buyurulan irâde-i seniyye-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu beyâz üzerine diğer sâdir olan fermân-ı âlîde mûnderic ve mastûr olmağla şerh verildi.

Meskûkât-ı cedîdeden sîm sikke-i şâhâne hâlis ve ra'nâ olacağı mebnî herkes yedlerinde bulunan beşlik ve altılık ve yarımılığı sikke-i cedîde-i mezkûre ile tebdîle sa'y edecekleri derkâr idiğinden sikke-i cedîde-i mezkûreye takdîr kılınacak fîâtları üzere yalnız meskûkât-ı atîka-i Osmâniye ve Efrenciye ile tebdîl olunup fakat mezkûr beşlik ve altılık ile tebdîl olunmasına aslâ ve kat'â cevâz verilmemesi icâb-ı maslahatdan idiği.

İcrâ olunmuş olduğu.

Bi'l-cümle meskûkât-ı Osmâniye ve Efrenciye'nin düvel-i ecnebiye memâlikine gitmemesi için lira ve florin ve frangın fîâtlarının her kaç guruşa tenezzülü icâb eder ise ol fîâta tenezzül ettirilmek üzere me'mûr ve ta'yîn buyurulacak bâzargânlar ile konturato senedine rabtı icâbından idiği.

Der-dest-i icrâ olunmakta idiği.

Sikke-i cedîde-i mezkûrenin zikr olunan çarhlar ile i'mâl ve kat' ve darbı mâddesi yalnız otuz kırk nefer ameleye muhtâc olduğuna ve onlar dahi üstâd ve hünêrlî olması iktizâ edeceğine mebnî el-hâletü hâzihî Darbhâne-i âmire'de istihdâm olunan birkaç yüz ameleden işe yarayanları intihâb olunarak kusûr lüzûmu olmayan çilingir ve demirci ve kürekçi ve dökmeçi tâifesinden olarak rençberlik ve sanâyi'-i sâire ile kendülerini idâre ve ta'îş etmeğe kudretyâb olanlara ruhsat verilip ancak amele-i merkûmûndan sinîn-i vâfirenden berü Darbhâne-i âmire'de istihdâm ile emeği sibkat etmiş alîl ve ihtiyâr vesâir işe ve güce ve kesb-i âhara kudretleri olmayanları bilâ-ma'âş def' olursa o makûle iyâl ve evlâdlarıyla sefil ve sergerdân olarak se'eleden olacakları müselleme ve o makûlelere bilâ-ma'âş ruhsat verilmesi şân-ı ma'delet-nişân-ı seniyyeye gayr-i şâyân olacağı vâreste-i kayd-ı rakam olduğundan hem sirâyet-efser-i şâhâne sadaka-i behiyyesi ve hemde nizâmât-ı hasene-i mezkûrenin her hâlde bekâ ve muvaffakiyetiyle sekete ve ihtilâldan vikâyesi niyet-i hayriyesiyle ber-vech-i muharrer işe ve güce kudretleri olmayanlara münâsibine göre kayd-ı hayât şartıyla birer mikdâr ma'âş tertîb ve tahsîsi için müsâ'ade-i seniyye erzân buyurulması.

Sikke-i cedîdenin hîn-i bed'inde icrâ olunacağı.

Sikke-i cedîdenin i'mâl-ı masârîfâtı mukaddemki gibi olmayıp mümkün mertebe ehven ve az masârîf ile i'mâl olunmasına her hâlde sa'y ü gayret

olunacağından usûl-ı muharrere-i mezkûre üzere i‘mâl olunan meskûkât-ı cedîdede bir gûne uygunsuzluk görüldüğü gibi eritilip zarar ve ziyânı me‘mûrüne râci‘ olması şart kılınmış olduğuna nazaran me‘mûrunun dahi bi'l-intihâb emniyet kesb edeceği ameleyi istihdâm me‘mûn olması lâzım geleceğinden sâbıklarda olduğu misillü Darbhâne-i âmire'de istihdâm olunması için ricâ ve şefâ‘atle bir taraftan kimesnenin gönderilmemesi ve husûsât-ı sâire-i mukteziye-i muharrere ilâ mâşâllâhu te‘âlâ düstûrül-amel tutulmak ve mürûr-ı ezmine ile tebdîl ve tağyîrine bir gûne hâlel gelmemek için irâde-i kat‘iyye-i hazret-i şâhânenin sühûh ve sudûru husûsuna şâyân-ı müsâ‘ade buyurulur ise nizâmât-ı mezkûre bi-ibâretihâ Darbhâne-i âmire'de Ma‘âdin-i hümâyûn defterlerine kayd ve imlâ ile îcâb eden mahallere ilmuhaberlerinin tahrîr ve i‘tâsı lâzım geleceği.

İcrâ olunmuş olduğu.

Sikke-i cedîde-i mezkûrenin bâlâda tafsîl olunduğu üzere tedâvül ve neşrine şürû‘ olunmazdan evvelce tüccârlarına neşr ü i‘lân eylemek üzere tashîh-i sikke-i şâhâne nizâmât-ı hayriyesi Darbhâne-i âmire tarafından verilecek müzekkire üzere nezâret-i celîle-i Hâriciye tarafından bâ-takrîr düvel-i müttehâbe sefâretlerine beyân ve iş‘âr olunması ve kâffe-i tebe‘a ve sikke-i memâlik-i mahrûsanın nizâmât-ı hasene-i mezkûreye lâyıkı vech üzere âğâh olmaları için husûs-ı mezkûrun gerek Takvîm-i vakâyi‘ ve Cerîde-i havâdis ve gerek İzmir ve Âsitâne'de tab‘ olunan gazetelere tahrîr kılınması lâzım geleceği.

Makâm-ı nezâret-i celîle-i Hâriciye'den terkîm kılınan müzekkire sûretidir.

Sikke-i cedîde-i şâhânenin sûret-i kat‘ u darbına dâir mukaddemâ cânib-i Darbhâne-i âmire'den kaleme alınıp li-ecli'l-mütâla‘a birer sûretleri vükelâ-yı Devlet-i aliyye taraflarına verilmiş olan lâyihanın bir kıt‘a sûreti mütâla‘a ve îcâbı meclis-i hâsda ifâde olunmak üzere Mâliye Nezâret-i celîlesi tarafından makâm-ı nezâret-i celîle-i Hâriciye'ye irsâl buyurulmuş ve vâkı‘an lâyiha-i merkûmenin hâvî olduğu mevâdd şâyân-ı mütâla‘a ve keyfiyât-ı lâzıme ve mühimmeden bulunmuş idiğine ve müzâkeresi mevsimi dahi hulûl eylemiş olduğuna binâen ber-tıbk-ı iş‘âr mezkûr lâyihanın herbir bendi bi't-tedkîk mütâla‘a olunarak bend-i evvelinde beyân olunduğu vechle Memdûhiye altınının hâlis fiâtı olan kırk sekiz guruşun ibkâ-i esâs i‘tibâr olunması ve sîm sikke-i şâhâne fiâtının dahi mezbûr altın sikke fiâtına muvâfık olması ve bend-i sâni ve sâlisde muharrer ayâr ve hacm-i meskûkât ve bend-i râbi‘de mezkûr ta‘yîn ve i‘lân-ı fiât mâddeleri pek yolunda ve münâsib ve muhassenât-ı adîde ve teshîlât-ı matlûbeyi müceb olup i‘tirâzdan berî bulunmağla ol vechile icrâ-yı iktizâları ve bend-i hâmis ve sâdisde beyân olunan tefâvüt ve tenezzül-i ayâr ve kezâlik tefâvüt ve tenezzül-i ayâr ve vezn ruhsatiyeleri husûslarıyla bend-i sâbi‘de olan çâşnîci ve müteferri‘âtı keyfiyetleri Darbhâne'ce bilinir mevâddan ve mevâd ve keyfiyât-ı mezkûre fenn-i kimyayı derece-i kemâle îsâl ettiren devletler darbhânelerinde mer‘iyyü'l-icrâ olunan usûle tevfiқан beyân kılınarak suver-i icrâiyesi yine oraca te‘sîse muhtâc umûrdan olmasıyla Darbhâne-i âmire nezâret-i celîlesinin inzimâm-ı de‘bi ve me‘mûrlarının dikkat ve ma‘rifetleriyle tesviye-i îcâbâtı ve bend-i sâminde mezkûr mi‘yâr ve vezn ve derâhim mâddeleri dahi şâyân-ı dikkat ve i‘tinâ husûsâtından ve buna ale'd-devâm nezâret olunması îcâb-ı

hakkâniyetden olmağla icrâ-yı iktizâsı elzem ve bend-i tâsi'de mastûr olduğu üzere sikke-i cedîdenin delinmemesi ve rengine donukluk gelen sikkenin vezn olunmadıkça alınıp verilmemesi husûslarının neşr ü i'lânıyla tenbîhât-ı lâzîmenin icrâsı ve dingil ta'bîr olunan âlâtın i'mâl ve i'tâ olunması enseb ve ehem olduğuna binâen ol vechile iktizâlarının tesviyesi ve bend-i âşirde beyân olduğu vechile nühâsdan ufak para kat' ve darbında kıymet-i hakîkiyesiyle olduğu hâlde bir gûne be's olmayıp her devletde bu usûl cârî olduğuna ve teshîl-i mu'âmelât-ı nâs için fî'l-hakîka ufak sikkelerin kat'ı ve mâdâmeki tashîh-i ayâr münâsebetiyle bunların sîmden kat'ına imkân bulunamayacağından nühâsdan tanzîmi lâzım geldiğine binâen ileride îcâbı iktizâ eder ise o makûle ufak sikkelerin nühâsdan olarak kıymet-i hakîkiyesiyle kat'ına ruhsat-ı seniyye şâyân buyurulduğu takdirce iktizâsına bakılması ve on birinci bend meskûkât-ı atıkanın îzâh ve beyân olduğu üzere ücret-i i'mâliyesi tenzîl olunarak bilâ-cebr alınması istîzânından ibâret olup bu husûs akdemce men'-i tedâvül-i meskûkât-ı atıka sırasında neşr olunan beyânnâmelere derc olunmuş ve isteklü olanların yedlerinde bulunan zer ü sîm meskûkât vesâireyi Darbhâne-i âmire'ye getirerek sikke-i cedîde-i hâlise ile tebdîl eyleyeceği ve cebr sûreti ma'delet-i seniyyeye münâfî olacağı vâzihâtdan bulunmuş olmağla o makûle meskûkâtın kıymet-i hakîkiyesiyle alınması ve on ikinci bendde gösterildiği vechile vâkı'â sikke-i cedîdenin teksîrine kadar muvakkaten tedâvül edecek yirmilik ve onluk altınların teksîrine sikke-i cedîde de külliye tedâvülden men'i îcâb-ı maslahatdan ve on üçüncü bendde yazılan meskûkât-ı atıkanın sikke-i cedîde-i mezkûre ile mübâdele ve celb ve mübâyâ'ası mâddesi dahi bu def'a verilen karar iktizâsından olmasıyla ol vechile tesviye-i iktizâları ve on dördüncü bendde muharrer olduğu üzere meskûkât-ı cedîde-i hâlisinin meskûkât-ı atıka-i mütedâvile ya'ni beşlik ve altılık ile tebdîli hem cânib-i mîrîye müstelzim zarar ve hasâr olarak hem de matlûb-ı aslî olan tashîh-i ayâra haylûlet edeceğinden bunun bir sûretle tecvîz olunmaması ve on beşinci bend kambiyonun istikrâr fiâtı demek olup sâye-i şâhâne bu sûret hâsıl olmuş ve lira yüz on guruşdan ziyâdeye çıkarılmayacağından frank ve florin dahi ânınla berâber yürüyeceği vâzihâtdan bulunmuş ve konturatosu yapıp bu bendin bir gûne hükm götürür yeri kalmamış olarak on altıncı bendde iş'âr kılınan emekdâr ve işe güce adîmü'l-iktidâr bulunan amele-i mahsûsa-i Darbhâne-i âmire'ye ma'âş tahsîsi mâddesi dahi vâkı'an ma'delet ve merhamet-i seniyyeye muvâfık görüldüğünden ve âhar san'atla işigâl ve ta'îşe iktidârı olanların tefrîki ya'ni hazîne-i şâhânenin bu sırada bîhûde ma'âş vermekden sıyâneti dahi vâcibât-ı hâliyeden bulunduğundan amele-i mevcûdenin defteri tenmîk ve âhar kâr u san'ata iktidârı olanlar ve emekdâr ve ta'îşe bî-iktidâr olup merhamet-i seniyyeye müstahak bulunanlar tefrîk olunarak ânın üzerine îcâbının icrâsı ve on yedinci bendin şâmil bulunduğu intihâb-ı amele mâddesine me'mûrîninin me'zûniyeti lâzım geleceği cihetle bunun ve husûsât-ı sâirenin ol vechile nizâma rabt ve ibkâ kılınması husûsları cümleten yolunda görünmüş ve bend-i âharîde gösterilen mâdde geçende icrâ olunmuş olup ancak bu mâddenin evs-i esâsı ve devâmi-yi icrâsı beşlik ve emsâli bulunan kem-ayâr meskûkâtın ta'dîl ve tesviyesi vesâ'ilinin istihsâli çâresine mütevakkıf olduğuna ve bu mâddenin dahi her ne kadar ileride îcâbına bakılmağa menût umûr-ı cesîmeden olduğu bi'd-defa'ât îrâd u beyân kılınarak nefsü'l-emirde dahi öyle çarçabuk çâresi bulunur keyfiyâtdan değil ise de bi-hamdihî te'âlâ asr-ı mehâsin-i hasr-ı hazret-i tâcidârîde tashîh-i ayâr-ı meskûkât mâddesi yoluna girmek hasebiyle bu muvaffakiyet-i seniyye meskûkât-ı mağşûşenin bütün bütün mahv u

def'i veyâhûd refte refte bi't-tedrîc tenzîl-i fîâtıyla kıymet-i lâyikasına indirilmesi misillü ta'dîlât husûsunda cümle esdikâ-yı bendegânî bi't-teşekkür ümîde düşürmüş ve doğrusu devletçe ve milletçe bâ'is-i fevâ'id ve mübâhât olur âsâr-ı celîle-i haseneden bulunmuş idiğine binâen bi-avnihî te'âlâ ittihâd-ı efkâr ve ittifâk-ı ezhân-ı vükelâ ve meyâmin-i teveccühât-ı teshîlât-âyât-ı şehinşâh-ı ma'delet-pîrâ ile bu mâdde-i hayriyenin dahi bir taraftan îcâbı vechile icrâsı mütâla'a ve ebnâ kılındığı.

Bi-tevfikihi te'âlâ asr-ı muhassenât-ı hasr-ı hazret-i mülûkâne âsâr-ı nâfi'asından olarak icrâsına teşebbüs ve mübâşeret olunmuş olan tashîh-i ayâr münâsebet-i nâfi'asıyla sikke-i cedîde-i hâlisinin sûret-i kat' ve darbına ve Darbhâne-i âmire'nin usûl-ı idâre-i âtiyesine vesâir furû'ât ve mukteziyât-ı maslahata dâir cânib-i Darbhâne-i âmire'den kaleme alınan lâyiha ile bu bâbda makâm-ı nezâret-i celîle-i umûr-ı Hâriciye'den terkîm kılınan bir kıt'a müzekkire tisyâr ve husûs-ı mezkûrun tamâm-ı icrâsı mevsimi geldiğinden iktizâsının sür'at-i icrâsı cânib-i nezâret-i celîle-i Mâliye'den bâ-tezkire ifâde ve iş'âr olunmuş olduğundan mezkûr lâyiha ve müzekkire Meclis-i hâs'da bi't-tedkîk kırâ'at ve lâhiha-i ma'rûzanın herbir bendine ihâle-i efkâr ve dikkat olunarak vâkı'â müzekkire-i mezkûrede gösterildiği vechile sikke-i cedîde-i musammemeye Memdûhiye altınının hâlis fîâtı olan kırk sekiz guruşun ibkâ'en esâs i'tibâr olunması ve sîm sikke-i hümâyûn fîâtının ona tatbîk kılınması kambiyonun yüz on guruş fîsi üzerine ittihâz birle mukarrer bulunduğundan ve lâyiha-i mezkûrenin bend-i sâbi'inde muharrer çâşnîci mâddesi ve furû'âtı fi'l-hakîka Darbhâne'ce dikkate şâyân mevâddan görüldüğünden ve kusûr bendler dahi iktizâ-yı maslahata tevfiikan kaleme alınarak on birinci ve on beşinci bendler ile bend-i ahîr evvelce icrâ olunup şimdiki hâlde hükmü kalmadığından bermantûk-ı lâyiha ve müzekkire husûsât-ı ma'rûzadan henüz icrâ olunmayanların dahi tesviye-i iktizâları ve onuncu bendde beyân olduğu üzere vâkı'â teshîl-i mu'âmelât-ı nâs için icrâsı ihzâr olunan sûret yolunda ise de şimdilerde ol sûretin icrâsına pek hâcet olmadığına binâen ileride iktizâ eder ise müzâkere ve istîzân kılınarak ol vakit îcâbına bakılması ve on ikinci bendin ahkâmına ve evvel ve âhir olunan müzâkereye nazaran sikke-i cedîdenin teksîrine kadar yirmilik ve onluk altınlar muvakkaten tedâvül edip teksîr-i sikke-i cedîde de külliyyen tedâvülden men'î îcâb-ı maslahatdan görünerek fakat memnû'îye-i mezkûre bunların vesâir meskûkât-ı atîkanın bi'l-külliyye tedâvül etmemesi husûsunda olmak lâzım geleceğinden ve meskûkât-ı mezkûrenin bilâ-cebr alınması muvâfık-ı memnû'îye olup bu mâdde eyâdi-yi nâsda tedâvül etmeyerek mahfûz bulunan akçeye şümûlü olamayacağından meskûkât-ı muharrerenin bir gûne cebr olunmayarak tedâvülden men'îyle kıymet-i hakîkiyesi aranılarak mübâya'a ve mübâdele ve beşlik rub'iyenin men' ve ahzı mu'âmelâta su'ûbet îrâs ettireceğine sâye-i me'âlîvâye-i cenâb-ı şehriyârîde kat' u darb olunacak altın sikke elli ve yüz guruşluk olarak ufak altın kat' u darb olunmayacağına mebnî meskûkât-ı cedîdenin teksîrinden sonra dahi yalnız zikr olunan beşlik rub'iyenin men'inden ve mübâdele ve mübâya'asından ferâğat ve müsâmaha olunması ve on altıncı bendde iş'âr kılınan amele-i kadîmenin tahsîs-i ma'âşları mâddesi merhamet-i seniyye îcâbından olmasıyla müzekkire-i merkûmede tefrîk ve îzâh olduğu üzere defteri yapılip takdîm birle ba'dehû îcâbına bakılması husûsları cümleten tasvîb ve istihsân olunmuş ve müzekkire-i mezkûrenin hâtimesinde beyân ve ifâde kılındığı vechile meskûkât-ı mağşûşenin şikk-ı sâni üzere

refte refte bi't-tedric iktizâsına teşebbüs birle buna dahi muvafakiyet eltâf-ı ilâhiyeden mes'ûl ise de bunun da müte'allik buyurulan irâde-i seniyye-i şâhâneye tevfikân ileride icâbının icrâsı tezkâr ve dermiyân kılınmış olmağın husûsât-ı merkûmenin ol vechile tesviye-i icâbâtı ve sikke-i cedîde-i şâhânenin bir nâm ile benâm olması lâzım gelerek çünkü tashîh-i ayâr madde-i nâfi'ası bi-lutfihî te'âlâ asr-ı celîl-i hazret-i tâcidârîde resîde-i meydân-ı vücûd olmasından dolayı nâm-ı şevket-ittisâm-ı cenâb-ı cihânbanî ile müsemmâ ve mümtâz olması husûsları bi't-tensîb hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhânedan lede'l-istîzân meclisce tezekkür ve istîzân olduğu vechile ber-mantûk-ı lâyiha ve müzekkire husûsât-ı merkûmeden henüz icrâ olunmayanların ve husûsât-ı sâire-i muharrerenin tesviye-i iktizâları ve sikke-i cedîde-i şâhânenin Mecîdiye nâm-ı sâmiyle müsemmâ ve mümtâz olması husûslarına irâde-i seniyye-i mülûkâne müte'allik buyurulmuş ve sâlifü'z-zikr müzekkire ve lâyiha gönderilmiş olmağla ber-mantûk-ı irâde-i seniyye husûsât-ı merkûmenin icrâ-yı iktizâlarına himmet buyurulmak bâbında beyâz üzerine sâdir olan fermân-ı âlî mücebince iktizâ-yı hüsn-i tesviyesi cenâb-ı nezâret-i celîle-i Darbhâne-i âmire'den lede'l-istîzân müzekkire ve lâyiha-i mezkûrede muharrer olan mevâddan şimdiye değin icrâ olunmuş olanlardan mâ'adâ ileride icrâsı lâzım gelenlerin emr ü irâde-i seniyye-i şâhâne mantûkunca sırası geldikçe bâ-takrîr inhâ ile icrâ olunmak ve iktizâsında mürâca'at kılınmak için zikr olunan buyuruldu-yı âlî ve lâyiha-i mezkûre bi-ibâretihâ Darbhâne-i âmire'de Ma'âdin-i hümâyûn defterlerine kayd ve imlâ ile Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne ve Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine ve Vâridat ve Masârîfât Muhâsebelerine ve Mübâya'acı Hoce Agop tarafına ber-vech-i tafsil ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesi icâb-ı maslahatdan idiği i'lâm olunarak mücebince kayd ile ilmuhaberleri tahrîr olunmak fermân-ı müşîrî buyurulmağın mücebince kayd olunup diğerk ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet irâde-i seniyye ve nizâmât-ı muharrere ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyle kayd olundu.

Fî 18 L. sene 1259

Mehd-i ulyâ-yı saltanat-ı seniyye devletlü ismetlü Sultan -aliyyetü's-şân-hazretlerinin baştablakârlık hizmet-i aliyyelerinde bulunan Süleyman emekdâr bulunduğundan bahisle hakkında merhamet-i seniyye şâyân buyurulmasını bâ-arzuhâl niyâz ve istid'â etmiş ve ol vechile merkûm emekdâr ve âtifet-i seniyyeye sezâvâr bulunmuş olduğundan vefât eden Çebefli? bekçisi Ali Ağa'nın mahlûl olan yüz elli gurus ma'âşının merkûma tahsîsi husûsuna irâde-i mekârim-âde-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu iş'âr buyurulmuş ise de müteveffâ-yı merkûm şehriye yüz elli gurus ma'âş tahsîsine dâir bir gûne kayd bulunamamış ve akdemce Çifli nâm mahal şeref-sunûh ve sudûr eden irâde-i ihsân-âde-i hazret-i şâhâne mücebince bâ-mülknâme-i hümâyûn Sultan-ı müşârun-ileyhâ hazretlerinin vakf-ı celîlerine idhâl olunmuş ve bu cihetle mahall-i mezkûrda bekçiliğın lüzûmu kalmamış olduğundan meblağ-ı ma'âş-ı mezbûr müteveffâ-yı merkûma kayd-ı hayât şartıyla ihsân-ı seniyye olarak i'tâ olunmakda bulunmuş idiğinden bu sûretde merkûm Süleyman'a müceddeden mâhiye yüz elli gurus her ne mahalden tahsîs buyurulur ise âna göre icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân tezkire-i mezkûr atebe-i ulyâ-

yı mekârim-ihativâ-yı hazret-i şâhâne bi't-takdîm manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve merkûm Süleyman'a Darbhâne-i âmire'den müceddeden şehriye yüz elli guruş ma'âş tahsîsi ta'alluk ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i mekârim-âde-i hazret-i şehinşâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu cevâben inbâ buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle merkûm Süleyman'a müceddeden şehriye cânib-i Darbhâne-i âmire'den yüz elli guruş ma'âş ta'yîn ve tahsîs olunduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaberi vürûd etmekle aynıyle kayd olundu.

Fî 9 N. sene 1259

Mülkâ Kîlâr-ı bîrûnî altıncı bölükbaşılığında muhrec Halil Ağa'nın vefâtına mebnî ber-vech-i çiraklık mu'ayyen olan şehriye elli guruş ma'âş kat' ve kaydı terkîn olunarak ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezkûrun kat' ve kaydının terkîn olunması için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyle kayd olundu.

Fî 10 N. Sene 1259

Bu def'a avâtıf-ı aliyye-i cenâb-ı mülûkânedan devletlü Rıza Paşa hazretleri uhde-i istihâllerine ser-askerlik rütbe-i celîlesi tevcih ve ihsân-ı hümuyan-ı şâhâne buyurularak müşârun-ileyh hazretlerinin me'mûriyetleri kesb-i cesâmet eylemiş olduğundan muhasses olan yetmiş beş bin guruş ma'âşları üzerine yirmi beş bin guruş zammıyla yüz bin guruşa iblâğı husûsuna irâde-i merâhim-âde-i hazret-i cihânânî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla mücebince müşârun-ileyh hazretlerinin sâlifü'z-zikr ma'âşları üzerine yirmi beş bin zamlı yüz bin guruşa bi'l-iblâğ hazînece icrâsına himmet buyurulmak bâbında beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî mücebince iktizâsı Darbhâne-i âmire'den lede's-suâl müşârun-ileyh hazretlerinin mahsûs olan yetmiş beş bin ma'âşları üzerine yirmi beş bin guruş zamlı yüz bin guruşa iblâğ olduğundan ma'a zam meblağ-ı mezbûrun mâh be-mâh Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesinden i'tâsı için Masârîfât Muhâsebesi'nden Darbhâne-i âmire'ye ilmuhaberinin tastîri lâzım geldiği derkenâr olunarak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince Masârîfât Muhâsebesi'ne kayd olunup ber-minvâl-i muharrer Darbhâne-i âmire'ye işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyle kayd olundu.

Fî 16 N. Sene 1259

Sarây-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhâne bevvâblarından Hasan ve Ali ve Salih nâm üç neferin seksen ve Mustafa ve Hüseyin nâm iki neferin dahi ellişer guruş ma'âş ile çiraklıkları husûsuna irâde buyurulmuş olduğuna dâir kethüdâ-yı bevvâbîn-i hazret-i

şehriyârî sa'âdetlü atûfetlü Abbas Beyefendi hazretlerinin takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri takdîm kılınmış olmağla ber-mantûk-ı takrîr tesviyesi muvâfık-ı emr ü irâde-i seniyye buyurulduğu hâlde ma'âş-ı mezkûrun işbu elli dokuz senesi Teşrîn-i sânisî ibtidâsından i'tibâren mâh be-mâh cânib-i Darbhâne-i âmire'den merkûmûna i'tâsî için Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile iktizâ eden sûret ve ilmuhaberlerinin tanzîmine ibtidâr kılınacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân merkûmûnun ol vechile tekâ'üdlükleri müte'allik buyurulan müsâ'ade-i seniyye iktizâsından olarak ber-mûceb-i takrîr ma'âşlarının mâh-ı mezkûr ibtidâsından i'tibâren tahsîsi îcâb-ı hâlden bulunmuş olduğu iş'âr buyurularak mûcebince sûretleri ve ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup merkûmûn yedlerine sûretleri ve diğeri ilmuhaberi tahrîr ve i'tâ olunmağla keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 15 Za. ene 1259

Sarây-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhâne tablakârlarından Hacı Hasan müsîn ve ihtiyâr ve inâyet-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâneye sezâvâr olduğundan ve kul oğlanı Şişman Ömer Ağa nâm kimesne bu def'a vefât ederek Darbhâne-i âmire'den muhasses olan şehriye iki yüz elli guruş mahlûl olmuş idiğinden bahisle ma'âş-ı mezkûrun kendüye ihsânı buyurulmasını bâ-arzuhâl niyâz ve istid'â etmiş ve ma'âş-ı mezkûrun ol vechile merkûm Hacı Hasan'a tahsîsi husûsuna irâde-i mekârim-âde-i hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla îcâbının icrâsıyla lâzım gelen senedinin tanzîmi husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurulmuş ve mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermânım buyurulmağın mûcebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezkûrun merkûm Tablakâr Hacı Hasan'a tahsîs buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 12 Muharrem sene 1260

Hazîne-i haremeyn-i muhteremeyn'de âsûde evkâfdan hazînedâr-ı hazret-i şehriyârî-yi esbak merhûm el-Hâc Osman Ağa Vakfî müstegallâtından mahrûsa-i Galata'ya muzâfe kasaba-i Beşiktaş'da Maçka nâm mahalde Tophâne-i âmire Hastahânesi civârında Küçük Çiftlik hudûdu dâhilinde kâin senevî doksan guruş icâre-i mü'eccele ile terbî'an bir yük kırk bir bin altmış üç zirâ' fi'l-asl eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bağçe el-yevm çiftlik arâzîsi Arabacı Şahin b. Mustafa'nın ve Hazîne-i haremeyn-i muhteremeyn'den mazbûtan idâre olunan evkâfdan Hüdavendigâr-ı esbak cennet-mekân-ı firdevs-i âşiyân merhûm ve mağfîret-nişân Sultan Bayezid Hân-ı Veli -tâbe serâhû- hazretlerinin evkâf-ı celîleleri müstegallâtından Galata cibâyetine tâbi' Dolmabahçe kışlâk-ı hümâyûnu kurbunda kâin senevî yüz yirmi akçe bedel-i öşr mukâta'alu tûlen beş yüz altmış ve arzen otuz zirâ' bi-hesâb-ı terbî'i on altı bin sekiz yüz zirâ' arsa Mardiros v. Bedros nâm zimmînin uhdelerinde ise de çiftlik ve arsa-i mezkûr Beşiktaş sarây-ı hümâyûnuna kurb ve civâr bulunmuş olduğundan merkûm Şahin'e yüz yirmi beş bin guruş ve

mersûm Mardiros'a dahi seksen dört bin guruş ki cem'an iki yük dokuz bin guruş mu'accele Ceyb-i hümâyûn hazînesinden bi'l-i'tâ emlâk-i hümâyûn mübâya'a ve iştirâ kılınmış ve çiftlik-i mezkûrun icâre-i senevîsi olan doksan ve arsa-i mezbûrun bedel-i öşr-i mukâta'a-i sâliyesi bulunan bir guruş ki min haysü'l-mecmû' doksan bir guruş bi't-taz'îf geçen elli dokuz senesi Kânûn-ı sâni ibtidâsından i'tibâren sene be-sene vakfları tarafına yüz seksen iki guruşun i'tâ olunacağını mübeyyin müşârun-ileyhimâ taraflarına diğerk ilmuhaberleri verilmiş olmağla ber-minvâl-i muharrer çiftlik ve arsa-i mezkûrun tûl ve arzı gösterilerek Emlâk-i hümâyûn'a idhâl olunduğu bilinmek ve senedâtı ahz u hıfz kılınmak için Darbhâne-i âmire'ye dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 25 M. sene 1260

Arsa ve çiftlik-i mezkûrun dört kıt'a senedâtı Ebniye-i hassa Müdîri Halim Efendi tarafından vürûd edip Evkâf-ı hümâyûn hazînesine gönderilip zât-ı şâhâne uhdesine kayd ve tahrîr kılınmış ve senedât-ı mezkûr Emlâk-i hümâyûn torbasında hıfz olunmuştur.

Mâbeyn-i hümâyûn-ı feyz-meşûn-ı hazret-i şâhâneye me'mûr etubbâ ve mu'âvin ve cerrâhân ve eczâciyândan ihrâc ve mübâdele olunanların esâmîlerini ve dört nefer ispençiyâr ve eczâciyânın ma'âş-ı kadîmelerine zam olunan mebâliğin mikdârını mübeyyin ilmuhaberidir:

Hekîm Muhyiddin Efendi Fî şehri 1.200 guruş	Mu'âvin Hayrullah Efendi Fî şehri 200 guruş	Mu'âvin Ahya Bey Fî şehri 200 guruş Becâyiş-i Reşad Efendi ta'yîn şüd bâ- i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1259 fî şehri 200 guruş	Mu'âvin Ata Efendi Fî şehri 200 guruş Becâyiş-i Arif Musa Efendi ta'yîn şüd bâ- i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1259 fî şehri 200 guruş	Cerrâh Nuri Efendi Fî şehri 200 guruş Becâyiş-i Mehmed Efendi be- mu'âvinlik-i tabîb ta'yîn şüd bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1259 fî şehri 200 guruş
Cerrâh Osman Efendi Fî şehri 200 guruş Becâyiş-i Şakir Efendi be- mu'âvinlik-i tabîb ta'yîn	Cerrâh Ali Efendi Fî şehri 200 guruş Becâyiş-i Osman Efendi be-mu'âvinlik- i tabîb ta'yîn	Cerrâh Hâfız Efendi Fî şehri 150 guruş Becâyiş-i Emin Efendi be-mu'âvinlik- i tabîb ta'yîn	Cerrâh Şakir Efendi Fî şehri 400 guruş	Cerrâh Abdi Efendi Fî şehri 200 guruş

şüd bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1259 fi şehr 200 guruş	şüd bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 259 fi şehr 200 guruş	şüd bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1259 fi şehr 150 guruş		
Cerrâh Kamil Efendi Fî şehr 200 guruş	Hekîm Matil Fî şehr 2.000 guruş	Hekîm İstifanaki Fî şehr 2.000 guruş	Hekîm Manolaki Fî şehr 1.500 guruş	Hekîm Melincer Fî şehr 1.900 guruş
Hekîm Veblasyoz Fî şehr 1.800 guruş	Hekîm Kostanti Fî şehr 1.500 guruş	Hekîm Pavlaki Fî şehr 1.500 guruş	Hekîm Mafareti Fî şehr 1.500 guruş	İbiş Efendi mahdûmları Fî şehr 100 guruş
Tekâ'üd İbrahim Efendi mahdûmları Fî şehr 100 guruş	Mezik oğulları Fî şehr 200 guruş	Dişçi Avram Fî şehr 650 guruş	Kırıkçı Şekinzar Fî şehr 500 guruş	Hancı Palo Fî şehr 500 guruş
Hancı Kiryako Fî şehr 500 guruş	Eczâcıbaşı Panayot Fî şehr 1.300 guruş	İspençiyâr Osep Fî şehr 600 guruş	Yamağı Luka Fî şehr 150 guruş Becâyiş-i Süleyman Efendi ta'yîn şüd bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1259 fi şehr 150 guruş	İspençiyar Aleko Fî şehr 500 guruş 50 guruş zam bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 259 550 guruş
Eczâcî Kosti Fî şehr 250 guruş 50 guruş zam an târih-i mezbûr 300 guruş Becâyiş-i İstemat zimmî ta'yîn şüd bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 259 fi şehr 300 guruş	Eczâcî Paskal Fî şehr 200 guruş 50 guruş zam an târih-i mezbûr 300 [250] guruş Becâyiş-i Dimitri zimmî ta'yîn şüd bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1259 fi şehr 250 guruş	Eczâcî Diyamizi Fî şehr 200 guruş 50 guruş an târih-i mezbûr zam 250 guruş	Eczâcî İstemat Fî şehr 200 guruş Becâyiş-i Havsi Kosti zimmî ta'yîn şüd bâ-i'tibâr an ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1259 fi şehr 200 guruş	İstanbul Sarây-ı hümâyûnuna ta'yîn olunan eczâcî Andon Fî şehr 390 guruş
Havancı	Sömekçi			

Nikola Fî şehri 250 guruş	Andon Fî şehri 200 guruş			
---------------------------------	--------------------------------	--	--	--

Cem'an yekûn: 23.740 guruş. Kadîm
200 guruş. Zamâyim-i mezkûr.
 23.940 guruş.

Mâbeyn-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı hazret-i şâhâneye me'mûr mu'âvin ve cerrâhândan mahall-i âhara me'mûr buyurulan efendilerin yedlerine mâhiye-i kadîmeleriyle Mekteb-i tıbbiye-i adliye hulefâsından intihâb kılınmış olan efendiler mu'âvin-i tabîb olarak ta'yîn olunması ve eczâciyândan ba'zılarının ihrâc ve mübâdeleleri lâzım geldiğinden bâlâda gösterildiği üzere yerlerine âharların ta'yîn kılınması ve dört nefer eczâcılardan kiminin mâhiyesi emsâlinden dûn ve kiminin ibrâz eylediği hüsn-i hizmet ve sadâkatine binâen istihkâkı rû-nümûn olduğundan beherinin mâhiyelerine ellişer guruşdan cem'an dört nefere iki yüz guruş zam olunarak iki yüz elli dokuz senesi mâh-ı Kânûn-ı sânisî ibtidâsından i'tibâren kaydları tashîh olunmak ve bi'l-cümle etibbâ ve cerrâhân ve eczâciyân ve mütekâ'idîn-i sâirenin ma'a zam mâh-ı mezbûre mahsûben ma'âş ve mâhiyeleri olan yirmi üç bin dokuz yüz kırk guruş cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâ kılınmak üzere tesviyesi husûsunu re'îsü'l-etibbâi's-sultânî fazîletlü semâhatlü efendi hazretleri takdîm eylediği bir kıt'a takrîriyle inhâ etmeleriyle iktizâsına himmet olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince sûreti ve ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup sûreti verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 23 M. sene 1260

Bâ-emr ü irâde-i seniyye-i şâhâne Tanzîmât-ı hayriye usûl-ı mehâsin-şümûlü üzere Mâliye hazînesi tarafından Darbhâne-i âmire'ye vârid olan ilmuhaberler mücebince işbu elli dokuz senesi Martı ibtidâsından Nisan'ı nihâyetine değin iki mâh zarfında Asâkir-i muntazama-i şâhâne ve ba'zı bendegân-ı sıdk-nişân vesâire için Darbhâne-i âmire'de kuyumcubaşı ma'rifetiyle tanzîm ve i'lâm olunmuş olan nişân-ı zî-şânların mikdârıyla masârîfâtlarını mübeyyin ilmuhaberdur.

Bâ-emr ü irâde-i seneyye-i şâhâne asâkir-i muntazama-i mülûkâne zâbitânı lâzimesi için tanzîm ve i'mâl olunmuş olan nişân-ı zî-şânların mikdârı:

Timârlu suvârî asâkir-i muntazama alayları zîr-i idâresinde olmak üzere ferîk nasb olunan timârlu suvârî mîrlivâlarından atûfetlü Rıza Paşa hazretlerine ferîklik ve Dersa'âdet karavolhâneleriyle Bâb-ı ser-askerîde	Mühendishâne-i beriyye-i hümâyûn'da bulunan muntazama mühendislerinin topçu asâkir-i muntazaması sırasında istihdâm olunmalarından dolayı nişânları akdemce topçu asâkiri nişânına tebdîl olunmuş ise de hocalarından hoca-i sâni
---	---

<p>olan asâkir-i muntazamanın hüsn-i idâre ve kumandası zımnında mîrlivâ nasb olunan asâkir-i muntazama mîralaylarından Rıfat Bey'e mîrlivalık ki müşâr ve mûmâ-ileyhimâ için i' mâl olunan iki kıt'a nişân-ı zî-şân hesâbı bâ-ilmuhaber, fî 11 S. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Hacı Rıza Paşa'ya, ferîklik <u>1 aded</u> Rıfat Paşa'ya, livâlık 2 aded.</p> <p><u>Masârîf:</u> 1.100 guruş. Orta taşı, 2 aded, 32/12, t.: 1, k.: 800 13.528 guruş. Mahlût pırlanta, 26, t.: 20, k.:650 6.325 guruş. Roza bahâsı, 16, t.: 11, k.: 550 2.709 guruş. Sayı taşı, 387 aded, k.: 7 700 guruş. Altın, 84 aded, k.: 50 114 guruş. Sîm, 38 aded, k.: 7 <u>2.425 guruş.</u> Masârîf-i i' mâlîye ve mahfaza 26.901 guruş.</p>	<p>Abdurrahim ve sâlis İsmail ve râbi' Ali Efendiler ile hulefâsından halîfe-i evvel Mehmed ve sâni diğer Mehmed ve sâlis İzzet ve râbi' Esad Efendilerin atık nişânları bulunmadığından mûmâ-ileyhim için i' mâl olunan üç kıt'a kâimmakâm ve dört kıt'a binbaşı nişânlarının hesâbı bâ-ilmuhaber fî 15 Ra. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Kâimmakâm Abdurrahim Efendi'ye 1 aded. Kâimmakâm İsmail Efendi'ye 1 aded. Kâimmakâm Ali Efendi'ye 1 aded. Binbaşı Mehmed Efendi'ye 1 aded. Binbaşı diğer Mehmed Efendi'ye 1 aded. İzzet Efendi'ye, binbaşı <u>1 aded.</u> Binbaşı Esad Efendi'ye 7 aded.</p> <p><u>Masârîf:</u> 28.806 guruş. Roza bahâsı t.:52, 32/12, k.: 550 7.084 guruş. Sayı taşı 1.012 aded, k.:7 600 guruş. Altın, 125 aded, k.: 50 252 guruş. Sîm 84 aded, k.: 3 <u>5.922 guruş.</u> Masârîf-i i' mâlîye ve mahfaza 42.664 guruş.</p>
<p>Atık Bahriye mîralaylığı nişânı mûmâ-ileyhin yerine nasb olunan asâkir-i muntazama binbaşılardan Ali Bey'e verilmiş olduğu vârid olan ilmuhaberde muharrer olmağla şerh verildi.</p> <p>Mukaddemce Bahriye mîralaylığıyla Tersâne-i âmire'ye me' mûr ve ta' yîn kılınmış olan Mustafa Bey'in yine asâkir-i muntazama cânibine nakl olunmuş olduğundan mûmâ-ileyh için müceddeden i' mâl olunmuş olan bir kıt'a mîralaylık nişânı hesâbı fî 11 S. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Mîralay-ı mansûre</p> <p><u>Masârîf:</u> 8.387,5 guruş. Roza bahâsı, 32/8, t.: 15, k.: 550 1.078 guruş. Sayı taşı, 154 aded, k.: 7</p>	<p>Trablusgarb'da suvârî Cebrân nâmıyla muvazzaf olarak tertîb olunmuş olan dört tabur suvârî asâkir-i muntazamaya mîralay nasb olunan Tavilzâde Ahmed Bey ile binbaşı nasb olunan Kolağası Ahmed Ağa için i' mâl olunmuş olan iki kıt'a nişân-ı zî-şânların hesâbı bâ-ilmuhaber fî 25 S. sene [1]259</p> <p><u>Nişânâ:</u> 1 aded. Suvârî mîralayı Ahmed Bey'e <u>1 aded.</u> Suvârî binbaşısı Ahmed Ağa'ya 2 aded.</p> <p><u>Masârîf:</u> 10.587,5 guruş. Roza bahâsı, 32/8, t.:19, k.:550 1.540 guruş. Sayı taşı, 230 aded, k.: 7 200 guruş. Altın, 4 aded, t.: 50 380 guruş. Altın, 9,5 aded, k.: 40</p>

<p>800 guruş. Altın, 16 aded, k.: 50 36 guruş. Sîm, 12 aded, k.: 3 <u>1.017 guruş.</u> Masârîf-ı i‘mâliye ve mahfaza 10.318,5 guruş.</p>	<p>99 guruş. Sîm, 33 aded, t.: 3 <u>1.322 guruş.</u> Masârîf-ı i‘mâliye ve mahfaza 14.128,5 guruş.</p>
<p>Mekteb-i harbiye-i şâhâne şâkirdânından Mehmed Efendi dört seneden berü Prusya Devleti hükûmetinde Berlin'de tahsîl-i fûnûna sa‘y u gayret etmekde olduğundan mûmâ-ileyh için i‘mâl olunan bir kıt‘a asâkir-i muntazama mülâzimliği nişân-ı zî-şânı hesâbı bâ-ilmuhaber fî 15 Ra. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Mülâzım-ı mansûra</p> <p><u>Masârîf:</u> 120 guruş. Altın, 3 aded, k.: 40 <u>7 guruş.</u> Masârîf-ı i‘mâliyesi 127 guruş.</p>	<p>Kocaili sancağından müretteb redîf asker-i hassa-i şâhâne alayının alay kâtibi bulunan Hasan Efendi için emsâli misillü i‘mâl olunan bir kıt‘a alaykâtibi nişânı hesâbı bâ-ilmuhaber fî 18 R. sene minhû.</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Alay kâtibi hâssa</p> <p><u>Masârîf:</u> 69 guruş. Roza bahâsı, 32/4 182 guruş. Sayı taşı, 26 aded, k.:7 280 guruş. Altın, 7 aded, k.: 40 <u>60 guruş.</u> Masârîf-ı i‘mâliye 591 guruş.</p>
<p>Asâkir-i muntazama mîrlivâlarından sa‘âdetlü Halid Paşa livâsına ilhâkan Beriyyetü'ş-şam cânibine me‘mûr ve ta‘yîn kılınmış olan Manastır alayının dördüncü taburu binbaşısı Mehmed Bey'e mukaddemâ açıktan alay emînliği rütbesi tevcîh buyurulmuş ve nişânı dahi bi'l-i‘mâl i‘tâ olunmuş ise de mûmâ-ileyhin bu tarafda bulunması cihetiyle nişân-ı mezkûr ol vakit teslîm olunmuş olduğundan bu def‘a mîr-i mûmâ-ileyh için i‘tâ olunan bir kıt‘a alay emînliği nişân-ı zî-şânı bâ-ilmuhaber fî 14 S. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Alay emîni</p> <p>Mâliye hazînesi mâlî olarak akdemce Darbhâne-i âmire'ye bi't-teslîm emâneten mahfûz olan nişânlardan i‘tâ olunmuş olduğuna şerh verildi.</p>	<p>Vidin mîralayı ma‘iyyetine bu def‘a müceddeden bir nefer kâimmakâm nasb ve ta‘yîn olunmuş olduğundan ol vechile müceddeden i‘mâl olunan bir kıt‘a kâimmakâmlık nişân-ı zî-şânı hesâbı bâ-ilmuhaber fî 19 S. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Kâimmakâm Topçu</p> <p><u>Masârîf:</u> 5.225 guruş. Roza bahâsı, 32/16, t.: 9, k.: 550 504 guruş. Sayı taşı, 72 aded, k.: 7 150 guruş. Altın, 3 aded, k.: 50 51 guruş. Sîm, 17 aded, k.: 3 <u>827 guruş.</u> Masârîf-ı i‘mâliye ve mahfaza 6.757 guruş.</p>
<p>Selanik kal‘ası için ber-muktezâ-yı irâde-i seniyye tertîb ve tahrîr olunmuş olan bir bölük muvazzaf topçu asâkiri zâbitânı lâzimesi için i‘lâm olunan yirmi iki kıt‘a nişân-ı zî-şânların hesâbı bâ-ilmuhareb fî 19 S. sene 1259</p> <p><u>Nişânhâ:</u> 2 aded. Yüzbaşı</p>	<p>Asâkir-i muntazama-i şâhânedan mühimmât-ı harbiye taburu başçavuşlarından Baruthâne-i âmire'ye me‘mûr Ahmed Ağa açıktan yüzbaşı nasb ve ta‘yîn olunmuş olduğundan mûmâ-ileyh için i‘tâ olunan bir kıt‘a nişân bâ-ilmuhaber fî 23 S. sene 259</p> <p><u>Nişân:</u></p>

<p>3 aded. Mülâzım 9 aded. Çavuş 8 aded. Onbaşı 22 aded. <u>Masârif:</u> 1.140 guruş. Altın, 28,5 aded, k.: 40 222 guruş. Sîm, 74 aded, k.: 3 <u>256 guruş.</u> Masârif-i i' mâlîye 1.618 guruş.</p>	<p>1 aded. Yüzbaşı-yı mansûra</p> <p>Mâlîye hazînesi mâlî olarak akdemce Darbhâne-i âmire'ye bi't-teslîm emâneten mahfûz olan nişânlardan i'tâ olunmuş idiği şerh verildi.</p>
<p>Danimarka okçuballerinden? olup şeref-i İslâm ile müşerref olan Mehmed Refik Ağa'nın topçuluk fenninde mehâretine mebnî emsâline tevfikân mûmâ-ileyh için i' mâl olunan bir kıt'a kolağalık nişân-ı zî-şânı hesâbı bâ-ilmuhaber fî 18 S. sene-i minhû.</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded <u>Masârif:</u> 619 guruş. Roza bahası, t.: 1, 32/4, k.: 550 550 guruş. Altın, 11 aded, k.: 50 <u>50 guruş.</u> Masârif-i i' mâlîye 1.219 guruş.</p>	

Yekûn: 105.324 guruş.

Bâ-emr ü irâde-i seniyye-i şâhâne ba'zı bendegân-ı sıdk-nişân vesâireye ihsân-ı hümâyûn buyurulan nişân-ı zî-şân vesâirenin mikdâr-ı masârifâtı:

<p>Asâkir-i mansûra müşîr-i me'âlî-semîri devletlü Reşid Paşa hazretleri için müceddeden i' mâl olunan bir kıt'a müşîrlik nişân-ı zî-şânı hesâbı bâ-ilmuhaber fî 19 S. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded <u>Masârif:</u> 1.856 guruş. Orta taşı, 2 aded, 32/22, t.: 1, k.: 1.100 19.784,5 guruş. Mahlût pırlanta, 14, 30, k.: 650 2.072 guruş. Sayı taşı, 296 aded, k.: 7 650 guruş. Altın, 13 aded, k.: 50 126 guruş. Sîm, 42 aded, k.: 3 <u>3.187 guruş.</u> Masârif-i i' mâlîye ve mahfaza 27.675,5 guruş.</p>	<p>Semâhatlü Hoca Ömer Efendi hazretleri için Rumeli pâyelülerine mahsûs müceddeden i' mâl olunan bir kıt'a nişân-ı zî-şânı hesâbı, ber-mûceb-i ilmuhaber-i mezbûr</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Rumeli pâyesi <u>Masârif:</u> 1.400 guruş. Orta taşı, 1 aded, 32/4, t.: 1 11.497 guruş. Mahlût pırlanta, 22, t.: 17, k.:650 567 guruş. Sayı taşı, 81 aded, k.:7 500 guruş. Altın, 10 aded, k.: 50 51 guruş. Sîm, 17 aded, k.: 3 <u>768 guruş.</u> Masârif-i i' mâlîyesi ve mahfaza 14.783 guruş.</p>
<p>Mâbeyn-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı hazret-i şâhâne kâtibi atûfetlü Rıza Efendi hazretleri için müceddeden i' mâl</p>	<p>Muzîka-i hümâyûn-ı hazret-i şâhâne zâbitânı için müceddeden tanzîm ve i' mâl olunmuş olan cem'an kırk bir kıt'a nişân-ı</p>

<p>olunan bir kıt'a rütbe-i sâni nişân-ı zî-şânı hesâbı ber-mûceb-i ilmuhaber-i mezbûr:</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded.</p> <p><u>Masârif:</u> 4.503 guruş. Roza bahâsı, 32/6, t.: 8, k.: 550 322 guruş. Sayı taşı, 46 aded, k.: 7 350 guruş. Altın, 7 aded, k.: 50 36 guruş. Sîm, 12 aded, k.: 3 <u>709 guruş.</u> Masârif-i i'âmaliye ve mahfaza 5.920 guruş.</p>	<p>zî-şânların hesâbı ber-mûceb-i ilmuhaber-i mezbûr:</p> <p><u>Nişânâ:</u> 1 aded. Binbaşı 1 aded. Kolağası, elmâslı 4 aded. Yüzbaşı, elmâslı 5 aded. Mülâzım, elmâslı 2 aded. Başçavuş, elmâslı 8 aded. Çavuş, elmâslı <u>20 aded.</u> Onbaşı, altın 41 aded.</p> <p><u>Masârif:</u> 19.439 guruş. Roza bahâsı, 32/11, t.: 35, k.:550 8.239 guruş. Sayı taşı, 1.177 aded, k.:7 35.050 guruş. Altın, 701 aded, k.: 50 243 guruş. Sîm, 81 aded, k.: 3 <u>12.719 guruş.</u> 75.690 guruş. Masârif-i i'âmaliye ve mahfaza</p>
<p>Bosna eyâleti erkânından Bihke mütesellimi Mehmed Bey'e mîrimîrânlık rütbe-i refî'ası tevcîhiyle rütbe-i mezkûre mahsûs müşârun-ileyh için i'âmâl olunan bir kıt'a nişân hesâbı bâ-ilmuhaber fî 20 S. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Mîrimîrân</p> <p><u>Masârif:</u> 731 guruş. Orta taşı, 1 aded, 32/26, k.: 900 12.370,5 guruş. Mahlût pırlanta, 1, t.:19, k.:650 1.295 guruş. Sayı taşı, 185 aded, k.: 7 250 guruş. Altın, 5 aded, k.: 50 72 guruş. Sîm, 24 aded, k.: 3 <u>1.181 guruş.</u> Masârif-i i'âmaliye ve mahfaza 15.899,5 guruş.</p>	<p>Belgrad muhâfızı nasb u ta'yîn buyurulmuş olan devletlü Hâfız Paşa hazretleri için i'tâ olunan bir kıt'a müşîrlik nişân-ı zî-şânı bâ-ilmuhaber fî 25 Ra. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Müşîrlik</p> <p>Mâliye hazînesi mâlî olarak akdemce Darbhâne-i âmire'ye bi't-teslîm emâneten mahfûz olan nişânlardan i'tâ olunmuş olduğu şerh verildi.</p>
<p>Asâkir-i muntazama-i şâhâne ümerâsından bulunan zevâtdan ferîklik rütbesini ihrâz etmiş olanlardan mesâlih-i mülkiyede istihdâm olunmukda bulunan zikri âtî zevât için i'âmâl olunan dört kıt'a mîrimîrânlık nişân-ı zî-şânlarının hesâbı bâ-ilmuhaber fî 2 Ra. sene 1259</p>	<p>Müşârun-ileyhin atîk ferîklik nişânları müceddeden i'lâm olunan mîrimîrânlık nişânlarına mu'âdil tutulmuş idiği şerh verildi bâ-ilmuhaber</p> <p>Kezâlik asâkir-i muntazama-i şâhâne ümerâsından bulunan zevâtdan ferîklik rütbesini ihrâz etmiş olanlardan mesâlih-i mülkiyede istihdâm olunmakda</p>

<p><u>Nişânhâ:</u> 1 aded. Filibe kâimmakâmı Ziya Paşa hazretlerine 1 aded. Bozok mutasarrıfı Celal Paşa hazretlerine 1 aded. Sivas mutasarrıfı Said Paşa hazretlerine 1 aded. Sofya kâimmakâmı Osman Paşa hazretlerine 4 aded. <u>Masârif:</u> 2.278 guruş. Kebîrce pırlanta, 4 aded, 1/2, 32/18, k.: 900 53.279,5 guruş. Mahlût pırlanta, 81, 31, k.: 650 4.732 guruş. Sayı taşı, 676 aded, k.: 7 1.000 guruş. Altın, 20 aded, k.: 50 147 guruş. Sîm, 49 aded, k.: 3 4.879 guruş. Masârif-ı i‘mâliye vesâire 66.315,5 guruş.</p>	<p>bulunan zikri âtî zevât için i‘mâl olunan nişân-ı zî-şânların hesâbı ber-müceb-i ilmuhaber-i mezbûr.</p> <p><u>Nişânhâ:</u> 1 aded. Ayvalık kâimmakâmı İsmet Paşa hazretlerine 1 aded. Yenişehir kâimmakâmı Hasan Paşa hazretlerine 1 aded. Ünye mutasarrıfı İzzet Paşa hazretlerine 1 aded. Maraş mutasarrıfı Yusuf Paşa hazretlerine 1 aded. Üsküb nâzırı Hıfzı Paşa hazretlerine 5 aded. <u>Masârif:</u> 6.095 guruş. Masârif-ı i‘mâliye</p>
<p style="text-align: center;">Bu dahi</p> <p>Girid müşîri devletlü paşa hazretlerinin mahdûmu sa‘âdetlü Veli Paşa mesâlih-i mülkiyede istihdâm olunacağından mûmâ-ileyh için i‘mâl olunan bir kıt‘a mîralaylık nişânı hesâbı bâ-ilmuhaber fî 21 S. sene 259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Mîrû'l-umerâ <u>Masârif:</u> 1.115 guruş. Masârif-ı i‘mâliye</p>	<p style="text-align: center;">Bu dahi</p> <p>İşkodra ve Van kâimmakâmlıklarına ta‘yîn olunan mîrimîrân-ı kirâmdan atûfetlü Osman Paşa ve Haydar Paşa hazarâtı için i‘lâm olunan iki kıt‘a mîrimîrân nişân-ı zî-şânları hesâbı bâ-ilmuhaber fî 6 R. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Osman Paşa'ya 1 aded. Haydar Paşa'ya 2 aded. <u>Masârif:</u> 2.313 guruş. Masârif-ı i‘mâliye</p>
<p>Asâkir-i muntazama-i şâhâne müsteşârı nasb u ta‘yîn buyurulan atûfetlü Mustafa Rıza Efendi hazretleri için i‘mâl olunan bir kıt‘a rütbe-i ûlâ sınıf-ı sânisî nişân-ı zî-şânı bâ-ilmuhaber fî 10 R. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Rütbe-i ûlâ sınıf-ı sânisî Mâliye hazînesi mâlî olarak akdemce Darbhâne-i âmire'ye bi't-teslîm emâneten mahfûz olan nişânlardan i‘tâ olunmuş olduğu şerh verildi.</p>	<p>Rikâb-ı hümâyûn-ı şâhâne Kuyumcubaşılardan Cihanbeyli Aşîreti beyi Alişan Bey için i‘mâl olunan bir kıt‘a Istabl-ı âmire müdürliği pâyesi nişânı hesâbı bâ-ilmuhaber fî 24 S. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Istabl-ı âmire pâyesi <u>Masârif:</u> 5.362,5 guruş. Roza bahâsı, 32/24, t.:9, k.:550 560 guruş. Sayı taşı, 80 aded, k.: 7 350 guruş. Altın, 7 aded, k.: 50 36 guruş. Sîm, 12 aded, k.: 3 720 guruş. Masârif-ı i‘mâliye ve</p>

	<p>mahfaza 7.028,5 guruş.</p>
<p>İtmâm-ı müddetiyle bu defa Dersa'âdet'e gelmiş olan mevâlî-i izâmdan Medîne-i münevvere kadısı sâbık Abdullah Beyzâde Ahmed Bey için i'tâ olunan bir kıt'a Haremeyn-i muhteremeyn rütbesi nişân-ı zî-şânı bâ-ilmuhaber fî 2 Ra. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Haremeyn rütbesi</p> <p>Mâliye hazînesi mâlî olarak akdemce Darbhâne-i âmire'ye bi't-teslîm emâneten mahfûz olan nişânlardan i'tâ olunmuş olduğu şerh verildi.</p>	<p>Asâkir-i hâssa-i şâhâne dâr-ı şûrâsında kâtib-i evvel bulunan Emin Efendi için i'mâl olunan bir kıt'a rütbe-i râbi'a nişân-ı zî-şânı hesâbı bâ-ilmuhaber fî 8 R. sene 1259</p> <p><u>Nişân:</u> 1 aded. Rütbe-i râbi'a</p> <p><u>Masârîf:</u> 2.269 guruş. Roza bahası, 32/4, 1/4, k.: 550 224 guruş. Sayı taşı, 32 aded, k.: 7 650 guruş. Altın, 13 aded, k.: 50 15 guruş. Sîm, 5 aded, k.: 3 460 guruş. Masârîf-i i'mâliye ve mahfaza 3.618 guruş.</p>
<p>Birrü'ş-şam mes'elesinin hall ü tesviyesi hizmetinde bulunan İngiltere Devleti asker-i berriyesinden yirmi dokuz nefer okçubalden? on dokuz neferine altın ve onuna sîm madalya i'tâ olunmuş ve zikr olunan okçuballerden? Mecyor Varilon? büyük rütbe ashâbından bulunduğundan ol vakit sehven sîm madalya i'tâ olunmuş ise de bu def'a okçubal-ı? mersûm için müceddeden i'mâl olunan bir aded altın madalya hesâbı bâ-ilmuhaber fî 2 Z. sene 1259</p> <p><u>Madalya:</u> 1 aded</p> <p><u>Masârîf:</u> 362,5 guruş. Altın, 6 aded, 1/4, k.: 50 4 guruş. Masârîf-i i'mâliyesi 366,5 guruş.</p>	<p>Sa'âdetlü tercümân efendinin Bükreş'de hüsn-i îfâ-yı me'mûriyet etmiş olmasından dolayı Rusya imparatoru cânibinden mûmâ-ileyhe bir kıt'a kutu gönderilmiş olduğundan taraf-ı eşref-i hazret-i cihândârîden dahi Bükreş'de mukîm Rusya konsolosuna mukâbeleten ihsân-ı hümâyûn buyurulan bir kıt'a kutu bahası bâ-ilmuhaber fî 13 Za. sene 1259</p> <p>Kutu: 1 aded Bahâ: 12.500 guruş.</p>
<p>Akka kal'asının istihlâsı avânda Rusya Devleti tarafından İskenderiye'de konsolos bulunup el-hâletü hâzihî Tahran'da elçi olan Kondemom'a? mükâfâten bir kıt'a mücevher madalya ile devlet-i müşârun-ileyhâ generallerinden Yesarye? kıt'ası ve Hocabey eyâleti hükümdârı olan Kotde Virhanof'a? dahi yirmi beş bin guruş kıymetli bir kıt'a nişân ki cem'an i'mâl</p>	<p>Asâkir-i hâssa-i şâhâne'ye mahsûs Üsküdar'da Toptaşı nâm mahalde bulunan hastahânenin hekîmbaşısı Vasilaki ve tabîb-i sâni Nikolaki ile topçu asâkir-i hâssa-i şâhâne ikinci alayın na'ibendbaşısı bulunan Karabet için dahi bir kıt'a ki cem'an i'mâl olunan üç kıt'a nişân hesâbı bâ-ilmuhaber fî 24 S. sene 259</p>

<p>olunan bir kıt'a madalya ile bir kıt'a nişân hebâbı bâ-ilmuhaber fî selhi Ra. sene 59.</p> <p>1 aded. Madalya Kondemom</p> <p>1 aded. Nişân Virhanof, kıymet: 25.000</p> <p>2 aded.</p> <p><u>Masârîf:</u></p> <p>5.000 guruş. Orta taşı, 1 aded, t.: 2</p> <p>9.100 guruş. Kebîrce pırlanta, 32/11, t.: 11, k.: 800</p> <p>8.328 guruş. Mahlût pırlanta, 26, t.:12, k.: 650</p> <p>350 guruş. Sayı taşı, 5 aded, k.: 7</p> <p>1.150 guruş. Altın, 23 aded, k.: 50</p> <p>84 guruş. Sîm, 28 aded, k.: 3</p> <p><u>3.127 guruş.</u> Masârîf-i i'mâliye ve mahfaza</p> <p>27.139 guruş.</p>	<p><u>Nişân:</u></p> <p>1 aded. Vasilaki'ye</p> <p>1 aded. Nikolaki'ye</p> <p><u>1 aded.</u> Karabet'e sâde altın</p> <p>3 aded.</p> <p><u>Masârîf:</u></p> <p>1.753 guruş. Roza bahası, 32/6, t.: 3, k.: 550</p> <p>126 guruş. Sayı taşı, 18 aded, k.: 7</p> <p>800 guruş. Altın, 16 aded, k.: 50</p> <p>320 guruş. Altın, 8 aded, k.: 40</p> <p>45 guruş. Sîm, 15 aded, k.: 3</p> <p><u>830 guruş.</u> Masârîf-i i'mâliye ve mahfaza</p> <p>3.874 guruş.</p>
<p>Portekiz devletiyle Londra'da akd olunan mu'âhadeden dolayı taraf-ı eşref-i hazret-i cihândârîden Portekiz kraliçesine tasdîr buyurulan tasdîknâme-i hümâyûn için etrâfi yıldızsız ortası formalı ma'a mahfaza güvez kadîfeden bir aded kabın bahâsı bâ-ilmuhaber fî 4 R. sene 1259</p> <p>Bahâ: 2.040 guruş.</p>	

Yekûn: 272.372,5 guruş.

Cem'an yekûn: 377.696,5 guruş.

755 kîse, kûsûr: 196,5 guruş.

İşbu iki yüz elli dokuz senesi Mart'ı ibtidâsından Nisan'ı gâyetine değin Darbhâne-i âmire'de i'mâl ve tanzîm olunan nişân-ı zî-şânlar ile eşyâ-yı sâirenin bi't-terkîm takdîm kılınmış olan bir kıt'a müfredât defteri nâtik olduğu üzere masârîfât-ı vâkı'ası olan mebâliğ kuyumcubaşının matlûbu bulunmuş olduğu beyânıyla icrâ-yı îcâbı husûsu Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü atûfetlü beyefendi hazretleri tarafından bâ-tezkire inhâ ve iş'âr olunmuş ve defter-i mezkûr kuyûduyla bi't-tatbîk Masârîfât muhâsebesinden hesâb ve derkenâr ettirildikde müddet-i merkûme zarfında ba'zı zevât-ı kirâm hazerâtıyla asâkir-i nizâmiye-i şâhâne zâbitânına vesâir ba'zı bendegâna saltanat-i seniyye ve düvel-i müttehâbe tebe'asına bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne bi'l-i'mâl i'tâ olunan nişân-ı zî-şânlar ile eşyâ-yı sâire masârîfî cem'an yedi yüz elli beş kîse kûsûr yüz doksan altı buçuk guruşa bâliğ olmuş olmağla meblağ-ı mezburun bir sâlde Mâliye hazînesinden i'tâsı muvâfık-ı irâde-i aliyye buyurulduğu hâlde muhâsebe-i merkûmeye kayd ile lâzım gelen sûretinin ve keyfiyet ma'lûm olmak üzere Darbhâne-i âmire'ye ilmuhaberinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesine ibtidâr olunacağı bâ-takrîr lede'l-arz keyfiyet lede'l-istizân mücebince iktizâsının icrâsı

husûsuna irâde-i seniyye-i şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla bermûceb-i irâde-i aliyye icâbının icrâsına himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince kayd olunup ber-minvâl-i muharrer sûreti verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Darbhâne-i âmire'ye işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla işbu mahalle kayd olundu.

Fî 16 Z. sene 1259

Feshâne-i âmire rûznâmçesinde bir nefer kâtibin lüzûmuna mebnî Darbhâne-i âmire vâridât odasında müstahdem Hâfız Ahmed Efendi'nin işbu altmış senesi Mart'ı ibtidâsından i'tibâren Feshâne-i âmire tarafından verilmek üzere dört yüz guruş mâhiye ile rûznâmçe-i mezkûra ta'yîni ve mûmâ-ileyhin Darbhâne-i âmire'den muhasses olan üç yüz guruş mâhiyesinin dahi yine mâh-ı mezbûrdan i'tibâren oda-i mezkûrda bilâ-ma'âş müstahdem bulunan Sadullah Bey ismine tashîhen tahsîsi husûsu tensîb olunmuş olmağla ol vechile vâridât defterlerine kayd ile Ceyb-i hümâyûn hazînesi ve Feshâne-i âmire rûznâmçesi defterlerine ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâ olunması bâ-tezkire-i dîvân fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Feshâne-i âmire rûznâmçesine diğeri ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak ve zikr olunan üç yüz guruş ma'âş mûmâ-ileyh Sadullah Bey ismine tashîh kılınmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 14 S. sene 1260

Geçenlerde bilâ-ma'âş Harem-i hümâyûn-ı ismet-makrûn-ı şâhâne Matbah-i âmire aşçıbaşılığında ihrâc olunmuş olan el-Hâc Mehmed Ağa'nın münâsib ma'âş tahsîsiyle çerâğlığı istid'âsını şâmil Rikâb-ı kamer-tâb-ı şâhâne'ye olarak tertîb edip takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâli takdîm kılınmış ve fi'l-vâki' merkûm mesbûkü'l-hıdem olup sâyeste-i âtîfet ve merhamet bulunduğu ve bu defa devletlü ismetlü Vâlide Sultan efendimiz hazretlerinin tablakârlarından Süleyman nâm kimesnenin vefâtı cihetiyle şehriye mu'ayyen olan yüz elli guruş ma'âş mahlûl olmuş olduğu beyânıyla mahlûl ma'âş-ı merkûmun üzerine bir misli dahi müceddeden zam ile merkûm el-Hâc Mehmed'in mâhiye üç yüz guruş ma'âş tahsîsiyle çerâğ buyurulması veyâhûd şimdilik mahlûl-ı mezbûr yüz elli guruşun tevcîhiyle ba'dehû mahlûl düşdükçe üç yüz guruşa iblâğ olunmak şartıyla tesviyesi husûsunu cânib-i nezâret-i celîle-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire istîzân olunarak zikr olunan tezkire ve arzuhâl manzûr-ı âlî-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve müteveffâ-yı merkûmun zikr olunan yüz elli guruş ma'âşından elli guruşunun Matbah-ı âmire'de müstahdem Tatlıcıbaşı Hacı Hüseyin'e tahsîsi husûsuna mukaddemce irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne şeref-sudûr buyurulmuş olduğundan ma'âş-ı mezkûrdan kusûr yüz guruşunun üzerine ba'dehû düşen mahlûlâtıdan karşılığı bulunmak üzere Darbhâne-i âmire'den müceddeden iki yüz guruş dahi zam ve ilâve olunarak ol vechile merkûm Hacı Mehmed'e üç yüz guruş ma'âş tahsîs olunması müte'allik ve şeref-sünûh buyurulan emr u fermân-ı mekârim-ünvân-ı cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş ve mezkûr arzuhâl i'âde kılınmış olmağla icrâ-yı iktizâsıyla bunun ve merkûm Hacı Hüseyin'in ma'âşlarının tahsîsini mübeyyin lâzım gelen senedlerinin tanzîmi husûsu cevâben iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân

buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle mahlûl-ı mezbûrun elli gurusu merkûm Tatlıcıbaşı Hacı Hüseyin'e ve kusûr yüz gurusunun üzerine müceddeden iki yüz gurusu dahi zam birle mâhiye üç yüz gurusu ma'âşın aşçıbaşı-yı sâbık merkûm Hacı Mehmed'e ta'yîn ve tahsis buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 15 S. sene 1260

Mâliye kâtibi sa'âdetlü efendi hazretlerinin bir kıt'a hülâsası me'âlinde Rodos cezîresinde vâki' Kalimyoz adasında bulunarak cezîre-i mezbûr kâimmakâmı atûfetlü Hasan Paşa hazretleri tarafından bâ-tahrîrât bi'l-vürûd atîka nev'inden olup bi't-takdîm meşmûl-ı lehâza-i me'âlî ifâza-i hazret-i cihândârî buyurulmuş olan çend parça eşyanın Darbhâne-i âmire'de güzelce hıfzıyla bedeli bulunan bin dört yüz doksan bir buçuk gurusun i'tâsı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu ol bâbda cânib-i nezâret-i celîle-i Mâliye'den devletlü ser'asker paşa hazretlerine tastîr buyurulan tezkire-i behiyye hâmişinde cevâben iş'âr buyurulmuş olduğuna binâen eşyâ-yı merkûmenin ber-mantûk-ı irâde-i seniyye güzelce hıfzıyla bedeli olan meblağ-ı mezbûr mahalline irsâl kılınmak üzere cânib-i hazîne-i celîleye isbâli husûsu Darbhâne-i âmire nâzırı atûfetlü beyefendi hazretlerine bâ-tezkire ifâde ve ihtâr ve eşyâ-yı merkûm ve muhâbereyi şâmil mârru'l-beyân tezkire ve tahrîrât-ı vâride tisyâr olunarak eşyâ-yı merkûm Darbhâne-i âmire'de hıfz ettirildiği ve meblağ-ı mezbûr dahi hazîne-i celîleye tesbîl kılındığı nâzır-ı mîr-i müşârun-ileyh hazretleri tarafından bâ-tezkire izbâr olunmuş olmağla keyfiyet Vâridât Muhâsebesi'ne bi'l-kayd meblağ-ı mezbûr ber-müceb-i irâde-i seniyye mahallinde bulmuş olanlara bâ-ma'rifet-i mecâlis i'tâ olunmak üzere cezîre-i merkûmenin elli dokuz senesi emvâl-i vergisine mahsûben hazîne-i Mâliye'ye teslîmi zımnında zimmet pusulasının bi't-tahrîr ber-minvâl-i muharrer kâimmakâm-ı mûmâ-ileyhe tahrîrât yazılmak için mektûbi-i mâliye odasına ve keyfiyet ma'lûm olmak üzere Ceyb-i hümâyûn defterlerine ilmuhaberinin tastîri inhâ olmuş ve mücebince zimmet pusulası ve ilmuhaberleri yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince Vâridât Muhâsebesi'ne kayd olunup zimmet pusulası ve diğeri ilmuhaberi verilmekle ber-minvâl-i muharrer keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 12 Ra. sene 1260

Cânib-i Darbhâne-i âmire'den bi'n-nezâre idâre olunmakda olan Emlâk-i hümâyûn çiftlikâtının beher sene hesâblarının rû'yeti lâzimedden olduğuna mebnî çiftlikât-ı merkûma müdür ta'yîn kılınan İbrahim Ağa celb ve her bir çiftliğin irâd ve masârifât defterleri yegân yegân rû'yet ve tedkîk olunarak müdür-i mûmâ-ileyhin târîh-i me'mûriyeti olan iki yüz elli sekiz senesi rûz-ı Kasım'ından elli dokuz senesi Şevvalü'l-mükerremi'nin on dördüncü gününde vâki' sene-i merkûme rûz-ı Kasım'ına değin bir sene müddetde çiftlikât-ı merkûmenin vâki' olan kâffe-i hâsılât ve masârifât ve temettu'âtının mikdâr ve kemiyetini mübeyyin Darbhâne-i âmire'den terkîm ettirilen bir kıt'a muhâsebe defterinin hülâsasından rasîn-i ilm-i âlî

buyurulacağı vechile zikr olunan çiftliklerin sâlifü'z-zikr bir sene müddetde dört yük altmış dört bin doksan dört guruş hâsılât-ı vâkı'asından masârîfât-ı sahîhası olan üç yük yirmi beş bin sekiz yüz yetmiş sekiz buçuk guruş fûrû-nihâde olundukda bir yük otuz sekiz bin iki yüz on beş buçuk guruş temettu'âtı görünmüş ve temettu'ât-ı mezkûreden on dört bin sekiz yüz seksen bir buçuk sâye-i feyzvâye-i hazret-i şâhânedede Ayaz Ağa Çiftliği'nde mevcûd olan melezi İspanya ağnâmının tekessürü zımnında bi'l-mübâya'a ağnâm-ı mezkûre ilâve olunan beş yüz elli üç re's kıvırcık ağnâmıyla çiftlik-i mezbûr için alınan dört re's hargele bahâsına verilip temettu'ât-ı mezkûre kusûru olan bir yük yirmi üç bin üç yüz otuz dört guruş şimdilik mevkûfen Darbhâne-i âmire'de hıfz olunmuş olmağla muvâfık-ı irâde-i aliyye buyurulduğu hâlde mübârek hâk-pây-ı tûtipesâ-yı hazret-i şehinşâhîye takdîm kılınacağı ve iki yüz elli dört senesi Kasım'ından elli sekiz senesi Kasım'ına değin müdür-i sâbık müteveffâ Ata Bey zamânında çiftlikât-ı mezkûreden üç senede gayr-i ez-bedel oşür ve vergi yedi bin beş yüz yetmiş sekiz buçuk guruş temettu' hâsıl olmasına ve müdür-i lâhık mûmâ-ileyh İbrahim Ağa icâb eden oşür ve vergilerini tamâmen Mâliyeh hazînesine edâ eylediğinden sonra bir senede ber-minvâl-i muharrer bir yük otuz sekiz bin iki yüz on beş buçuk guruş temettu' göstermesine nazaran hüsn-i idâreye muvaffak olmuş olduğu anlaşılmiş ve çiftlikât-ı merkûmenin birbirine haylice ba'diyeti cihetle masârîfât-ı zarûriyeye ducâr olarak mâhiye ta'yîn olan bin beş yüz guruş ma'âş adem-i kifâyede olduğu tahkîk kılınmış idiğinden müdür-i lâhık mûmâ-ileyhin ma'âş-ı mezkûru üzerine işbu altmış senesi Mart'ından i'tibâren beş yüz guruş zammıyla müteveffâ Ata Bey'e verildiği misillü iki bin guruşa iblâğı husûsunda ne vechile emr u fermân buyurulur ise ol vechile icrâ-yı iktizâsına ibtidâr olunacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire istizân olunarak zikr olunan tezkire ve hülâsa defteri meşmûl-ı nazar-me'âli-yi eser-i hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve temettu'ât-ı mezkûr kusûru olan mezkûr bir yük yirmi üç bin üç yüz şu kadar guruşun altın olarak atebe-i ulyâ-yı hazret-i şâhâneye takdîm kılınması ve sûret-i iş'ârdan müdür-i mûmâ-ileyhin ibrâz-ı hüsn-i hizmet etmeğe sa'y u gayret eylediği anlaşılmiş olmasıyla şehir-i mezkûrdan i'tibâren ma'âşının iki bin guruşa iblâğ ve her vechile telef ü serefden vikâyesiyle sâye-i şevket-vâye-i şâhânedede çiftlikât-ı mezkûrenin i'mârıyla beraber teksîr-i hâsılâtına sa'y ü ikdâm olunması şeref-peydâ-yı sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i cihândârî iktizâ-yı âlisinden bulunmuş olduğu cevâben iş'âr buyurularak sûret-i muhâsebesi ve ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup iktizâ eden sûret-i muhâsebesi tahrîr ve i'tâ olunmağla işbu mâh-ı Mart'dan i'tibâren müdür-i mûmâ-ileyhin ta'yîn olan bin beş yüz guruş ma'âşına beş yüz guruş dahi zam birle iki bin guruşa iblâğ olunduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 15 Ra. sene 1260

Harem-i hümâyûn-ı hazret-i şâhâne hademesinden Ömer Ağa ve Halil Ağa emekdâr ve lütf u ihsân-ı cenâb-ı mülûkâneye şâyân ve sezâvâr olduklarından ve Matbah-ı âmire kılârından muhrec Abdulkadir Ağa fevt olarak Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesinden mahsûs olan şehriye iki yüz guruş ma'âş-ı mahlûl olmuş olduğundan bahisle ma'âş-ı mezbûrun münâsafeten kendülerine tahsîs ve

ihşân buyurulması merkûmân tarafından bâ-arzuhâl niyâz ve istid'â olunmuş ve ol vechile zikr olunan iki yüz guruş ma'âşdan yüz guruşunu merkûm Ömer Ağa'ya ve diğer yüz guruşunun dahi Halil Ağa'ya tahsîsi husûsuna irâde-i inâyet-âde-i hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla icrâ-yı iktizâsıyla lâzım gelen senedlerinin tanzîmi husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberi tahrîr ve i'tâ olunmuş olmağla ma'âş-ı mezbûrun münâsafeten merkûmâna tahsîs buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 5 R. sene 1260

Meskûkât-ı atîka-i şâhâne i'mâlâtında istihdâm olunup bu defa tekâ'üdlükleri husûsuna irâde-i seniyye-i şâhâne şeref-sünûh buyurulmuş olan hademe ve amele-i sâirenin esâmî ve mikdâr-ı ma'âşlarını mübeyyin ilmuhaberidir.

Sikke-i hümâyûn nâzırı ve gözcüyân ve sarrâfân ve dökmece ve ocakcı ve amele-i sâirenin mikdâr-ı ma'âşları:

Sikke-i hümâyûn nâzırı Tefvik Efendi Mâhiye 250 guruş	Arkadâş Mehmed Ağa Mâhiye 70 guruş m.	Gözcü İzzet Ağa [Mâhiye] 65 guruş	Gözcü Muhtar Ağa Mâhiye 15 guruş	Gözcü Arif Efendi Mâhiye 80 guruş
Gözcü İbrahim Ağa Mâhiye 50 guruş	Gözcü İsmail Ağa Mâhiye 60 guruş	Gözcü Ahmed Ağa Mâhiye 60 guruş	Gözcü Şemsi Bey Mâhiye 80 guruş	Gözcü Mustafa Ağa'nın oğulları Mâhiye 20 guruş
Gözcü Ali Ağa Mâhiye 50 guruş	Gözcü Mehmed Ağa Mâhiye 60 guruş	Gözcü Said Ağa Mâhiye 40 guruş	Gözcü Osman Ağa Mâhiye 40 guruş	Gözcü Ali Ağa Mâhiye 40 guruş
Gözcü mülâzımı Mustafa Ağa'nın oğulları Mâhiye 50 guruş	Çam kömürü hamâlât kethüdâsı Mehmed Ağa Mâhiye 20 guruş m.	Merâmâti Yorgi Mâhiye 50 guruş	Sarrâf Matyal Mâhiye 200 guruş	Arkadâş Bedros Mâhiye 100 guruş
Ocakcı Mehmed Usta Mâhiye 150 guruş	Ohannes Usta Mâhiye 100 guruş	Eci Nazaret Mâhiye 40 guruş	Kogas Mâhiye 80 guruş	Sahak Mâhiye 30 guruş
Bakos Mâhiye	Osip Mâhiye	Bedros Mâhiye	Kalaycı Bartam	Artin Mâhiye

30 guruş	30 guruş	30 guruş	Mâhiye 30 guruş m.	30 guruş
Surbe Mâhiye 30 guruş	Begos Mâhiye 30 guruş	Mıkırdıç Mâhiye 30 guruş	Osip Mâhiye 30 guruş	Kürekçi Sergiz Mâhiye 100 guruş
Ahmed Ağa Mâhiye 40 guruş	Süleyman Ağa Mâhiye 40 guruş	Kirhor Mâhiye 40 guruş	Melkon Mâhiye 25 guruş	İbrahim Ağa Mâhiye 40 guruş
Ohannes Mâhiye 20 guruş	Karabet Mâhiye 20 guruş	Saycı Mardiros Mâhiye 40 guruş	Ohannes Mâhiye 40 guruş	Kapril Mâhiye 40 guruş
Antaratik Mâhiye 40 guruş	Küçük Kapril Mâhiye 10 guruş	Komdas Mâhiye 20 guruş	Zakar Mâhiye 30 guruş	İhtiyâr Artin Mâhiye 40 guruş
Melkon Mâhiye 40 guruş	Ayvaz Agop Mâhiye 40 guruş	Körpe Mâhiye 30 guruş		

Yekûn: 2.765 guruş.

İ' mâlâtı terk olunan doğrama-i kebîr ve sağır usta ve ameleleri:

Avakim Usta Mâhiye 140 guruş	Abraham Usta Mâhiye 140 guruş	Bedros Usta Mâhiye 50 guruş	Agop Mâhiye 15 guruş	Mıgırdıç Mâhiye 60 guruş
Abraham Mâhiye 40 guruş	Simon Mâhiye 40 guruş	Arakil Mâhiye 40 guruş	Mardiros Mâhiye 45 guruş	Artin Mâhiye 45 guruş
Küçük Kirhor Mâhiye 35 guruş	Karabet Mâhiye 35 guruş	Kirhor Mâhiye 45 guruş	Haçador Mâhiye 45 guruş	Arakil Mâhiye 45 guruş
Kalcıbaşı Osip Mâhiye 140 guruş	Küçük Usta Artin Mâhiye 140 guruş	Ustan Nişan Mâhiye 140 guruş	Bedros Usta Mâhiye 140 guruş	Vartan Mâhiye 40 guruş
Ohannes Mâhiye 35 guruş	Maroke Mâhiye 10 guruş	Mardiros Mâhiye 50 guruş	Hamperson Mâhiye 50 guruş	Eci Ohannes Mâhiye 50 guruş
Tomas Mâhiye 40 guruş	Küçük Hamperson Mâhiye 45 guruş	Vartan Mâhiye 20 guruş	Kirhor Mâhiye 35 guruş	Hazar Mâhiye 50 guruş
Kapril Mâhiye 35 guruş	Agop Mâhiye 50 guruş	Ohannes Mâhiye 15 guruş	Bedros Mâhiye 45 guruş	Haçador Mâhiye 35 guruş
Eci Ohannes Mâhiye 35 guruş	Komidos Mâhiye 50 guruş	Kogas Mâhiye 15 guruş	Tomas Mâhiye 35 guruş	Takhor Mâhiye 35 guruş

İstefan Mâhiye 35 guruş	Loroğlu Ohannes Mâhiye 50 guruş	Kaboset Mâhiye 50 guruş	Mardiros Mâhiye 50 guruş	Avakim Mâhiye 20 guruş
Kirhor Mâhiye 35 guruş				

Yekûn: 2.395 guruş.

Kezâlik i' mâlâtı terk olunan silindir ve tahtacı usta ve ameleleri:

Silindir ustası Minas Mâhiye 90 guruş	Agop Usta Mâhiye 90 guruş	Haçador Mâhiye 20 guruş	Kirhor Mâhiye 20 guruş m.	Manof Mâhiye 40 guruş
Tomas Mâhiye 40 guruş	Nazaret Mâhiye 40 guruş	Bedros Mahiye 40 guruş Mahlûl an gurre-i Haziran sene 1260	Arslan Mâhiye 40 guruş	Begos Mâhiye 40 guruş
Mıgırdıç Mâhiye 40 guruş	Bedros Mâhiye 40 guruş	Karabet Mâhiye 40 guruş	Tahtacı ustası Serkiz Mâhiye 90 guruş	Usta Andon Mâhiye 90 guruş
Usta Mikail Mâhiye 90 guruş	Usta Artin Mâhiye 90 guruş	Usta Hanaroz Mâhiye 90 guruş	Usta Kigork Mâhiye 90 guruş	Usta Ohan Mâhiye 90 guruş
Hiristosor Mâhiye 20 guruş	Sitekorm? Mâhiye 20 guruş	Kirhor Mâhiye 20 guruş	Agop Mâhiye 20 guruş	Kigork Mâhiye 20 guruş
Hirebet Mâhiye 20 guruş	Ohannes Mâhiye 20 guruş	Simon Mâhiye 40 guruş	Karabet Mâhiye 20 guruş	Mardiros Mâhiye 40 guruş
Simon Mâhiye 40 guruş	Kapril Mahiye 20 guruş	Osip Mâhiye 20 guruş	Ohan Mâhiye 40 guruş	Kirhor Mâhiye 20 guruş
Kapril Mâhiye 20 guruş	Ohannes Mâhiye 20 guruş	Mardiros Mâhiye 20 guruş	Hamperson Mâhiye 20 guruş	Ohannes Mâhiye 20 guruş
Kigork Mâhiye 40 guruş	Osekyan Mâhiye 40 guruş	Haçador Mâhiye 40 guruş	Artin Mâhiye 40 guruş	

Yekûn: 1.850 guruş.

Kezâlik i' mâlâtı terk olunan kebîr sikke ve ağartma usta ve ameleleri:

Sikkezen ustası Kapril Mâhiye 100 guruş Mahlûl an gurrei Haziran sene 1261	Usta İstefan Mâhiye 90 guruş	Usta Kigork Mâhiye 90 guruş	Usta Vakis Mâhiye 90 guruş	Usta Bedros Mâhiye 90 guruş
Usta Mıgırdıç Mâhiye 90 guruş	Usta Mikail Mâhiye 90 guruş	Kigork Mâhiye 40 guruş	Vartaros Mâhiye 40 guruş	Mikail Mâhiye 40 guruş
Ohannes Mâhiye 20 guruş	Karabet Mâhiye 20 guruş	Ohannes Mâhiye 20 guruş	Azarik Mâhiye 20 guruş	Artin Mâhiye 20 guruş
Agop Mâhiye 45 guruş	Küçük Artin Mâhiye 20 guruş	Begos Mâhiye 45 guruş	Manas Mâhiye 45 guruş	Mikail Mâhiye 20 guruş
Küçük Begos Mâhiye 20 guruş	Küçük Begos Mâhiye 20 guruş	Ohannes Mâhiye 45 guruş	Kirgos Mâhiye 45 guruş	Nehran Mâhiye 45 guruş
Nişan Mâhiye 25 guruş	Bağdasar Mâhiye 20 guruş	Matyal Mâhiye 20 guruş	Ağartma ustası Begos Mâhiye 90 guruş	Usta Kirhor Mâhiye 90 guruş
Usta Kirhor Mâhiye 90 guruş	Usta Artin Mâhiye 90 guruş	Ohannes Mâhiye 45 guruş	Ohan Mâhiye 45 guruş	Tomas Mâhiye 45 guruş
Cilâcı Mıgırdıç Mâhiye 45 guruş	Cilâcı Artin Mâhiye 90 guruş			

Yekûn: 1.905 guruş.

Kezâlik i' mâlâtı terk olunan ufak para sikke usta ve ameleleri:

Usta Şitork Mâhiye 140 guruş	Usta Tomas Mâhiye 140 guruş	Usta Mircan Mâhiye 140 guruş	Usta Avakim Mâhiye 90 guruş	Usta Mikail Mâhiye 90 guruş
Hamperson Mâhiye 20 guruş	Siron Mâhiye 20 guruş	Haçador Mâhiye 20 guruş	Dikran Mâhiye 20 guruş	Kigork Mâhiye 20 guruş
Toma Mâhiye 45 guruş	Karabet Mâhiye 45 guruş	Tatyel Mâhiye 20 guruş	Agop Mâhiye 45 guruş	Parsih Mâhiye 45 guruş
Nazur Mâhiye 45 guruş	İstefan Mâhiye 20 guruş	Nişan Mâhiye 20 guruş	Sahatik Mâhiye 20 guruş	Sampal Mâhiye 20 guruş
Bedros Mâhiye	Kalos Mâhiye	Küçük Bedros Mâhiye	Ohannes Mâhiye	Serkiz Mâhiye

45 guruş	45 guruş	20 guruş	20 guruş	20 guruş
Yakop Mâhiye 20 guruş	Nazaret Mâhiye 20 guruş	Artin Mâhiye 20 guruş	Nişan Mâhiye 20 guruş	Tatos Mâhiye 45 guruş
Toros Mâhiye 20 guruş	Mardiros Mâhiye 45 guruş	Artin Mâhiye 45 guruş	Küçük Mardiros Mâhiye 20 guruş	Karabet Mâhiye 45 guruş
Büyük Mardiros Mâhiye 45 guruş	Haçador Mâhiye 45 guruş	Eci Karabet Mâhiye 20 guruş	Eci Manof Mâhiye 20 guruş	Eci Artin Mâhiye 20 guruş
Begos Mâhiye 20 guruş	Asador Mâhiye 20 guruş	Andon Mâhiye 25 guruş	Kigork Mâhiye 45 guruş	Kirhor Mâhiye 20 guruş
Karabet Mâhiye 20 guruş	Ohannes Mâhiye 20 guruş	Agop Mâhiye 20 guruş		

Yekûn: 1.815 guruş.

Sâ'atçi ta'bîr olunan çilingir ameleleriyle demirci usta ve ameleleri:

Usta Serkiz Mâhiye 50 guruş	Diğer usta Serkiz Mâhiye 50 guruş	Agop Mâhiye 10 guruş	Takor Mâhiye 10 guruş	Karabet Mâhiye 10 guruş
Köylü Serkiz Mâhiye 40 guruş	Simaven Mâhiye 20 guruş	Mesrop Mâhiye 45 guruş	Kapril Mâhiye 20 guruş	Mardiros Mâhiye 45 guruş
Sorpe Mâhiye 70 guruş	Eci Mardiros Mâhiye 40 guruş	Küçük Serkiz Mâhiye 10 guruş	Eci Nişan Mâhiye 40 guruş	Karabet Mâhiye 40 guruş
Artin Mâhiye 10 guruş	Cilâcı Artin Mâhiye 10 guruş	Avakim Mâhiye 10 guruş	Küçük Agop Mâhiye 10 guruş	Eci Vartaros Mâhiye 10 guruş
Şişman Artin Mâhiye 10 guruş	Çıyan Karabet Mâhiye 10 guruş	Sorpe Mâhiye 10 guruş	Eci Artin Mâhiye 20 guruş	Aleksan Mâhiye 10 guruş
Küçük Haçador Mâhiye 10 guruş	Andon Mâhiye 10 guruş	Margos Mâhiye 10 guruş	İhtiyâr Kirhon Mâhiye 40 guruş m.	Demirci ustası Kigork Mâhiye 90 guruş m.
Usta Karabet Mâhiye 90 guruş	Usta Mardiros Mâhiye 90 guruş	Artin Mâhiye 40 guruş	Eci Agop Mâhiye 20 guruş	Aleksan Mâhiye 10 guruş
Haçador	Küçük Agop	Serkiz	Argot	Ohannes

Mâhiye 10 guruş	Mâhiye 10 guruş	Mâhiye 40 guruş	Mâhiye 40 guruş	Mâhiye 10 guruş
Kigork Mâhiye 10 guruş	Aharon Mâhiye 10 guruş	Parsih Mâhiye 20 guruş	Hamperson Mâhiye 10 guruş	Avakim Mâhiye 10 guruş

Yekûn: 1.190 guruş.

Kezâlik adem-i lüzûmuna mebnî mübâya'adan ruhsat verilen amelenin esâmîsi:

Anderyas Mâhiye 60 guruş	Mikail Mâhiye 30 guruş	Eci Haçador Mâhiye 50 guruş	Eci Artin Mâhiye 50 guruş	Sürücü Agop Mâhiye 50 guruş
Vartan Mâhiye 20 guruş	Hangeldi Mâhiye 50 guruş	Tekogos Mâhiye 50 guruş	Manas Mâhiye 50 guruş	Şişman Ohannes Mâhiye 150 guruş
Muhtaroglu Mıgırdıç Mâhiye 100 guruş	Yorgaki Mâhiye 100 guruş	Mitasoglu Vahan Mâhiye 100 guruş	Komidas Mâhiye 80 guruş	

Yekûn: 940 guruş.

Kezâlik adem-i lüzûmuna mebnî altın ve renk ve sıvacılar kârhâneleri ameleleriyle gümüşhâne amelesinden ruhsat verilen:

Altın odasında Eci İstefan Mâhiye 100 guruş	Menof Mâhiye 50 guruş	Ağya Mâhiye 50 guruş	Hamperson Mâhiye 50 guruş	Agop Mâhiye 50 guruş
İstefan Mâhiye 50 guruş	Mikail Mâhiye 25 guruş	Andon Mâhiye 80 guruş	Senik Mıgırdıç Mâhiye 50 guruş	Corci Mâhiye 40 guruş
Mardiros Mâhiye 50 guruş	Matos Mâhiye 40 guruş	Kirhor Mâhiye 25 guruş	Avadis Mâhiye 40 guruş	Usta Andonoğlu Artin Mâhiye 80 guruş
Lorikoğlu Mâhiye 50 guruş	Kapril Mâhiye 100 guruş	Dolmacioğlu Mâhiye 150 guruş	Mıgırdıç Mâhiye 50 guruş	Haçador Mâhiye 50 guruş
Begos Mâhiye 30 guruş	Matos Mâhiye 30 guruş	Karabet Mâhiye 25 guruş Mahlûl an gurrei Haziran sene 261	Renk kârhânesinde Şişman Sorpe Mâhiye 20 guruş	Kara Artin Mâhiye 30 guruş
Matyaloğlu	Artin Vahan	Sıvacılar	Aleksan	Kaspar

Agop Mâhiye 100 guruş	[Mâhiye] 100 guruş	kârhânesinde İstefan Mâhiye 100 guruş Mahlûl an gurrei Haziran sene 1261	Mâhiye 50 guruş Mahlûl an gurrei Haziran sene 1261	Mâhiye 50 guruş
Gümüşhaneli Markar Mâhiye 50 guruş	Kirhor Mâhiye 50 guruş	Karabet Mâhiye 25 guruş	Mıgırdıç Mâhiye 50 guruş	Tanos Mâhiye 50 guruş
Manof Mâhiye 50 guruş	Artin Mâhiye 50 guruş	İstefan Mâhiye 50 guruş	Komidas Mâhiye 50 guruş	

Yekûn: 2.140 guruş.

Cem'an yekûn: 15.000 guruş.

Sikke-i hasene-i hazret-i şâhânenin bundan böyle rapor? ile darb ve i'mâl olunacağı cihetle Darbhâne-i âmire'de müstahdem olup ba'de-ezîn lüzûmu kalmayan ameleden sanâyi'-i sâire ile ta'îşe muktedir olanlara ruhsat verilerek alîl ve emekdâr ve kâr u kesbeyi iktidâr olanlara dahi sâye-i şevketvâye-i hazret-i mülûkânede kayd zarûretinden vâreste olmaları için kayd-ı hayât şartıyla ma'âş tahsîs olunmak üzere defterinin tanzîm ve takdîm olunması muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i şâhânedan olduğuna binâen ol bâbda beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî mücebince bi't-tanzîm takdîm kılınan bir kıt'a defter mantûkunca amele-i merkûmeden ber-vech-i muharrer alîl ve emekdâr ve kâr u kesbeyi iktidâr olanları dört yüz otuz yedi nefere ve bunlara haftalık vechile verilen mebâliğin şehriyesi dahi bir yük doksan iki bin dört yüz yetmiş dokuz guruşa resîde olmuş olduğu beyânıyla meblağ-ı mezbûrdan amele-i merkûme kayd-ı hayât şartıyla ne mikdâr ve ne mahalden ma'âş tahsîsi irâde buyurulur ise icâbının icrâsı husûsu Mâliye nâzırı müşîr-i mükerrerem devletlü inâyetlü paşa hazretleri taraflarından bâ-takrîr lede'l-inhâ takrîr-i mezkûr taraf-ı hazret-i sadâret-penâhîden hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhâneye arz u takdîm olunarak keyfiyet lede'l-istîzân amele-i merkûmeden şâyân-ı merhamet ve inâyet-i seniyye olanlara tevzî' ve tahsîs olunmak üzere Darbhâne-i âmire'den şehriye on beş bin guruş tahsîs kılınması inâyet-rîz-i sahîfe-i sünûh ve sudûr buyurulan emr u fermân-ı mekârim-nişân-ı hazret-i şehinşâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olmağla ol vechile iktizâsını tesviye ve icrâya himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine kayd ile ber-müceb-i defter-i müfredât amele-i merkûme vesâire inâyet ve ihsân buyurulan on beş bin guruş tevzî' ve taksîm olunduğu vechile geçen elli dokuz senesi Ağustos ibtidâsından i'tibâren kayd-ı hayât şartıyla beher mâh Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne hazînesi tarafından i'tâ olunacağını mübeyyin amele-i merkûmûn yedlerine başka başka sergi pusulaları ve Kefçe-i hümâyûn tarafına ilmuhaberi tahrîr ve i'tâ olunmak fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup iktizâ eden sergi pusulaları tahrîr ve i'tâ

olunmuş olmağla ber-minvâl-i muharrer keyfiyet ma'lûm olmak için Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne tarafına işbu ilmuhaber verildi.

Fî 7 Z. sene 1260

Ferayeli? İbrahim Bey'in iyâl ve evlâdlarına bundan akdem bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne tahsîs buyurulmuş olan bin beş yüz guruş ma'âşlarının merkûmların vilâyetleri cânibine vüsûllerinde yedlerinden sened ahzıyla ol tarafın emvâl-i mîriyesinden i'tâsı bâbında tastîr buyurulan emirnâme-i hazret-i vekâlet-penâhî mûcebince merkûmların iki yüz elli altı senesi Ramazanı guresinden elli sekiz senesi Muharremi gâyetine değın on yedi aylık ma'âşları olan yirmi beş bin beş yüz guruş elviye-i hamse emvâlinin elli altı senesi emvâlinden i'tâ olunmuş olduğı beyânıyla iktizâsının icrâsıyla meblağ-ı mezbûrun vâridât-ı mezkûra mahsûbu husûsunu elviye-i merkûme emvâl müdiri sâbık Hamdi Efendi takdîm eylediğı bir kıt'a memhûr takrîriyle inhâ etmekle kuyûd-ı lâzimesi ba'de'l-ihrac iktizâsı lede'l-isti'lâm ma'âş-ı mezkûr mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne cânib-i Darbhâne-i âmire'den tahsîs buyurulmuş ve kemâkân Darbhâne-i âmire'den i'tâsı icâbından bulunmuş olmağla bu sûretde ber-mantûk-ı takrîr elviye-i hamse emvâlinin elli altı senesi vâridâtından ber-mûceb-i senedât verilmiş olan meblağ-ı mezbûr yirmi beş bin beş yüz guruşun Darbhâne-i âmire'den Mâliye hazîne-i celîlesine i'tâsı için Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile iktizâ eden sûret ve ilmuhaberinin tanzîmiyle tesviyesi husûsu cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den i'lâm olunarak mûcebince kayd ile sûret ve ilmuhaberi verilmek fermân-ı sâmi buyurulmağın mûcebince kayd olunup meblağ-ı merkûmun cânib-i Darbhâne-i âmire'den Mâliye hazîne-i celîlesine i'tâsı için sûreti verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 6 R. sene 1260

Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne'den mâhiye ve sâliye ve îdiye vesâire olarak bundan akdem ber-mu'tâd verilmekte olan mebâliğın iki yüz elli dokuz senesi Ağustos ibtidâsından i'tibâren bundan böyle Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne hazînesinden i'tâ kılınacağını mübeyyin ilmuhaberdır:

Mâhiye-i sâhib-i ayâr efendi 6.000 guruş. Kefçe-i hümâyûn'dan <u>3.000 guruş. Ceyb-i hümâyûn'dan</u> 9.000 guruş	Mâhiye-i bi'l-cümle sikkekenân 3.773,5 guruş. Kefçe-i hümâyûn'dan <u>9.525 guruş. Ceyb-i hümâyûn'dan</u> 13.298,5 guruş	
Mâhiye-i Ahmed Efendi kâtib-i Kefçe 300 guruş. Kefçi hümâyûn'dan <u>3.600 guruş. Ceyb-i hümâyûn'dan</u> 3.900 guruş	Mâhiye-i Raşid Bey kâtib-i Kefçe 300 guruş. Kefçe-i hümâyûn'dan <u>2.700 guruş. Ceyb-i hümâyûn'dan</u> 3.000 guruş	
Mâhiye-i Eşref Efendi kâtib-i Kefçe 300 guruş. Kefçe-i hümâyûn'dan <u>2.700 guruş. Ceyb-i hümâyûn'dan</u> 3.000 guruş	Mâhiye-i Muhyiddin Efendi 750 guruş. Kefçe-i hümâyûn'dan <u>250 guruş. Ceyb-i hümâyûn'dan</u> 1.000 guruş	
Mâhiye-i Hacı Haşim	Mâhiye-i Sadık Efendi	Mâhiye-i Çukadâr-ı bâb-ı

Efendi 150 guruş Vezâif olarak verilemediği	1.000 guruş	hazret-i nâzır-ı Darbhâne-i âmire 1.000 guruş
Mâhiye-i mahdûmân-ı Âlî Efendi 125 guruş. Ataullah Efendi <u>125 guruş.</u> Süleyman İzzet Efendi 250 guruş	Mâhiye-i Kebecizâde 350 guruş	Mâhiye-i İmâm-ı Darbhâne-i âmire 150 guruş
Mâhiye-i mü'ezzin-i Darbhâne-i âmire 40 guruş	Mâhiye-i odacıyân; 150 guruş. Halil Ağa 150 guruş. Topuz Mehmed Ağa 150 guruş. Tiryaki Mehmed 150 guruş. Feyzullah 150 guruş. Ahmed 150 guruş. Salih 150 guruş. İbrahim 150 guruş. Molla Bekir <u>150 guruş.</u> Küçük Salih 1.350 guruş	Mâhiye-i Suyolcu 71,5 guruş
Mâhiye-i Tulumbacı 25 guruş	Mâhiye-i Kahveci-yi Kefçe-i hümâyûn 15 guruş	Mâhiye-i Osip 1.000 guruş
Mâhiye-i Kapıcıyân 220 guruş. Bekir Ağa 162,5 guruş. Emin Ağa 162,5 guruş. Hüseyin Ağa 162,5 guruş. Mehmed Ağa 162,5 guruş. İbrahim Ağa <u>162,5 guruş.</u> Mehmed Ağa 1.032,5 guruş	Mâhiye-i Matyal sarrâf mübâya'a 100 guruş	Mâhiye-i Osman Ağa Çukadâr-ı çarşı 10 guruş
Mâhiye-i Merâmatçı 200 guruş	Mâhiye-i hammâlân-ı Ceyb-i hümâyûn 120 guruş	Mâhiye-i Kantarcı 10 guruş
Mâhiye-i sâysisân 102,5 guruş. Hamperson 102,5 guruş. Agop <u>102,5 guruş.</u> Karabet 307,5 guruş		

Kefçe-i hümâyûn tarafından beher şehir vezâif-i mu'tâde olarak i'tâ olunan mebâliğin mikdârı:

Ressâm-ı sâbık	Abdubaki 10 guruş	Derviş Emin 18 guruş	Başteberdâr 10 guruş	Sepetçiler köşkü?
-------------------	----------------------	-------------------------	-------------------------	----------------------

14 guruş				5 guruş
Ali bin Ali 6 guruş 30 para	Beykozlu Said Ağa 2,5 guruş	Papuşçu? 3 guruş	Pâreci 5 guruş	Şirin 1 guruş 30 para
Abaracı 10 guruş	Dökmeci 2,5 guruş	Sadaka-i pâdişâhî olmak üzere ber-mu'tâd Kefçe-i hümâyûn'dan ba'zı fukarâ ve muhtâcîne verilen 500 guruş		

Yekûn: 587,5 guruş.

Cem'an yekûn-ı mâhiyât: 40.967,5 guruş

21.775 guruş. Ceyb-i hümâyûn hazînesi'nden i'tâ
olunan.

29.192,5 guruş.

Beher sene Şa'bân-ı şerîf evâsıtında Kefçe-i hümâyûn'dan zîrde muharrer
hademe vesâireye i'tâsı mu'tâd olan sâliyenin mikdârı:

Sâhib-i ayâr Efendi 2.500 guruş	Dâire-i hazret- i nâzır-ı Darbhâne-i âmire 500 guruş	Ahmed Efendi kâtib-i Kefçe 750 guruş	Raşid Bey kâtib-i Kefçe 750 guruş	Eşref Efendi kâtib-i Kefçe 750 guruş
Muhyiddin Efendi kâtib-i Kefçe 300 guruş	İbrahim Efendi kâtib-i mübâya'a 200 guruş	Hademe-i sâhib-i ayâr Efendi 300 guruş	Hademe-i kâtibân-ı Kefçe 150 guruş	Tahrîrât mümeyyizi Vahidi Efendi 500 guruş
Bedri Efendi 100 guruş	İzzet Bey 100 guruş	Rıfat Bey 100 guruş	Ali Efendi 100 guruş	Halil Bey 100 guruş
Rıfat Efendi 80 guruş	Vâridât mümeyyizi Nuri Efendi 500 guruş	Mümeyyiz-i sânî Hasan Efendi 200 guruş	Ahmed Efendi 150 guruş	Vehbi Efendi 100 guruş
Tahir Bey 100 guruş	Hasib Efendi 100 guruş	Ali Efendi 100 guruş	Hüsnü Efendi 100 guruş	Hâfız Rıfat Efendi 100 guruş
Rıfat Efendi 100 guruş	İsmail Bey 100 guruş	Ahmed Efendi 80 guruş	Masârîfât mümeyyizi Esad Efendi 500 guruş	Harc-ı hisse kâtibi Şemsi Efendi 150 guruş
Havâs kâtibi Yusuf Efendi 150 guruş	Ataullah Efendi 150 guruş	Hâfız Efendi 100 guruş	Meclis kâtibi Hasib Efendi 250 guruş	Emin Bey 150 guruş
Kâmil Efendi 100 guruş	Hüsnü Efendi 80 guruş	Sikkezenbaş Efendi 1.000 guruş	Hacı Haşim Efendi 1.000 guruş	Bi'l-cümle sikketân 2.500 guruş
Sadık Ağa 400 guruş	Odacıyan Neferen: 7,	Kapıcıyân Neferen: 4,	İmâm-ı Darbhâne-i	Oda-i sarrâf-ı Ceyb-i

	beherine 30 guruş 210 guruş 100 guruş. Molla <u>50 guruş.</u> Kanas 360 guruş	beherine 100 guruş 400 guruş. <u>50 guruş.</u> Bekir Ağa 450 guruş	âmire 150 guruş	hümâyûn 650 guruş
İstefan me'mûr-ı i'mâlât 250 guruş	Hoce Agop'un tevâbi'âtı 500 guruş	Ressâm-ı sâbık Mustafa Efendi 30 guruş	Hammâlân 60 guruş	Marangoz-ı Darbhâne-i âmire 20 guruş
Serübbehet-efser-i hazret-i şâhâne sadakası olmak üzere ba'zı muhtâcîne beher sene Ramazân-ı şerîf'de ber-mu'tâd i'tâ olunan 1.500 guruş				

Yekûn: 19.510 guruş.

Beher sene îdeyn dühûlünde Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne'den zîrde muharrer
hademe vesâireye i'tâsı mu'tâd olan sâliyenin mikdarı:

Kefçe-i hümâyûn ketebeleri efendiler 300 guruş. Ahmed Efendi 300 guruş. Raşid Efendi 300 guruş. Eşref Efendi <u>200 guruş.</u> Muhyiddin Efendi 1.100 guruş		Sadık Ağa 200 guruş	İmâm-ı Darbhâne-i âmire 40 guruş	Odacıyan Neferen: 7, beherine 20 guruş 140 guruş 60 guruş. Molla <u>40 guruş.</u> Feyzi 240 guruş
Kapıcıyân Neferen: 5, beherine 50 guruş 250 guruş	Tevâbi'ât sâhib-i ayâr efendi 400 guruş			

Yekûn: 2.450 guruş. İd-i fitır'da i'tâ olunan.

2.450 guruş. İd-i edhâ'da i'tâ olunan.

4.900 guruş.

Ber-mu'tâd beher sene îdeynde kahvecibaşı hazret-i nâzır-ı Darbhâne-i âmire ve tevâbi'âtına verilen: İd-i fitır'da i'tâ olunan: 120 guruş İd-i edhâ'da i'tâ olunan: <u>120 guruş</u> 240 guruş.	Beher sene paskalya bahşişânı olarak zîrde murakkamü'l-esâmî sarrâf vesâireye i'tâsı mu'tâd olan mebâliğin mikdarı: Ceyb-i hümâyûn sarrâfı odası: 1.050 guruş. Osip tâbi'-i Hoce Agop: 250 guruş. İstefan tâbi'-i Hoce Agop: 250 guruş.
--	---

	Sâysisân: 25 guruş. Merâmâtçı: 30 guruş. Hammâlân: 25 guruş. Yekûn: 1.630 guruş
Ahırkapı civârında Bâb-ı kuşhâne'ye muttasıl Kömür Mağazası Vakfı tarafına senevî verilen:	
İcâre: Kefçe-i hümâyûn'dan: 240 guruş. Mübâya'a tarafından: <u>240 guruş.</u> 480 guruş.	

Beher sene mübâya'a tarafından verilmesi mu'tâd olan:

Beher sene Muharrem dühûlünde mukâta'a ifrâz tîz-âb ve kâl-i sîm bedeli olarak Mâliye hazîne-i celîlesine i'tâ olunan 3.105,5 guruş	Beher sene îd-i fıtırda verilmesi mu'tâd olan 72 guruş. Nefise Hânım'a <u>72 guruş.</u> Fâtıma Hânım'a 144 guruş
Yekûn: 3.249,5 guruş.	

Cem'an yekûn: 49.202 guruş.

Beher mâh Kefçe-i hümâyûn'dan verilen mâhiyât: 19.192,5 guruş.	Senevî Kefçe-i hümâyûn ve mübâya'a tarafından verilen: 26.760 guruş. Kefçe-i hümâyûn'dan <u>3.249,5 guruş.</u> Mübâya'a tarafından 30.009,5 guruş.
--	---

Kefçe-i hümâyûn-ı mülûkâne'de müstahdem ketebe ve me'mûrîn-i sâirenin Ceyb-i hümâyûn-ı mekârim-nümûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesinden i'tâ olunagelen mâhiye-i mu'ayyenelerinden mâ'adâ on dokuz bin yüz doksan iki buçuk guruş mâhiyeleriyle otuz bin dokuz buçuk guruş sâliye ve bahşîşâtları Kefçe-i hümâyûn-ı mülûkâne ve mübâya'ât taraflarından i'tâ olunagelmekte ise de sene-i sâbıka mâh-ı Receb-i şerîfi guresinden i'tibâren usûl-ı meskûkât-ı atıka terk olunmuş ve mâhiyât ve sâliye-i mezkûre öteden berü mu'ayyen ve mahsûs bulunmuş idiğinden mâh-ı mezkûrun on altıncı gününde vâki' şehr-i Ağustos guresinden iki yüz altmış senesi Muharrem'inin yirmi üçüncü gününde kâin Kânûn-ı sâni gâyetine kadar iktizâ eden mâhiye ve sâliyeleri Ceyb-i hümâyûn-ı feyz-nümûn-ı şâhâne hazînesinden i'tâ kılınmış olmasıyla bundan böyle dahi ol vechile i'tâsı lâzım gelmiş ve ifrâz tîz-âb mukâta'ası bedeli olmak üzere mübâya'a tarafından Mâliye hazînesi cânibine beher sene i'tâ olunan üç bin bu kadar guruşun ba'de-ezîn i'tâsı mahalli kalmadığından işbu iki yüz altmış senesinden i'tibâren bedel-i mezbûrun kaydı terkîniyle tesviyesi husûsu cânib-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân tezkire-i mezkûre manzûr-ı şevket-mevfûr-ı hazret-i şehinşâhî buyurularak iş'âr ve istîzân olunduğu vechile zikr olunan mâhiye ve sâliyelerin bundan böyle dahi hazîne-i mezkûre cânibinden i'tâ ve sâlifü'z-zikr üç bin bu kadar guruşun sene-i mezkûreden i'tibâren kaydının terkîniyle iktizâsının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olan irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu

cevâben emr u iş'âr buyurularak ol vechile ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ber-minvâl-i muharrer Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne tarafından ber-mu'tâd mukaddemâ i'tâ olunmuş olan mâhiye ve sâliyelerin sâlifü'z-zikr sene-i merkûme Ağustos guresinden i'tibâren bundan böyle Ceyb-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn hazîne-i behiyyesinden i'tâ olunacağını mübeyyin Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne tarafına işbu ilmuhaber verildi.

Fî 7 R. sene 1260

Teberdârân-ı hâssadan Numan Ağa alîlü'l-vücûd ve şâyân-ı âtîfet-i seniyye-i pâdişâh-ı kesîrû'l-cûd olduğundan ve Tavukçubaşılıktan? muhrec Hüseyin Ağa bu defa vefât ederek mahsûs olan şehriye yüz guruş ma'âş mahlûl olmuş idiğinden bahisle ma'âş-ı mezkûrun kendüye ihsân buyurulması ve Kîlâr-ı âmire'de müstahdem Ürgüblü Bekir emekdâr ve inâyet-i aliyye-i cenâb-ı mülûkâneye sezâvâr bulunduğu ve tablakârlıktan muhrec Memiş vefât ederek uhdesinde bulunan yirmi guruş ma'âş mahlûl olduğu beyânıyla ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne tahsîsiyle şâdân kılınması husûsunda merkûmân tarafından başka başka arzuhâl takdîmiyle niyâz veistirhâm olunmuş ve ol vechile zikr olunan ma'âşların merkûmâna tahsîs husûsuna irâde-i ihsân-âde-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sünûh buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle zikr olunan ma'âşların merkûmâna tahsîs buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 18 R. sene 1260

Hatab Anbârı müdürü Hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûn'dan sa'âdetlü İzzet Efendi'nin me'mûr-ı idâresi olduğu anbâr-ı mezkûr masârıfı için iki yüz elli dokuz senesi Teşrîn-i sânisî ibtidâsından sene-i merkûme Şubat'ı gâyetine kadar dört mâh zarfında makbûzât ve medfû'âtını mübeyyin ibrâz eylediği bir kıt'a icmâl defteri nâtik olduğu ve derkenâr ve hesâb ettirildiği üzere mûmâ-ileyhe Darbhâne-i âmire'den ale'l-hesâb verilen ve harc-ı çekîden zimmet kayd olunan mebâliğ-i mezbûr bir yük otuz bin üç yüz yetmiş yedi buçuk guruşa bâliğ olmuş ve müddet-i merkûme mübâyâ'âtı olan hatab ve kömür bahâları ve ücret-i hammâlân vesâire ile müdür-i mûmâ-ileyh vesâirenin ma'âş ve mâhiyeleri bir yük yirmi yedi bin altı yüz altmış dört buçuk guruşa resîde olarak medfû'âtı olan mebâliğ makbûzâtından fûrû-nihâde ve mîzân olundukda müdür-i mûmâ-ileyhin iki bin yedi yüz on üç guruş kusûr zimmeti görünmüş olduğundan mebâliğ-i mezbûr iki bin yedi yüz on üç guruş ile Hatab Anbârı'nda mevcûd bulunan ma'a fazla ma'lûmü'l-mikdâr hatab ve kömür müdür-i mûmâ-ileyhe îrâd kayd olunarak sûret-i muhâsebesi ve iktizâ eden ilmuhaberlerinin tahrîriyle tesviyesi husûsu cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân ol bâbda şeref-sünûh buyurulan irâde-i seniyye-i mülûkâne mücebince sûret-i muhâsebesi ve ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup iktizâ eden sûret-i muhâsebesi ve diğeri ilmuhaberi verilmekle ale'l-hesâb mezbûrun

mahsûbu keyfiyeti bilinmek için Ceyb-i hümâyûn defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 13 R. sene 1260

Tashîh-i ayâr husûs-ı hasenesi cihetiyle meskûkât-ı cedîde-i şâhâne sâye-i hümâvâye-i hazret-i cihânânîde vapur çarhıyla kat' ve i'mâl olunmakda idiğine mebnî bir kıt'a sergi mantûkunca Kefçe-i hümâyûn'dan Ceyb-i hümâyûn hazînesi'ne te'diyesi lâzım gelen ve emânet vechile mahfûz olan ve ocak ve yol fazlalarından zuhûr eden mebâliğin mikdârını ve mebâliğ-i merkûma karşılık olmak üzere nakid ve eşyâ ve edevât-ı sâire-i mevcûde bahâlarının ve ba'zı me'mûrîn ve kârhâne ustaları vesâire zimmetlerinde bulunan mebâliğin kemiyeti ve Darbhâne-i âmire mâlî olarak mevcûd zîrde murakkam dört yük doksan yedi bin dokuz yüz yirmi dirhem sîm-ı sâfin bundan böyle sikke-i cedîde-i şâhâne kat' ve darbıyla hâsıl olan mebâliğin Ceyb-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı mülûkâne hazîne-i celîlesine teslîmi irâde-i seniyye buyurulduğunu mübeyyin ilmuhaberdir.

Fi'l-asl matlûbât-ı hazîne-i Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne an cânib-i Kefçe-i hümâyûn-ı mülûkâne:

<p>Bir kıt'a sergi mücebince Kefçe-i hümâyûn'dan Ceyb-i Hümâyûn-ı şâhâne'ye verilmesi lâzım gelen 1.100.000 guruş</p>	<p>Sarrâfân ve sîmkeş gedikleri mu'accelâti olarak ber-müceb-i nizâm Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne'ye teslîm olup emâneten hıfz olunan 125.028,5 guruş</p>																												
<p>Darbhâne-i âmire'de Kuyumcu odasında mahfûz olan atık sîm nişânlar mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye yarımlik kat' ile gayr-ı ez-bahâ-i sîm ve ucûrât ve masârifât fâiz olarak husûle gelip emâneten hıfz olunan 89.658 guruş 30 para. Fâiz-i hümâyûn <u>2.866,5 guruş</u>. Altın bahâsı 92.524,5 guruş 30 para</p>	<p>Altmışlık ve para ve yarımlik i'mâlâtlarından husûle gelen ocak fazlası Altmışlık fazlası:</p> <table border="1" data-bbox="938 1294 1390 1451"><tr><td>Sîm aded</td><td></td></tr><tr><td>1.480</td><td></td></tr><tr><td>726</td><td>Mevcûdu</td></tr><tr><td>754</td><td>Hâlisi</td></tr></table> <p>Yarımlik fazlası</p> <table border="1" data-bbox="938 1485 1390 1659"><tr><td>Sîm aded</td><td></td></tr><tr><td>11.999</td><td></td></tr><tr><td>9.591</td><td>Mevcûdu</td></tr><tr><td>2.398</td><td>Hâlisi</td></tr></table> <p>Yekûn:</p> <table border="1" data-bbox="938 1693 1390 1984"><tr><td>Sîm aded</td><td></td></tr><tr><td>3.152</td><td>Sîm</td></tr><tr><td>28.368</td><td>Ayâr</td></tr><tr><td>31.520</td><td></td></tr><tr><td>53.912</td><td>Para fazlası</td></tr><tr><td>85.432</td><td></td></tr></table> <p>Hâsılât:</p>	Sîm aded		1.480		726	Mevcûdu	754	Hâlisi	Sîm aded		11.999		9.591	Mevcûdu	2.398	Hâlisi	Sîm aded		3.152	Sîm	28.368	Ayâr	31.520		53.912	Para fazlası	85.432	
Sîm aded																													
1.480																													
726	Mevcûdu																												
754	Hâlisi																												
Sîm aded																													
11.999																													
9.591	Mevcûdu																												
2.398	Hâlisi																												
Sîm aded																													
3.152	Sîm																												
28.368	Ayâr																												
31.520																													
53.912	Para fazlası																												
85.432																													

		Guruş	
		42.716	
		28.659	Ucûrât
		14.057	
Altmışlık ve yarımlik ve para hâsılâtlarının hîn-i ta' dâdında zuhûr eden fazlası 12.085,5 guruş	Elli üç ve elli dört senelerine mahsûben Keban ve Gümüşhane ve Bereketlü Ma'âdin-i hümâyûn'undan tevârüd eden ba'zı sîmlerin hîn-i izâbesinde zuhûr edip usûl-ı kadîmi üzere Kefçe-i hümâyûn'dan mübâya'a tarafına verilen altının beher dirhemi dörder guruş fî ile semeni olmak üzere emâneten mahfûz olan:		
	Altın-ı hâlis Aded		
	269,5	An hâsılât-ı Ma'den-i Keban sene 1253	
	250	An hâsılât-ı Ma'den-i m. sene 1254	
	138	An hâsılât-ı Ma'den-i Gümüşhane sene 1254	
	517	An hâsılât-ı Ma'den-i Sultandağı sene minhû	
	1.174,5		
	Bahâ: 4.698 guruş. Fî beher aded: 4 guruş.		

Yekûn-ı matlûb-ı hazîne-i Ceyb-i hümâyûn an cânib-i Kefçe-i şâhâne:
1.348.393,5 guruş 30 para.

Minhâ meblağ-ı mezbûr on üç yük kırk sekiz bin üç yüz doksan üç buçuk guruşa karşılık olmak üzere Kefçe-i hümâyûn'da mevcûd olan:

Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne'de nakden mevcûd olarak Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne hazînesine devr olunan: 385.128,5 guruş 52 para.

Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne'de zîrde gösterildiği vechile mevcûd olan eşyâ bahâsı:

Zîrde muharrer eşyâdan icâbına göre fûrûht ve isti'mâlinde esmânı Ceyb-i hümâyûn hazînesine i'tâ ve mahsûb olunmak üzere devr olunmuş olmağla şerh verildi.

Çam kömürü 6.087 isâr	Hatab 335 çeki	Tortu 219 kıyye	Şâb 53.232 kıyye
--------------------------	-------------------	--------------------	---------------------

Fî beheri: 7,5 guruş Bahâ: 45.652,5 guruş	Fî beheri: 9,5 guruş 30 para Bahâ: 3.194,5 guruş 30 para	Fî beheri: 7,5 guruş 30 para Bahâ: 1.697 guruş	Fî: 64 para Bahâ: 85.171 guruş 24 para
Astâr 3.164 top Fî beheri: 16 guruş Bahâ: 34.804 guruş	Eğе 290 deste Fî beheri: 8 guruş 30 para Bahâ: 2.392,5 guruş	Boy çeliği 624 kıyye Fî beheri: 11,5 guruş 46 para Bahâ: 7.416,5 guruş 18 para	Yaslama çeliği 3.476 kıyye Fî beheri: 4 guruş 38 para Bahâ: 15.040,5 guruş 40 para
Sikke çeliği 640 kıyye Fî beheri: 11,5 guruş 36 para Bahâ: 7.552 guruş	Ma'den kömürü 7.900 guruş Fî beheri: 10 para Bahâ: 1.975 guruş		

Yekûn-ı bahâ-i eşyâ-i mezkûre: 204.866,5 guruş 38 para.

Ba'dehû tahsîl ve mahsûb olunmak üzere ba'zı mahallere verilen:

Sîm-i mezkûrun bundan böyle sikke-i cedîde-i şâhâne kat' ve darbında hâsıl olan mebâliğden masârifât-ı mezkûre ahz olunacağı meşrûh olmağla şerh verildi.

Çam kömürü me'mûru Yuvacık karyeli Eci Zakar nâm zimmîde olan bâ- tahvîl matlûb 50.000 guruş	Meskûkât-ı şâhâne ağrıtmaları için isti'mâl olunan sulardan ihrâc olunup Mâliye hazînesine âid olan sîm ve nühâs ve şâbın masârifâtı için verilmiş olan 25.917,5 guruş 30 para	Hacı Haşim Efendi ma'rifetiyle i'mâl olunan kâimelerin masârifâtı için efendi-yi mûmâ-ileyhe verilen 85.211 guruş
--	---	--

Yekûn: 161.128,5 guruş 30 para.

Ba'zı me'mûrîn ve hademe ve amele-i sâire zimemâtının mikdârı:

Mümkînü'l-husûl zimemât:

Mebâliğ-i merkûmenin ceste ceste ahz u tahsîli mümkün olacağı esâmîsi bâlâlarında meşrûh bulunmuş ve ol vechile tahsîli irâde buyurulmuş olmağla şerh verildi.

Kefçe-i hümâyûn'da müstahdem Raşid Bey'in zimmeti 75.639,5 guruş	Bi'l-cümle sikkekenân zimmetleri 23.900 guruş	Mübâya'a kâtibi İbrahim Efendi zimmeti 2.000 guruş	Mektûbî hulefâsından Ahmed İzzet Efendi zimmeti 750 guruş
Devletlü Ziver Efendi hazretlerinin kapıçukadârı	Rıza Efendi merhûmun tebe'asından Yusuf Ağa'nın zimmeti	Ceyb-i hümâyûn hazînesinin sarrâfı arkadaşı Kapril'in zimmeti	Doğrama-i kebîr ustalarının zimmetleri 7.579 guruş

İbrahim Ağa'nın zimmeti 1.350 guruş	1.700 guruş	55.000 guruş	
Ecnâs-ı sikkezen ustaları İstefan zimmeti: 2.400 guruş Bedros zimmeti: 2.400 guruş Dakser zimmeti: 1.800 guruş		Ecnâs sarrâfi Manil zimmeti 15.000 guruş	Ecnâs sarrâfi Bedros'un zimmeti 3.900 guruş
Doğramacı ustası Mustafa Ağa'nın zimmeti 110 guruş 30 para	Bakırcı Abram zimmeti 2.736 guruş		

Yekûn: 196.264,5 guruş.

Nıslarının tahsîli mümkün olan zimemâtın mikdârı:

Doğrama-i sağır ustası Nişan'ın zimmeti 67.250 guruş <u>33.625 guruş. Afv ve terk olunan</u> 33.625 guruş. Tahsîli lâzım gelen	Para sikkezen ustaları zimmetleri 14.600 guruş <u>7.300 guruş. Afv ve terk olunan</u> 7.300 guruş. Tahsîli lâzım gelen
Silindir ve tahtacı ustalarının zimmetleri 5.200 guruş <u>2.600 guruş. Afv ve terk olunan</u> 2.600 guruş. Tahsîli lâzım gelen	Dökmeci ustası Agop'un zimmeti 10.600 guruş <u>5.300 guruş. Afv ve terk olunan</u> 5.300 guruş. Tahsîli lâzım gelen
Diğer dökmeci ustası Ohannes'in zimmeti 39.720 guruş <u>19.860 guruş. Afv ve terk olunan</u> 19.860 guruş. Tahsîli lâzım gelen	Diğer dökmeci ustası Bedros'un zimmeti 13.715 guruş <u>6.857,5 guruş. Afv ve terk olunan</u> 6.857,5 guruş. Tahsîli lâzım gelen
Diğer dökmeci ustası Komidas'ın zimmeti 3.380 guruş <u>1.690 guruş. Afv ve terk olunan</u> 1.690 guruş. Tahsîli lâzım gelen	

Yekûn. 154.465 guruş.

77.232,5 guruş. Ber-vech-i bâlâ afv ve terk buyurulmuş olan.
77.232,5 guruş. Tahsîli lâzım gelen.

Te'diyesine kudretleri olmayan âtiyü'l-esâmî zevâtın zimemâtı kemiyeti:

Devletlü Şevki Efendi hazretlerinin zimmeti 88.175 guruş <u>8.090 guruş. Tebe'asından Hurşid Ağa'nın</u> zimmeti 96.265 guruş <u>96.265 guruş. Afv ve terk buyurulan</u> 000	Eshâm Muhâsebecisi sâbık müteveffâ Şemsi Efendi'nin zimmeti 4.700 guruş <u>4.700 guruş. Bu dahi</u> 0000 Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin terekesi düyûnuna gayr-ı vâfi idiği meşrûh
--	---

Te'diyesine kudretleri olmadığı meşrûh olmağla şerh verildi.	olmağla şerh verildi.
Kefçe kâtibi sâbık Ahmed Efendi'nin zimmeti 108.412,5 guruş. <u>108.412,5 guruş.</u> Bu dahi 0000 Meblağ-ı mezbûrun te'diyesine adem-i kudreti ve mahall-i sâireye külliyyetlü düyûnu olduğundan merhameten afv u ihsân buyurulması meşrûh olmağla şerh verildi.	Sikke nâzırı Tevfik Efendi'nin zimmeti 4.050 guruş. <u>4.050 guruş.</u> Bu dahi 0000 Bunun dahi merhameten afv u ihsân buyurulması meşrûh olmağla şerh verildi.

Yekûn: 213.427,5 guruş.

213.427,5 guruş. Ber-vech-i bâlâ afv ve terk buyurulmuş olan.
0000

Mümteni'ül-husûl zimemâtın mikdâr ve kemiyeti:

Gözcü Abdi'nin birâderi Muhtar Ağa'nın zimmeti 15.850 guruş. Mümteni' <u>15.850 guruş.</u> Afv ve terk buyurulmuş idiği 000	Gözcü Süleyman'ın zimmeti 280 guruş. Mümteni' <u>280 guruş.</u> Bu dahi 000
Hüseyin'in zimmeti 100 guruş. Mümteni' <u>100 guruş.</u> Bu dahi 000	Kuyumcu hâlik Haçador'un zimmeti 500 guruş. Mümteni' <u>500 guruş.</u> Bu dahi 000
Ağartma ustası hâlik Kigork'un zimmeti 2.120 guruş. Mümteni' <u>2.120 guruş.</u> Bu dahi 000	Dökmeci ustası Mehmed'in zimmeti 7.607 guruş. Mümteni' <u>7.607 guruş.</u> Bu dahi 000
Dökmeci Ohannes'in zimmeti 360 guruş. Mümteni' <u>360 guruş.</u> Bu dahi 000	Serkiz'in zimmeti 2.250 guruş. Mümteni' <u>2.250 guruş.</u> Bu dahi 000
Diğer Ohannes'in zimmeti 2.240 guruş. Mümteni' <u>2.240 guruş.</u> Bu dahi 000	Mosis'in zimmeti 740 guruş. Mümteni' <u>740 guruş.</u> Bu dahi 000
Ayvaz'ın zimmeti 735 guruş. Mümteni' <u>735 guruş.</u> Bu dahi 000	Melkon'un zimmeti 320 guruş. Mümteni' <u>320 guruş.</u> Bu dahi 000
Antarnik'in zimmeti 10 guruş. Mümteni' <u>10 guruş.</u> Bu dahi 00	

Yekûn: 33.112 guruş. Mümteni‘
33.112 guruş. Ber-vech-i bâlâ afv ve terk buyurulan.
000

Yekûn-ı zimemât-ı mezkûrîn:
597.269 guruş.
323.772 guruş. Afv ve terk buyurulan.
273.497 guruş. Tahsîli lâzım gelen.

213.427,5 guruş. Te’diyesine kudretleri olmayan zevât zimemâtı
110.344 guruş. Nısları afv buyurulan ve mümteni‘ olan.
323.772 guruş.

Nakd akçe ve bahâ-i eşyâ-yı müdevvere ve zimemât: 1.348.393,5 guruş.

Nakd akçe ve eşyâ-yı mevcûde esmânî olarak devr olunan 385.128,5 guruş 52 para. Nükûd <u>204.886,5 guruş 38 para.</u> Bahâ-i eşyâ-yı mevcûde 590.015 guruş 30 para	Ba‘dehû tahsîl olunmak üzere ta‘vîz sûretiyle ba‘zı mahallere verilen mebâliğ olup bundan böyle tahsîli der-dest olan 161.128,5 guruş 30 para
Mümkin ve mümneti‘ü'l-husûl zimemât olmak üzere devr kılınan 597.269 guruş. <u>323.772 guruş. Bu defa bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne afv ve terk buyurulan.</u> 273.497 guruş. Tahsîli lâzım gelen.	

Darbhâne-i âmire mâlî olmak üzere Kefçe-i hümâyûn'da mevcûd olup bundan böyle sikke-i cedîde-i şâhâne kat‘ ve darbıyla hâsıl olan mebâliğın Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne hazîne-i celîlesine teslîmi irâde-i seniyye-i mülûkâne muktezâsından olan sîm-i sâfın mikdâr ve kemiyeti:

Sîm aded	
8.365	An hâsılât-ı ma‘den-i hümâyûn-ı Keban sene 1252
22.454	An hâsılât-ı ma‘den-i mezbûr sene 1253
44.560	An hâsılât-ı ma‘den-i mezbûr sene 1254
22.103	An hâsılât-ı ma‘den-i Gümüşhane sene 1254
11.098	An hâsılât-ı ma‘den-i Emrudili sene 1254
5.635	An hâsılât-ı ma‘den-i Aybasdı sene 1254
25.924	An hâsılât-ı ma‘den-i Bereketli sene 1254
170.338	An hâsılât-ı ma‘den-i Akdağ sene 1254
127.301	An hâsılât-ı ma‘den-i Gümüş ma‘a Hasköy sene 1254
26.640	An hâsılât-ı ma‘den-i Mişkan sene 254
14.367	An hâsılât-ı ma‘den-i Balyavadya sene-i minhû
19.135	An hâsılât-ı ma‘den-i Kıratova sene 1254
497.920	

Tashîh-i ayâr husûs-ı hasenesinden nâşî meskûkât-ı cedîde-i şâhâne avn-i inâyet-i bârî ve yümn-i teveccühât-ı ekber-âyât-ı cenâb-ı cihândârî ile vapur çarhıyla kat' u darb olunmakda olduğundan ol bâbda Kefçe-i hümâyûn'dan bi't-terkîm takdîm kılınan devr defteri mantûkunca Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne'den Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesine i'tâsı lâzım gelen mebâliğ ile Kefçe-i hümâyûn'da emânet vechile hıfz olunan ve ocak ve pul fazlalarıyla Ma'âdin-i hümâyûn sîmlerinden zuhûr eden altının bahâsı olan mebâliğ on üç yük kırk sekiz bin üç yüz doksun üç buçuk guruşa bâliğ olmuş ve mebâliğ-i mezbûrun üç yük seksen beş bin yüz yirmi sekiz buçuk guruşu ber-vech-i nakdin mevcûd olduğu ve iki yük dört bin sekiz yüz seksen altı buçuk guruşu dahi mevcûd olan eşyâ bahâsı idiği ve yüz altmış bir bin bu kadar guruşu hasbe'l-iktizâ ba'zı kimesnelere verilmiş olduğundan tahsîli der-dest idiği ve iki yük yetmiş üç bin dört yüz doksun yedi guruş zimemâtın ceste ceste tahsîli mümkün olup kusûr kalan zimemâtın dahi iki yük on üç bin dört yüz yirmi yedi buçuk guruşu atûfetlü Şevki Efendi ve Eshâm Muhâsebecisi müteveffâ Şemsi Efendi ve Ahmed Efendi ile sâirenin zimmetleri olup tahsiline teşebbüs olunsa bile adem-i kudretleri cihetiyle te'diye edemeyecekleri ve bir yük on bin üç yüz kırk dört buçuk guruş zimemât-ı atîka idiğinden külliyyen mümteni'ül-husûl olduğu ecilden keyfiyetleri esâmîleri bâlâlarına murâd surhla işâret kılınmış ve nakid ve eşyâ ve zimemât-ı mezkûre ber-mûceb-i defter cümlesi Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesine devr ettirilmiş ve Darbhâne-i âmire mâlî olmak üzere Kefçe-i hümâyûn'da mevcûd olan dört yük doksun yedi bin dokuz yüz yirmi dirhem sîmin bundan böyle sikke-i cedîde-i şâhâne kat' u darbıyla hâsıl olan akçenin hazîne-i celîle-i mezkûreye i'tâ ve teslîmi îcâb-ı maslahatdan bulunmuş olmağla bu sûretde sîm-i mezkûrun ba'de-ezîn sikke-i cedîde-i şâhâne kat' u darbıyla hâsıl olan mebâliğin ve mârru'l-beyân devr olunan eşyânın hîn-i fûrûht ve isti'mâlinde lâzım gelen esmânının ve tahsîli der-dest olduğu gösterilen zimemât-ı mezkûrdan tahsîl olunan akçenin hazîne-i celîle-i mezkûre tarafına i'tâ ve teslîmi ve zimemât-ı mezkûreden mûmâ-ileyhimin zimmetlerinde olduğu tahrîr ve beyân olunan mebâliğ-i mezbûrun derkâr olan hâl-i pür-melâllerine merhameten afv u ihsânı ve bir vechile tahsîli mümkün olamayan atîk zimemâtın mübârek serübbehet-efser-i hazret-i mülûkâne sadaka-i behiyyesi olmak üzere ihsân ve inâyet buyurulması husûslarında her ne vechile emr u irâde-i aliyye müte'allik buyurulur ise ol vechile icrâ-yı iktizâsına mübâderet olunacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire istîzân ve defter-i mezkûr dahi arz olunarak zikr olunan tezkire ve defter manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve zikr olunan on üç yük kırk sekiz bin bu kadar guruşdan mevcûd olan ve eşyâ-yı mevcûde bahâsı bulunan ve derdest tahsîl olunduğu ve ceste ceste tahsîli mümkün olacağı gösterilen mebâliğden mâ'adâ iki yük on üç bin bu kadar guruşun istîfâsı müte'assir bulunduğu ve bir yük on bin şu kadar guruşu dahi zimemât-ı atîka olmasıyla külliyyen mümteni'ül-husûl idiği sûret-i iş'ârdan ve defter-i mezkûr müveddâsından müstefâd olmuş olduğundan tıbk-ı iş'âr olduğu vechile mârru'z-zikr mevcûd olan mezkûr-ül-mikdâr sîmin sikke-i cedîde-i şâhâne olarak kat' u darbıyla hâsıl olan mebâliğin ve eşyâ-yı merkûmenin hîn-i fûrûht ve isti'mâlinde lâzım gelen esmânıyla zimemât-ı merkûmeden tahsîl olunan mebâliğin hazîne-i celîle-i mezkûre tarafına i'tâ ve teslîmi ve derdest tahsîl olunan ve ceste ceste tahsîl olunacağı iş'âr kılınan mebâliğ-i merkûmenin istihsâl ve istîfâsıyla mûmâ-ileyhimin zimmetlerinde olan mebâliğ-i mezbûrun ve mârru'l-beyân tahsîli mümkün olamayan atîk zimemâtın

ber-minvâl-i muharrer afv u terki zımnında iktizâlarının icrâ olunması ve iş'ârdan müstağnî olduğu üzere Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i celîlesine âid olan mebâliğin bir akçesine kesr ü tedennî getirilmesi ve hazîne-i mezkûreden bilâ-istîzân kimesne zimmetine bir akçe geçirilmesi bir vechile câiz olmadığına ve Darbhâne-i âmire nezâretinin hazîne-i mezkûreye dahi nezâreti olmak hasebiyle bu misillü keyfiyetin mes'ûliyeti taraf-ı nezârete râci' olacağı bedîhi ve müsellemler bulunduğuna binâen fîmâ-ba'd istîzân olunmaksızın hazîne-i mezkûreden hiçbir mahalle bir akçe geçirilmeyerek mevcûd bulunan mebâliğin kemâliyle hüsn-i muhafazasına bi'z-zât taraf-ı nezâretten ve me'mûrları cânibinden kemâ yenbağî dikkat ve i'tinâ kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u fermân-ı isâbet-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu iş'âr buyurularak mücebince Ma'âdin-i hümâyûn defterlerine kayd ile ilmuhaberleri tahrîr olunmak fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup mârru'z-zikr Kefçe-i hümâyûn'da mevcûd olan dört yük doksan yedi bin dokuz yüz yirmi dirhem sîm-i sâf bundan böyle sikke-i cedîde-i şâhâne kat' u darbıyla hâsıl olan mebâliğ Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesine teslîm olunmak ve devr keyfiyeti ma'lûm olmak üzere Kefçe-i hümâyûn defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle Kefçe-i hümâyûn'dan Ceyb-i hümâyûn hazîne-i behiyyesine devr ve teslîmi lâzım gelen mebâliğ ber-vech-i bâlâ hazîne-i behiyye-i mezbûreye devr olunması ve zimemât-ı atîka ve mümteni'a-i mezkûre afv buyurularak mâ'adâlarının istihsâli irâde-i seniyye-i şâhâne buyurulmuş olduğu bilinmek için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 15 R. sene 1260

Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü Beyefendi hazretleri,

Ma'lûm-ı sa'âdetleri olduğu üzere beher sene cânib-i Hicaz-ı mağfîret-tarâra irsâli mu'tâd olan surre-i hümâyûn'dan meşrûd olan ma'lûmül-mikdâr zer-i mahbûb Darbhâne-i âmire'de darb u kat' olunarak gönderilmekde ise de sâye-i şevket-vâye-i cenâb-ı cihândârîde sikke-i hasene-i şâhâne'nin tashîh ve tenkîhi cihetiyle bundan böyle zer-i mahbûb olarak gönderilemeyeceğinden mahsûs olan surre-i hümâyûnun diğerleri misillü gurus hesâbıyla sikke-i cedîdeden irsâli münâsib olup ancak zikr olunan zer-i mahbûbun oraca fîâtı bilinemediğinden başka usûl-ı surreye tevâfuk edip etmeyeceği dahi mechûl idiğinden bu senelik dahi ruhsat verilmiş olan ameleden lüzûmu mikdârının celbiyle muhassesâtı mikdâr zer-i mahbûb i'mâl ve irsâl ve fîâtıyla sûret-i i'tâsı dahi isti'lâm olunarak bi-mennihî te'âlâ sene-i âtiyede gurus hesâbıyla sikke-i cedîde-i şâhânedan gönderilmesi husûsu zât-ı sa'âdetleriyle bi'l-müzâkere karârlaşdırılmış idiği Evkâf-ı hümâyûn nâzırı sa'âdetlü beyefendi cânibinden tarafımıza ve Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyeye ifâde olunmuş ve nâzır-ı mûmâ-ileyhin ifâdesi vechile bu senelik dahi kemâ fi's-sâbık zer-i mahbûb irsâliyle berâber oraca fîât-ı câriyesiyle sûret-i i'tâsının Mekke-i mükerreme ve Medîne-i münevvere Şeyhü'l-haramları atûfetlü Osman Paşa ve Şerif Paşa hazretlerinden isti'lâmıyla gelecek cevâblara göre bi-mennihî te'âlâ sene-i âtiyeden ve ileri senelerde zer-i mahbûb-i surre-i hümâyûnun yerine sikke-i hasene-i cedîdeden gönderilmek üzere zikr olunan zer-i mahbûbun bu senelik dahi lâzım gelen amelenin celbiyle muhassesâtı mikdâr darb u kat' ettirilmesi husûsunun taraf-ı sa'âdetlerine havâlesi meclis-i vâlâ-yı mezkûrede tensîb ve meclis-i âlî-i umûmîde dahi tezekkür

ve tasvîb olunarak hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhânedan lede'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne dahi ol merkezde müte'allik ve şeref-sudûr buyurularak keyfiyet müşârun-ileyhimâ hazerâtından isti'lâm kılınmış olmağla zât-ı sa'âdetleri dahi ber-mûceb-i irâde-i seniyye bu senelik lâzım gelen amelenin celbiyle mahassesâtı mikdâr zikr olunan zer-i mahbûb-ı surre-i hümâyûnun kat' u darb ettirilmesi husûsuna himmet eyleyesiz deyü.

Fî 2 Ca. sene 1260

Eyâdî-i nâsda tedâvül etmek üzere matbû' evrâk-ı nakdiyenin beher kîsesine mâhiye yüzer para fâiz takdîriyle kemâ fi's-sâbık senede iki taksît ile cânib-i hazînedan ibkâ ve ilişilmiş olan fâizi Temmuz ibtidâsında tamâmen i'tâ olunmak üzere bu defa nev-resm olarak tab' ve temsîl olunan kavâ'im-i cedîde ile evrâk-i atıkanın tebdîl kılınması ve kavâ'im-i mezkûre gerek hazîne-i şâhâne ve gümrükler cânibinden ve gerek sarrâfân kumpanyasından ve mahâll-i sâireden ashâbının vereceği nakid akçe makâmında kabûl olunacağı misillü Galata'da kâin tüccâr-ı Ecnebiye borsasında dahi kanbiyo bahâsına mahsûben akçe misillü kabûl olunacağı hasebiyle bu keyfiyetlerin nûsah-ı Takvîm-i vekâyi'a derc ve i'lân olunması husûsu cânib-i nezâret-i celîle-i Mâliye'den bâ-takrîr lede'l-arz mûcebince tesviyesine irâde-i seniyye-i şâhâne müte'allik buyurularak keyfiyet Takvîm-i vekâyi'a derc ettirilmiş olmağla ber-mûceb-i irâde-i aliyye icrâ-yı îcâbına himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince keyfiyet Eshâm Muhâsebesi'ne kayd ile sergi ve vâridât ve Evkâf muhâsebelerine ve Darbhâne-i âmire cânibine ve İstanbul Emti'a ve Duhân Gümrükleri ve İhtisâb ve Zecriye defterlerine ve Anadolu ve Rumeli kumpanyalarına? başka başka ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mahâll-i merkûmeye diğerk ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak ve öyle nakid makâmında kâime verenler olur ise öteden beri olageldiği vechile nakid akçe misillü kabûl olunmak için Darbhâne-i âmire cânibine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 27 C. sene 1260

Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü beyefendi hazretleri,

Bu defa şeref-vukû' bulan avdet-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı hazret-i şâhânedan dolayı ba'zı bendegân ve a'yân taraflarından sitâyîş-mekârim-i ârâyîş-i cenâb-ı şâhâneyi mutazammın i'tâ ve takdîm olunan kasâyid-i târîhler hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhiye lede'l-arz mûmâ-ileyhime tevzî' ve taksîm olunmak üzere münâsib mikdârı atıyye-i seniyye i'tâsı husûsuna irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı şâhâne müte'allik buyurulmuş ve mûmâ-ileyhime taksîm olunmak üzere beş bin [guruş] i'tâsı tensîb kılınmış olmağla mûcebince mebâliğ-i mezbûrun Darbhâne-i âmire'den i'tâ ve isbâli husûsuna himmet buyurula deyü beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî aynıyla kayd olundu.

Fî 25 C. sene 1260

Çinici Mehmed nâm kimesne bundan akdem bilâ ma‘âş ihrâc olunmuş ve alîl ve emekdâr ve merhamet-i seniyyeye sezâvâr bulunmuş olduğundan ve Matbah-ı âmire'den muhrec İbrahim bu defa vefât ederek şehriye mahsûs olan yirmi guruş ma‘âş-ı mahlûl olmuş olduğundan bahisle ma‘âş-ı mezkûrun kendüsüne tahsîs ve ihsân buyurulması husûsunu merkûm bir kıt‘a arzuhâl takdîmiyle niyâz ve istid‘â edip zikr olunan ma‘âşın merkûma tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne müte‘allik buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmi iş‘âr buyurulmuş olmağla mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle zikr olunan ma‘âşın merkûm Çinici Mehmed'e tahsîs ve ihsân olduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 15 Receb sene 1260

İşbu mebâliğ kambiyo husûsu için Mısır vâlîsi hazretlerine keşide olunan poliçe akçelerinden olarak alyon ve baltacı bâzergânlar taraflarından teslim olunmuş ve mârru'z-zikr keşide olunan poliçeler ise vergi-yi Mısıriye'nin elli dokuz senesi tertîbinden bulunmuş olduğundan Mâliye hazînesinden terkîm ve tanzîm olunan zimmet pusulaları bâ-fermân-ı şerîf elli dokuz senesi tertîbi tasrîhiyle tebdîl olunmuş olduğundan işbu mebâliğ dahi ber-müceb-i fermân-ı müşîri elli dokuz senesi tertîbine teslim kayd olunmuş olmağla bilinmek için Nuri Efendi tarafından şerh verilmiş olduğu ma‘lûm olmak için şerh verildi.

Londra'dan Barutçubaşı Avanis ma‘rifetiyle mübâya‘a olunacak demir fabrikası âlâtı masârıfıyla Tersane-i âmire için Londra sefîri sa‘âdetlü atûfetlü Âlî Efendi hazretleri ma‘rifetiyle mübâya‘ası musammem olan vapur bahâsına karşuluk olmak üzere tekâsît-i Mısıriye'den açıkda bulunan yirmi bin kîsenin Darbhâne-i âmire'ye terkiyle işbu vapur her kaç bin kîse ile mübâya‘a olunur ve fabrika edevâtı masârıfı dahi ne mikdâra resîde olur ise Darbhâne-i âmire'den bi'l-i-tâ fazlası kalır ise ânın dahi Darbhâne-i âmire muhassesâtına i-tâ ve mahsûb kılınması ve zikr olunan fabrika ve vapur masârıflarının fakat elli sekiz senesi tertîbinden tesviye ve istîfâsıyla sâlifü'z-zikr yirmi bin kîsenin dahi Darbhâne-i âmire'ye müretteb olan diğer yirmi bin kîse gibi mütemâdî sûretle beher sene Darbhâne-i âmire'nin mahsûsât-ı mezkûresine karşuluk ad olunması husûslarına irâde-i seniyye-i şâhâne müte‘allik buyurularak ol bâbda beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî mücebince mebâliğ-i mezbûre yirmi bin kîsenin dahi sene-i merkûmeden i-tibâren Darbhâne-i âmire'ye terkiyle hazînece icâbı icrâ ve cânib-i Darbhâne-i âmire'ye ilmuhaberi i-tâ olduğu derkenârdan nümâyân olup şimdi Darbhâne-i âmire nâzırı atûfetlü re'fetlü beyefendi hazretleri tarafından takdîm olunan bir kıt‘a takrîrde barutçubaşı-i mersûm ma‘rifetiyle Londra'dan mübâya‘a olunmuş olan edevâtın bi't-terkîm takdîm kılınan bir kıt‘a defteri mantûkunca bahâ ve navl-ı sefînesine mahsûben şimdiye değin Darbhâne-i âmire'den i-tâ kılınmış ve olunmakda bulunmuş olan dokuz bin üç yüz on kîse kusûr üç yüz yirmi üç buçuk guruşdan vergi-yi mezkûrun sâlifü'z-zikr sonraki tahsîsinden vürûd eden beş bin beş yüz yirmi iki kîse akçe bi'l-mahsûb kusûr üç bin yedi yüz seksen sekiz kîse kusûr üç yüz yirmi üç guruş açıkda kalarak Darbhâne-i âmire'den ifâ olunmuş ve olunmakda bulunmuş olduğu beyânıyla mârru'l-beyân beş bin beş yüz

yirmi iki kîsenin masârifât-ı mezkûre ile Mâliye hazîne-i celîlesinden îrâd ve masrafının icrâsı için başka ve ânîfî'l-beyân açıktan olarak Darbhâne-i âmire'den îfâ olunmuş ve olunmakda bulunmuş olan üç bin yedi yüz bu kadar kîse kûsûr gurusun dahi tertîb-i mezkûr bakâyâsından vürûd edecek mebâliğ ile kezâlik hazîne-i merkûmede îrâd ve masrafı icrâ olunmak üzere başka sûretlerinin ve keyfiyet ma'lûm olmak için Vâridât muhâsebesiyle Darbhâne-i âmire defterlerine ilmuhaberlerinin tastîriyle tesviyesi husûsu inhâ ve iş'âr ve Masârifât muhâsebesinden dahi ol vechile derkenâr olunmuş olmağla bu sûrette ber-mantûk-ı takrîr tesviyesi muvâfık-ı irâde-i aliyye buyurulur ise muhâsebe-i merkûmeye kayd ile ber-vech-i muharrer sûret ve ilmuhaberinin tastîriyle tesviyesine ibtidâr olunacağı bâ-takrîr lede'l-arz husûs-ı mezbûrun takrîrleri mücebince icrâ-yı iktizâsına irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ber-mantûk-ı irâde-i aliyye iktizâsının icrâsına himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince sûretleri ve diğer ilmuhaberi verildiğini mübeyyin Masârifât muhâsebesinden Darbhâne-i âmire'ye işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 29 Z. sene 1259

İşbu ilmuhaberin battâlî Nuri Efendi odasında idiği şerh verildi.

Mukaddemâ Bursa'yı teşrîf-i şâhâne vukû'unda Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşibendiye fukarâsından Hacı Bekir Dede'ye vâkî' olan istid'âsına mebnî altmış senesi Nisan'ından i'tibâren emvâl-i eyâletden şehriye elli gurus ve yine mahrûsa-i mezbûrede kâin kasr-ı hümâyûna bekçi nasb olunan Ali Ağa'ya dahi mâh-ı Haziran'dan i'tibâren altmış gurus ma'âş tahsîsi husûslarına irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik buyurularak ol vechile ahz eylemekde iselerde henüz sûretlerinin istihsâl olunamadığı Hüdavendigâr eyâleti defterdârı sa'âdetlü efendi hazretleri tarafından bu defa iş'âr olunmuş olduğuna ve vâkî'â merkûmâna mezkûr'l-mikdâr ma'âş tahsîsi irâde-i seniyye iktizâsından olduğu cihetle sûretlerinin tesviye ve i'tâsı lâzımeden bulunduğu binâen ber-minvâl-i muharrer îcâb eden sûretlerinin tesviyesiyle defterdâr-ı mûmâ-ileyhe irsâl olunmak üzere bâ-tezkire-i behiyye iş'âr olunmaktan nâşî iktizâ-yı tesviyesi Masârifât muhâsebesinden lede's-su'âl Tarîkat-ı Aliyye-i Nakşibendiye'den Hacı Bekir Dede'ye ismine tasrîh berât-ı şerîf tahrîri için tezkiresinin ve meblağ-ı ma'âş-ı mezbûrla Kasr-ı hümâyûn'a bekçi nasb olunan Ali Ağa'ya mâh-ı Haziran'dan i'tibâren tahsîs olunan altmış gurus mâh be-mâh makbûz senedâtı ahzıyla eyâlet-i mezkûre emvâlinden mûmâ-ileyhimâya bi'l-i'tâ hazînece îcâbı icrâ olunmak üzere senedât-ı me'hûzenin ara sıra ve li-ecli'l-hıfz evvel emirde bir kıt'a tatbîk mühürlerinin irsâli zımında eyâlet-i mezkûre defterdârı sa'âdetlü efendi hazretlerine başka başka cânib-i nezâret-i celîle-i Mâliye'den mektûb tastîri için sa'âdetlü Mektûbî efendi odasına başka ve bekçi-yi mûmâ-ileyhin ma'âşını nizâmen Darbhâne-i âmire'den verilmek lâzım geleceğinden keyfiyet ma'lûm olmak üzere ve senedâtı vürûdunda Darbhâne-i âmire ile hazîne-i celîle beyninde îrâd ve masrafı icrâ olacağı bilinmek ve îcâbına göre bekçi-yi mûmâ-ileyh yedine senedi verilmek üzere Darbhâne-i âmire'ye başkaca ilmuhaberlerinin terkîmi iktizâ eylediği derkenâr olunarak tezkiresi ve ilmuhaberleri yazılmak fermân-ı müşîri buyurulmağın mücebince kayd olup ber-minvâl-i muharrer keyfiyet

ma'lûm olmak için sa'âdetlü mektûbî efendi hazretleri odasına ilmuhaberi verilmekle Darbhâne-i âmire'ye dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.
Fî 27 N. Sene 1260

Darbhâne-i âmire'nin tahtacı amelesinden olarak mukaddem yirmi guruş mâhiye ile kayd-ı hayât şartıyla çerâğ olunan Kirhor zimmî hâlik olmuş olduğundan işbu altmış senesi Eylül guresinden i'tibâren mâhiye-i mezkûresi mahlûl olmuş olmağla keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine işbu ilmuhaber Kefçe-i hümâyûn'dan vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.
Fî 5 L. sene 1260

Sûret-i fermân-ı âlî

Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü beyefendi hazretleri,
Bu kere meymenet-efzâ-yı vukû' olan velâdet-i hümâyûn-ı meyâmin-makrûn-ı cenâb-ı şehinşâhî'nin tebrîk ve tehniyetini mutazammın Sultan Ahmed Hân Câmi'-i şerîfi ve Murad Molla Hânkâhı şeyhi efendi tarafından nazm u inşâd olunan târîh Hâk-pây-ı hümâyûn-ı şâhâne'ye lede'l-arz mûmâ-ileyhe iki bin beş yüz guruş atıyye-i seniyye i'tâsı husûsuna irâde-i inâyet-âde-i hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ber-mûceb-i irâde-i seniyye meblağ-ı mezbûrun cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâsı husûsuna himmet eylesin deyi.

Fî 8 Za. sene 1260

Meblağ-ı mezbûr Bâb-ı âlî'ye takdîm kılınmış olmağla şerh verildi.

Sûret-i fermân-ı âlî

Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü beyefendi hazretleri,
Bu kere şeref-vukû' olan velâdet-i bâ-sa'âdet-i hazret-i şâhânenen dolayı bermu'tâd ba'zı sühan-gûyân tarafından takdîm olunan târîhler ile ashâbının esâmisini mübeyyin terkîm ettirilen bir kıt'a defter hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i mülûkâneye lede'l-arz zikr olunan tevârih ashâbına tevzî' ve taksîm olunmak üzere Darbhâne-i âmire'den yirmi bin guruş atıyye-i seniyye i'tâ olunması husûsuna irâde-i inâyet-âde-i cenâb-ı pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ol vechile meblağ-ı mezbûrun Darbhâne-i âmire'den i'tâsı husûsuna himmet eylesiniz deyi.

Fî 17 Za. sene 1260

Meblağ-ı mezbûr Mehter Hüseyin yediyle Bâb-ı âlî'ye takdîm kılınmış olmağla şerh verildi.

Eshâm Muhâsebecisi sâbık müteveffâ Şemseddin Efendi'nin meç? bahâsından dolayı Darbhâne-i âmire'ye derkenâr olan üç bin elli dört guruş zimmetinin evvel be-evvel terekesi esmânından tahsîl olunması me'mûrüne ifâde ve tenbîh kılınmış ise de müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin terekesi esmânı düyûn-ı sâiresine gayr-ı vâfî olmak cihetiyle ashâb-ı matlûba garâmeten taksîm olunacağı bedîhi ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Devlet-i aliyye'nin bin ve binzâdesi? olarak bu makûle bendegân haklarında

rahm ve işfâk-ı seniyyeyi dirîğ ve sezâvâr buyurulageldiği emr-i celî bulunmuş olduğu beyânıyla meblağ-ı mezbûrun sadaka-i serübbehet-efser-i şâhâne olmak üzere afvı husûsu müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sağîr ve kebîr altı nefer mahdûm ve kerîmeleri taraflarından bâ-arzuhâl niyâz ve istid'â olunmakdan nâşî taraf-ı eşref-i hazret-i şâhâneye mûmâ-ileyhim taraflarından da'avât-ı hayriye isticlâb olunmak üzere meblağ-ı mezkûrun afvı husûsuna emr u irâde müte'allik buyurulur ise icrâ-yı îcâbına ibtidâr olunacağı mevâdd-ı sâire ile cânib-i nezâret-i celîle-i Mâliye'den bâ-takrîr lede'l-arz keyfiyet lede'l-istîzân verese-i mezkûre şâyân-ı âtifet ve merhamet-i seniyye görünmüş olduğundan meblağ-ı mezkûrun afvı husûsuna irâde-i ihsân-âde-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ber-mûceb-i irâde-i aliyye iktizâsının icrâsına himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince iktizâsı Masârîfât muhâsebesinden lede's-su'âl ber-minvâl-i muharrer meblağ-ı mezkûrun afvı husûsuna irâde-i seniyye müte'allik buyurulduğu bilinmek üzere Darbhâne-i âmire'ye ilmuhaberinin tastîriyle tesviyesi icâb eylediği derkenâr olunarak mûcebince ilmuhaberi verilmek fermân-ı sâmi buyurulmağın mûcebince muhâsebe-i mezkûreye kayd olunup keyfiyet ma'lûm olmak üzere Darbhâne-i âmire'ye işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla işbu mahalle kayd olundu.

Fî gurreti Receb sene 1260

Ber-mantûk-ı ilmuhaber meç? bahâsı olan üç bin elli dört guruş Kuyumcubaşı Hoce Begos'un matlûbu olduğundan meblağ-ı mezbûrun mersûma i'tâsıyla masraf kayd olunması husûsuna irâde-i seniyye-i şâhâne müte'allik buyurulmuş olduğunu mübeyyin fî 6 Ş. sene 1260 târihinde vârid olan tezkire-i sâmisî istîzân defterinde mukayyed olmağla lede'l-hâce keyfiyet ma'lûm olmak için şerh verildi.

Selanik eyâletinde kâin Siroz kâimmakâmlığı dâhilinde vâki' kazâlarda ve Nevrekop kazâsında beher sene küşâdı mu'tâd olan panayırda eyâdî-i nâsda bulunan ecnâsın ber-mûceb-i nizâm tebdîli için ta'yîn kılınan me'mûrlara ma'âş olarak iki bin yüz guruş verilmiş olduğu mahallinden vârid olan mazbata me'âlinden nümâyân ve mûcebince keyfiyet ve iktizâsı Darbhâne-i âmire defterlerinden ba'de'l-ihrac iktizâsını i'lâm eylemek üzere Darbhâne-i âmire nâzırı atûfetlü re'fetlü beyefendi hazretlerine bâ-fermân-ı sâmi lede'l-havâle ancak bu makûle Darbhâne-i âmire'den müstakil mübâya'acı me'mûr olmayan kazâlardan gerek panayır küşadında ve gerek evkât-ı sâirede müdürler taraflarından mübâya'aya me'mûr olanlara şimdiye değin mâhiye verildiği eğerçi mesbûk değil ise de vâki' bu makûle mevâddı dahi meccânen kimesne rü'yet etmeyeceğinden sâbık ve emsâl olmamak üzere meblağ-ı masârîf-ı mezkûrun cânib-i mübâya'adan tesviye ve i'tâsı için Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile mübâya'a tarafına iktizâ eden ilmuhaberinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesi husûsunu memhûren i'lâm etmekle mûcebince kayd ile ilmuhaberi verilmek fermân-ı sâmi buyurulmağın mûcebince kayd olunup meblağ-ı masârîf-ı mezkûrun mübâya'a tarafından tesviye ve i'tâsı için mübâya'a tarafına işbu ilmuhaber verildi.

Fî 14 M. sene 1261

Berây-ı tahsîs şüde be-masârîf-ı ta'mîrât-ı mecrâ-yı Ayn-ı Zerka ve mesâcid-i Seyyidinâ Ömer ve Seyyidinâ Ali ve Kibleteyn ve mesâcid-i hamse-i ma'lûme ve

müteferri'ât-ı hayrât ve levâzımât-ı sâire-i harem-i şerîf-i hazret-i Nebevî ki, in kadar zuhûrât-ı altın-ı mezkûre be-cânib-i Darbhâne-i âmire teslîm ve sikke-i hasene-i şâhâne tebdîl ve bâ-mukâbele-i masârifât-ı ta'mîrât-ı mübâreke eş tahsîs şüde irâde-i seniyye-i şâhâne ta'alluk kerde irâd-sebt? be-kalem-i Muhâsebe-i Evkâf kayd şüd ve ilmuhaber dâde fermûde be-cihet-i tahrîrât-ı hazret-i Şeyhül-harem ve müdür ve i'lâm-ı kâdî-yı Medîne-i münevvere ve bâ-fermân-ı âlî ve derkenâr el-vâki' der-sene 260 ve bâ-fermân-ı âlî.

Harem-i şerîf-i hazret-i Nebevî Bâbü's-selâmı ittisâlinde derdest ta'mîr ve inşâ olunan merhûm Beşir Ağa Medresesi dersihânesinin duvarı tahtında zuhûr eden atık Hamîdiye mahbûb altınının mikdârı: 9.275,5 aded.

Harem-i şerîf-i sa'âdet-redîf-i hazret-i Nebevî Bâbü's-selâmı ittisâlinde olup derdest ta'mîr ve inşâ bulunan merhûm Beşir Ağa dersihânesinin duvarı tahtında zuhûr ederek bi't-taharrî ahz u zabt olunmuş olan atık altınların aded ve mikdârını mübeyyin defteri ve ol bâbda cânib-i şer'-i şerîfden verilen i'lâm takdîm kılınmış olduğu beyânıyla mezkûr altınların medrese-i mezkûrede zuhûru cihetiyle hazîne-i celîle-i hazret-i Nebevî'ye âid olacağına ve meskûkât-ı atıkadan bulunduğuna binâen bedeli ba'zı makâmât-ı mübâreke ta'mîrâtı kusûr masârifâtına tahsîs ve sikke-i hasene-i şâhâneye tebdîl olunmak ve surre-i hümâyûnun mu'âvedeti cihetiyle bu tarafa gönderilmek üzere iktizâsının icrâsı husûsu Şeyhül-haram-ı hazret-i Nebevî devletlü Şerif Paşa hazretleriyle Harem-i şerîf müdürü sa'âdetlü Ferid Efendi hazretleri taraflarından vürûd eden tahrîrâtta beyân ve iş'âr kılınmış olduğu taraf-ı atûflerinden bâ-tezkire inhâ ve tahrîrât-ı mezkûre irsâl ve isrâ buyurulmuş olduğundan keyfiyet hâk-pây-ı hümâyûndan lede'l-istîzân vâki'an mezkûr altınlar bedelinin ta'mîrât-ı mübâreke-i mezkûre masârifâtına karşuluk tahsîsi icâb-ı hâl ve maslahatdan görünmüş olmasıyla ol vechile tesviye-i iktizâsının sûy-ı vâlâlarına havâlesi husûsuna emr u irâde-i seniyye-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve zikr olunan tahrîrât ve defter ve i'lâm dahi merbûten gönderilmiş olmağla ber-mûceb-i irâde-i seniyye icâbının icrâsı husûsuna himmet buyuralar deyü Evkâf-ı hümâyûn nâzırı sa'âdetlü atûfetlü es-Seyyid Mehmed Hasib Paşa hazretlerine hitâben sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince iktizâ-yı tesviyesi Evkâf-ı hümâyûn zimmeti defterlerinden su'âl olundukda Şeyhül-haram-ı hazret-i Nebevî müşîr-i müşârun-ileyh ve müdür-i mûmâ-ileyhânın bi'l-istîrâk tahrîrâtlarının fezleke-i me'âli medrese-i mezkûrede sâtiha-i şerîfde zuhûr edip bi't-taharrî derdest ile sikke-i cedîde-i şâhâneye tebdîl olunmak ve bu cihetle hazîne-i celîle-i hazret-i Nebevî'ye âid olacağından el-hâletü hâzihî hazîne-i celîle-i merkûme tarafından ber-mûceb-i irâde-i aliyye i'mâr ve cemî'-i hüccâc ve züvvâra lüzûm ve iktizâsı âşikâr olan Ayn-ı zerka mecrâları ta'mîrâtına ve Menad meydânında vâki' seyyidinâ Ömer ve seyyidinâ Ali ve hâric-i sûr-ı şerîfde Kibleteyn mescid-i şerîfi ve mesâcid-i hamse-i ma'lûme ve Harem-i şerîfe müteferri' hayrât ve levâzım-ı sâire ta'mîrâtı kusûr masârif-ı şerîfelerine mahsûben tahsîsine müsâ'ade-i seniyye erzân buyurulmak ve bi't-tebdîl surre-i hümâyûnun mu'âvedetiyle irsâl olunmak üzere surre-i hümâyûn emîni ağaya teslîmen Dersâ'âdet'e tesyîri bâbında lâzım gelen emri ve hazîne-i celîle-i hazret-i Nebevî defterlerine ilmuhaberlerinin sūr-at-i irsâlini inhâ ve ol bâbda bir kıt'a i'lâm-ı şer'iyye ile bir kıt'a mûmzâ defterini isrâ etmiş ve keyfiyet hâk-pây-ı hümâyûndan lede'l-istîzân mezkûr altınların bedelinin ta'mîrât-ı mübâreke-i mezkûre

masârifâtına tahsîsi husûsuna emr u irâde-i seniyye-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu işbu beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî me'âlinden müstebân olmuş ve surre-i hümâyûn bu günlerde avdet etmiş bulunmasıyla emr-i şerîf yetiştirilemeyeceğinden ve inhâsı vechile mezkûr altınları surre-i hümâyûn emîni tarafına teslîm eylemiş olacağından bu sûretde merbût defterde muharrer dokuz bin iki yüz yetmiş beş buçuk aded atık Hamidiye mahbûb altınının bi-mennihi te'âlâ surre-i hümâyûn ile hîn-i vürûdunda Darbhâne-i âmire'ye bi't-teslîm sikke-i cedîde-i şâhâneye tebdîl olunarak ber-mûceb-i irâde-i seniyye-i mülûkâne ta'mîrât-ı mübâreke masârifât-ı şerîflerine karşuluk tahsîs olunduğunu mübeyyin keyfiyet ma'lûm olmak üzere Evkâf muhâsebesine kayd ile hazîne-i celîle-i hazret-i Nebevî ve Ceyb-i hümâyûn defterlerine ve Evkâf-ı hümâyûn zimmet ve rûznâmçe ve sergisi defterlerine ve iktizâsı vechile cevâb yazılmak üzere Tahrîrât odasına ilmuhaberleri i'tâsı iktizâ eylediği derkenâr olunmağla bâ-fermân-ı sâmi kayd olup diğer ilmuhaberleri verilmekle vech-i meşrûh üzere Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Z. sene 1260

Mülgâ Galata sarâyı ser-habbâzı Hüseyin Ağa nâm kimesne fevt olup yevmiye on akçe vazîfesi mahlûl olmağla mahlûl-ı mezbûrun kaydı terkîn olunarak ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup zikr olunan yevmiye on akçe vazîfenin kat' ve kaydı terkîn olunması için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 14 M. sene 1261

Altmış senesi Temmuz'u ibtidâsından altmış bir senesi Haziran'ı gâyetine değîn Darbhâne-i âmire'nin mâhiye mürettebesiyle devletlü ismetlü Vâlide Sultan - aliyyetü's-şân- hazretlerinin hâsları senevîsine mahsûben zikri âtî gümrükler ve vâridât-ı sâire hâsılât ve bedelâtından sene-i sâbıka tertîbatı olup el-hâletü hâzihî ahz u istihsâl olunmakda olarak tertîb olunan ve kusûr Darbhâne-i âmire'nin matlûbu görünen mebaliğîn mikdârını mübeyyin ilmuhaberdîr.

159.000 kîse. <u>25.000 kîse.</u> Muvakkaten Darbhâne-i âmire'den Mâliye hazînesine tahsîs kılınan.	
134.000 kîse.	
Müşârun-ileyhâ Vâlide Sultan hazretlerinin hâslarının senevîsi 9.000 kîse	Kusûr Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebesinin senevîsi 125.000 kîse

Minhâ âtiyü'z-zikr vâridâtdan tahsîs tertîb olunan:

Gümrük-i mezbûrun hâsılât-ı vâkı'asından sâbıkı vechile müşârun-ileyhâ Vâlide Sultan hazretlerinin hâss-ı mu'ayyeneleri olan dokuz bin kîsesi mâh be-mâh bi'l-ibkâ kusûrunun mâhiye-i mürettebe-i merkûmeye mahsûben Darbhâne-i âmire'ye

i'tâsıyla senesi âharında hesâbı bi'r-rü'ye fazlası zuhûr eder ise bâlâda muharrer mâhiye-i mürettebesinin gayr-i ez-havâlât ber-mûceb-i zîr kusûru olarak Darbhâne-i âmire'nin matlûbu bulunan mebâliğa mahsûb kılınması ve noksânı zuhûr eder ise hazîne-i merkûmeden te'diye olunması ve hâsılât-ı merkûme tahsîlâtının usûl-ı sâbıkı üzere cânib-i gümrükden beher mâh defteri bi't-tanzîm müşârun-ileyhâ hazretlerinin beher mâh verilecek hâslarıyla Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebesi olan on iki bin beş yüz kîse akçenin sûret ve sergisiyle bâ-pusula-i zimemât îrâd ve masrafı icrâ kılınması lâzım gelmekle şerh verildi.

Ma'a mülhakât İstanbul ve tevâbi'i Emti'a Gümrüğü'nün bu defa rü'yet olunan muhâsbesi mûcebince geçen elli dokuz senesi hâsılâtına kıyâsen ber-vech-i tahmîn altmış senesi hâsılâtı olmak add ü i'tibâr olunan:

Hâsılât, kîse	Küsûr	
68.722	414	
69	315	Mahallinde ashâbına verilen ma'âş ve vezâif
68.653	99	
545	200	Gümrükçü vekîli ve ketebesinin ma'âş-ı mu'ayyenelerinin senevîsi
68.107	399	
1.459	80	Mu'ahharan ilhâk olunan Varna ve Balçık ve Ahyolu gümrüklerinin bir senelik hâsılâtı
69.566	479	

Müşârun-ileyhâ Vâlide Sultan hazretlerinin hâslarının senevîsi olarak istîfâsı lâzım gelen 9.000 kîse	Kusûru olarak Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebe-i senevîsine mahsûben i'tâsı îcâb eden 60.566 kîse. Kusûr: 479 guruş.
---	---

Meblağ-ı mezbûr vergi-yi mezbûr irsâlâtı tahsîlâtından olarak îcâbına göre tanzîm olunacak sûret ve sergisinden bâ-îrâd ve masraf bi'l-mahsûb Darbhâne-i âmire'ye i'tâsı lâzım gelmekle şerh verildi.

Mısır eyâleti vergisinden sâbıkı vechile tahsîs olunan: 40.000 kîse.

Meblağ-ı mezbûrun sâbıkına kıyâsen Mâliye hazînesinden tasfîr olunacak zimemât pusulaları mûcebince evkât-ı mezkûrede Darbhâne-i âmire'ye teslim birle teslîmât-ı mezkûre mâhiye-i mürettebe-i mezkûre sergi pusulalarından bâ-îrâd ve masraf bi'l-mahsûb zikr olunan zimemât pusulalarına ikad kayd olunarak mezkûr zimemât pusulalarının vâridât-ı merkûm müte'ahhidi tarafına cânib-i hazînedan i'tâ olunmak üzere tesviyesi lâzım gelmekle şerh verildi.

Selanik ve tevâbi'i Emti'a Gümrüğü'nün altmış senesi bedeli tekâsîtiden:

Kîse	
450	Der-Ağustos sene 1260
450	Der-Eylül sene minhû
450	Der-Teşrîn-i evvel sene minhû
450	Der-Teşrîn-i sâni sene minhû
450	Der-Kânûn-ı evvel sene minhû

450	Der-Kânûn-ı sâni sene minhû
450	Der-Şubat sene minhû
450	Der-Mart sene 1261
450	Der-Nisan sene minhû
450	Der-gâye-i Nisan sene 1261
4.500	

Bu dahi

Bursa ve mahall-i sâire-i ma'lûme öşr-i harîrinin altmış senesi bedeli taksitlerinden:

Kîse	
1.550	Der-Mayıs sene 1260
1.550	Der-Temmuz sene minhû
1.550	Der-Eylül sene minhû
1.550	Der-Teşrin-i sâni sene minhû
1.550	Der-Şubat sene minhû
7.750	

Yekûn: 121.816 kîse, kûsûr 479 guruş.

Bâlâda muharrer İstanbul ve tevâbi'i Emti'a gümrüğünün senesi âhırında muhâsebesi bi'r-rü'ye tebeyyün edecek hâsılâtı bâlâda murakkam hâsılâtından ziyâde olur ise ziyâde-i mezbûr ber-mûceb-i zîr Darbhâne-i âmire'nin Mâliye hazînesinde matlûbu bulunan mebâliğden tenzîl ve mahsûb ve noksân bulunduğu hâlde matlûb-ı mezbûr ne mikdâra bâliğ olur sene-i sâbıkası misillü Mâliye hazînesinin vâridât-ı sâiresinden olarak Darbhâne-i âmire'ye i'tâsı veyâhûd vech-i âharla tanzîmi re'y-i müşîrîlerine menût olmağla şerh verildi.

Mizân:

Kîse	Kûsûr, guruş	
134.000		Ber-vech-i bâlâ müşârun-ileyhâ hazretlerinin hâss-ı aliyyeleriyle Darbhâne-i âmire'nin altmış senesi mâhiye-i mürettebesinin senevîsi
121.816	479	Ber-mûceb-i bâlâ İstanbul ve Selanik Emti'a gümrükleri vesâire bedelâtından ve hâsılâtından tahsîs-i tertîb olunan
12.183	21	Kusûru olarak Darbhâne-i âmire'nin Mâliye hazînesinde matlûbu görünen

Darbhâne-i âmire nâzırı atûfetlü re'fetlü beyefendi hazretlerinin bir kıt'a takrîri me'âlinde Darbhâne-i âmire'nin Mâliye hazînesinden muhasses olan mâhiyesinden muvakkaten Mâliye hazînesine tahsîs olunandan mâ'adâsının sene-i sâbıka misillü altmış senesi Temmuz ibtidâsından altmış bir senesi Haziran'ı gâyetine değîn bir seneliğ İstanbul Emti'a Gümrüğü ve vâridât-ı sâireden olarak bi't-tenzîl tesviyesi inhâ olunmaktan nâşî keyfiyet ve iktizâsı vâridât muhâsebesinden lede's-su'âl

mâhiye-i mezbûre ile devletlü ismetlü Vâlide Sultan -aliyyetü's-şân- hazretlerinin hâslarının sene-i merkûma mahsûben senevîsinden sene-i sâbika tertîbâtı olarak el-hâletü hâzihî ahz u istihsâl olunmakta olduğundan ol vechile tahsîs-i tertîb olunan mebâliğa bi'l-mahsûb mîzân olunarak kusûr Darbhâne-i âmire'nin Mâliye hazînesinde matlûbu görünen mebâliğin mikdâr ve kemiyet ve keyfiyeti ve sûret-i tesviyeleri bâlâda gösterildiği vechile bulunmuş olmağla bu sûretde müşârun-ileyhâ hazretlerinin hâslarının senevîsiyle Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebesinin mârrü'l-beyân altmış senesi Temmuz'undan i'tibâren senevîsinin vech-i muharrer üzere tertîb olunan vâridât-ı bedelât ve hâsılâtından ve Mâliye hazînesinin vâridât-ı sâiresinden istifâ olunmak üzere tesviyesi veyâhûd vech-i âharla tanzîmi hakkında ne vechile irâde buyurulur ise ol vechile keyfiyet muhâsebe-i merkûmeye kayd olunarak keyfiyet ma'lûm olmak için sergi muhâsbesi ve Darbhâne-i âmire defterlerine ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesi derkenâr olunarak kusûr-ı mezbûrun hitâm-ı senede gümrüğün tutmuş hâsılâtına göre bi'l-mahsûb icâbına bakılmak üzere vâridât muhâsbesine kayd ile ilmuhaberi yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Darbhâne-i âmire defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 24 M. sene 1261

Haremeyn-i muhteremeyn ve Evkâf-ı hümâyûn hazîneleri câniblerinden mübâya'a olunacak mukâta'ât ve maktû'ât ve eshâm mu'accelâtına karşuluk olmak üzere beher akçesi elli guruş i'tibâriyle işbu tab' olunacak evrâk-ı nakdiye Mâliye hazîne-i celîlesinden tertîb olunmuş olan evrâk-ı nakdiyeye şibih olmayıp tarz-ı âhar olarak evrâk-ı nakdiye-i vezâyif nâmıyla şimdilik üç bin kîselik mikdâr evrâk cânib-i Darbhâne-i âmire'den başkaca tab' u temsîl olduğuna hâlde maslahat çatalıktan kurtulmuş olacağından ve mezkûr evrâk-ı nakdiyenin beher kîsesine Mâliye hazîne-i celîlesinden senevî otuzar guruş fâiz verilmekde olduğundan vezâif-i merkûme dahi beher akçesi ellişer guruş mu'accele ile beher kîsesine on akçe demek olup şehir yüzer paradan senevî otuz guruş isâbet edeceğinden inde'l-hesâb fâizce muvâzene bulunmuş idiğinden ve bu makûle evrâkın i'tibârı mücerred emr u irâde-i seniyye ile hâsıl olacağından evrâk-ı nakdiye misillü bi'l-cümle hazâin-i şâhâne câniblerinden nakid hükmünde kabûl olunarak lüzûmu mikdâr evrâk meydâna çıkarılmak ve iktizâ eden vezâif fâizi beher üç ayda bir kere Evkâf-ı hümâyûn hazînesinden yedlerinde bulunan ashâbına i'tâ olunmak ve şerâ'it-i muharrere-i sâiresi kâmilen icrâ kılınmak üzere tanzîmi muvâfık-ı irâde-i seniyye buyurulduğu hâlde Evkâf muhâsbesine kayd ile lâzım gelen mahallere ilmuhaberlerinin i'tâsıyla icrâsına ibtidâr olunacağı Evkâf-ı hümâyûn nâzırı müşîr-i mükerrerem sa'âdetlü atûfetlü es-Seyyid Mehmed Hasib Paşa hazretleri takrîr etmekle ber-müceb-i istîzân tesviye-i iktizâsı husûsuna irâde-i isâbet-âde-i hazret-i şâhâne müte'allik buyurulmuş olmağla mücebince iktizâsının icrâsına himmet buyurmaları bâbında müşârun-ileyh hazretlerine hitâben fermân-ı âlî sâdir olmağın mücebince bâ-fermân-ı sâmi kayd olunup iktizâ eden mahallere ilmuhaberleri verilmekle Darbhâne-i âmire'ye dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 22 Z. sene 1260

Hizmet-i müstevcibü'l-mefharet-i hazret-i şehriyârîde müstahdem Mehmed Ağa bu defa çerâğ ve ihrâc buyurulmuş olduğundan Darbhâne-i âmire'den muhasses olan şehriye beş bin guruş ma'âşından iki bin beş yüz guruşunun kendüsüne tahsîsiyle iktizâ eden senedinin bi't-tanzîm irsâli ve kusûru iki bin beş yüz guruş ile i'tâ olunmakda olan ta'yînâtı kaydının bi't-terkîn hazîne-mânde olunması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ta'yînât-ı merkûme kaydının terkîn olunması için iktizâ eden ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâ olunmağla ma'âş hususunun iktizâsının icrâsı için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 2 Ra. sene 1261

Bu defa nezâret ünvânıyla Darbhâne-i âmire'ye ta'yîn buyurulan atûfetlü re'fetlü Tevfik Beyefendi hazretlerinin Darbhâne-i âmire hazînesinden şehriye on bin guruş ma'âşı bulunmak ve sâye-i hazret-i şâhânedede rütbe-i ûlâ sınıf-ı evvelini ihrâz eylemiş bendegândan olmak hasebiyle ma'âş-ı hâliyesinin kemâkân uhdesinde ibkâ buyurulması husûsu bi't-tensîb hâk-pây-ı hümâyûn-ı şâhânededen lede'l-istîzân ol vechile iktizâsının icrâsına irâde-i isâbet-âde-i hazret-i şâhâne müte'allik buyurulmuş olmağla icâbının ifâsına himmet buyurulmak bâbında beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî mücebince keyfiyet ve iktizâsı Masârîfât muhâsebesinden lede's-su'âl müşârun-ileyh Tevfik Beyefendi hazretlerinin nezâret ünvânıyla Darbhâne-i âmire'ye bi't-ta'yîn kendüsünün Darbhâne-i âmire'den muhasses olan on bin guruş ma'âşının kemâkân i'tâ olunmak üzere bir kıt'a ilmuhaberinin tastîri derkenâr olunarak mücebince ilmuhaberi yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberi verilmekle ber-minvâl-i muharrer müşârun-ileyh hazretlerinin ma'âş-ı mahsûsunun kemâkân i'tâ olunacağı ma'lûm olmak üzere Darbhâne-i âmire'ye işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî gurrei Ra. sene 1261

Berây-ı makbûzât ve medfû'ât-ı İzzet Efendi an hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûn müdür-i ...? mübâya'a-i hatab ve kömür berây-ı Matbahhâ-i âmire ve ta'yînât-ı sâire ve ücret-i bârgîrân ve hammâlân ve masârîf-ı müteferrika ve ma'âş ve mâhiyât-ı müdür-i mûmâ-ileyh ve ketebe ve müstahdemîn ve mütekâ'idîn-i hademe-i Anbâr-ı hatab ve Kefçe-i hümâyûn vâcib an ibtidâ-yı Teşrîn-i sâni sene 1260 ilâ nihâyet-i Şubat sene 1260zimmât-ı müdür-i mûmâ-ileyh zuhûr kerde ve meblağ-ı mezbûr bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne be-müdür-i mûmâ-ileyh irâd kayd şüd ve be-defâtir-i Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne ilmuhaber dâde be-cihet-i ... icmâl-i rûznâmçe-i hatab ve derkenâr ve tezkire-i istîzân ve bâ-fermân-ı şerîf.

Fî'l-asl makbûzât-ı müdür-i mûmâ-ileyh:

Yevm: 30

Guruş

175.000	An cânib-i Darbhâne-i âmire bâ-sûret i'tâ şüd fi 4 Ra. sene 1261
3.372	An harc-ı çeki be-müdîr-i mûmâ-ileyh irâd kayd şüd
178.372	

Minhe'l-medfû'ât:

Guruş	
93.253	Bahâ-i mübâya'a-i hatab ve kömür
35.989	Berây-ı ücret-i bârgîrân ve hammâlân vesâire
33.660	Ma'âş ve mâhiyât-ı müdîr-i mûmâ-ileyh ve ketebe ve hademe-i müstahdemîn vesâire
162.902	

Mîzân:

Guruş	
478.372	Makbûzât-ı müdîr-i mûmâ-ileyh
162.902	Medfû'ât-ı müdîr-i mûmâ-ileyh
15.470	Kusûr-ı zimmet-i müdîr-i mûmâ-ileyh be-mahâsebe-i ... irâd kayd şüde

Hâcegân-ı dîvân-ı hümayûndan Hatab Anbârı müdîri İzzet Efendi'nin me'mûr-ı idâresi olduğu anbâr-ı mezkûrun iki yüz altmış senesi Teşrîn-i sânisî ibtidâsından sene-i merkûme Şubatı gâyetine kadar dört mâh zarfında anbâr-ı mezkûr masârifâtı için makbûzât ve medfû'âtın muhâsebesi lede'r-rü'ye ol bâbda takdîm kılınan bir kıt'a İcmâl defteri nâtik olduğu ve derkâr ve hesâb ettirildiği üzere me'mûr-ı mûmâ-ileyhe Darbhâne-i âmire'den ale'l-hesâb verilen ve muhâsebe-i sâbıkdan ve harc-ı çekiden zimmet kayd olunan mebâliğ bir yük yetmiş sekiz bin üç yüz yetmiş iki guruşa bâliğ olmuş ve müddet-i merkûmede mübâya'âtı olan hatab ve kömür bahâları ve ücret-i bârgîr ve hammâliye ve masârifât-ı sâire ile me'mûr-ı mûmâ-ileyh me'mûrîn-i sâirenin müddet-i merkûme ma'âş ve mâhiyeleri olarak bi'l-cümle medfû'ât bir yük altmış iki bin dokuz yüz iki guruşa resîde olarak medfû'ât-ı mezkûre makbûzâtından fûrû-nihâde ve mîzân olundukda me'mûr-ı mûmâ-ileyhin on beş bin dört yüz yetmiş guruş zimmeti görünmüş ve sâlifü'z-zikr mübâya'âtı olan ve muhâsebe-i sâbıkdan mevcûd-ı anbâr bulunan hatab ve kömürden gayr-ı ez-sarf ma'a fazla-i anbâr işbu altmış bir senesi Martı ibtidâsında on üç bin beş yüz yetmiş iki buçuk çeki hatab ve kırk üç bin beş yüz kırk vakıyye kömür mevcûd-ı anbâr olmak lâzım gelmiş olmağla bu sûretde ber-vech-i muharrer me'mûr-ı mûmâ-ileyhin müddet-i merkûme muhâsebesinin rü'yeti muvâfık-ı irâde-i seniyye buyurulduğu hâlde Darbhâne-i âmire'de arz defterlerine kayd ile sûret-i muhâsebesi ve anbâr-ı mezkûr defterlerine ilmuhaberi i'tâsıyla tesviyesine ibtidâr kılınacağı cânib-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire istîzân kılınarak tezkire ve icmâl-i mezkûr manzûr-ı âlî-i hazret-i şâhâne buyurulmuş ve iş'âr olunduğu vechile sâlifü'z-zikr on beş bin bu kadar guruş ile mevcûd-ı anbâr sâbık vechile me'mûr-ı mûmâ-ileyhe zimmet kayd olunarak tesviyesine ibtidâr kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu iş'âr buyurularak mücebince muhâsebesi ve ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın

mûcebince kayd olunup müdür-i mûmâ-ileyhin zimmeti görünen meblağ-ı mezbûrun mahsûb olunması için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 15 R. sene 1261

Devletlü Dârü's-sa'âdeti'l-aliyye ağası hazretleri kayığında re'is-i evvel bulunan Mehmed Ağa emekdârândan olarak şâyân-ı lütuf ve merhamet-i seniyye-i hazret-i şâhâne olduğundan ve Matbah-ı âmire'den muhrec Ali nâm kimesnenin vefâtı vukû'uyla iki yüz guruş ma'âş-ı mahlûl olmuş idiğinden ma'âş-ı mezbûrun kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulmasını niyâz veistirhâm etmiş ve ber-vech-i istid'â zikr olunan ma'âşın mûmâ-ileyhe tahsîs kılınması husûsuna irâde-i ihsân-âde-i cenâb-ı mülûkâne mekârim-efzâ-yı sünûh ve sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mûcebince Matbah-ı âmire defterlerine kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezkûrun merkûm Mehmed Ağa'ya ta'yîn ve tahsîs buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i Hümâyûn defterlerinden dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 3 Ca. sene 1261

Evkâf-ı hümâyûn hazînesinden mazbût evkâfdan merhûm ve mağfûrun-lehâ Mihrişah Vâlide Sultan -tâbet serâhâ- hazretleri vakf-ı şerîfinden olup Darbhâne-i âmire'den mazbût bulunan Levend Çiftliği kurbunda Hadım korusu dimekle arîf çiftliğin senevî icâresi olan beş yüz dört guruş sâl be-sâl cânib-i Darbhâne-i âmire'den hazîne-i merkûmeye i'tâ olunmakda ise de yine çiftlik-i mezkûrdan müfrez olup Ali Ağa'nın uhdesinde iken elli altı târîhinde Darbhâne-i âmire'den zabt olunmuş olan orman ve fundalık ve mâ-i lezîzin senevî yüz kırk sekiz guruşdan târîh-i mezbûrdan altmış senesi gâyetine değin beş senelik terâküm ve îcâb eden cem'an yedi yüz kırk guruş icârâtı henüz Darbhâne-i âmire'den hazîne-i merkûmeye teslim olunmadığı kuyûddan nümâyân olmuş ve bu makûle vâridât-ı evkâfın vakt ü zamânıyla bi'l-istihsâl vakıflarına îrâd kayd lâzımeden bulunmuş olmasıyla bu sûretde mezkûr orman ve fundalık ve mâ-i lezîzin sinîn-i merkûmeye mahsûben güzeşte icârâtı olan mebâliğ-i mezbûr yedi yüz kırk guruşun nakden ve bundan böyle dahi senevîsi olmak iktizâ eden yüz kırk sekiz guruş icârenin çiftlik-i mezkûrun icâresi olan beş yüz dört guruşun üzerine zamlı altı yüz elli iki guruşa bi'l-iblâğ sene be-sene cânib-i Darbhâne-i âmire'den Evkâf-ı hümâyûn hazînesine i'tâsı husûsunu Evkâf-ı hümâyûn nâzırı müşîr-i mükerrerem devletlü atûfetlü paşa hazretleri takdîm eyledikleri bir kıt'a memhûr takrîrleriyle inhâ ve iltimâs buyurularak kuyûda lede'l-mürâca'a merhûme Mihrişah Vâlide Sultan -tâbet serâhâ- hazretlerinin vakf-ı şerîflerinden Levend Çiftliği kurbunda Hadım Korusu Çiftliği'nin iki yüz altmış ve yine vakf-ı müşârun-ileyhâdan çiftlik-i mezbûrdan müfrez orman ve fundalık ve mâ-i lezîzin iki yüz elli altı senesi gâyetine değin îcâb eden icâreleri cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâ olunmuş olduğu mukayyed olmağla bu sûretde mezkûr orman ve fundalık ve mâ-i lezîzin elli yedi senesinden altmış senesi gâyetine değin dört senelerin güzeşte icâresi olan beş yüz doksan iki guruşun cânib-i Darbhâne-i âmire'den Evkâf-ı hümâyûn hazînesine i'tâsı için Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile sûreti ve iki yüz altmış bir senesinden ber-mantûk-ı takrîr işbu iki icâre

birleştirilerek beher sene altı yüz elli iki guruş cânib-i Darbhâne-i âmire'den Evkâf-ı hümâyûn hazînesine i'tâ olunmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi ve keyfiyet ma'lûm olmak üzere Evkâf-ı hümâyûn zimmeti defterlerine ilmuhaberleri i'tâsıyla tesviyesi derkenâr ve cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den i'lâm olunarak mücebince Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile iktizâ eden sûret ve ilmuhaberleri i'tâ olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince kayd olunup meblağ-ı merkûm beş yüz doksan iki guruşun cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâsı için sûreti ve diğer ilmuhaberi tahrîr ve i'tâ olunmağla keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 5 Ca. sene 1261

Dâru'l-ulûmi'l-hâkimiye olan Mekteb-i tıbbiye-i şâhâne mu'allim-i evveli hazâkatlü Usta İspeçer'in? Sarây-ı hümâyûn etibbâsı silkine idhâline irâde-i kerâmet-ifâde-i hazret-i zıllullahî müte'allik buyurulmuş olduğu beyânıyla mersûmun Sarây-ı hümâyûn'a ta'yîn ve işbu altmış bir senesi Mayıs ibtidâsından i'tibâren imsâli misillü bin beş yüz guruş mâhiye tahsîsiyle Mabeyn-i hümâyûn etibbâsıyla berâber beher mâh cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâsı husûsunu re'îsü'l-etibbâi's-sultânî devletlü semâhatlü efendi hazretleri takdîm eyledikleri bir kıt'a memhûr takrîrleriyle inhâ etmeleriyle iktizâsına himmet olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup mevlânâ-yı müşârun-ileyh hazretleri taraflarına diğer ilmuhaberi verilmekle mâh-ı mezbûr ibtidâsından i'tibâren mersûma mâhiye bin beş yüz guruş ma'âş tahsîsiyle Mabeyn-i hümâyûn etibbâsı mâhiyeleriyle beraber beher mâh cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâ olunacağı ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 12 Ca. sene 1261

Yoklama odası ketebesinden olup geçenlerde vukû'bulan fırtınada Der'aliyye'den Üsküdar'a geçerken garîkan vefât etmiş olan İsmail Efendi'nin üç nefer sağîr ve sağîre evlâdı bî-kes olduklarından bir mikdâr ma'âş tahsîsi istîzânını şâmil cenâb-ı nezâret-i celîle-i Mâliye'den takdîm olunan takrîr-i mezkûr bâlâsına keyfiyet Ahkâm-ı adliye'ye lede'l-havâle vâkı'â bu misillü hakkında bir şart vaz'ı münâsib olacağından o makûle uğur-ı Devlet-i aliyye'de kazâzede olan ketebe eytâmına derece-i ihtiyâclarına göre ma'âş tahsîs olunması ve fakat verilecek ma'âş kayd-ı hayât şartıyla olmayıp zükûrdan olanlar on beş yaşına vâsıl oldukda hıdemât-ı seniyyeye dâhil olur ise ma'âşı me'mûrîn ma'âşına tahvîl kılınmak ve ticâret ve san'at ve esnâflık misillü kisbe sülûk eder ise kat' olunmak ve alîl olur ise ma'âşları ibkâ ve kezâlik inâsdan olanlara dahi ere varıncaya değin muhasses olan ma'âşı i'tâ kılınmak üzere nizâma rabtı tasvîb kılınarak minvâl-i muharrer üzere Meclis-i vâlâ-yı mezkûrda bi't-tensîb hâk-pây-ı hümâyûn-ı hazret-i mülûkânedan lede'l-istîzân emr u irâde-i me'âlî-âde-i hazret-i mülûkâne dahi ol vechile şeref-sünûh ve sudûr buyurulmuş olmağla iktizâsının icrâsı husûsuna himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince keyfiyet iktizâ eden mahallere ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Darbhâne-i âmire hazînesine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 19 Ca. sene 1261

Cenâb-ı hazret-i Peygamberî -aleyhi efdalü's-salâti ve ekmelü't-tahiyyâ-efendimizin kisve-i şerîfesinin sitâre-i münîfesi noksânının ve muvâcehe-i şerîf kebîr perde-i şerîfe vesâiresinin sür'at-i tesviyesiyle mahall-i âlîsine îsâli şeref-sünûh buyurulan irâde-i seniyye mücebince sırma ve kalıbdânı teberrûken ve ta'zîmen Darbhâne-i âmire'den ve masârîfât-ı i'mâliyesi Evkâf-ı hümâyûn hazînesinden îfâ kılınmak üzere sikke-i hümâyûn ressamı Hacı Haşim Efendi ma'rifetiyle bi'l-i'mâl elli sekiz senesi mahall-i âlîsine îsâl olunan zıkr-i âtî perde-i şerîfe ve sitâre-i şerîfe-i münîfelerin mikdâr-ı zirâ'larıyla masârîfını mübeyyin ilmuhaberdir.

Muvâcehe-i aliyye bâlâsına ta'lik olunmak üzere âyât-ı beyyinât ve salât u selâm ile müzeyyen ve som sırma ile ma'mûl kebîr perde-i şerîf 1 aded	Re's-i sa'âdet cânibinde ûlâsından şerîfeye ta'lik olmak üzere kezâlik âyât-ı beyyinât ve salât-ı selâm ile müzeyyen vasat levha-i şerîfe 1 aded
Kevkeb-i derrî pûşidesiyle diğerk salât-ı selâm ile müzeyyen ve som sırma ile ma'mûl levha-i şerîfeler 2 aded	Sitâre-i şerîfe noksânının itmâmı için harîrden yeşil zemîn üzerine salavât ile müzeyyen ve mensûc kemhâsının mikdâr-ı zirâ' 150 aded
Kezâlik mahall-i âliye-i şerîfeye vaz' u rabt olunmak üzere siyâh zemîn üzerine salât-ı selâm ile müzeyyen ve kalıbdân ile ma'mûl kemhânın mikdârı, zirâ' 110 aded	

Minhe'l-masârîfât:

Bâlâda mezkûr perde-i şerîfelerin üç yaldızlı olmak üzere sarf olunan sırması 16.987 aded, fî 230 para 97.775 guruş 10 para	Bâlâda mezkûr yüz on zirâ' kemhâya sarf olunan kalıbdân 5.875 aded, fî 210 para 30.843 guruş 30 para
Sırma-i mezkûrun beher dirhemi dörder guruşdan îcâb eden sırma işçiliği 57.854,5 guruş	Bâlâda mezkûr perde-i şerîfelere sarf olan iki katlı yeşil atlas Zirâ': 120 aded, fî beheri: 16 guruş 1.920 guruş
Bâlâda mezkûr harîrden yeşil zemîn üzerine salât-ı selâm ile müzeyyen ve mensûc kemhânın beher zirâ'ı yüz sekizer guruşdan îcâb eden bahâsı 16.200 guruş	Kezâlik siyâh zemîn üzerine salât-ı selâm ile müzeyyen ve kalıbdân ile ma'mûl kemhânın beher zirâ'ı seksen beşer guruşdan îcâb eden bahâsı 9.350 guruş
Bâlâda mezkûr perde-i şerîfelerin resimlerini ve yazılarını iğnelemek ve resm etmek için ücret-i müzehheb 1.500 guruş	Perde-i şerîfelerin her bir husûsu tanzîm eylemek için beş buçuk mâh zarfında Serrâc el-Hâc Mustafa Efendi'ye verilen üstâdiye 5.000 guruş

Müddet-i merkûmenin iki buçuk mâhında gecelerde işlenilip? ta'âmiye ve masârif-1 sâiresi 3.676 guruş	Teberrûkât-1 seniyye-i mezkûreler hıfzı için deriden dört aded muhâfaza vesâir sahtiyân vezn ve mukavva vesâire masârif-1 müteferrikası 1.245 guruş
---	--

Yekûn:

Guruş	
128.619	Teberrûken ve ta'zîmen Darbhâne-i âmire'den i'tâ buyurulan sırma ve kalıbdân bahâları
96.745,5	Evkâf-1 hümâyûn hazînesinden i'tâsı lâzım gelen ucûrât ve masârif-1 sâire
225.364,5	

Ber-vech-i bâlâ sırma ve kalıbdân bahâsı teberrüken ve semenen Darbhâne-i âmire'den verilmesi lâzım gelen 128.619 guruş	Ucûrât ve masârif-1 sâiresi Evkâf-1 hümâyûn hazînesinden i'tâsı lâzım gelen 96.745,5 guruş. 80.000 guruş. Ale'l-hesâb 16.745,5 guruş.
--	--

Mekke-i mükerrime ve Medîne-i münevvere'de vâki' ta'zîmi lâzım ba'zı etrâb-1 şerîfe pûşîdelerinin îcâb eden sırması teberrüken Darbhâne-i âmire'den ve kusûr masârifâtı cânib-i hazîne-i Evkâf-1 hümâyûn'dan i'tâ olunmak üzere elli dört senesinde mûmâ-ileyh Hacı Haşim Efendi ma'rifetiyle nesc ve i'mâl ettirilmesi husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkâne müte'allik buyurularak ber-vech-i muharrer mahall-i mübârekenin pûşîdeleri gönderilmiş ve mâ'adâlarının germiyyet üzere nesc ve i'mâlî mukaddem ve mu'ahhar şeref-sunûh buyurulan irâde-i seniyye muktezâsından bulunmuş ise de ale'l-hesâb akçe ikta olunamamasından dolayı henüz itmâm olunamamış olan pûşîdelerin keyfiyatı:

Derdest i'mâl olan pûşîde-i şerîfelerden Mekke-i mükerrime'de olanların esâmî-i şerîfeleri:

Vâlîde-i mâcid-i hazret-i peygamberî Hazret-i Amine - radiyallahu te'âlâ anhâ- Nakışları bitip henüz yazıları işlenmemiş	Makâm-ı Mevlid-i sa'âdet -sallallahu te'âlâ aleyhi ve sellem- Bu dahi	Makâm-ı Fâtımatü'z-zehrâ - radiyallahu anhâ- Bu dahi	Ezvâc-ı muta[hha]râtdan Hazret-i Hadicetü'l-kübrâ -radiyallahu te'âlâ anhâ- Bu dahi
--	---	--	---

Kezâlik derdest i'mâl olup Medîne-i münevvere'de olanların esâmî-i şerîfeleri:

Türbe-i şerîf-i	Türbe-i şerîf-i	Türbe-i şerîf-i	Türbe-i şerîf-i
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

evlâdü'n-Nebi Hazret-i İbrahim - radiyallahu anhû- Nakışları bitip henüz yazıları işlenmeyen	benâtü'n-Nebi Hazret-i Rukiye ve Hazret-i Ümmügülsüm ve Hazret-i Zeyneb - radiyallahu te'âlâ anhünne- Bu dahi	ezvâc-ı mutahharât- ı Hazret-i Aişe ve Hazret-i Hafza ve Ümmühabibe ve Zeyneb ve Huriye ve Reyhan ve Ümmüseleme - radiyallahu anhünne- Bu dahi	Hazret-i Halimetü's-sadiye -radiyallahu anhû- Bu dahi
Türbe-i şerîf-i amm-i Rasulullah Hazret-i Abbas - radiyallahu te'âlâ anhû- Bu dahi	Türbe-i şerîf-i Hazret-i İmâm Hasan ve İmâm Zeynelabidin ve Cafer-i Sadık, Muhammed el- Bâkır -radiyallahu anhum- Bu dahi	Amm-i Rasulullah Seyyidü's-şehîd Hazret-i Hamza - radiyallahu te'âlâ anhû- Bu dahi	Türbe-i şerîf-i Hazret-i Osman Zinnureyn - radiyallahu anhû- Bu dahi
Türbe-i şerîf-i Alemdâr-ı Resulullah Hazret- i Malik - radiyallahu anhû- Bu dahi	Türbe-i şerîf-i Hazret-i İmâm Malik -radiyallahu te'âlâ anhû- Bu dahi	Türbe-i şerîf-i Şeyhü'l-kurrâ Hazret-i Nâfi' - radiyallahu anhû- Bu dahi	Türbe-i şerîf-i ammâtü'n-Nebi Hazret-i Atike ve Hazret-i Safiye - radiyallahu anhümâ- Bu dahi

Kibâr-ı sahâbe ve Hazret-i Ukayl ve Hazret-i Süfyan ve Abdan? -radiyallahu te'âlâ anhum ecma'in-

Teberrükât-ı seniyye-i mezkûrelerin âyât-ı beyyinât ile müzeyyen kemhâcıkârî olan kumaşlarının sülüsânı nesc olunmuş ve serrâc işi olan pûşîdelerinin atlasları kesilip biçilmiş ve resimleri tersîm ve refte refte işlenerek dokuz kıt'asının gayr-ı ez-yazı nakışları bitmiş ve herbirinin hakk-ı şerîflerinde olan Hadîs-i şerîfler tahrîr olunmakta idiği.

Mekke-i mükerrreme ve Medîne-i münevvere'de vâki' ba'zı makâmât-ı mübârekenin sikke-i hümayûn ressamı Haşim Efendi ma'rifetiyle nesc ve i'mâliyle sırma ve kalıbdân bahâsının teberrûken Darbhâne-i âmire'den ve masârîfât-ı sâiresinin Evkâf-ı hümayûn hazînesinden i'tâsı muktezâ-yı irâde-i seniyye-i cenâb-ı şâhânedan bulunan pûşîde-i şerîfe ve teberrükât-ı aliyye-i sâireden efendi-yi mûmâ-ileyh ma'rifetiyle i'mâl ve itmâmıyla iki yüz elli senesinde mahâll-i âlîsine îsâl olunmuş olanların Darbhâne-i âmire'den alınmış olan sırma ve kalıbdân bahâsıyla ucûrât ve masârîfât-ı sâiresi cem'an iki yük yirmi beş bin üç yüz altmış dört buçuk guruşa resîde olarak ber-müceb-i irâde-i seniyye sırma ve kalıbdân bahâsı olan bir

yük yirmi sekiz bin altı yüz on dokuz guruşu Darbhâne-i âmire'den tamâmen ve ucûrât ve masârif-ı sâiresi olan doksan altı bin yedi yüz kırk beş buçuk guruşun seksen bin guruşu Hazîne-i Evkâf-ı hümâyûn'dan ale'l-hesâb olarak bi'l-i'tâ makbûz ve on altı bin yedi yüz kırk beş buçuk guruşu dahi hazîne-i merkûmeden kusûr matlûbu olduğu efendi-yi mûmâ-ileyh tarafından takdîm olunan memhûr ve melfûf bir kıt'a defterde gösterilmiş ve ber-mantûk-ı kuyûd efendi-yi mûmâ-ileyhin mukaddem ale'l-hesâb olarak Hazîne-i Evkâf-ı hümâyûn'dan bi'd-defa'ât vâki' olan makbûzu bir yük on yedi bin guruşa bâliğ olup meblağ-ı mezbûr Laleli Vakf-ı şerîfi'nin der-kîs-i atîkasından açıkdan verilen surre-i hümâyûn ve ba'zı ebniye-i mübâreke masârifâtıyla berâber bâ-irâde-i seniyye-i mülûkâne mahsûb ve istîfâ olunmuş olmasıyla keyfiyet kendüsünden bi't-tahkîk meblağ-ı mezbûrun otuz yedi bin guruşunu merbût diğere defterde muharrer henüz ikmâl olunmayan teberrûkât-ı aliyyeye sarf ve seksen bin guruşunu mukaddem ikmâl ve mahâll-i âliyesine irsâl olunmuş olan pûşide-i şerîfe vesâire-i mezkûre masârifâtına mahsûb etmiş olduğunu ifâde ve beyân eylemiş ise de kuyûdca bir gûne karşuluk olmamak üzere meblağ-ı masârifât-ı mezkûr doksan altı bin yedi yüz kırk beş buçuk guruşun efendi-yi mûmâ-ileyhin makbûzu olan bir yük on yedi bin guruşdan mahsûbu ve sarf olunmuş olan sırma ve kalıbdân bahâsının dahi Darbhâne-i âmire'ye masraf kaydıyla hesâb-ı mezkûrun kapatılması ve efendi-yi mûmâ-ileyhin makbûzu olan meblağ-ı mezbûrdan kusûr kalan yirmi altı bin iki yüz elli dört buçuk guruş derdest i'mâl bulunan teberrûkât-ı seniyyeye ale'l-hesâb olarak zimmet kayd olunup i'mâlât-ı sâbıkadan kusûr matlûbu görünen meblağ-ı mezbûr on altı bin şu kadar guruş i'mâl-i cedîde için ale'l-hesâb sûretiyle i'tâ ve istîfâ olunması ve derdest i'mâl olan teberrûkât-ı seniyyenin ber-mûceb-i irâde-i hayriyet-âde-i seniyyenin sür'at-i itmâmı umûr-ı hayriyeden olmasıyla çend mâh zarıfında kezâlik ale'l-hesâb olarak biraz akçe verilmiş olduğundan bundan böyle dahi lüzûmu olan akçenin ceste ceste Evkâf-ı hümâyûn'dan i'tâsıyla bir kadem akdem i'mâl ve itmâmına sür'at olunması husûsları bi'l-istîzân meblağ-ı merkûmenin sûret-i muharrere üzere tesviye-i iktizâsı ve teberrûkât-ı seniyyenin bundan böyle itmâmına kadar lüzûmu olan akçenin dahi ceste ceste Hazîne-i Evkâf-ı hümâyûn'dan i'tâsıyla bir kadem akdem itmâmına sür'at olunarak istîzân olunduğu vechile icrâ-yı iktizâsına ibtidâr kılınması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla mücebince Evkâf muhâsebesi'ne kayd ile meblağ-ı mezbûr bir yük yirmi sekiz bin altı yüz on dokuz guruş sırma ve kalıbdân bahâsının teberrûken Darbhâne-i âmire'ye masraf kaydı için sûreti ve keyfiyet ma'lûm olmak üzere Evkâf-ı hümâyûn rûznâmçe ve sergi defterlerine ve muhâsebe-i mezkûr ber-minvâl-i muharrer rû'yet olunduğunu mübeyyin ve mâ'adâlarının sür'at-i itmâmına himmet eylemeleri için efendi-yi mûmâ-ileyh tarafına ve lâzım gelen mahallere bâlâsı defterlü ilmuhaberlerinin i'tâsıyla tesviyesi husûsunu Evkâf-ı hümâyûn nâzırı müşîr-i mükerrerem sa'âdetlü atûfetlü es-Seyyid Mehmed Paşa hazretleri takrîr etmeğın takrîri mücebince tesviyesine himmet eylemeleri bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince bâ-fermân-ı sâmi kayd olunup sûret ve mahâll-i merkûmeye ilmuhaberleri verilmekle efendi-yi mûmâ-ileyh tarafına dahi verilen ilmuhaber aynıyla kayd olundu.

Fî 17 R. sene 1261

Kâffe-i ahz u i'tâ ve mu'âmele-i bâ y u gedânın her bir gûne fesâddan kurtarılması zımnında beyne'n-nâs isti'mâl zımnında olan senedât-ı mütenevvi'anın bir hüsn-i sûrete rabt u idhâline lüzûm görünmekden nâşî ba'de-ezîn te'mîn ve tevsîk-i mu'âmelât zımnında i'lâm ve hüccet misillü senedât-ı şer'iyeden mâ'adâ ahz u i'tâyâ dâir vesâir kâffe-i senedât-ı mütenevvi'a ve evrâk-ı mu'tebere ve mütedâvile için herbir kağıdın ne makûle şey tahrîrine mahsûs idiği muttasıf? damgalar tertîbiyle evrâk-ı lâzime takım takım ol damgalar ile tab' ve temsîl olunarak Dersââdet'de İhtisâb Nezâreti ve taşralarda defterdârân ve kâimmakâmlar ve mâl müdürleri ve müstesnâ mahallerde dahi vülât-ı izâm hazerâtı taraflarından ta'yîn olunacak me'mûrlar ma'rifetiyle iktizâ eden bedeli alınarak herkese müstelzim sühûlet olmak için kağıdçı esnâfı ve attâr vesâir isteklü olanlara verilir münâsib olan dükkânlarda sattırılması ve herbir mahalle evvel be-evvel her cinsden mikdâr-ı kâfi damgalı kağıd gönderilerek bi-mennihî te'âlâ işbu altmış senesi Eylûl'ü ibtidâsından bed' ile def'aten isti'mâle mübâşeret olunup vakt-i mezkûrdan mukaddem dahi isteklü olanların zikr olunan damgalı kağıdı isti'mâl eylemeleri câiz olarak târîh-i mezkûrun hulûlünden sonra bi'l-cümle senedât ve mevâdd-ı mu'teberenin işbu damgalı kağıda yazılması ve fakat senedât-ı şer'iyeye müstesnâ olacağı misillü târîh-i mezkûrdan mukaddem tanzîm olunmuş bulunan senedât hakkında bir diyecek olmayacağına mebnî gerek senedât-ı şer'iyeye ve gerek kable't-târîh yazılan senedât-ı mu'teberenin hükmü kemâkân bâkî ve mer'î olarak hâvî olduğu mevâddan usûlü vechile şer'-i şerîf ve kanun-ı münîfe tatbîkan bi'l-cümle muhâkemede rü'yet ve istimâ' kılınması ve ber-minvâl-i muharrer ta'yîn kılınan günden sonra her bir muhâkeme ve mecâlisde ve esnâf lonca odalarında vukû'bulan de'âvînin hîn-i rü'yet ve istimâ'ında der-pîş olunan husûs sened-i merbût-ı Mâliye'de olduğu hâlde evvelâ ibrâz olunan senede nazar kılınıp eğer ol sened senedât-ı şer'iyeye veyâhûd kable't-târîh olan senedât-ı atıkadan ve bunlardan olmayıp mezkûr damgalı kağıda yazılan senedâtdan ise bi'l-i'tibâr o makûle senedâtda münderic bulunan de'âvînin mine'l-kadîm olageldiği üzere şer'-i şerîf ve kanun-ı münîfe tatbîkan rü'yet ve istimâ' olunması ve damgasız kağıda yazılmış senedât de'âvîsinin istimâ'ı emr-i ûlî'l-emre menût olan de'âvî-i memnû'ieyle kıyâsen emr-i âlî şeref-sudûr etmedikçe rü'yet ve istimâ' olunmaması ve ta'ahhüdât ve mukâvelâtı şâmil ve makbûzâtı müştemil Hazâin-i şâhâne'ye takdîm kılınacak bi'l-cümle senedâtın dahi yevm-i mezkûrdan sonra mezkûr damgalı resmî kağıda yazılmadığı sûrette aklâm-ı pâdişâhîden kabûl kılınmaması ve diyâr-ı ecnebiyeden tevârüd eden senedâtın semeni mikdârınca ashâbı tarafından mârru'z-zikr damgalı kağıda rabt ile ol senedin sûreti keşîde olunmadıkça irâ'e olunacak mahalden kabûl olunmaması ve'l-hâsıl memâlik-i mahrûse-i şâhânedede tedâvülü ve sunûf-ı tebe'a-i saltanat-ı seniyye meyânelerinde te'âtîsi îcâb eden evrâk zikr olunan kağıdlara yazılmadıkça mu'teber tutulmaması ve senedât-ı mezkûreye mecâlis ve muhâkemede dikkat olunacağı cihetiyle tezvîrât ve fesâdâtın önü kesdirilmek üzere herkes ibtidâ-yı emirde işini sağlamca tutup usûl-ı şer'iyeye ve kanuniyeye tevfiik eylemesi husûsları teferru'âtıyla karârgîr olmuş ve husûsât-ı meşrûha men'-i tezvîrât ve fesâdât zımnında ve te'mîn ve tevsîk-i ahz u i'tâ hakkında elzem ve fâidesi müselleme şey olduğundan ol vechile icrâ-yı tesviyesi Meclis-i zirâ'at'den bâ-mazbata iş'âr olduğu bâ-takrîr lede'l-arz husûsât-ı meşrûhanın ol vechile icrâ-yı iktizâları Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliye ve Meclis-i âlî-i umûmî'de dahi tasvîb olunarak hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhânededen lede'l-istîzân emr u irâde-i me'âlî-âde-i cenâb-ı mülûkâne dahi ol vechile müte'allik ve

şeref-sudûr buyurularak memâlik-i mahrûse-i şâhâneye evâmir-i aliyye tastîr ve nezâret-i celîle-i Hâriciye'den düvel-i Müttehâbe süferâsına müzekkire-i resmîyeler i'tâ ve tesyîr kılınmış olmağla ber-mantûk-ı irâde-i seniyye icrâ-yı îcâbâtına himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince iktizâsı lede's-su'âl takrîr-i mezbûr ile Meclis-i zirâ'at mazbatası ve Meclis-i âlî kararı ve müte'allik buyurulan irâde-i seniyye ve sâdır olan fermân-ı âlî bi-ibâretihâ Cerîde muhâsebesine kayd olunarak evrâk-ı mezkûrenin nev' ve cinsini mübeyyin meclis-i mezkûrdan tanzîm olunan ta'rife ve lâyihanın tab'ı ve evrâk-ı mezkûrenin meclis-i mezbûr kararı vechile i'mâli zımnında Takvîmhâne-i âmire ve darb-ı damga olunması için Darbhâne-i ma'mûre taraflarına ve keyfiyet-i irâde-i seniyye bi'l-cümle müşîrân-ı izâm ve defterdârân ve müdür-i emvâl ve cezâyir-i ma'lûme kâimmakâmlarının ma'lûmları olmak üzere cânib-i nezâret-i celîle-i Mâliye'den iktizâsına göre mekâtib tastîri zımnında mektûbî-i Mâliye kalemine ve keyfiyet ma'lûm olmak için Vâridât ve Masârifât muhâsebeleriyle sâir îcâb eden mahallere başka başka ilmuhaberleri tahrîriyle tesviyesi menût-ı re'y-i müşîrî idiği derkenâr olunarak mücebince kayd ile ilmuhaberleri yazılmak fermân-ı müşîrî buyurulmağın mantûkunca kayd olunup diğer ilmuhaberleri verilmekle ber-minvâl-i muharrer darb-ı damga olunması için Darbhâne-i âmire defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 15 Ca. sene 1261

İşbu ilmuhaber Nuri Efendi tarafına verilmiştir.

Bi'l-cümle ketebe küll-i yevm merkez-i me'mûriyetlerine devâm etmeleri farîzadan olduğundan beher gün devâm edip etmeyenlerinin jurnalı zâbiti tarafından terkîm ve takdîm olunup içlerinde zâbitinden ruhsat almaksızın bila-özr-i şer'î birkaç gün gelmeyen olduğu hâlde o makûlelerin kiste'l-yevm vechile ma'âşından tenzîl olarak ay başında bi'l-hesâb müdâvim bulunan efendilere tevzî' ve taksîm ile devâm etmeyenler haklarında bu sûretle mücâzât olunması ve bilâ-özr-i şer'î devâm etmeyerek târik sûretinde olan bulunur ise onun yalnız tardıyla yerine âharı alınıp ma'âşının ona verilmesi husûsu Meclis-i âlî-i umûmî'de dahi tezekkür birle usûl-ı muharrerinin Hazîne-i celîle-i şâhâne'de vesâir bi'l-cümle aklâm-ı pâdişâhânede ta'mîmen mer'ıyyü'l-icrâ tutulması bi't-tensîb hâk-ı pâ-yı âliye lede'l-arz ol vechile icrâ-yı iktizâsına irâde-i seniyye-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurularak mücebince bunun aklâm-ı Bâb-ı âlî'de icrâsına ibtidâr kılınmış olmağla usûl-ı meşrûhanın hazîne-i merkûme ve nezâret-i Mâliye'nin şâmil olduğu aklâm ve mevâki'-i sâirede ale'd-devâm icrâ-yı îfâsı husûsuna himmet ve ikdâm buyurulmak bâbında beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî mücebince Masârifât muhâsebesine kayd ile bi'l-cümle Mâliye aklâmına ve mensûr bulunan mahallere ilmuhaberleri verilmek fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince kayd olunup iktizâ eden mahallere ilmuhaberleri verilmekle ber-vech-i muharrer keyfiyet ma'lûm olmak için Darbhâne-i âmire'ye vürûd eden ilmuhaber aynıyla kayd olundu.

Fî 26 Ca. sene 1261

Buhûrdancılık hizmetinde bulunan Hacı Mustafa Ağa'nın vefâtı cihetiyle uhdesinde bulunan altı aded fodula ta'yîni münhal olmuş ve zevcesi Hadice ve

kerîmeleri Ümmügülsüm ve Emine nâm hâtûnlar şâyân-ı merhamet-i seniyye bulunmuş olduğundan mezkûr fodula ta'yîninin birer çift olarak mezbûrelere i'tâ ve müceddeden mezbûrelere Darbhâne-i âmire'den elli guruş ma'âş tahsîsi ve îfâ kılınması husûslarına irâde-i ihsân-âde-i hazret-i cihândârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla icrâ-yı iktizâsıyla lâzım gelen senedlerinin bi't-tanzîm isrâ olunması bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup fodula ta'yîninin diğeri ilmuhaberi verilmekle ber-minvâl-i muharrer ma'âş-ı mezkûrun mezbûrelere tahsîs olunması için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi taraflarına dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 3 Receb sene [1]261

Metrûk kaymakhâne eskilerinden Ali nâm kimesne kırk sene kaymakhâne-i mezkûrda hizmetde bulunduğu hâlde mu'ahharan bilâ-ma'âş ihrâc olunmak ve kendüsü müsinn ve ihtiyâr ve kâr u kisbe adîmül-iktidâr olmasıyla merhamet-i seniyyeye lâıyk ve sezâ görünmüş olduğundan hâline merhameten bir mikdâr ma'âş tahsîsiyle kayd-ı zarûretden tahlîsi husûsunu mübârek Rikâb-ı hümâyûn-ı hazret-i mülûkâneye arzuhâl takdîmiyle niyâz veistirhâm etmiş ve keyfiyet lede'l-isti'lâm merkûm bidâyet-i nizâmda sâirleriyle berâber ihrâc olunarak fakat müddet-i medîde hizmet-i mezkûrede bulunduğu ve sâlifü'z-zikr kaymakhânenin esnâ-yı ilgâsında yoğurtçubaşı olan kimesneye kayd-ı hayât şartıyla mâhiye yüz guruş vesâir çend nefer yoğurthâne neferâtına dahi ellışer guruş ma'âş tahsîs ve i'tâ buyurulup ancak kendüsü hasbe'l-kader çıraklığa nâil olamadığı bi't-tahkîk emsâline nazaran merkûma dahi münâsib mikdâr ma'âş tahsîsi husûsu cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den i'lâm ve inhâ olunmuş olduğundan keyfiyet hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhânedan lede'l-istîzân ol vechile merkûma şehriye elli guruş ma'âş tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihânbânî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla mücebince icbâbının icrâsı husûsuna himmet buyurulmak bâbında beyâz üzerine sâdir olan musahhah fermân-ı âlî mücebince iktizâ-yı tesviyesi lede's-su'âl ma'âş-ı mezkûrun mâh be-mâh Darbhâne-i âmire'den i'tâsı için Darbhâne-i âmire vâridât defterlerine kayd ile Ceyb-i hümâyûn odasına ve Anbâr-ı âmire defterlerine ilmuhaberleri ve merkûm yedine sûreti i'tâsıyla tesviyesi husûsu derkenâr olarak ilmuhaberleri ve sûreti fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince kayd olunup merkûm yedine sûreti ve diğeri ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 27 C. sene 1261

Müteveffâ Aşçı Hasan'ın Hasan ve İbrahim ve Hüseyin ve İsmail ve Zehra ve Emine nâm altı nefer eytâmının mübârek ve mu'allâ Rikâb-ı kâmyâb-ı mülûkâneye bi't-takdîm fermân-ı sâmi-i cenâb-ı ser'askerî sudûruyla cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'ye havâle buyurulmuş olan bir kıt'a arzuhâlleri me'âlînde merkûm Aşçı Hasan sûr-ı hümâyûn-ı şâhânedan ta'âm tabh eder iken kömür buharı isâbetiyle fevt olmuş ve kendülerinin bir taraftan medâr-ı ta'ayyüşleri olmayarak merhamet ve âtifet-i seniyyeye şâyeste ve sezâvâr bulunmuş olduklarından bahisle hakk-ı âcizânelerinde inâyet-i seniyye erzân buyurulması husûsu istid'â veistirhâm olunmuş ve merkûmün fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûrun mahdûm ve kerîmeleri olarak şâyân-ı merhamet

oldukları tahkîk kılınmış olduğundan sadaka-i ser-übbehet-efser-i hazret-i şâhâne olmak ve düşen mahlûlden nakz kılınmak üzere beherine yirmi beşer guruşdan mâhiye Darbhâne-i âmire'den yüz elli guruş ma'âş tahsîsine müsâ'ade-i seniyye erzân buyurulur ise îcâbının icrâsına ibtidâr kılınacağı cânib-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân tezkire-i mezkûr atebe-i ulyâ-yı hazret-i şâhâneye arz ve takdîm birle manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı cenâb-ı mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr olduğu vechile düşen mahlûlden nakz olunmak üzere merkûmûnun beherine yirmi beşer guruşdan şehriye yüz elli guruş ma'âş tahsîs olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu cevâben iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle ber-minvâl-i muharrer merkûmûnun beherine yirmi beşer guruşdan şehriye yüz elli guruş ma'âş tahsîs olduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Receb sene 1261

Ser'asker-i sâbık devletlü Rıza Paşa hazretlerinin Darbhâne-i âmire'den muhasses olan mâhiye yüz bin guruş ma'âşının kat'ı irâde buyurulmağla ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ma'âş-ı mezkûrun kat' ve kaydının terkîn olunması için Ceyb-i hümâyûn defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 8 Ş. sene 1261

Kîlârî-i hazret-i şehriyârî-i sâbık Said Ağa'nın bu def'a vefâtı vukû'uyla Darbhâne-i âmire'den muhasses olan iki yüz elli guruş mâhiyesi münhal olmuş olduğundan mâhiye-i mezbûrun Matbah-ı hâssa'da tatlıcılık hizmetinde bulunan Mustafa'ya ve Kîlâr-ı hazret-i şâhâne'den muhrec Süleyman dahi fevt olarak kezâlik Darbhâne-i âmire'den mu'ayyen olup mahlûl olan iki yüz elli guruş ma'âşından yüz guruşunun müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Süleyman'ın ma'lûmül-esâmî dört nefer yetimlerine ve yüz elli guruşunun dahi Hazîne-i hümâyûn kethüdâsı atûfetlü ağa hazretlerinin hamelecisi Hüseyin'e tahsîs olunması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâcidârî inâyet-rîz-i sünûh ve sudûr buyurulmuş olduğundan iktizâsı bi'l-icrâ lâzım gelen senedlerinin tanzîm ve isrâsı husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak ve îcâbı icrâ olunmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 12 N. sene 1261

Medîne-i Üsküdar'a muzâfe İstavroz nâm mahalde bundan akdem vukû'bulan harîkde muhterik olan sâhilhâne ve buyût ve dekâkîn vesâire arsalarından Sarây-ı vâlâ-yı hümâyûna karîb ve civâr olan ve tevsî'-i tarîka lüzûmu görünen mahallerin ashâbından bi'l-mübâyâ'a bahâlarının Darbhâne-i âmire'den i'tâsıyla Emlâk-i hümâyûn'a idhâl kılınan ve câmi'-i şerîf imâm ve mü'ezzinine meşrût bulunan vesâir

esnâ-yı tesviye-i tarîkde münhedim olan hânelerin mahall-i kadîmlerine mukâbil gösterilen diğer mahallerin vakf ve isimleri tasrîhiyle senedât-ı lâzîmesinin i'tâsî irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş ve mahallinde ma'rifet-i şer'le mu'âyene ve misâha olunarak Mahkeme-i teftîş-i evkâf-ı hümâyûn'dan terkîm ve takdîm kılınan bir kıt'a i'lâm ve müfredât-ı defterde gösterildiği vechile mahall-i mezkûrede vâki' konak arsasından bir taraftan Tomruk ağası zevcesi arsası ve bir taraftan Mekteb-i harbiye'de Said Efendi menzili ve bir taraftan ekmekçi fırını ve taraf-ı râbî'i meydân ile mahdûd imâm ve mü'ezzin süknâlarına tahsîs olunan imâm süknâsı terbî'an üç yüz kırk ve mü'ezzin süknâsı yüz elli zirâ' ki cem'an beş yüz on zirâ' mahal Abdullah Ağa Vakfı'ndan câmi'-i şerîf ittisâlinde süknâ mahalleri olan sekiz yüz yetmiş zirâ' tarîke ilâve olunmağla Şah Huban Vakfı'ndan işbu mahall-i mezkûre Darbhâne-i âmire'den senevî yirmi guruş mukâta'a tahsîsiyle süknâ menzilleri ta'yîn kılınmış olduğu defter-i mezkûrda muharrer bulunmuş olmağla mücebince tanzîmi husûsu bâ-takrîr lede'l-arz tesviyesi bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince bâ-fermân-ı sâmi kayd olunup ber-minvâl-i muharrer Şah Huban Vakfı'ndan olan mahall-i mezkûr için Darbhâne-i âmire'den senevî yirmi guruş mukâta'a olduğunu mübeyyin vakf-ı mezbûr tarafına diğer ilmuhaberi verilmekle Darbhâne-i âmire'ye dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî gurrei R. sene 1261

Muktezâ-yı irâde-i seniyye-i şâhânedan bulunduğu üzere Zeytinburnu'nda devletlü Ser'asker paşa hazretleri nezâretleriyle inşâ olunmakda olan Demir fabrika-i hümâyûnu'nun semere-i i'mâlâtı müşâhade olunmak için evvel be-evvel lüzûmu görünen kârgîr izâbe fırını ve dökümhâne mahallinin çend mâha kadar hitâmına sa'y u gayret kılınmakda ve sâye-i teshîlât-vâye-i hazret-i mülûkânede Ada-i kebîr'de müceddeden bulunan ma'denin küşâdıyla hayli cevher ihrâc olunmuş ve olunmakda olduğuna ve ma'den-i mezbûrdan ihrâc olunan cevher ibtidâ izâbe fırınına vaz' birle ba'de'l-izâbe dökümhâne ve demirhânedede sûret-i i'mâlîne teşebbüs kılınacağı ve fabrika-i mezkûr gittikçe kesb-i cesâmet ederek mârru'l-beyân fırınların hitâmında bikeremihî te'âlâ hemen i'mâlâtına mübâşeret olunacağı cihetlerle bunlar için Ereğli'de kâin ma'den kömürüyle Silivri ve havâlsinden meşe kömürü olarak külliyyetlü kömür tertîb kılındığına ve bir taraftan ma'den-i mezbûrdan cevher ihrâcı zımnında amele istihdâm olunageldiğine binâen ileride iktizâsına bakılmak ve fakat bir altı aylık tertîb olarak îcâbı vechile şimdiden sarf olunmak üzere bir kıt'a pusula mücebince altı bin iki yüz kîse sermâye akçesinin tahsîsi zımnında tesviye-i îcâbı ser'asker-i sâbık müşârun-ileyh hazretleri tarafından bâ-takrîr inhâ ve iş'âr ve pusula-i mezkûr dahi irsâl ve tisyâr buyurulmuş ve fabrika-i mezbûr masârîfâtı için Mısır vergisinin elle sekiz senesi emvâlinden Darbhâne-i âmire'ye mebâliğ-i ma'lûme havâle ve tahsîs olunarak sâye-i kudret-vâye-i hazret-i mülûkânede mevkûf hükmünde görüldüğünden ebniyyeye bed' olunduğu vakit Darbhâne-i âmire'den mâhiye sûretiyle münâsib ve lüzûmu mikdâr akçe tahsîs kılınmak üzere îcâbının icrâsı mukaddemâ Meclis-i umûmî'de tezekkür ve tensîb olunarak ol vechile tesviyesi husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî müte'allik buyurulmuş olduğundan zikr olunan altı bin bu kadar kîsenin mebâliğ-i mezbûrdan bi't-tahsîs tesviye ve îfâsı husûsunun cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire ile bi'l-müzâkere îcâbının icrâsı bi't-tensîb hâk-ı pâ-yı

şevket-ihivâ-yı hazret-i şehriyârîden lede'l-istîzân ol vechile icrâ-yı îcâbının havâlesi husûsuna irâde-i seniyye-i şâhâne müte'allik buyurularak zikr olunan pusula irsâl kılınmış olduğu beyânıyla icrâ-yı îcâbı bâbında beyâz üzerine musahhah sâdir olan fermân-ı âlî mücebince iktizâsı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den lede'l-isti'lâm fabrika-i hümâyûn-ı mezkûr masârîfâtı için Mısır vergisinin elli sekiz senesi tertîbinden evvelki sene Darbhâne-i âmire'ye tertîb ve tahsîs buyurulan yirmi bin kîse akçenin on bir bin sekiz yüz kırk sekiz kîse akçe iki yüz yirmi dört guruşu Londra'dan Barutçubaşı Hoce Avadis ma'rifetiyle celb olunan âlât ve edevât bahâsına mahsûben bâ-ilmuhaber mersûm tarafına ve navl-ı sefâyin ve masârîfât-ı sâiresine i'tâ olunarak bâkî kalan sekiz bin yüz elli bir kîse akçe kûsûr iki yüz yetmiş altı guruş dahi fabrika-i mezkûr ebniyesinin dokuz bin beş yüz seksen üç kîse kûsûr üç yüz kırk iki guruş keşfi masârîfâtına bâ-irâde-i seniyye karşılık tutularak meblağ-ı mezbûr mâh be-mâh ebniye-i mezkûre masârîfâtına verilmekte bulunmuş olduğu Darbhâne-i âmire kuyûdundan nümâyân olmuş olduğundan tertîb-i mezbûrdan mevkûf hükmünde akçe olmadığından mâ'adâ asıl ebniye-i mezkûrenin keşfi masârîfâtından açıkda kalan bin dört yüz otuz iki kîse akçe kûsûr altmış altı guruş ile bu def'a fabrika-i mezbûra sermâye olarak i'tâsı lâzım gelen altı bin iki yüz kîse akçe ki cem'an yedi bin altı yüz otuz iki kîse kûsûr altmış altı guruşun Darbhâne-i âmire hazîne-i behiyyesinden rû'yet ve îfâsı husûsu emr u irâde-i seniyye-i mülûkâneye mütevakkıf mevâddan idiği i'lâm olunmuş olmağla bu sûretde me'âl-i i'lâma nazaran meblağ-ı mezbûr yedi bin altı yüz bu kadar kîse kûsûr guruşun Darbhâne-i âmire hazînesinden i'tâsı muvâfık-ı irâde-i seniyye-i mülûkâne bulunduğu hâlde icrâ-yı îcâbına ibtidâ[r] olunacağı cânib-i nezâret-i celîle-i Mâliye'den bâ-takrîr arz olunarak keyfiyet lede'l-istîzân takrîrde gösterildiği vechile mebâliğ-i mezbûrenin Darbhâne-i âmire'den tesviyesi husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla mücebince icrâ-yı iktizâsına himmet buyurulmak bâbında sâdir olan fermân-ı âlî mücebince sûret-i tesviyesi lede's-su'âl fabrika-i mezkûrun masârîf-ı inşâyesiyle lâzım gelen sermâye akçesi Darbhâne-i âmire'den rû'yet olunmak hasebiyle fabrika-i mezbûr Darbhâne-i âmire mâlî olarak bi-mennihî te'âlâ vâki' olacak temettu'âtı dahi Darbhâne-i âmire'ye âid ve râci' olacağı bedîhi ve ayân olmağla bu sûretde ba'dehû sermâye-i mezbûrun mahall-i sarfına ve vâki' olan temettu'âtını mübeyyin muhâsebe defteri terkîm ve temettu'ât-ı mezkûre Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesine te'diye ve teslim olunmak şartıyla bermantûk-ı irâde-i seniyye zikr olunan altı bin iki yüz kîse sermâye akçesinin hazîne-i behiyye-i mezkûreden i'tâsı için Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile sûreti ve keyfiyet-i ma'lûmları olmak üzere devletlü ser'asker paşa hazretleri taraflarına ve hazîne-i mezkûre sergi defterlerine ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesi husûsu derkenâr olunarak mücebince sûreti ve ilmuhaberleri tahrîr olunmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince kayd olunup meblağ-ı mezbûr altı bin iki yüz kîse sermâye akçesinin cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâsı için sûreti ve diğer ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâ olunmağla keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Ş. sene 1261

Re'îsü'l-etıbbâ-i hazret-i şehriyârî-i sâbık semâhatlü Abdülhak Efendi hazretlerinin me'mûriyetine mahsûs olarak Darbhâne-i âmire'den muhasses olan on

beş bin guruş ma'âşından on iki bin beş yüz guruşunun ser-etibbâ-i cenâb-ı cihândârî nasb u ta'yîn buyurulan atûfetlü İsmail Efendi hazretlerine tahsîsiyle kusûr iki bin beş yüz guruşunun hazîne-mânde olmak üzere kaydının terkîn ve ta'yînâtının tamâmıyla mûmâ-ileyh İsmail Efendi hazretlerine tahsîs olunması husûsuna irâde-i seniyye-i şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri tahrîr olunmak fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ta'yînât husûsunun iktizâ eden ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâ olunmağla keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 12 L. sene 1261

Bu def'a Mabeyn-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı hazret-i şâhâne hizmet-i kitâbet-i müstelzimü'l-mefharetine me'mûr buyurulmuş olan atûfetlü Safvet Efendi hazretlerine Darbhâne-i âmire'den mâhiye on bin guruş ma'âş tahsîs olunması ve atûfetlü Rıza Efendi hazretlerinin kadîm muhasses olan dokuz bin guruş ma'âşına dahi bin guruş zammıyla on bin guruşa iblâğı ve mûmâ-ileyh Rıza Efendi hazretlerinin muhasses olan ta'yînâtına tatbîkan mûmâ-ileyh Safvet Efendi hazretlerine erzâk vesâire ta'yînâtı tahsîsiyle lâzım gelen senedinin bi't-tanzîm irsâli müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri tahrîr olunmak fermânım buyurulmağın mücebince kayd olunup ta'yînât husûsunun iktizâ eden ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâ olunmağla ma'âş keyfiyeti ma'lûm olmak ve iktizâsı icrâ kılınmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 12 L. sene 1261

Teshîl-i mu'âmelât-ı ahz u i'tâ zımında meskûkât-ı cedîdenin tevsî'i mukaddemâ tashîh-i ayâr-ı sikke esnâsında vukû'bulan karâr müzâkere îcâbından bulunduğuna mebnî takdîm ve mu'âyene olunan numûneleri vechile iki ve bir guruşluk sîm sikkenen kat' ve darbı lâzım geleceği cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den ifâde ve istîzân olunmuş olduğundan keyfiyet Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı âdliye'ye lede'l-havâle vâkı'an teshîl-i mu'âmelât-ı ahz u i'tâ zımında sikke-i mezkûrenin darb ve kat'ı îcâb-ı hâl ve maslahatdan bulunmuş olmasıyla sikke-i cedîde ayârında olmak üzere ber-müceb-i nümûne gerek sâlifü'z-zikr bir ve iki guruşluk ve gerek daha suhûleti istilzâm eylemek üzere yirmi paralık sîm sikkenin kat' ve darbıyla neşr olunması Meclis-i vâlâ-yı mezkûr ve Meclis-i âlî-i umûmî'de müzâkere ve tasvîb olunarak keyfiyet hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhânedan lede'l-istîzân irâde-i isâbet-âde-i cenâb-ı mülûkâne dahi ol müzekkerede müte'allik ve isâbet-rîz-i sudûr buyurulmuş olmağla mücebince sikke-i cedîde ayârında olmak üzere mezkûr numûneleri vechiyle bir ve iki guruşluk ve îcâbına göre yirmi paralık olarak üç nev' sîm sikkenin hemen kat' u darb ettirilmesi husûsuna himmet olunmak bâbında beyâz üzerine musahhah sâdır olan fermân-ı âlî mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince ma'âdin-i hümâyûn defterlerine kayd olunup diğeri ilmuhaber verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 12 L. sene 1261

Bi-tevfikihî te'âlâ sâye-i ihsân-vâye-i cenâb-ı mülûkânede icrâsına muvaffak olunan tashîh-i ayâr-ı sikke-i şâhânededen dolayı mu'âmelât-ı nâsın üss-i esâsı olan iktikrâr-ı fiât-ı nükûd mâtde-i matlûbesine medâr olmak üzere kambiyo fiâtının yüz on guruşa tenzîliyle orada da durdurulması zımında bu husûsun emr u irâdesi bir müddetden berü Mösyö Elyon? ve baltacı bâzargânlara muhavvel bulunmuş ise de işbu altmış bir senesine mahsûben baltacı bâzargândan sarf-ı nazarla yalnız mesfûr Elyon bâzargân ma'rifetiyle idâre ettirilmesi iktizâ-yı irâde-i seniyyeden ve bu cihetle Mısır eyâletinin sene-i merkûme vergisinden gayr-ı ez-havâle kusûr kalan otuz dokuz bin beş yüz altmış kîse ile iki yüz altmış iki senesi vergisine mahsûben yirmi bin dört yüz kırk kîse ki on üç yük otuz üç bin üç yüz otuz üç aded Direkli riyâl olarak sineteyn-i merkûmeteyn vergilerine mahsûben altmış bin kîse akçenin sermâye olmak ve tekâsît-i mu'ayyenesi hülûlünde te'diye olunmak üzere yine usûl-ı sâbıkası vechile Avrupa cânibinden dolaştırılarak bâzargân-ı mersûm tarafına te'diye ve ifâsı lâzımeden bulunmuş olduğu beyânıyla icrâ-yı iktizâsı husûsu cânib-i nezâret-i Mâliye'den bâ-takrîr arz u ifâde olunmuş ve vâkı'a bu sûret teshîl-i maslahatı müstelzim görünmüş idiğinden ol vechile tesviyesi bi't-tensîb keyfiyet hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı şâhânededen lede'l-istîzân ol vechile icrâsına irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne müte'allik buyurularak mücebince husûs-ı mezbûrun bu vechile rü'yet ve tesviyesiyle bu bâbda teshîlât-ı icâbiyenin ifâsı ve ber-minvâl-i muharrres seneteyn-i merkûmeteyn vergilerine mahsûben sâlifü'z-zikr Direkli riyâl hesabıyla havâle kılman meblağ-ı mezbûr altmış bin kîse akçenin vakt-i taksîtleri hülûlünde bâzargân-ı mesfûr tarafına sûret-i te'diyesinin tesviyesiyle keyfiyetin bu tarafa iş'ârı zımında Mısır vâlîsi devletlü paşa hazretlerine tahrîrât yazıldığı derkenâr olunmuş olmağla mantûk-ı celîli üzere iktizâsının tesviyesine himmet buyurulmak bâbında sâdir olan fermân-ı âlî mücebince iktizâ-yı tesviyesi Vâridât Muhâsebesi'nden lede's-su'âl keyfiyet bi-ibâretihâ muhâsebe-i merkûmeye bi'l-kayd derkenârda gösterildiği vechile meblağ-ı mezbûrun vergi-yi mezkûrun seneteyn-i merkûmeteyn emvâlinden havâle kılındığını müş'ir emirnâme-i sâmi takrîr olunduğu ma'lûm olmak ve emirnâme-i mezkûrda zikr olunan altmış bin kîsenin Direkli riyâl olarak on üç yük otuz üç bin üç yüz otuz üç aded olmak üzere i'tâsı muharrer ise de mezkûr kambiyo fiâtının derece-i matlûbeye tenezzülüne kadar beher aded Direkli riyâl yirmi üçer guruş hesabıyla ol vechile altmış bin kîsenin verilmesi lâzım geldiğine ve ol sûretle verilecek aynî riyâlin adedi on üç yük dört bin üç yüz kırk yedi buçuk ve kusûr sekiz buçuk guruş olmak icâb edeceğine mebnî mahallinden buna dâir bir gûne inhâ vukû' bulur ise ol vechile cevâb verilmek üzere Darbhâne-i âmire ve Masârîfât Muhâsebesi'ne ve emirnâme-i mezkûreye müceb olarak cânib-i nezâret-penâhîden tahrîrât tezbîri için mektûbî-i Mâliye odasına ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesi icâb edeceği derkenâr olunarak mücebince ilmuhaberleri yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın kayd olunup diğer ilmuhaberleri verilmekle ber-minvâl-i muharrer keyfiyet ma'lûm olmak için Darbhâne-i âmire defterlerine dahi vürûd eden işbu ilmuhaber aynıyla kayd olundu.

Fî 27 L. sene 1261

Matbah-ı hâssa tablakârlarından Mehmed Ali nâm kimesne sara illetine mübtelâ ve edâ-yı hizmete adem-i iktidârı rû-nümâ olduğundan ve Matbah-ı hâssadan muhrec Kebabçı Ahmed vefât edip Darbhâne-i âmire'den muhasses olan şehriye yüz guruş ma'âş-ı mahlûl olmuş idiğinden bahisle ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulmasını bâ-arzuhâl niyâz veistirhâm etmiş olduğuna mebnî ma'âş-ı mahlûl-ı mezkûrun merkûma bi't-tahsîs sinîn-i vâfireden berü Kîlâr-ı hâssa'da ayvazlık hizmetinde bulunan ayvazlık hizmetinde bulunan Serkiz nâm zimmîye dahi müceddeden şehriye yüz guruş ma'âş tahsîs ve i'tâ olunması husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sünûh buyurulmuş olmağın ber-minvâl-i muharrer iktizâsının icrâsıyla lâzım gelen senedlerinin bi't-tanzîm irsâli husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd ile diğeri ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 9 S. sene 1262

Altmış bir senesi Temmuzu ibtidâsından altmış iki senesi Şubatı gâyetine değın Darbhâne-i âmire'nin yirmi aylık mâhiye-i mürettebesiyle devletlü ismetlü Vâlide Sultan -aliyyetü's-şân- hazretlerinin müddet-i murakkama bedel-i hisselerinin kezâlik yirmi aylığına mahsûben zikri âtî gümrükler ve vâridât-ı sâire hâsılât ve bedelâtından tertîb ve tahsîs olunmuş olan mebâliğin mikdâr ve kemiyetini mübeyyin ilmuhaberdir.

Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebesi: <u>Fî sene, kîse:</u> 150.000 <u>25.000</u> Muvakkaten Darbhâne-i âmire'den Mâliye hazînesine tahsîs kılınan 125.000 Altmış bir senesi Temmuz'undan altmış iki senesi Haziran'ı gâyetine kadar bir seneliği <u>83.333</u> Altmış iki senesi Temmuz'undan sene-i merkûme Şubat'ı gâyetine değın sekiz aylığı 208.333 kûsûr: 167 guruş.	Müşârun-ileyhâ Vâlide Sultan - aliyyetü's-şân- hazretlerinin bedel-i hisseleri: <u>Fî sene, kîse:</u> 9.000 Altmış bir senesi Temmuz'undan altmış iki senesi Haziran'ı gâyetine kadar bir seneliği <u>6.000</u> Altmış iki senesi Temmuz'undan sene-i merkûme Şubat'ı gâyetine değın sekiz aylığı 15.000
--	--

Yekûn: 223.333 kîse, kûsûr: 137 guruş.

Minhâ âtiyü'z-zikr vâridâtdan havâle sûretiyle tahsîs-i tertîb olunan:

Gümrük-i mezbûrun hâsılât-ı vâkı'asından sâbıkı vechile gümrükçü vekîli efendi hazretleriyle sâir ma'âş ve mâhiyeleri mukâbili mürettebe ve masârif-ı vâkı'a

bâ-îrâd ve masraf îfâ ve mahsûb olunduktan sonra kusûr hâsılât ve bedelâtından müşârun-ileyhâ Vâlide Sultan hazretlerinin hâss bakıyyeleri olan on beş bin kîsesi mâh be-mâh bi'l-îfâ mâ'adâsı mâhiye-i mürettebe-i merkûmeye mahsûben Darbhâne-i âmire'ye i'tâsıyla senesi âhirinde hesâbı bi'r-rü'ye fazlası zuhûr eder ise Mâliye hazînesine teslim kılınması ve noksân zuhûr eder ise hazîne-i merkûmeden te'diye olunması ve hâsılât-ı merkûme tahsîlâtının usûl-ı sâbıkı üzere cânib-i gümrükden beher mâh pusulası bi't-tanzîm müşârun-ileyhâ hazretlerinin beher mâh verilecek hâslarına gümrükçü vekîli vesâire ma'âş ve mâhiyeleri ve Darbhâne-i âmire'nin gayr-ı ez-tevkîf kusûr mâhiye-i mürettebesi olan on bin bu kadar kîse kusûr gurusun sûret ve sergisiyle bâ-pusula-i zimemât Mâliye hazînesinde îrâd ve masrafı icrâ kılınması lâzım gelmekle şerh verildi.

Ma'a mülhakât ve merbûtât İstanbul ve tevâbi'i emti'a gümrüğünün senevîsi ber-vech-i tahmîn seksen bin kîse i'tibâr olunmuş olan hâsılât ve bedelât:

Kîse	Küsûr, gurus	
80.000	167	Altmış bir senesi Temmuz'undan altmış iki senesi Haziran'ı gâyetine kadar bir seneliği
53.333	000	Altmış iki senesi Temmuz'undan sene-i merkûme Şubat'ı gâyetine değîn sekiz aylığı
133.333	167	

Müşârun-ileyhâ Vâlide Sultan hazretlerinin bedel-i haslarının yirmi aylığı olarak istifâsı lâzım gelen: 15.000 kîse	Kusûru olarak Darbhâne-i âmire'nin mâhiye-i mürettebesinin yirmi aylığına mahsûben i'tâsı îcâb eden: 118.333 kîse, kusûr: 167 gurus
--	--

Zîrde muharrer on beş bin bu kadar kîse akçe kusûr gurus Bursa ve mahâll-i sâire oşr-i harîrinin geçen altmış senesi bedeline kıyâsen seneteyn olarak tertîb olunmuş ise de mahâll-i merkûme oşr-i harîri bedeline sinîn-i sâbıkada başkaca deruhde olunan Amasya ve Biga oşr-i harîriyle Balçık rüsûmu bedeli bi'l-ilâve altmış bir senesinden altmış dört senesi gâyetine değîn dört seneliği ma'lûmü'l-mikdâr bedelât ile ihâle olunmuş ve bedelât-ı merkûmenin seneteyni on yedi bin dört yüz iki kîse kusûr gurusdan ibâret olarak meblağ-ı mezbûr on beş bin bu kadar kîsenin mârru'z-zıkr on yedi bin bu kadar kîse ve azca üst tarafı olan iki bin iki yüz bu kadar kîse kusûr gurus vech-i muharrer üzere mu'ahharan ilâve olunan mahaller oşr-i harîr ve Balçık rüsûmu olarak topuna birden? ta'ahhüd temessükü alınmak ve zabıt emr-i âlîsi ol vechile tasfîr buyurulmak takrîbiyle kayden tefrîki nâ-kâbil bulunmuş olduğundan meblağ-ı mezbûr iki bin iki yüz bu kadar kîse ber-mûceb-i zîr ilâve ve terkîm olunmuş ve ber-mûceb-i zîr Selanik ve tevâbi'i emti'a gümrüğünün bedeli bir senelik olarak tahsîs olduğu misillü mücerred teşebbüs-i kuyûd olmamak üzere bunun dahi bir senelik olarak tertîbi lâzım gelmiş olduğundan altmış iki senesi bedeli mezkûr İstanbul Emti'a Gümrüğü'nün altmış bir senesi rü'yet-i hesâbında îcâbına göre tertîb olunmak üzere şimdilik tertîb kılınarak sâbıkı vechile yalnız altmış bin senesi bedeli tertîb olunmuş olduğundan sene-i merkûme bedeli olan meblağ-ı mezbûrun sâbıkına kıyâsen Mâliye hazînesinden tasfîr olunacak zimemât pusulaları mücebince evkât-ı mezkûrede Darbhâne-i âmire'ye teslim birle teslimât-ı mezkûre

mâhiye-i mürettebe-i mezkûr sergi pusulalarında bâ-îrâd ve masraf bi'l-mahsûb zikr olunan zimemat pusulalarına îrâd kayd olunarak zimemât pusulalarının vâridât-ı merkûme müte'ahhidi tarafına cânib-i hazîneden i'tâ olunmak üzere tanzîmi lâzım gelmiş olmağla şerh verildi.

Bursa ve mahâll-i sâire-i ma'lûme öşri harîrinin altmış bir senesi bedelinden:

Kîse	Küsûr, guruş	
15.141	165	Altmış bir ve altmış iki seneleri bedelâtından tertîb olunan
2.261	228	Kuyûda nazaran ziyâdesi olarak ber-mûceb-i şerh ilâve kılınan
17.402	393	
8.701	196,5	Ber-mûceb-i şerh tertîbinden sarf-ı nazar olunan altmış iki senesi bedeli
8.701	196,5	Altmış bir senesi bedeli

Tekâsît:

Kîse	Küsûr, guruş	
2.175	174	Der-ibtidâ-yı Haziran sene 1261
2.175	174	Der-ibtidâ-yı Eylül sene minhû
2.175	174	Der-ibtidâ-yı Teşrîn-i sâni sene minhû
2.175	174,5	Der-ibtidâ-yı Şubat sene minhû
8.701	196,5	

Meblağ-ı mezbûrun sâbıkına kıyâsen Mâliye hazînesinden tastîr olunacak zimemât pusulaları mûcebince evkât-ı mezkûrede Darbhâne-i âmire'ye teslim birle teslîmât-ı mezkûre mâhiye-i mürettebe-i mezbûre sergi pusulalarından bâ-îrâd ve masraf bi'l-mahsûb zikr olunan zimemât pusulalarına îrâd kayd olunarak mezkûr zimemât pusulalarının vâridât-ı merkûme müte'ahhidi tarafına cânib-i hazîneden i'tâ olunmak üzere tesviyesi îcâb-ı hâlden bulunmuş olmağla şerh verildi.

Selanik ve tevâbi'i emti'a gümrüğünün altmış bir senesi bedelinden:

Kîse	
450	Der-Ağustos sene 1261
450	Der-Eylül sene minhû
450	Der-Teşrîn-i evvel sene minhû
450	Der-Teşrîn-i sâni sene minhû
450	Der-Kânûn-ı evvel sene minhû
450	Der-Kânûn-ı sâni sene minhû
450	Der-Şubat sene minhû
450	Der-Mart sene minhû
450	Der-Nisan sene minhû
450	Der-gâyet-i Nisan sene minhû
4.500	

Meblağ-ı mezbûr vergi-yi mezbûr havâlesi tekâsîttinden evkât-ı mu'ayyenesinde Mösyö Alyon bâzargândan sâbıkı misillü cânib-i Darbhâne-i âmire'den istihsâl birle îcâbına göre tanzîm olunacak suver ve sergisinden senesi âhirinde riyâl ziyâde-i fîâtının hazînece tesviyesiyle iktizâsına göre zimmet pusulası yazılmak üzere emânet zimmet pusulasıyla bâ-îrâd ve masraf mahsûbu lâzım gelmekle şerh verildi.

Mısır Eyâleti vergisinden sâbıkı vechile tahsîs olunan:

Kîse	
40.000	Altmış bir senesi vergisinden
40.000	Altmış iki senesi vergisinden
80.000	

Yekûn: 226.534 kîse, kûsûr: 363,5 guruş.

<p>Ber-vech-i bâlâ işbu altmış bir senesi Temmuz'u ibtidâsından altmış iki senesi Şubat'ı gâyetine değîn yirmi aylık mâhiye ve hâss-ı mezkûra mukâbil tertîb olunan 223.333 kîse, kûsûr: 167 guruş</p>	<p>Kusûr altmış senesi Temmuz'undan altmış ir senesi Haziran'ı gâyetine değîn on iki aylık tertîb-i mezkûre kusûru olup emti'a gümrüğünün müddet-i mezkûre hesabı rü'yetinde îcâbına bakılmak üzere açıkda kalan on iki bin bu kadar kîseye mukâbil hesâb-ı mezkûre rü'yetinde kezâlik îcâbına bakılmak üzere tertîb kılınan 3.201 kîse, kûsûr: 196,5 guruş</p>
--	---

Darbhâne-i âmire nâzırı atûfetlü beyefendi hazretlerinin takdîm eylediği bir kıt'a takrîri me'âlinde Darbhâne-i âmire'nin vâridâtı mukâbili Mâliye hazînesinden muhasses olan mâhiyesinin iki yüz altmış bir senesi Temmuz'u ibtidâsından altmış iki senesi Haziran'ı gâyetine değîn bir seneliği sâbıkı vechile Mısır vergisinden ve İstanbul Emti'a Gümrüğü hâsılâtıyla vâridât-ı sâireden olarak eğerçi tertîbi lâzım gelmiş ise de tertîb-i mezkûrun başlıcası İstanbul Emti'a Gümrüğü hâsılâtı olup gümrük-i mezbûrun re's-i senesi Mart ve Darbhâne-i âmire'nin mürettebâtı mukaddemâ gümrük-i mezbûrun maktû'an ihâlesi ve maktû'unun mu'ahharan feshi sırasında re's-i senesi Temmuz'a tahvîl kılınmak hasebiyle bu sûret teşebbüs-i kuyûdu mûcib ve gümrük-i mezbûrun rü'yet-i muhâsesinde su'ûbeti müstevcib olduğundan bahisle mücerred sû-i? teşebbüs-i kuyûddan kurtarılmak için mâhiye-i mürettebe-i mezkûre muhassasâtının işbu altmış bir senesi Temmuz'u ibtidâsından altmış iki senesi Şubat'ı gâyetine kadar yirmi aylık olarak tertîb ve tesviyesi inhâ ve iş'âr olunmakdan nâşî keyfiyeti ba'de'l-ihrac iktizâsı vâridât muhâsesinden su'âl olundukda bâlâda bi'l-müfredât gösterildiği üzere mâhiye-i mürettebe-i mezkûre ile devletlü ismetlü Vâlide Sultan -aliyyetü's-şân- hazretlerinin havâslarının mârru'l-beyân altmış bir senesi Temmuz'u ibtidâsından altmış iki senesi Şubat'ı gâyetine değîn yirmi aylığı cem'an iki yük yirmi üç bin üç yüz otuz üç kîse kûsûr yüz altmış yedi guruşa bâliğ olarak meblağ-ı mezbûre İstanbul Emti'a Gümrüğü'nün müddet-i merkûme hâsılât ve bedelâtıyla Bursa ve kazâhâ-i sâire öşr-i harîrinin ve Selanik ve tevâbi'i emti'a gümrüğünün mezkûr altmış bir seneleri bedelâtı ve Mısır'ın seneteyn-i mezkûreteyn vergisinden ahz u istifâ olunmak üzere iktizâ-yı tesviyeleri mâddeleri

bâlâlarına gösterilerek sene-i sâbıkaya tatbîkan bi't-tertîb cenâh vechile gösterildiği üzere tertîb-i mezkûrun fazlası bulunan üç bin iki yüz bir kîse rü'yet-i hesâbda îcâbına bakılmak üzere sene-i sâbıka tertîbi için cenâh-ı sâni vechile karşılık kalmış olmağla bu sûrette mâhiye ve havâss-ı mezkûrenin ber-minvâl-i muharrer altmış bir senesi Temmuz'u ibtidâsından altmış iki senesi Şubat'ı gâyetine değin yirmi aylığının vech-i muharrer üzere tertîb olunan vâridât-ı bedelât ve hâsılâtından istifâ birle ziyâde tertîb olunan üç bin iki yüz bu kadar kîsenin dahi bâlâda cenâh-ı sâniide maharrer olduğu vechile tesviyesi husûsu muvâfık-ı re'y-i sâmi buyurulur ise keyfiyet vâridât muhâsebesine kayd olunarak keyfiyet ma'lûm olmak için Sergi muhâsebesi ve Defterhâne-i âmire defterlerine bâlâsı defterlü ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesi derkenâr olunarak mücebince ilmuhaberleri yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Darbhâne-i âmire defterlerine vürûd eden ilmuhaber aynıyla kayd olundu.

Fî 21 N. sene 1261

Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü beyefendi hazretleri,

Beyândan müstağni olduğu üzere eyâdi-i nâsda tedâvül etmekte olan meskûkât-ı atıkanın cânib-i Darbhâne-i âmire'den mübâya'ası bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne mübâya'ât hakkında karârgâr olan nizâm iktizâsından olarak ancak meskûkât-ı mezkûreden her cins altının ba'zı habâsetkârân etrâfını kat' etmekte olduklarından aded hesâbıyla mübâya'ası Darbhâne-i âmire'ye müstelzim-i hasâr olacağından bir müddetden berü o makûle mütedâvil olan altınlar dirhem hesâbıyla mübâya'a olunmakda ise de el-hâletü hâzihî ba'zı mürtekb makûlesinden bulunan eşhâsın mübâya'a olunacak riyâllerin dahi etrâfını kat' ile yeniden tırtıl ihdâsına mücâseret etmekte olduğu bu kere tahkîk ve istihbâr kılınmış olmasıyla bunların dahi altın misillü dirhem hesâbıyla mübâya'asıyla Darbhâne-i âmire'nin zarardan vikâyesi lâzımeden bulunmuş ve sâlifü'l-beyân riyâllerden Direkli ve Frank ve Mora riyâlinin beher dirhemi yüz dört ve kuşlu riyâlin yüz bir ve yazılı karbonun yüz altı ve kuşlu karbonun doksan bir ve kaydar? ta'bîr olunan frenk sikkesinin doksan sekiz paraya mübâya'a olunmasına kat'-ı fiât olunmuş olduğu beyânıyla keyfiyetin bi'l-cümle me'mûrîn-i devlet-i aliyye taraflarına beyân ve izbârı husûsu savb-ı sa'âdetlerinden bâ-takrîr inhâ olunmakdan nâşi keyfiyet Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyeye lede'l-havâle vâkı'an o makûle hiyânetkârânın hîleleri ibtâl olunmak ve Darbhâne-i âmire hasârdan vikâye kılınmak üzere mezkûr riyâllerin dahi altın sikke misillü dirhem hesâbıyla mübâya'ası îcâb-ı maslahatdan ve fiât-ı mevzû'a-i merkûme dahi hadd-i nisâbında olarak kıymet-i lâzimesine muvâfık idiği bedîhâtdan görünmüş olduğundan ber-vech-i meşrûh icrâ-yı îcâbı Meclis-i vâlâ-yı mezkûrede müzâkere ve tasvîb olunmuş ve keyfiyet me'mûrîn-i müşâr ve mûmâ-ileyhim taraflarına bildirilmiş olmağla zât-ı sa'âdetleri dahi mârru'l-beyân riyâllerin fiât-ı mevzû'a-i merkûme üzere altın sikke misillü dirhem hesâbıyla mübâya'asının lâzım gelenlere ifâde ve tenbîhi husûsuna himmet eyleyeler deyü.

Fî 25 Za. sene 1261

Hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûn'dan Hatab Müdîri İzzet Efendi'nin iki yüz altmış bir senesi Temmuz'u ibtidâsından sene-i merkûme Teşrîn-i evveli nihâyetine değin dört aylık muhâsibesi rü'yet ve müdîr-i mûmâ-ileyhin sene-i merkûme Zilka'de'sinin yirmi ikinci günü târîhiyle verilen sûret mücebince Darbhâne-i âmire'den ale'l-hesâb makbûzu olan beş yüz guruş mahsûb olundukda müdîr-i mûmâ-ileyhin yedi yüz altmış iki buçuk guruş zimmeti görünmüş ve zimmet-i mezkûr müdîr-i mûmâ-ileyhin bundan böyle rü'yet olunacak muhâsibesine bâ-irâde-i seniyye îrâd kayd olunarak iktizâ eden sûret-i muhâsibesi tahrîr ve i'tâ kılınmış olmağla ale'l-hesâb mezbûrun mahsûbu keyfiyeti bilinmek için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 25 Z. sene 1261

Devletlü ismetlü Vâlide Sultan -aliyyetü's-şân- efendimiz hazretlerinin Yıldız ve Küplüce'de kâin kasr-ı âlî ve bağları bekçi ve hademelerine bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne müceddeden tahsîs buyurulan ma'âşların mikdârını mübeyyin ilmuhaberdîr.

Berâ-yı ma'âş-ı hademe ve bağıvânân der-kasr-ı Yıldız bâ-i'tibâr-ı ibtidâ-yı Kânûn-ı sâni sene 1261

Fî şehir, guruş		Neferen	Fî beherine şehriye, guruş
300	Ma'âş-ı hademe-i bekçe	3	100
150	Ma'âş-ı ser-bahçivân	1	000
150	Ma'âş-ı bahçivân-ı?	1	000
200	Ma'âş-ı bahçivânân	2	100
800		7	000

Berây-ı ma'âş-ı hademe-i bekçi-i bahçivân der-bâğ-ı Küplüce, bu dahi

Fî şehir, guruş		Neferen	Fî beherine, guruş
300	Ma'âş-ı hademe-i bekçe	3	100
150	Ma'âş-ı bahçivân	1	
450		4	

Devletlü ismetlü Vâlide Sultan efendimiz hazretlerinin Yıldız ve Küplüce nâm mahallerde kâin kasr-ı âlî ve bağlarının bekçileri Edhem Efendi ve Mahmud Ağa ve Mustafa Ağa'nın Darbhâne-i âmire'den muhasses olan ma'lûmü'l-mikdâr ma'âşlarından başka olmak üzere mezkûr kasr-ı âlî ve bağda bulunan bekçi hademesiyle bahçivânlara dahi Darbhâne-i âmire'den ber-vech-i bâlâ ma'âşlar tahsîs ve îfâ olunması husûsuna emr u irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ta'yînât husûsunun diğeri ilmuhaberi verilmekle bâlâda murakkam ma'âşların merkûmûna tahsîs buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 7 M. sene 1262

Sikke-kenândan müteveffâ Ali Efendi'nin mahlûl olan mâhiye ve sâliyesi:

Ma'âşı, fî şehir:

450 guruş

150 guruş. Müteveffânın vâlidesine tahsîs şüd.

300 guruş

Sâliye:

365 guruş. Der-dühûl-ı Ramazan

365 guruş. Der-dühûl-ı Muharrem

730 guruş.

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin ber-vech-i bâlâ mahlûl olan dört yüz elli guruş mâhiyesinden yüz elli guruşu müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin vâlidesine kayd-ı hayât şartıyla tahsîs ile iki yüz altmış iki senesinde vâki' Şubat'ı guresinden i'tibâren mâh be-mâh mûmâ-ileyhâya i'tâ olunmak üzere yedine sened i'tâ kılınmak ve gayr-ı ez-tahsîs mâhiyesinden kusûr kalan üç yüz guruş ile sâliyesi olan yedi yüz otuz guruş sikke-kenân efendiler hakkında bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne verilen nizâmı ve Hacı Haşim Efendi merhûmun mâhiye ve sâliyesi misillü bunun dahi Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne'de hıfz ve tevkîf ile nizâm-ı mezkûr iktizâsı üzere tesviye ve icrâ olunmak ve keyfiyet Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne defterlerine kayd kılınmak için işbu ilmuhaber Kefçe-i hümâyûn tarafından vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 3 S. sene 1262

Kalpazan gürûhu ve ecnâs-ı taharrîsi husûsunu istihdâm olunagelmekte olan ve akdemce ahz u girift olunan birkaç tâkım kalpazanların giriftinde hizmet ve sadâkati müşâhade olunan Yorgi ve Raima bu makûle maslahatlarda mesfûr ile berâber geşt ü güzâr eden Yahudi'nin henüz ma'âş-ı mu'ayyeneleri olmadığına ve mersûmânın herbâr bu makûle mevâdd zımında Darbhâne-i âmire'ce istihdâmı lâzımeden olduğuna binâen mersûmân o makûle mevâddın tecessüs ve taharrîsinde istihdâm olunmak ve hizmet-i mezkûreleri mukâbelesinde mersûmândan Yorgi zimmîye iki yüz altmış bir senesinde vâki' Kânûn-ı sâni ibtidâsından i'tibâren mâhiye ikişer yüz elli guruş ve Yahudi-i mersûma dahi yüz ellişer guruş tahsîs ile mâh be-mâh mâhiye-i mezkûrlar Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne hazînesinden mersûmâna i'tâ ile masraf kayd olunmak üzere işbu musahhah pusula hazîne-i celîle-i mezkûre sergisi tarafına bâ-emr ü irâde-i veliyyü'n-ni'amî i'tâ olundu.

Fî 4 S. sene 1262

Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliye a'zâsından atûfetlü re'fetlü Hüsnü Efendi hazretlerinin on üç bin beş yüz guruş meclis ma'âşı olduğuna ve bu def'a çiftlikât-ı şâhâne ile fabrikaların nezâreti müşârun-ileyhe ihâle kılınmış idiğine binâen işbu me'mûriyeti cedîdesi için efendi-i mûmâ-ileyhe Darbhâne-i âmire'den altı bin beş yüz guruş ma'âş tahsîs olunması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sünûh buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mûcebince Darbhâne-i âmire vâridâtı defterlerine kayd ile ilmuhaberleri verilmek

fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup efendi-i müşârun-ileyh hazretleri taraflarına diğerk ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-1 mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 9 S. sene 1262

Zât-1 şevket-simât-1 hazret-i pâdişâhînin bi-mennihî te'âlâ bu sene-i mübâreke evvel-i bahârında Rumeli'de kâin ba'zı mahaller ile Edirne'ye azîmet-i mülûkâne musammam ve mukarrer olmak ve çünkü orası pâ-yı taht-ı kadîm-i saltanat-ı seniyye bulunmak cihetiyle asr-1 sâbıkda olduğı vechile teşrîfât-ı hümâyûn-1 şâhânenin târîh ve zamânını mu'lin olmak üzere mahrûse-i Edirne nâmına olarak üç bin kîselik sikke-i cedîde-i hâlisânın kat' ve darbı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâcidârî müte'allik buyurulmuş olmağla ber-mûceb-i irâde-i seniyye asr-1 sâbıkda olduğı misillü mahrûsa-i Edirne nâmına olarak mezkûr'l-mikdâr sikke-i cedîde-i mahsûsanın kat' ve darbı husûsuna himmet olunmak bâbında beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı âlî mücebince kayd olunup ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince Ceyb-i hümâyûn-1 mülûkâne defterlerine kayd olunarak keyfiyet ma'lûm olmak için Kefçe-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber verildi.

Fî 20 S. sene 1262

Mabeyn-i hümâyûn-1 şâhâne hademeliğinden muhrec Zenci Hüseyin Ağa bu def'a yine hademe-i mûmâ-ileyhim silkine idhâl buyurulmuş olduğundan iki yüz elli guruş çıraklık ma'âşının uhdesinde ibkâsıyla me'mûrine mahsûs olarak kendüsüne müceddeden beş yüz guruş ma'âş tahsîs olunması ve hizmet-i seniyye-i hazret-i şâhânedede bulunan sa'âdetlü İbrahim Bey mîrlivâlık rütbe-i refî'ası tevcîhiyle çerâğ buyurulmuş olduğuna binâen muhasses olan ma'âş ve ta'yînâtı kaydının terkîn kılınması husûslarına irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân mücebince kayd olunup ta'yînât-ı merkûmenin kat'ı için diğerk ilmuhaberi verilmekle ma'âş husûsunun iktizâsı icrâ olunmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 23 S. sene 1262

Şeref-efzâ-yı sünûh ve sudûr buyurulmuş olan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i cihânbanî mantûk-ı âlîsi üzere İncir karyesinde kâin cam fabrika-i hümâyûnuyla Ereğli kömürü kumpanyasının cânib-i Darbhâne-i âmire'den zabt u idâresine bed' ve şürû' kılınmış ve husûsât-ı mezbûre dahi mesâlih-i mu'tenâdan olarak kemâ hiye hakkuhâ herbir husûsât-ı lâzimesinin rû'yet ve tesviyesi farîza-i zimmetden bulunmuş olduğuna mebnî zikr olunan fabrika-i hümâyûn ile kömür kumpanyası müteferri'ât-ı sâiresiyle berâber îrâd ve masârîfâtı husûslarının zabt ve tahrîri mâddeleri Darbhâne-i âmire'de vâridât odasına ihâle olunmuş olmağla el-hâletü hâzihî Darbhâne-i âmire'de vâridât mümeyyizi bulunan Nuri Efendi müddet-i medîdeden beru hizmet-i mezkûrede müstahdem ve sıdk u istikâmet ve hizmet-i mezbûresinde ihtimâm u dikkât ve gayreti mücerreb ve bedîdâr ve sâye-i ihsân-vâye-

i hazret-i mülûkânede nâil olduğu lütf u inâyât-ı aliyyenin îfâ-yı tahdîs ve teşekküründen âciz olduğu nümûdâr olup bu misillü dirâyet ve liyâkat ashâbından olan bendegân-ı sadâkat-nişân haklarında ihsân-ı seniyye-i cenâb-ı cihânbanî şâyân ve erzân buyurulmakda olduğundan mûmâ-ileyh Nuri Efendi'nin Darbhâne-i âmire'den muhasses olan ma'âş-ı kadîmesine mâhiye bin beş yüz veyâhûd iki bin guruş zam buyurulması tensîb buyurulduğu hâlde mübârek ve mu'allâ hâk-ı pâ-yı kîmyâsây?-ı cenâb-ı şehinşâhîden istîzân buyurulması husûsu bâ-tezkire arz olunarak tezkire-i mezkûr manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı hazret-i şâhâne buyurulmuş ve efendi-i mûmâ-ileyhin ma'âş-ı kadîmine şehriye iki bin guruş zam olunması müte'allik ve şeref-sünûh buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu iş'âr buyurularak mûcebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup efendi-i mûmâ-ileyhin ma'âş-ı kadîmine şehriye iki bin guruş zam buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn hazîne-i behiyyesi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 3 Ra. sene 1262

Mısır vâlîsi devletlü paşa hazretleri tarafından Haremeynü'-ş-şerîfeyn cânibine havâle buyurulan mebâliğden bi'd-defa'ât irsâl olunan akçe ve çadır ve kabra? bahâsı beş kıt'a sened mûcebince on bin iki yüz iki kîse kûsûr yüz beş guruş on altı paraya bâliğ olarak meblağ-ı mezbûr Mısır eyâletinin bekâyâ-yı atîkasına bi'l-mahsûb lâzım gelen ilmuhaber ve zimmet pusulasının istihsâl ve îsâli husûsu vâlî-i müşârun-ileyh hazretleri tarafından iş'âr olunmuş olduğu beyânıyla icrâ-yı iktizâsı husûsu müşârun-ileyh hazretlerinin kapıkethüdâları dîvân de'âvî nâzırı atûfetlü beyefendi hazretlerinin havâle buyurulan bir kıt'a takrîrinde inhâ olunmakdan nâşî kuyûd-ı lâzimesi derkenâr ettirildikten sonra iktizâsı Evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celîlesi cânibinden isti'lâm ve istiş'âr olunarak lede'l-mütâla'a eyâlet-i mezkûrenin elli üç Martı ve elli dört Muharremi seneleri bekâyâsından Darbhâne-i âmire'ye âid mebâliğin taksît-i sâlisinden makbûz senedi vürûdunda mahsûbu icrâ olunmak üzere üç bin yedi yüz kırk beş kîse kûsûr guruş Mekke-i mükerrreme ve Medîne-i münevvere'nin elli beş senesi ma'âş ve vezâifîyle Ebniye-i seniyye için ale'l-hesâb olarak elli dört senesi Receb-i şerîfi'nde bâ-irâde-i seniyye bi'l-havâle bin kîsesi mukaddemâ bi't-teslîm mahsûbu icrâ olunarak kûsûr iki bin yedi yüz kırk beş kîse kûsûr guruşun henüz mahsûbu icrâ olunmadığı ve havâle-i mezkûre için Mâliye hâzinesine ol vakit ilmuhaberi verilmemesinden dolayı hazîne-i mezkûrenin bu husûsa bir güne ma'lûmâtı olmadığı ve eyâlet-i mezkûrenin elli üç Mart ve elli dört Muharrem seneleri ile elli dört Martı ve elli beş Muharremi senelerine mahsûben bekâyâ-yı atîke-i müte'ahhidesi bulunan mebâliğ-i ma'lûmeden mezkûr Darbhâne-i âmire hissesiyle hazâin-i sâire hisseleri masârif-ı ma'lûmeye karşılık olmak vüs'a-i hâl husûlünde hazâin-i mezbûreye te'diye olunmak üzere cümleten Mâliye hazînesine tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye müte'allik buyurularak elli dokuz senesi Cemâziyelevvelî'sinde îcâb eden mahallere ilmuhaberleri verildiği ve havâle-i mu'ahhara-i mezkûreye mebnî Cidde eyâletinin elli dokuz senesi masârifî açığı olan on bin bu kadar ve ba'demâ Evkâf-ı hümâyûn hazînesinden Mâliye hazînesine istihsâl olunmak üzere teshîlen li'l-maslaha surre-i hümâyûnun altmış senesi mürettebâtı için bin üç yüz kîse mezkûr Mısır eyâletinin bekâyâ-yı atîka-i mezkûresinden havâle olunmuş olduğu ve havâlât-ı mezkûreye mahsûben îfâ kılınan

ber-mûceb-i takrîr on bin iki yüz on iki kîse kûsûr gurusun altı bin kîsesi mezkûr Cidde eyâletinin elli dokuz senesi masârîfî için gönderilen ma'lûmü'l-aded riyâlin bedeli ve yüz altmış altı kîse kûsûr iki yüz otuz üç gurus on altı parası dahi eyâlet-i mezkûrenin derdest rû'yet olan altmış senesi muhâsebesine dâhil olan çadır ve kabra? bahâsı olup işbu iki kalem altı bin yüz altmış altı kîse kûsûr iki yüz otuz üç gurus on altı paranın bekâyâ-yı mezkûreye îrâd ve eyâlet-i mezkûrenin sinîn-i mezkûrîn muhâsebeleri için Cidde vâlîsi sâbık müteveffâ Osman Paşa zimmet kaydı îcâb edeceği ve bin üç yüz kîsesi mezkûr Surre-i hümâyûn mürettebâtı için verilmiş olan mebâliğ olarak bekâyâ-yı mezkûreye mahsûben Evkâf-ı hümâyûn hazînesinden bâ-pusula-i zimmet tahsîl olunmakta olduğundan kâmilen istihsâl olunduktan sonra zimmet pusulasının vâlî-i müşârun-ileyh hazretleri taraflarına irsâl olunması lâzım geleceği ve kusûr iki bin yedi yüz kırk beş kîse kûsûr üç yüz yetmiş iki buçuk gurus dahi vezâif ve ebniye-i mezkûreye ale'l-hesâb olarak îfâ olunmasına ve bekâyâ-yı mezkûre mu'ahharan eğerçi kâmilen Mâliye hazînesine tertîb kılınmış ise de ber-vech-i muharrer üç bin yedi yüz bu kadar kîsesi mukaddemâ Evkâf-ı hümâyûn hazînesine i'âneten tahsîs olunmuş olmasına mebnî meblağ-ı mezbûrun Darbhâne'ce îrâd ve masrafının icrâsı îcâb-ı hâlden görüldüğü derkenârlardan nümâyân olduğundan bekâyâ-yı mezkûreye mahsûben vezâif ve ebniye-i mezkûre masârîfî için mukaddemâ havâle olunmuş olan mezkûr üç bin yedi yüz kırk beş kîse kûsûr üç yüz yetmiş yedi gurus ta'vîz sûretiyle olmayıp senedi vürûdunda mahsûbu icrâ olunmak üzere havâle kılınarak ber-beyân-ı bâlâ bin kîsesi mukaddemce mahallinde bi'l-îfâ îcâbı icrâ kılınmış idiğinden bu def'a senedi vürûdunda mezkûr iki bin yedi yüz kırk beş kîse kûsûr üç yüz yetmiş iki gurusun dahi hazînece îrâd ve masrafının icrâsıyla senedi i'tâ olunmak üzere Darbhâne-i âmire'ye ve keyfiyet-i ma'lûme zımında Evkâf-ı hümâyûn hazînesine ve mezkûr üç bin yedi yüz kırk beş kîse kûsûr gurusun ber-vech-i muharrer mukaddemâ havâle olduğu bilinmek için vâridât ve sergi muhâsebelerine ilmuhaberleri i'tâsıyla tesviyesi îcâb edeceği Evkâf-ı hümâyûn nâzırı devletlü paşa hazretleri tarafından i'lâm olunmuş olmağla bu sûretde sâlifü'z-zikr on bin iki yüz on iki kîse kûsûr gurusun altı bin yüz altmış altı kîse kûsûr iki yüz otuz üç gurus on altı parası bekâyâ-yı mezkûreye îrâd ve Cidde eyâletinin elli dokuz ve altmış seneleri masârîfî için müteveffâ-yı müşârun-ileyhe zimmet kaydı zımında iki kît'a sûreti ve vezâif ve ebniye-i mezkûre masârîfî için bu kere te'diye kılınmış olan iki bin yedi yüz kırk beş kîse kûsûr üç yüz yetmiş iki gurusun dahi Darbhâne-i âmire'ce îrâd ve masrafı icrâsıyla senedi i'tâ olunmak üzere Darbhâne-i âmire'ye ve keyfiyet ma'lûm olmak için Evkâf-ı hümâyûn muhâsebesine ve bunun için mukaddem ve mu'ahhar ibkâ olunmuş olan üç bin yedi yüz kırk beş kîse kûsûr gurusun ber-vech-i muharrer mukaddemâ havâle olduğu bilinmek ve Surre-i hümâyûn mürettebâtı için îfâ olunmuş olan mârru'l-beyân üç yüz kîse kâmilen Evkâf-ı hümâyûn hazînesinden istihsâl olunduktan sonra zimmet pusulası vâlî-i müşârun-ileyh hazretleri taraflarına irsâl kılınmak için vâridât ve sergi muhâsebelerine îcâblarına göre başka başka ilmuhaberleri i'tâsıyla tesviyesi muvâfik-ı irâde-i seniyye-i şâhâne buyurulduğu hâlde icrâ-yı îcâbına ibtidâr olunacağı bâ-takrîr lede'l-arz keyfiyet lede'l-istîzân icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i şâhâne müte'allik buyurulmuş olmağla tesviye-i îcâbına himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince masârîfât muhâsebesine kayd olunup ber-vech-i muharrer sûretleri ve diğer ilmuhaberleri verilmekle sâlifü'z-zikr

meblağ-ı mezbûrun Darbhâne'ce îrâd ve masrafı icrâsıyla senedi i'tâ olunmak üzere Darbhâne-i âmire'ye dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 23 S. sene 1262

İşbu ilmuhaber Nuri Efendi odasına verilmiş olmağla şerh verildi.

Merhûme ve mağfûrun-lehâ Mihrimah Sultan -tâbet serâhâ- hazretlerinin vekîl-i harcı Mehmed Ali nâm kimesne vefât ederek Darbhâne-i âmire'den muhasses şehriye iki yüz guruş ma'âş-ı mahlûl olduğu beyânıyla ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne inâ Mehmed Ali nâm kimesne vefât ederek Darbhâne-i âmire'den muhasses şehriye iki yüz guruş ma'âş-ı mahlûl olduğu beyânıyla ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulmasını Matbah-ı hâssa'da Kebâbçı Ahmed nâm kimesne atebe-i ulyâ-yı hazret-i şâhâne'ye bir kıt'a arzuhâl takdîmiyle istid'â etmiş ve ma'âş-ı mahlûl-ı mezkûrun merkûma tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla icâbının icrâsıyla lâzım gelen senedinin bi't-tanzîm irsâli husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince Darbhâne-i âmire'de mahfûz Matbah-ı âmire defterlerine kayd ile Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Ra. sene 1262

Teshîlât-ı mu'âmelât-ı ahz u i'tâ zımında meskûkât-ı cedîde-i şâhânenin başka bir ve beş paralık olarak kat' ve darbı musammem bulunan sikke-i nühâsiyenin Tersâne-i âmire'de rîhte ve tahta keşîdesi masârîfâtından ve Darbhâne-i âmire'ce dahi masârîf-ı i'mâliyesinden dolayı kıymet-i lâyikasıyla sîm meskûkât? beyninde mümkün mertebe tesbît-i sahîha bulunmak için masârîfât-ı mezkûrenin ta'dîli sûretinin devletlü kaptan paşa hazretleriyle bi'l-muhâbere karâr keyfiyetinin ifâdesi husûsu müte'allik buyurulan irâde-i seniyye mücebince cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'ye havâle olundukda ol bâbda takdîm kılınan bir kıt'a müzekkire ile çend kıt'a hülâsa defteri me'âllerinde kâffe-i meskûkât-ı şâhânenin kat' ve darbı masârîfının birbirinden farkı yoğise de nühâsın zâten kıymeti dîn ve zer u sîmin ona nisbetle ziyâde ve efzûn olmak cihetiyle diğerlerine nazaran bunda nisbet-i sahîha bulunamayıp fakat masârîfın ta'dîli için nühâs-ı mezkûrun beher yüz guruşda doksan guruş beş ve on guruşa bir paralık olmak üzere kat' ve darb olunduğu hâlde bir kıyyesi yirmi dokuz guruşa çıkacağı veyâhûd beher yüz guruşda otuz guruşa on ve altmış guruşa beş ve on guruşu bir paralık olarak kat' ve darb kılındığı sûretde bir kıyyesi sekiz guruşa resîde olarak alâ kile't-takdîreyn Avrupada kat' olunmakda olan nühâsın fiâtından noksân olacağı ve işbu nühâs meskûkâtın tedâvülü kambiyo fiâtının tezâyüdünü müceb olamayacağı beyânıyla icrâ-yı icâbı istîzân kılınmış olduğundan keyfiyet Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyeye lede'l-havâle icâb edenler celb ile ol bâbda bi'd-defa'ât cereyân eden müzâkerât fezlekesinde siyâk-ı iş'âra ve ba'zı Darbhâne-i âmire me'mûrlarının vâki' olan ifâdesine nazaran zikr olunan üç nev' sikkenin kat' ve darbında fiâtı bir guruş dahi tenezzül edeceği anlaşılmiş ise de irâde kılınan nümûnelere göre onluk sikkenin hacmi biraz büyücek olarak isti'mâlinde su'ûbet görüldüğünden başka kat'ında diğerlerine nisbetle menfa'at

bulunduğu cihetle ileride kalpazanların tama'ına sebep olabileceği onluk kalb sikke darb etmeleri melhûz olduğuna ve müzekkire-i mezkûrede gösterildiği vechile İngiltere'de kat' olunan nühâs sikkenin beher kıyyesi otuz bir buçuk guruş olmasına kıyâsen Darbhâne-i âmire'de her ne sûretle kat' olursa Avrupa fîâtından noksân olup bununla berâber meselâ sikke-i nühâsiyenin tebdîlini murâd edenler olduğu hâlde Darbhâne-i âmire'de sikke-i cedîde-i hasene ile tebdîli dahi mümkün olacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den ifâde kılınmış olmasıyla sikke-i nühâsiye ile sîm meskûkât beynlerinde i'tibârca artık fark kalmayarak asla kambiyo mâddesine dahi dokunmayacağına binâen bu sûret maslahatı teshîl ve sikke-i nühâsiye i'tibârını dahi tekmi'l edip fakat bir paralık sikkenin beyne'n-nâs lüzûmu daha ziyâde idiğinden yüz guruşda on guruşluk bir paralık az görünmesiyle bunun dahi bir mikdâr artırılması ya'ni hiç olmaz ise yirmi guruşu bir paralık olmak üzere kat' olunması sûreti tefekkür olundukda bir paralık sikkenin az kat' olunması masrafının ziyâdeliğinden ve fîâtının çokluğu dahi nühâsın Tersane-i âmire'de vâki' olan i'mâliye masarîfından îcâb eylediğine mebnî ileride Tersane-i âmire i'mâliye masrafının bir mikdâr tenezzülü veyâhûd Tersane-i âmire ma'mûlâtı ayârında olarak Tokad kâlhânesinde i'mâli veyâhûd Darbhâne-i âmire'de alât-ı mahsûsa tedârîki mümkün olur ise tenezzül edecek fîâtına göre bir paralık artırılmak üzere şimdilik yüz guruşda yirmi guruşa bir paralık ve seksen guruşa beş paralık kat' olduğu takdîrde kıyyesi otuz guruşu geçeceği îrâd olunmuş ise de bir paralık sikkenin derece-i lüzûmuna göre görünen bir guruş tefâvüt bir şey demek olmayacağından bu mâdde mücerred nâsın teshîl-i mu'âmelât-ı ahz u i'tâsı için olduğu ve kat' olunacak sikke-i nühâsiyenin îcâbı takdîrde sikke-i cedîde-i hasene ile Darbhâne-i âmire'de tebdîl olunacağı keyfiyetinin lisân-ı münâsib ile Takvîm-i vekây'a derc olarak neşr u i'lânıyla i'tibârât-ı lâzimesi ikmâl kılınmak ve ber-vech-i muharrer suver-i selâseden kangı sûretle tenezzül-i fîât mâddesi mümkün olur ise zuhûr edecek tenezzülü göre bir paralık sikkenin mikdârı artırılmak ve şimdilik kıyyesi otuz guruşa olarak yüzde yirmi guruşluk bir paralık ve seksen guruşluk beş paralık sikke-i nühâsiye kat' olunmak ve takdîm kılınan nümûnelere sonradan verilen renk vechile i'mâl ettirilmek ve mikdârı hakkında dahi bin kîseye tahdîdi derece-i kifayetde görünmekle ber-vech-i muharrer iki nev' sikke-i nühâsiyeden mâhiye on beşer bin guruşluk veyâhûd daha ziyâdece kat' ve darb ile bin kîse akçeye bâliğ oldukda eyâdî-i nâsda tedâvülüne nazar olunup lüzûmundan azca ve bayağı mefkûd hükmünde görünüp de tekrâr kat'ı îcâb eylediği takdîrde bâ-takrîr istîzân ile ne mikdâr dahi kat'ı tensîb olunur ise ona göre darbı câiz olmak üzere icrâ-yı iktizâsı sûretleri Meclis-i vâlâ ve umûmîde ittifâk-ı ârâ-yı vükelâ ile karârlaşdırılarak karâr-ı keyfiyet hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı cenâb-ı şâhânedan lede'l-istîzân ol vechile icrâ-yı iktizâları husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî müte'allik ve erzân buyurulmuş ve mücebince sûret-i hâl kaptan-ı müşârun-ileyh hazretlerine dahi bildirilmiş olmağla ber-mantûk-ı irâde-i aliyye icrâ-yı iktizâlarına himmet olunmak bâbında başka teshîl-i mu'âmelât-ı ahz u i'tâ zımnında el-hâletü hâzihî kat' ve darb olunmakda olan zer u sîm meskûkât-ı cedîde-i şâhânedan başka beher kıyyesi otuzar guruşa olmak üzere iki nev' olarak kat' ve darbı musammem olan meskûkât-ı nühâsiyemin takdîm kılınan nümûnelere sonra verilen renk vechile mâhiye on beşer bin guruşluk veyâhûd daha ziyâdece kat' ve darb ile bin kîse akçeye bâliğ oldukda tedâvülüne nazaran lüzûmundan dîn görünüpde tekrâr kat'ı îcâb eylediği takdîrde bi'l-istîzân tensîb olunacak mikdâr daha kat' ve darbı câiz olması Meclis-i vâlâ ve umûmî'de karârı ve müte'allik buyurulan

irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî iktizâsından olarak ol vechile icrâ-yı îcâbına mübâderet olunacağı derkâr ise de zer u sîm meskûkât-ı cedîde-i şâhâne hakkında bâ-irâde-i seniyye karârgîr olan nizâm misillü zikr olunan meskûkât-ı nühâsiyenin dahi kat' ve darb olundukda Kefçe-i hümâyûn'da vezn ve ta'dâd ve kefçe defterlerine sebt ü kayd ile ba'dehû neşrine ruhsat verilmesi ve sâlifü'l-beyân darb olunacak sikke-i nühâyenin beher kıyyesi otuzar guruş hesâbıyla olacağından bu cihetle bir paralık meskûkât-ı nühâsın üç yüz adedi yüz ve beş paralığının altmış adedi kezâlik yüz dirhem olmak üzere beher yüz dirheminde sekiz kırat noksân ve sekiz kırat ziyâde olarak iktizâ eden vezn ruhsatiyesi i'tâ kılınması ve meskûkât-ı mezbûrenin Kefçe-i hümâyûn'a teslîminde bi'l-mu'âyene vezninde olup olmadığı anlaşılmaq için bir paralığın derûnundan otuz adedi ihrâc ve vezn ile mezkûr otuz aded on dirhemden üç buğdaya kadar noksân gelir ise kabûl ile neşrine ruhsat verilip üç buğdaydan ziyâde noksân gelir ise mecmû'u tekrâr ocağa vaz' ile sızdırılıp yeniden i'mâl olunması ve kezâlik beş paralık meskûkât-ı nühâsiyeden dahi üç tâkım altışar adedi ihrâc ve ayrı ayrı vezn olunarak beher altı adedi on dirhemden üç buğdaya kadar noksân gelir ise kabûl birle neşrine ruhsat verilip üç buğdaydan ziyâde noksân olur ise kezâlik kabûl olunmayarak cümlesi tekrâr ocağa vaz' ile sızdırılması ve meskûkât-ı nühâsiye-i mezbûreye iktizâ eden nühâs Tokad Kâlhânesi nühâsından olarak Mâliye hazîne-i celîlesi mâlından ahz ve mübâya'a olunacağına ve ber-minvâl-i muharrer kat' ve darb olunacak nühâsın beher kıyyesi otuz guruşa gelmesi mârru'z-zikr hazîne-i celîleden alınacak nühâsın beher kıyyesi on ikişer guruş fî hesâbıyla verileceği cihetle hâsıl olacağına nazaran meskûkât-ı mezkûre için matlûb olunacak nühâsın beher kıyyesi on ikişer guruş fî ile Darbhâne-i âmire'den ahz ve bahâsı i'tâ olunarak ba'de-ezîn nühâsın fiâtına zam olmasına bir vechile ruhsat ve müsâ'ade olunmaması husûslarının nizâma rabtı ile keyfiyet Ma'âdin-i hümâyûn defterlerine kayd olunarak iktizâ eden mahallere ilmuhaberleri i'tâ olunmak üzere îcâbının tesviyesi cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bi't-takrîr inhâ ve ifâde olunmuş olduğundan husûs-ı mezkûr yine Meclis-i vâlâ'ya lede'l-havâle vâkı'a meskûkât-ı nühâsiye meskûkât-ı sâire-i şâhânenen başka olmayarak diğerleri hakkında icrâ olunan nizâmın bunda dahi kâmilen îfâ kılınması tabî'at-ı mashalatdan ve meskûkât-ı mezbûrenin fiât-ı mukarrerisini ihlâlden vikâyeten zikr olunan nühâsın on ikişer guruşdan ziyâdeye verilip alınmaması dahi lâzımeden bulunmuş olduğundan ol vechile icrâ-yı iktizâsı Meclis-i vâlâ-yı mezkûrda müzâkere ve tensîb olunarak keyfiyet hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhânenen lede'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne dahi ol merkezde müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve keyfiyet Mâliye nâzırı devletlü paşa hazretlerine dahi bildirilmiş olmağla ber-mûceb-i irâde-i seniyye icrâ-yı iktizâsına himmet olunmak bâbında başka beyâz üzerine musahhah sâdır olan iki kıt'a fermân-ı âlî mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup diğer ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 5 Ra. sene 1262

Boğaz içinde İncir karyesi civârında Paşabahçesi nâm mahalde hâlâ Hüdâvendigâr eyâleti müşîri devletlü Mustafa Paşa hazretlerinin inşâ eylemiş

oldukları cam ve billur fabrikasının i'mâlâtı husûsu henüz yoluna girmemiş olduğundan fabrika-i mezkûrun taraf-ı eşref-i hazret-i cihânbanîden mübâya'asıyla sâye-i kudret-vâye-i cenâb-ı şâhânede Darbhâne-i âmire'den i'mâl ve idâresi ve mu'accesinin dahi cânib-i Darbhâne-i âmire'den bi'l-i'tâ lüzûmu olan usta ve amelenin bir kadem akdem bu tarafa celbi çâresinin istihsâli müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne muktezâ-yı münîfinden olduğuna mebnî mahsûsan fabrika-i mezkûra gidilip mevcûd olan ba'zı âlât ve edevât ve çarhdan çekilmiş ve henüz çarhlanmamış ufak tefek şeyler ve hatab ve bir miktar kereste birer birer mu'âyene ve defter olunmuş ve fabrika-i mezkûrun verâsı açık olduğundan muhâfazası zımnında şimdiden oraya bir duvar çekdirilmesi ehem ve elzem görünmüş ve ustaların dahi celbi husûsu tasarlanmış olarak inşallahu te'âlâ sâye-i muvaffakiyet-vâye-i cenâb-ı şehinşâhîde işbu fabrikanın dahi yoluna girmesi eltâf-ı ilâhiyeden müsted'â bulunmuş olup ancak mezkûr duvar vesâir muktezî olan şeylerin inşâsı ve müşîr-i müşârun-ileyh hazretlerinin takdîm eylediği defterinde fabrika-i mezkûra bin sekiz yüz yirmi kîse akçe sarf eylemiş olduğu eğerçi muharrer ise de ebniyesi cüz'î ve bu cihetle ekser masârîfâtı havâyî olduğundan ona göre ne-mikdâr mu'accele takdîr ve ihsân-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhâne buyurulur ise taraf-ı müşârun-ileyhe i'tâsı ve ber-minvâl-i muharrer inşâ ettirililecek duvar ve ustaların celbi masârîfâtının ve el-yevm fabrikada mevcûd bulunan Nemçelü ameleler işe yarar makûleden değiller ise de konturato müddetlerinin tekmîline dört mâh kalmış olduğuna ve celb olunacak ustalar dahi ancak dört mâha kadar gelebileceklerine mebnî tekmîl-i müddetlerine değin yine mersûmûnun istihdâmlarıyla îcâb eden mâhiye ve yol masârîflarının Darbhâne-i âmire'den ceste ceste îfâsı husûslarında her ne vechile emr u fermân-ı kerâmet-ünvân-ı hazret-i pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol vechile icrâ-yı îcâbına mübâderet ve gayret olunacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân tezkire-i mezkûre manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve fabrika-i mezkûra ol mikdâr akçe sarf olunduğu müşîr-i müşârun-ileyh hazretleri tarafından takdîm olunan defterde muharrer ise de sûret-i iş'âra nazaran fabrika-i mezkûrun ebniyesi cüz'î ve bu cihetle ekser masârîfî havâyî olduğundan bin beş yüz kîse mu'accele takdîr ve i'tâsı derece-i kifâyede görünmüş olmasıyla ol vechile meblağ-ı mezbûrun taraf-ı müşârun-ileyhe i'tâsı ve husûsât-ı sâirenin dahi ber-minvâl-i muharrer tesviye-i icâbâtına ibtidâr olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u fermân-ı me'âlî-ünvân-ı cenâb-ı cihânbanî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu cevâben iş'âr buyurularak mücebince sûret-i ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup meblağ-ı mu'accele-i mezbûrenin i'tâsı için sûreti tahrîr olunmağla keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 20 Ra. sene 1262

Ma'lûm-ı âlî buyurulduğu üzere her hâlde emvâl-i mürettebe-i hazînenin izâ'a ve telefden vikâyesi kâffe-i me'mûrîn-i devlet-i aliyyeye farîza-i zimmet ve husûsiyle umûr-ı Mâliye'ye me'mûr bulunan bi'l-cümle zevâtın bu husûs-ı mu'tenâyâ kemâl-i dikkatleri iktizâ-yı me'mûriyetlerinden bulunduğu bedîhi ve müsbit olarak sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i şâhânede bi'l-cümle me'mûrîn-i devlet-i aliyyenin ma'âş-ı muhassesleri olmasıyla masârîfât-ı vâkı'alarını ma'âşlarından tesviye ederek

masârifât-ı zâtîyeleri için emvâl-i mîriye sandığından kendüleri istikrâz etmek ve yine âhara karzen akçe vermek câiz ve münâsib değil iken istimâ' olunduğuna göre ba'zı mahallerde emvâl-i mîrîden sened i'tâsıyla mâl me'mûrları ve me'mûrîn-i sâire umûrları için akçe istikrâz etmekte ve tebeddülât arasında ba'zıları te'diye-i düyûn eder ise de ba'zılarınıniki gerüye kalmakta olduğundan ve bu hâl ise emvâl-i hazînenin te'hîr-i vürûdunu ve belki bi'l-âhire izâ'asını mü'eddî olacağından ve bu sûret kadîmden beru usûl-ı hazînece memnû'âtdan bulunduğundan emvâl-i mîriyenin hüsn-i vikâye ve muhâfazası için bu mâddenin te'kîd-i men'î icâb-ı maslahatdan olarak bundan böyle her bir me'mûr kendü muhassesâtıyla irâde-i hâline bakıp mâl sandığından ne kendüleri ve ne sâir me'mûrîn ve lev senedlû bile olsun para almamak ve aldurmamak ve emvâl-i mîriye usûlû vechile masârifât-ı devlet-i aliyyeye sarf olunmak için müretteb olan mahallere i'tâ ve isrâ kılınmak üzere tenbîhât-ı kaviyye ve te'kîdât-ı icâbiyenin neşr ü icrâsıyla şimdiye cânib-i hazîneye medyûn bulunanların me'hûzâtı tahsîliyle iktifâ ve bundan böyle ya'ni işbu tenbîhât ve te'kîdâtın i'lânından sonra bir me'mûr velev senedli bile olsun mâl sandığından kendü için akçe istikrâz eder ve emvâl-i mîriyeden zimmetine akçe geçirir ise aldığı akçe nez' ve istirdâd ve nakd-i mevcûdu olmadığı hâlde yalnız ol mikdâr şey emvâl ve emlâkinden istîfâ olunup bulunduğu me'mûriyetden dahi azl ve ihrâc ile hakkında icrâ-yı cezâ olunması ve bundan başka emvâl-i mîriyeden akçe ahz ve telef etmiş ve tahsîl olunacak emvâli bulunamamış olanların cezâsı daha ziyâdece olmak lâzım geleceğinden yalnız azl ile iktifâ olunmayarak şahsına ve icâbına göre nef' ile tadir ve zimmet-i mîriyesi bir vechile afv kabûl etmeyeceğinden vakt-i yûsründe behemehâl istihsâl olunmak üzere kaleminde kaydı bâlâsına işâret ve tahrîr kılınması ve emvâl-i mîriyeden ketm ve irtikâb sûretiyle akçe ahz eden veyâhûd a'sâr ve mukâta'ât ve rûsûmât-ı sâire ihâlâtından hafî ve celî irtikâbâtı vukû'bulan veya emvâl-i mürettebe-i mîriyeden fazla mugâyir-i nizâm-ı ahâlîye vergi tarhiyla ahz u tahsîl ederek ızrâr-ı ibâda cür'et eden olur ise bu türlü hâlât-ı reddiye cihetiyle hem emvâl-i mîriyeye ihânet ve hem de cümleden ziyâde mültezim-i âlî olan himâyet-i sunûf-ı tebe'a ve bunca evâmîr-i aliyye ile neşr ü i'lân olunan hüsn-i niyât-ı âdileye muhâlif harekât-ı nâ-marziyeye cesâret ve ahâlî hakkında îsâl-ı ta'addî ve mazarrat etmiş olduğundan o makûle her kim olur ise olsun ve her ne vakit icrâya cür'et etmiş bulunur ise bu husûsda istisnâ olmayarak lâyıkıyla ba'de't-tahkîk me'hûzâtı istirdâd ile kendüsü kanun-ı adâlet-makrûn-ı şâhâne mücebince derece-i cünhasına ve hışmına? göre bulunduğu hizmetden azl ve nef' ve habs ve pranga-bend ve küreğe vaz' ile te'dîb olunması ve bu mâddelerin müceddeden kanunnâme-i hümâyûnun zeyl-i mahalline ilâvesi ve i'lân kılınması ve keyfiyetin bi'l-cümle me'mûrîne tenbîh ve ihtâr ve bu makûle umûr-ı Mâliye'ye me'mûr olan zevâtın ma'iiyetlerinde istihdâm olunacak me'mûrîn ve hademe kendü mücerrepleri olmayanları istihdâma mecbur olmamaları kaziyyelerinin dahi beyân ve izbârı ve bu mâddenin yalnız taşralarda değil Dersaâdet'de dahi vukû'u derkâr olarak sûret-i muharrerinin her mahalde ta'mîmen te'kîd-i men'î ve'l-hâsıl bi'l-cümle mâl me'mûrlarının bu mâddeye takayyüd ile hilâfî hâlât vukû'a gelmemesi zımnında bu bâbda tahkîkât-ı lâzîminin icrâsıyla tesviye-i iktizâsına bakılması ve me'mûrînün zimmetleri bulunduğu hâlde tahsîli ve bundan sonra zimmetlerine akçe geçirmek ve geçiripde edâsı murûr ederek emvâl-i mîriye telef olmamak için nezâret-i dâimiyeden hâlî olunmaması ve bu mâdde Dersaâdet'de umûr-ı Mâliye-i devlet-i aliyyeye me'mûr olanlar hakkında dahi cârî olacağından bi'l-cümle hazâin-i şâhâne tarafına

ilmuhaberleri verilip o makûle zimemleri olduğu hâlde tahsiline i'tinâ ve istihsâline çâre bulunamadığı zimmetlerin keyfiyeti bâ-takrîr Bâb-ı âlî'ye ifâde ve inhâ olunması Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyede tezekkür ve tensîb ve Meclis-i âlî-i umûmî'de dahi tasvîb olunarak hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı şâhânedan lede'l-istîzân irâde-i isâbet-âde-i hazret-i pâdişâhî ol vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve mücebince keyfiyet icâbı vechile me'mûrîn-i müşâr ve mûmâ-ileyhim ve mecâlis-i i'mâriye me'mûrlarına bâ-emirnâme-i sâmi tevcih ve iş'âr olunmuş ve kanunnâme-i hümâyûn dahi zeyd ettirilmiş olmağla ber-müceb-i irâde-i seniyye icâb-ı hâlin icrâ ve bu bâbda tahkîkât-ı lâzime ve müfâdiyenin ifâsı husûsuna himmet buyurulmak bâbında beyâz üzerine sâdir olan musahhah fermân-ı âlî mücebince iktizâ-yı tesviyesi vâridât muhâsebesinden lede's-su'âl dâhil-i dâire-i tanzîmât olan mahaller defterdâr ve kâimmakâm vesâir mâl müdürlerinin sûret-i idâre-i seniyye-i ma'lûmları olarak mücebince hareket eylemeleri ve o makûle emvâl-i mîriyeden mâl sandığına her kimin zimmeti var ise tamâmen bi't-tahsîl keyfiyetin beş on [gün] zarfında iş'ârı ve işbu müddetde tahsiline muktedir olamadıkları sûretde kezâlik hakikat-i hâlin bâ-mazbata izbârı ve bir kıt'a müfredât defterinin tisyârı ve ba'de-ezîn emvâl-i mîriyeden mugâyir irâde-i seniyye bir akçe geçirilmemek ve geçirildiği tahkîk olunur ise tazmin olunacağından başka mücâzâtı icrâ olunacağı muhakkak bilinmek üzere cânib-i nezâret-i Mâliye'den te'kîdât-ı lâzime derciyle mûmâ-ileyhime hitâben iktizâsına göre mekâtib tahrîri için mektûbî-i Mâliye odasına ve şimdiye değin o makûle emvâl-i mîriyeden zimmetlerine akçe geçirip henüz teslîm olunmayarak muhâsebe-i merkûmede bakâyâ idiği mukayyed olanların ba'de-ezîn te'hîri tecvîz olunmayarak sür'at-i istihsâl ve teslîm-i hazîne olunması esbâbının istihsâli zımnında askerîden bulunanların için cânib-i ser'askerî ve tarîk-i ilmiyede bulunanlar için mektûbî-i hazret-i fetvâpenâhîye ve hademe-i sâire için de'âvî nezâreti tarafına bi'l-müfredât başka başka ve hazâin-i şâhânedan ol vechile verilmiş olan mebâligin tahsiline ibtidâr olunmak ve tahsîl olunamayanların keyfiyeti bu def'a tastîr olunacak dîvân-ı evâmir-i şerîfesine ihrâc birle ifâde ve istîzân kılınmak üzere Mâliye ve Nizâmiye ve Darbhâne-i âmire ve Evkâf-ı hümâyûn ve Tersâne-i ma'mûre ve zahîre hazîneleri câniblerine başka başka ve ber-minvâl-i muharrer dîvân tezâkürü tastîri zımnında evâmir-i Mâliye odasına ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesi derkenâr olunarak mücebince ilmuhaberleri yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmuş olmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberleri verilmekle ber-minvâl-i muharrer Darbhâne-i âmire'ye dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 11 L. sene 1261

Telyoz? nâm zimmî otuz seneden berü Sarây-ı hümâyûn-ı şâhâne'de merâmetcilik hizmetinde bulunup emekdâr ve merhamet-i seniyyeye sezâvâr olduğundan ve Taşçı Avanis nâm zimmî hâlik olarak Anbâr-ı âmire'den muhasses olan şehriye iki yüz elli gurusu ma'âş-ı mahlûl olmuş idiğinden bahisle ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulmasını mersûm bâ-arzuhâl niyâz ve istirhâm etmiş ve zikr olunan ma'âşın mersûma tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik buyurulmuş olmağla iktizâsının icrâsı husûsu bâ-tezkire-i sâmi iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup sâlifü'z-zikr ma'âş-ı mezkûr mersûm Telyoz

zimmîye bâ-irâde-i seniyye tahsîs kılınmış olduğunu mübeyyin Anbâr-ı âmire defterlerine işbu ilmuhaber verildi.

Fî 22 N. sene 1262

Meclis-i âlî a'zâsından atûfetlü re'fetlü Hüsnü Efendi hazretlerinin mukaddemce fabrika-i hümâyûnlar nezâretine me'mûriyetlerinden dolayı Darbhâne-i âmire'den şehriye altı bin beş yüz guruş ma'âş tahsîs ve ihsân buyurulmuş olduğundan ma'âş-ı mezkûre üç bin beş yüz guruş dahi ilâvesiyle on bin guruşa iblâğ olunması husûsuna emr u fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı tâcidârî şeref-rîz-i sünûh ve sudûr buyurulmuş olmağla ol vechile iktizâsının icrâsı husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 22 R. sene 1262

Atîk Galata Sarâyı'ndan muhrec el-Hâc Mehmed nâm kimesne alîl ve ihtiyâr ve yevmî iki çift nân-ı azîz ile senevî on beş guruş vazîfesinden mâ'adâ medâr-ı ta'ayyüşü olmayıp merhamet-i seniyyeye sezâvâr olduğundan ve sarây-ı mezkûrdan muhrec Şerbetçi Halil nâm kimesne vefât edip yevmî iki çift nân-ı azîz ve senevî on beş guruş vazîfesi mahlûl olmuş idiğinden bahisle zikr olunan nân-ı azîz ve vazîfenin zamîmeten kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulması merkûm tarafından bâ-arzuhâl niyâz veistirhâm olunmuş ve mezkûr nân-ı azîz ve vazîfenin zamîmeten merkûma tahsîs ve i'tâsı husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla iktizâsının icrâ ve îcâb eden senedinin tanzîmiyle irsâli husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince Darbhâne-i âmire'de mahfûz Matbah-ı âmire defterlerine kayd olunup fodulanın diğer ilmuhaberi verilmekle senevî on beş guruş vazîfe-i mezkûrenin zamîmeten merkûm Hacı Mehmed'e tahsîs kılındığını mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 6 Ca. sene 1262

Derviş Ahmed nâm kimesnenin takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâli mefhûmunda mukaddemâ hayli müddet Matbah-ı hâss'da hizmet ederek sonra bilâ-ma'âş ihrâc olunmuş ve zarûret-i hâlî derece-i kemâlde bulunmuş ve Kîlâr-ı âmire emekdârlarından Kadri fevt olup Darbhâne-i âmire'den muhasses olan elli guruş ma'âş münhal olmuş olduğundan bahisle ma'âş-ı mezkûrun sadaka-i ser-efser-i hazret-i şâhâne olmak üzere kendüye tahsîs buyurulması husûsu istid'â veistirhâm eylediği ecilden kuyûda lede'l-mürâca'a merkûm Kadri Ağa'nın mâhiye elli guruş tekâ'üdlük ma'âş olduğu ba'de'l-ihrâc ma'âş-ı mezbûr sâhib-i arzuhâle tahsîs olunarak ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince Darbhâne-i âmire'de mahfûz Matbah-ı âmire defterlerine kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezbûrun sâhib-i arzuhâl merkûm Ahmed'e

tahsîs buyurulduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 23 S. sene 1262

Medîne-i Üsküdar'a muzâfe İstavroz nâm mahalde bundan akdem vukû'bulan harîkde muhterik olan sâhilhâne ve buyût ve dekâkîn vesâire arsalarından sarây-ı vâlâ-yı hümâyûna karîb ve civâr olan ve tevsî'-i tarîke lüzûmu görünen mahallerin ashâbından bi'l-mübâya'a bahâlarının Darbhâne-i âmire'den i'tâsıyla Emlâk-i hümâyûn'a idhâl kılınan ve câmi'-i şerîf imâm ve mü'ezzinine meşrût bulunan vesâir esnâ-yı tesviye-i tarîkde münhedim olan hânelerin mahall-i kadîmlerine mukâbil gösterilen diğer mahallerin vakf ve isimleri tasrîhiyle senedât-ı lâzimesinin i'tâsı irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfînden bulunmuş ve mahallinde ma'rifet-i şer'le mu'âyene ve mesâha olunarak Mahkeme-i tefîş-i evkâf-ı hümâyûn'dan terkîm ve takdîm kılınan bir kıt'a i'lâm ve müfredât-ı defterde gösterildiği vechile mahall-i mezkûrede vâki' konak arsasından bir taraftan merkûm Tomruk Ağası zevcesi arsası ve [bir] taraftan Mekteb-i harbiye'den Said Efendi menzili ve bir taraftan Ekmekçi fırını ve taraf-ı râbi'i meydân ile mahdûd imâm ve mü'ezzin süknâlarına tahsîs olunan imâm süknâsı terbi'an üç yüz kırk ve mü'ezzin süknâsı yüz elli zirâ' ki cem'an beş yüz on zirâ' mahall Abdullah Ağa Vakfî'ndan câmi'-i şerîf ittisâlinde süknâ mahalleri olan sekiz yüz yetmiş zirâ' tarîke olunmağla Şah Huban Vakfî'ndan işbu mahall-i mezkûr Darbhâne'den senevî yirmi guruş mukâta'a tahsîsiyle süknâ menzilleri ta'yîn kılınmış olduğu defter-i mezkûrda muharrer bulunmuş olmağla mücebince tanzîmi husûsu bâ-takrîr lede'l-arz tesviyesi bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince bâ-fermân-ı sâmi kayd olunup ber-minvâl-i muharrer Şah Huban Vakfî'ndan olan mahall-i mezkûr için Darbhâne-i âmire'den senevî yirmi guruş mukâta'a tahsîs olunduğunu mübeyyin Evkâf-ı hümâyûn muhâsebesinden vârid olan ilmuhaber aynıyla kayd olundu.

Fî gurreti R. sene 1264

Sâye-i muvaffakiyet-vâye-i hazret-i şâhânede müceddeden kat' ve i'mâline şurû' ve mübâşeret olunmuş olan altın ve sîm meskûkât-ı cedîde-i hasenenin bir mâh zarfında i'mâlâtının ber-vech-i tahmîn muhâsebâtı kemiyet ve keyfiyetini mübeyyin ilmuhaberdur:

Yirmi iki ayâr hesâbı:

Altın-ı hâlis, aded

130.000

11.818 Zamm-ı ayar: 22

141.818

284 Beher bin dirhemde iki dirhem i'mâl ziyânı

141.534

Altın-ı meskûk: 62.904 aded. t.: 4, fi beher d.: 2, fi beheri: 100 guruş.

Bahâ-i altın:

6.290.400 guruş.
6.240.000 guruş. Ber-vech-i bâlâ sermâyesi
50.400 guruş.

Seksen beş buçuk ayâr hesâbı:

Hâlis sîm, aded: Sermâyesi: 2.450.000 guruş.
800.000
135.673 Zamm-ı ayâr: 85
935.673
4.678 Beher bin dirhemde beş dirhem i‘mâlat ziyânı
930.995

Sîm-i meskûk, aded:

124.133 Fî beheri d.: 7,5, fî beheri: 20 guruş.

Bahâ-i sîm:

2.482.660 guruş.
2.450.000 guruş. Ber-vech-i bâlâ sermâyesi
32.660 guruş.
50.400 guruş. Altın i‘mâliyesi hâsılâtı ber-vech-i bâlâ.
83.060 guruş.

Mîzân:

101.192 guruş. Masârîfât-ı i‘mâliyesi
83.060 guruş. Ber-vech-i bâlâ hâsılâtı
18.132 guruş. Ziyânı

Seksen beş ayâr hesâbı:

Hâlis sîm, aded: Sermâyesi: 2.450.000 guruş.
800.000
141.176 Zamm-ı ayâr: 85
941.176
4.706 Beher bin dirhemde beş dirhem i‘mâlat ziyânı
936.470

Sîm-i meskûk, aded:

124.862. fî beheri d.: 7,5, fî beheri: 20 guruş.

Bahâ-i sîm, guruş:

2.497.240 guruş.
2.450.000 guruş. Ber-vech-i bâlâ sermâyesi
47.240 guruş.
50.400 guruş. Ber-vech-i baha altın i‘mâliyesi hâsılâtı
97.640 guruş.

Mîzân:
101.192 guruş. Masârifât-ı i‘mâliyesi
97.640 guruş. Ber-vech-i bâlâ hâsılâtı
3.552 guruş. Ziyânı

Seksen dört ayâr hesâbı:
Hâlis sîm, aded: Sermâyesi: 2.450.000 guruş.
800.000
152.381 Zamm-ı ayâr: 84
952.381
4.762 Beher bin dirhemde beş dirhem i‘mâlat ziyânı
947.619

Sîm-i meskûk, aded:
126.349. fî beheri d.: 7,5, fî beheri: 20 guruş.

Bahâ-i sîm, guruş:
2.526.980 guruş.
2.450.000 guruş. Ber-vech-i bâlâ sermâyesi
76.980 guruş.
50.400 guruş. Ber-vech-i baha altın i‘mâliyesi hâsılâtı
127.380 guruş.

Mîzân:
127.380 guruş.
111.192 guruş. Masârifât-ı i‘mâliyesi
26.188 guruş. Fazlası

Seksen üç ayâr hesâbı:
Hâlis sîm, aded: Sermâyesi: 2.450.000 guruş.
800.000
163.855 Zamm-ı ayâr: 83
963.855
4.819 Beher bin dirhemde beş dirhem i‘mâlat ziyânı
959.036

Sîm-i meskûk, aded:
127.871. fî beheri d.: 7,5, fî beheri: 20 guruş.

Bahâ-i sîm-i mezbûr, guruş:
2.557.420 guruş.
2.450.000 guruş. Ber-vech-i bâlâ sermâyesi
107.420 guruş.
50.400 guruş. Ber-vech-i baha altın i‘mâliyesi hâsılâtı
157.820 guruş.

Mîzân:

157.820 guruş. Hâsılât-ı i‘mâliye-i altın ve sîm

101.192 guruş. Masârifât-ı i‘mâliyesi

56.628 guruş. Fazlası

Bâlâda beyân olunduğu üzere bir mâh zarfında kat‘ ve i‘mâl olunacak bir yük otuz bin dirhem altın-ı hâlis ile sekiz yüz bin dirhem sîm-i hâlisin ber-vech-i tahmîn ucûrât-ı i‘mâliye ve masârifât-ı sâiresi:

Guruş	
2.900	Yüz otuz bin dirhem altının i‘mâlinde sarf olunacak demir ve çelik ve ocak ta‘mîri ve masârifât-ı sâiresi
8.300	Sekiz yüz bin dirhem sîm-i hâlisin i‘mâlinde sarf olunacak demir ve çelik ve ocak ta‘mîri ve masârifât-ı sâiresi
4.300	Vapur kazganlarıyla tav ve demirci ocaklarına sarf olunacak hatab ve kömür bahâsı
2.000	Firâde ve çaşni kârhânelerine sarf olunacak hatab ve kömür bahâsı
2.500	Çaşni odalarında sarf olunacak tîzâb ve buta ve şişe bahâlarıyla vezn ve ocak ve masârifât-ı sâiresi
1.200	Vapur-ı mezkûr çarhlarına sarf olunacak revgan-ı zeyt ve çerviş ve mum ve üstübü bahâları
17.550	Avrupa cânibinden celb ile istihdâm olunmakta olan yedi nefer mühendis ve çarhçı ve hakkâk ve çaşnici ve demirci mâhiyeleriyle tercümân mâhiyesi
5.000	Firâde kârhânesinde müstahdem hizmetkâr Bedros mâhiyesi
2.500	Kârhâne-i mezkûrede mîzân hizmetinde müstahdem Osip mâhiyesi
2.500	Kârhâne-i mezkûr yazıcısı Mikail mâhiyesi
1.000	Yazıcı-i mersûmun ma‘iyyetinde olan Zinnun mâhiyesi
1.400	Kârhâne-i mezkûr gözcülüğü hizmetine me‘mûr İstefan ve Kalos mâhiyesi
2.500	Çaşni ve Firâde i‘mâline me‘mûr Diran mâhiyesi
1.150	İki nefer çaşni kalfaları mâhiyeleri
3.000	Altın ve sîm firâdesi i‘mâlâtında müstahdem altı nefer ocakçı mâhiyeleri
2.000	Kârhâne-i mezkûrda müstahdem dokuz nefer dökmeçi mâhiyeleri
2.500	Kârhâne-i mezbûrda ustabaşı Artin mâhiyesi
2.500	Çarh kârhânesine me‘mûr Mihran mâhiyesi
2.400	Kârhâne-i mezbûrda fiyatlara me‘mûr Mikail ile gözcülük hizmetinde bulunan Nikos mâhiyeleri
800	Kârhâne-i mezbûrda yazıcılık hizmetinde müstahdem İfnados mâhiyesi
2.780	Kârhâne-i mezbûrda yaslama çarhlarında müstahdem beş nefer usta ve kalfaları mâhiyeleri
1.000	Kârhâne-i mezbûrda altın ve sîm tahtalarını yoklamağa me‘mûr Karabet ve Çertimos mâhiyeleri

880	Kârhâne-i mezbûrda altın ve sîm tahtalarını haddeden geçirmeğe me'mûr dört nefer amele mâhiyeleri
600	Kârhâne-i mezbûrda müstahdem üç nefer doğramacı mâhiyeleri
480	Altın ve sîm tahtalarını uzun ve kat' etme hizmetinde müstahdem iki nefer amele mâhiyeleri
1.340	Mezbûr vapur kârhânesinde müstahdem dört nefer pul ayârı hizmetinde bulunanların mâhiyeleri
400	Kârhâne-i mezbûrun iki nefer hizmetçisi mâhiyeleri
440	Kârhâne-i mezbûrda altın ve sîm pullarının pürüzlerini alan destgâhlara me'mûr iki nefer amele mâhiyesi
400	Kârhâne-i mezbûrda müstahdem iki nefer vapur ocakçısı mâhiyeleri
300	Kârhâne-i mezbûrda müstahdem bir nefer ramâdçî mâhiyesi
600	Sikke destgâhlarında müstahdem üç nefer sikkezen mâhiyeleri
1.400	Tav kârhânesinde müstahdem bir nefer ustabaşı ve iki nefer tavcı kalfaları mâhiyeleri
1.660	Ağartma kârhânesinde müstahdem bir nefer ustabaşı ve beş nefer kalfaları mâhiyeleri
1.100	Vapur-ı mezkûrun çarhlarıyla âlât-ı sâiresini yağlayıp temizlemeğe me'mûr altı nefer amele mâhiyeleri
2.400	Darbhâne-i âmire'de tîzâb kârhânesinde müstahdem bir nefer ustabaşı ve dört nefer kalfa mâhiyeleri
2.824	Çilingir kârhânesinde müstahdem bir nefer ustabaşı ve altı nefer kalfa ve çirak mâhiyeleri
1.688	Demirci kârhânesinde müstahdem altı nefer demirci kalfaları mâhiyeleri
2.250	Darbhâne-i âmire'de altın ve sîm mübâya'asına me'mûr hizmetkâr Artin ve yazıcı Agop mâhiyeleri
600	Mahall-i mezbûrda iki nefer uşak mâhiyeleri
4.000	Vâlîde Hân'nda kâin mübâya'a odasına me'mûr Kigork mâhiyesi
1.000	Mersûmun ma'iyetinde bulunan yazıcı Sirobe mahiyesi
800	Oda-i mezbûrda sandık hizmetinde müstahdem Kirkor mâhiyesi
600	Oda-i mezbûrda sîm mübâya'asına me'mûr Lorin mâhiyesi
900	Oda-i mezbûrda müstahdem üç nefer uşak mâhiyeleri
500	Oda-i mezbûrun bir aylık îcârı
1.000	Bir mâh zarfında oda-i mezbûr müteferrika masârıfı
1.250	Oda-i mezbûrun bir mâh zarfında vâki' olan hammâliye masârıfı
101.192	

Tashîh-i ayâr husûs-ı hasenesinin tesviye ve icrâsına bundan akdem ittifâk-ı ârâ-yı vükelâ-yı Devlet-i aliyye ile bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne karâr verilmiş idiği ve bi-inâyetillâhi te'âlâ muvaffakiyet-vâye-i hazret-i şâhânde mahallerine vaz' olunmuş olan vapur çarhlarıyla kat' ve darb olunacak meskûkât-ı cedîde-i mülûkâneye yalnız masârıfât-ı i'mâliyesi zam ve ilâve bir güne temettu' ve fâiz olunmaması tenbîh-i hâlisasından ibâret ve meskûkât-ı cedîde-i şehinşâhînin sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i kîttî-sitâyîde zikr olunan vapur çarhlarıyla kat' ve darbına

mübâşeret olunacağı ve meskûkât-ı cedîde-i şâhânedan kat' ve darb olunacak altının ve sîm meskûkâtın ayârlarına ve ucûrât-ı i'mâliyesi hâsılâtı ve ber-vech-i tahmîn masârifâtının mikdâr ve keyfiyâtına dâir bi't-terkîm takdîm kılınan defter mütâla'asından ma'lûm-ı âlî buyurulacağı rehîn-i rütbe-i bedâhet olup zikr olunan defterde gösterildiği üzere altının ayârı yirmi iki olmak üzere hâlis altının beher dirhemi kırk sekiz guruş ve hâlis sîmin beher dirhemi üç guruş iki buçuk para fiât ile bir mâhda eğerçi yüz otuz bin dirhem hâlis altın ve sîmin ayârı seksen beş buçuk olarak sekiz yüz bin dirhem hâlis sîm i'mâl olduğu hâlde altının elli bin dört yüz ve sîmin otuz iki bin altı yüz altmış guruş ki ucûrât-ı i'mâliyesi hâsılâtı cem'an seksen üç bin altmış guruşa bâliğ ve zikr olunan vapur çarhlarında istihdâm olunması ehemm ve elzem olan mühendis ve ustalar ve amele-i sâirenin mâhiyeleri masârifât-ı zarûriyesi yüz bin guruşdan ziyâdeye resîde olacağı ecilden i'mâlât hâsılâtı olan mebâliğ-i merkûme masârifât-ı mezkûreden fûrûnihâde olduğu sûrette on sekiz bin yüz otuz iki guruş ve sîm seksen beş ayârında olur ise üç bin beş yüz elli iki guruş zarar u ziyânı olacağı ve kezâlik sîm sikke-i şâhânenin ayârı seksen dört olarak i'mâl kılınır ise gayr-ı ez-masârifât-ı mezkûre yirmi altı bin yüz seksen sekiz guruş ve seksen üç ayârında kat' ve i'mâl olduğu hâlde elli altı bin altı yüz yirmi sekiz guruş fazla hâsılât kalacağı defter-i mezkûrdan nümâyân olmuş ve altın i'mâlâtının yirmi iki ayârında olması hadd-i nisâbında olup fakat sîm meskûkâtın ayârında Mösyö Baltacı ve Elyon bâzargânlar taraflarından ba'zı mertebe lakırdı tefevvüh etmiş olduğundan husûs-ı mezbûra bir hüsn-i sûret verilmek üzere bâzargân-ı mersûmân Mâliye hazîne-i celîlesine celb ile Mâliye nâzırı devletlü paşa hazretlerinin huzûrunda sâlifü'l-beyân sîmin ayârı keyfiyeti lede'l-müzâkere senevî on beş yirmi bin kîselik beyâz beşlik ve yirmilik ayırdılıp rihde olduğu ve bu cihetle beşlik ve yirmiliğin ortadan kaldırılmasına himmet buyurulduğu hâlde bâlâda başka başka gösterilen sîm ayârlarından devletçe her kangısı tensîb ve ol vechile kat' ve i'mâlî tasvîb kılınır ise cümlelerin râzı olacaklarını ifâde ile ol sûrete karâr verilmiş olduğu ve mârru'l-beyân altının ayârı yirmi iki olarak beher adedinin vezni iki dirhem dört kırat ve sîmin zikr olunan ayârlardan kangısının kat' ve i'mâlî tensîb buyurulur ise yirmi guruşluğunun beher adedinin kezâlik vezni yedi buçuk dirhem olmak icâb edeceği ve i'mâlâtın zabt ve tahrîri ve kayd-ı zabtı husûsunda el-yevm Darbhâne-i âmire'de bulunan ketebeden gerek atûfetlü sâhib-i ayâr efendi ve gerek mübâya'âtın tahrîri husûsunda istihdâm olunmak üzere dört nefer ketebe bi'l-intihâb me'mûr ve ta'yîn olunmuş idiği ve mârru'l-beyân i'mâlât masârifâtı dahi yine tahmînî ve takrîbî olduğundan başka bâlâda gösterilen mikdâr altın ve sîmin herbâr mübâya'a ve tedârîki mümkün olamayacağı ve ânifen beyân olduğu vechile seksen dört ve seksen üç ayârların hesâbında her ne kadar fazla akçe görünmüş ise de işbu fazlalara bir gûne temettu' denilmeyip ileride mübâya'âtın tenezzülünde işbu fazlalar dahi tenezzül edeceği ve meskûkât-ı cedîde-i şâhânenin kat' ve darb ve i'mâlâtı husûsunda istihdâmı ehemm ve elzem olanlara ruhsat verilmesi gayr-ı câiz olduğundan bunların mâhiyeleriyle masârifât-ı i'mâliyesi bir karârda durup kat'an tenezzül etmeyeceği anlaşılmış ve taşradan celb olunan mübâya'ât husûsunda istihdâm kılınan mübâya'acıların ucûrât ve nakliyesine altına yüzde bir ve sîme yüzde bir buçuk olarak verilen mebâliğ vefâ etmediğinden mübâya'a hazînelerinin Devlet-i aliyye'nin vapur sefâyini ve postalar ile bilâ-ücret celb ve irsâlleri irâde-i seniyyeye menût bulunmuş idiği ve meskûkât-ı cedîde-i mezkûrenin masârifât-ı i'mâliyesi bâlâda gösterildiği vechile yine tahmînî hesâb olunmuş ve masârifât-ı

sahîha-i vâkı'ası iki üç mâh i'mâl olunduktan sonra anlaşılacağı derkâr bulunmuş idiğinden me'mûr ta'yîniyle ol vechile iki üç mâh i'mâlinde sonra masârîfât-ı i'mâliye-i vâkı'a-i hakîkiyesi her ne mikdâra ve me'mûru lâzım gelen ketebenin mâhiyeleri neye bâliğ olur ise ol zamân keyfiyet etrâfiyla bi't-takrîr ifâde kılınacağı ve yüzer ve ellîşer guruşluk olarak iki nev' altın ve yirmişer ve onar ve beşer guruşluk olarak irâde buyurulacak ayâr vechile üç nev' sîm meskûkât-ı cedîde-i şâhâne kat' ve darbıyla neşr u i'lânı ve ileride ufak meskûkâtın kat' ve darbı îcâb eylediği hâlde iktizâsına göre keyfiyet istîzân kılınacağı bedîhi olmağla bu sûretde husûsât-ı muharrere-i mezkûrede her ne vechile emr u irâde-i seniyye müte'allik buyurulur ise ol vechile tesviyesine ibtidâr olunacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bi't-takrîr lede'l-arz Meclis-i hâss-ı meşveret'de müzâkere kılındığı vechile terkîm olunan defterde gösterildiği üzere seksen üç ayârı İngilterelünün sikkesi ayârından temiz ve hâlis olarak Fransa ve Nemçelünün ayârlarıyla muvâzene ve berâber olduğundan ve mütedâvil olan kuşlu riyâl dahi burada da bulunduğundan ve altın i'mâlâtının yirmi iki ayârında olması hadd-i nisâbında olduğu misillü sîm sikke-i şâhânenin dahi seksen üç ayârında kat' ve darb kılınması yolunda olacağından mezkûr ayârların esâs ittihâz olunması ve ba'zı masârîf-ı mühimme için bulunacak karşılık sırasında bu mâdde-i hayriye için dahi bir beş bin kîse tefrîkiyle çünkü on beş bin kîselik mağşûş yirmilik mahv olduğunun sâyesi? verilmesi ve mârru'z-zikr mezkûr beş bin kîse Hazîne-i celîleden verilecek olduğundan karâr verilen ayârlar i'tibârıyla az ve çok ne mikdâr fazla hâsılât zuhûr eder ise onun dahi Hazîne-i celîleye teslîmi tabî'at-ı maslahat îcâbından ve kambiyo mâddesinin istihsâl-i hüsn-i tesviyesi Mâliye nâzırı devletlü paşa hazretlerinin ikdâm ve himmetleri semeresiyle vücûda gelerek bunun bunun ba'de-ezîn dahi istikrârı ve i'mâlât-ı Darbhâne-i âmire hakkında teshîlât-ı lâzımının icrâsı nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerinin izâfe-i himmet ve nezâretlerine mütevakıf olan mevâddan bulunmasına nazaran mezkûr fazla hâsılâtın Hazîne-i celîle-i mezkûre için sûret-i istîfâsı ve defter-i mezkûrda muharrir masârîfâtın ba'zısında ziyâdelik meşhûd olduğundan takayyüdât-ı lâzıme ve tedkîkât-ı mukteziyenin îfâsıyla bu bâbda dahi tasarrufât-ı mümküninin icrâsı husûslarının nâzır-ı müşârun-ileyhle bi'l-müzâkere tesviye-i îcâbının ve mevâdd-ı sâirenin dahi takrîr-i mezkûrda gösterildiği vechile îfâ-yı iktizâlarının cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'ye havâle olunması tensîb ve tasvîb olunarak hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhânedan lede'l-istîzân emr u irâde-i isâbet-âde-i hazret-i mülûkâne dahi ol vechile müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ber-mantûk-ı irâde-i aliyye nâzır-ı müşârun-ileyh hazretleriyle bi'l-müzâkere iktizâlarının icrâsına himmet olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Kefçe-i hümâyûn defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle keyfiyet-i irâde-i aliyye ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî gurrei R. sene 1262

Darbhâne-i âmire ve Ceyb-i hümâyûn-ı şâhânedan Mekke-i mükerrre ve Medîne-i münevverede ağavât-ı erba'în vesâirenin kadîm surrelerine meşrût ve mu'ayyen olup beher sene irsâli mu'tâd olan ma'lûm'l-mikdâr zer-i mahbûbun fiât-ı kadîmesi üzerine bu def'a bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne beherine ikişer buçuk guruş

zam ve ilâve olunmuş olduğuna binâen mu‘ayyen olan zer-i mahbûbları başka başka bi't-tefrîk ilâveleri gösterilerek mikdârlarını mübeyyin ilmuhaberidir:

<p>Cennetmekân Sultan Mahmud Hân-ı sâni hazretlerinin Evkâf-ı celîlelerinden Medîne-i Münevvere'de Ravza-i mutahhara ağavâtına mu‘ayyen olan: Zer-i mahbûb: 937 aded</p> <p><u>Bedel:</u> 7.496 guruş. 2.342,5 guruş. İlâvesi <u>4 guruş. Beyâz</u> 9.842,5</p>	<p>Ceyb-i hümâyûn-ı şâhâne'den Mekke-i mükerrerme'de ağavât-ı erba'îne mu‘ayyen olan: Zer-i mahbûb: 625 aded. Bâ-ta'yîn-i Cennetmekân <u>625 aded. Bâ-ta'yîn-i Sultan Selim Hân</u> 1.250 aded</p> <p><u>Bedel:</u> 10.000 guruş. <u>3.125 guruş. İlâvesi</u> 13.125 guruş.</p>
<p>Mekke-i mükerrerme ve Medîne-i münevvere ahâlî-i kirâmına Sultan Mehmed Hân-ı râbi' hazretlerinin ta'yîn buyurdıkları Surre-i hümâyûn mikdârı: Zer-i mahbûb: 756 aded. <u>Bedel:</u> 6.048 guruş. 1.890 guruş. İlâvesi <u>117 guruş. Beyâz</u> 8.055 guruş.</p>	
<p>Berây-ı ahâlî-i Mekke-i mükerrerme: Zer-i mahbûb: 23 aded <u>Bedel:</u> 184 guruş. 57,5 guruş. İlâvesi <u>7 guruş 10 para. Beyâz</u> 248,5 guruş 10 para.</p>	<p>Berây-ı ahâlî-i Medîne-i Münevvere Zer-i mahbûb: 733 aded <u>Bedel:</u> 5.864 guruş. 1.832,5 guruş 10 para. İlâvesi <u>109,5 guruş 10 para. Beyâz</u> 7.806 guruş.</p>

Yekûn-ı zer-i mahbûb: 2.943 aded.

Bedel:
23.544 guruş.
7.357,5 guruş. İlâvesi
121 guruş. Beyâz
31.022,5 guruş.

Ma'lûm-ı âlî-i vekâletpenâhîleri buyurulduğu üzere beher ene cânib-i Hicaz-ı mağfîret-tırâza irsâli mu'tâd olan Surre-i hümâyûna meşrût bulunan yirmi yedi bin altmış aded zer-i mahbûb Darbhâne-i âmire'de darb ve kat' olunarak gönderilmekde ise de sâye-i şevket-vâye-i hazret-i şâhânede sikke-i hasene-i mülûkânenin tashîhinden dolayı ba'de-ezîn zer-i mahbûb olarak gönderilemeyeceğinden ve mezkûr altınlar mahall-i âlisinde bu taraftan gönderildiği fiâtla ya'ni beheri sekiz gürşu i'tibârıyla ashâb-ı surre ve vezâife i'tâ olunmakda ise de el-yevm ahâlî ve tüccâr meyânında on on buçuk guruş fiâtla alınıp verilmekde olduğu husûs-ı mezbûr zımında geçen sene tastîr ve tesyîr buyurulmuş olan emirnâme-i sâmîlerine cevâben Şeyhülharâm-ı hazret-i Nebvî ve Cidde vâlîsi devletlü paşalar hazerâtı taraflarından

gelen tahrîrât me'âllerinden anlaşıldığından ve mezkûrû'l-mikdâr altınlar onluk Memdûhiye altınına zer-i mahbûb sikke-i hasenesi darb ve Haremeyn Hazîne'sine sekizer guruş fîâtla i'tâ olunarak iktizâ eden bedeli hazîne-i merkûme tarafından cânib-i Darbhâne-i âmire'ye edâ ve beher adedinde ikişer guruşdan lâzım gelen elli dört bin bu kadar guruş ziyânı dahi bâ-irâde-i seniyye Ceyb-i hümâyûn hazînesine masraf kayd ve imlâ olunageldiğinden mezkûr altınların ba'de-ezîn on veya onar buçuk guruş hesâbıyla Mecîdiye altını olarak tertîb ve irsâli ve senevî zammı lâzım gelen mebâliğın irâde buyurulan mahalden tahsîliyle tesviyesi istîzânını şâmil geçenlerde takdîm kılınan takrîr bâlâsına sâdir olan fermân-ı âlîlerinde mahallinden inhâ olduğu üzere ahâlî-i Haremeyn'in hiçbir diyecek kalmamam için mezkûr altınların onar buçuk guruşdan bi'l-hesâb bedelinin sikke-i cedîde-i mülûkâneye tahvîlen ve tebdîlen ba's ve isrâ olunması ve ilâvesi îcâb eden iki kalem altmış yedi bin bu kadar guruşun dahi karışıklığı müceb olmamak üzere Haremeyn Hazîne'sinden tesviye ve îfâ kılınması husûslarına irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî mûte'allik buyurulmuş olduğu beyân buyurulmuş ve mücebince icrâsı lâzım gelmiş olup ancak mezkûrû'l-mikdâr zer-i mahbûbun sekizer guruş fîâtla bedeli olarak Haremeyn Hazîne'sinden cânib-i Darbhâne-i âmire'ye i'tâ olunmakta olan iki yük on altı bin bu kadar guruşun cümlesi hazîne-i merkûmeden müretteb olmayıp mûte'addid evkâf-ı şerîfe vesâireden muhasses olduğundan ve hazîne-i merkûmenin bu makûle masârîfî rü'yete müsâ'ade-i zamâniyesi olmadığı cihetle zammı irâde buyurulan meblağ-ı mezbûrun hazîne-i merkûmeden rü'yeti pekde mümkün olamayacağından ve zer-i mahbûb-ı mezkûr kangı evkâf vesâireden ne mikdâr müretteb ise ikişer buçuk guruş zammı bi'l-hesâb sekizer guruş tertîb-i kadîmeleri üzerine zam ve ilâvesiyle evkâf-ı celîle-i mazbûtanın hazînece îrâd ve masrafları icrâsı ve mâ'adâsı müretteb olan mahallerden fîât-ı kadîmesiyle ma'an tahsîl ve îfâ olunmak üzere tertîb ve tesviyesi lâzım geleceğinden Surre-i hümâyûn'un takdîm ve istîzân olunan tertîb defterinde Haremeyn ve Evkâf-ı hümâyûn hazîneleri câniblerinden icrâsı lâzım gelenler tefrîk ettirilmiş ise de ber-minvâl-i muharrer icrâsı emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâneye mütevakkıf bulunmuş olmağla ol bâbda ne vechile irâde-i hayriyet-âde-i cenâb-ı tâcidârî mûte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mücebince icrâsına ibtidâr olunacağını Evkâf-ı hümâyûn nâzırı müşîr-i mükerrerem sa'âdetlü atûfetlü es-Seyyid Mehmed Hasib Paşa hazretleri takrîr etmeğın keyfiyet lede'l-istîzân takrîr-i atûfîleri vechile sâlifü'z-zikr altmış şu kadar bin guruşun tertîb-i kadîmleri üzerine bi'l-ilâve hazînece îrâd ve masrafların icrâ ve diğeri müretteb olan mahallerinden dahi fîât-ı kadîmesiyle ma'an tahsîl ve îfâ kılınması husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne mûte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş [s. 48] olmağla mücebince icrâ-yı iktizâsına himmet olunmak bâbında müşîr-i müşârun-ileyh hazretlerine hitâben musahhah fermân-ı âlî sâdir olmağın iktizâ-yı tesviyesi Evkâf Muhâsbesi'nden lede's-su'âl Mekke-i mükerreme ve Medîne-i münevvere ve Kuds-i şerîf ahâlî-i kirâmlarına beher sene irsâli mu'tâd olan ma'lûmü'l-mikdâr zer-i mahbûb selâtîn-i izâm ve vüzerâ-yı kirâm ve evkâf-ı sâire ve Darbhâne-i âmire'den müretteb olup evkâf-ı mûte'addiden muhasses olan zer-i mahbûb kuyûduna tatbîken Evkâf Muhâsbesi'nden bir kıt'a defteri terkîm olunmuş olmağla zikr olunan metrûk zer-i mahbûbun zamm-ı fîâtı olarak beherine bu defa ber-müceb-i irâde-i seniyye ikişer buçuk guruşdan ilâvesi lâzım gelen mebâliğın tertîb-i kadîmleri üzerlerine zammıyla Evkâf-ı mazbûtanın îrâd ve masrafları icrâ mâ'adâsının müretteb-i kadîmesiyle ma'an hazîneler cânibinden bi't-tahsîl îfâ olunmak üzere mazbût ve

gayr-ı mazbût başka başka vakıfları ve tertîb-i kadîmelerine lâzım gelen ilâveleri gösterilerek Evkâf-ı Hümâyûn Rûznâmçesi'nden hesâb ve der-kenâr olmağa tevakkuf eylediği derkenâr olunmağa defter-i mezkûr Evkâf Muhâsebesi'ne kayd ile bâlâsı defterlü zimmet ve mülhakât zimmeti ve rûznâmçeğ ve sergi defterlerine ve îcâbı vechile Darbhâne-i âmire vesâir lâzım gelen mahallere ilmuhaberleri tahrîr ola deyü fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince kayd olunup diğerk ilmuhaberleri verilmekle vech-i meşrûh üzere Darbhâne-i âmire defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 8 Receb sene 1262

Darbhâne-i âmire'de sikke-kenân odasında müstahdem efendilerin mu'ayyen olan mâhiye ma'âş ve sâliyeleriyle müteveffâ Hacı Haşim Efendi ma'âş ve sâliyesinin sûret-i tesviyesi ve oda-i mezbûra bâ-irâde-i seniyye verilen nizâm keyfiyetini mübeyyin ilmuhaberdir:

Sikke-kenbaşı Mustafa Refik Efendi:

Ma'âş, fî şehir: 3.500 guruş
Sâliye, 3.125 guruş. Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf
3.125 guruş. Der-dühûl-ı îd-i edhâ
6.250 guruş.

Ressâm-ı sikke-i hümâyûn-ı şâhâne el-Hâc Haşim Efendi:

Ma'âş, fî şehir: 3.500 guruş.
150 guruş. Ressâmlık mâhiyesi
3.650 guruş.
1.500 guruş. Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin evlâd ve vâlide ve zevcesine tahsîs buyurulan:
Fî şehir:
350 guruş. Büyük oğluna
350 guruş. Küçük oğluna
300 guruş. Kerîmesine
250 guruş. Vâlidesine
250 guruş. Zevcesine
1.500 guruş.
2.150 guruş.

Sâliye:

5.350 guruş. Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf
5.350 guruş. Der-dühûl-ı îd-i edhâ
10.700 guruş.
4.000 guruş. İki nefer evlâd-ı zükûruna senede ikişer bin guruşdan tahsîs buyurulan.
6.700 guruş.

<p style="text-align: center;">Hulusi Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 1.000 guruş.</p> <p><u>Sâliye:</u> 640 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 640 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 1.280 guruş.</p>	<p style="text-align: center;">Emin Efendi</p> <p><u>[Ma'âş]:</u> Fî şehri: 800 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 505 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 505 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 1.010 guruş</p>
<p style="text-align: center;">Sâbit Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 800 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 580 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 580 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 1.160 guruş</p>	<p style="text-align: center;">Mehmed Arif Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 600 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 365 guruş Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerif 365 guruş Der-dühûl-ı îd-i edhâ 730 guruş</p>
<p style="text-align: center;">Abdüşşekür Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 450 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 365 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 365 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 730 guruş</p>	<p style="text-align: center;">İsmail Hakkı Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 450 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 505 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 505 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 1.010 guruş</p>
<p style="text-align: center;">Ali Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 450 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 365 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 365 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 730 guruş</p>	<p style="text-align: center;">Naif Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 450 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 405 guruş. Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerif 405 guruş Der-dühûl-ı îd-i edhâ 810 guruş</p>
<p style="text-align: center;">Hüsrev Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 450 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 405 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 405 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 810 guruş</p>	<p style="text-align: center;">Diğer Emin Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 395 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 365 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 365 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 730 guruş</p>
<p style="text-align: center;">Salim Bey</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 200 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 280 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 280 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ] 560 guruş</p>	<p style="text-align: center;">Latif Efendi</p> <p><u>Ma'âş:</u> Fî şehri: 150 guruş</p> <p><u>Sâliye:</u> 320 guruş Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerif 320 guruş Der-dühûl-ı îd-i edhâ 640 guruş</p>
<p style="text-align: center;">Nevres Efendi</p> <p><u>Sâliye:</u> 80 guruş [Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerîf] 80 guruş [Der-dühûl-ı îd-i edhâ]</p>	<p>Sikke-kenbaşı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ba'zı hademeye verilen</p> <p><u>Sâliye:</u> 107 guruş Der-dühûl-ı Ramazân-ı şerif</p>

160 guruş	107 guruş Der-dühûl-ı îd-i edhâ 214 guruş
-----------	--

Yekûn-ı ma'âş fî şehri: 13.345 guruş.
Sâliye: 27.324 guruş.

Sikke-kenân-ı mûmâ-ileyhin ma'âş ve sâliyesi: Ma'âş fî şehri: 9.695 guruş Sâliye: 16.624 guruş	Müteveffâ Haşim Efendi'nin evlâd ve iyâlinin müceddeden tahsîs buyurulan mâhiye ve sâliyeleri Ma'âş fî şehri: 1.500 guruş Sâliye: 4.000 guruş	Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin ma'âş ve sâliyesinden evlâd ve iyâline tahsîs ve ihsân buyurulandan mâ'adâsı olarak zîrde yine sânde beyân olunduğu vechile Ceyb-i hümâyûn-ı hazîne-i behiyyesinde mevkûfen hıfzı tesviye buyurulan: Ma'âş fî şehri: 2.150 guruş Sâliye: 6.700 guruş
--	---	--

Sikke-i hümâyûn-ı şâhânenin resm ve hakkı hıdemâtında istihdâm olunan el-Hâc Haşim Efendi bu defa hülûl-ı ecel-i mev'ûduyla irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sağır ve sağire iki nefer oğlu ve bir nefer kerîmesi ve ihtiyâre vâlidesi ve bir nefer zevcesi olduğuna ve bunların edecek bir taraftan bir akçe ve bir habbe medâr-ı ma'âşları olmayıp müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Darbhâne-i âmire'den mu'ayyen olan mâhiye ma'âş ve sâliyesiyle idâre edegelmiş ise de hânesi güşâde ve gelen giden misâfiri ziyâde olmasıyla mu'ayyenâtı masârîfât-ı zarûriyesine vefâ etmemesi cihetiyle düyûn-ı kesîreye giriftâr olduğu hâlde fevt olmuş ve terekesinin henüz arkası alınamamasıyla tereke ve düyûnunun mikdârı ma'lûm olamadığından ba'dehû tereke ve düyûnunun mikdârı bildirilmesi lâzım gelmiş ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyh sağır sininden vefâtına kadar sikke-i hümâyûn-ı şâhânenin tavr-ı mergûb ve tarz-ı üslûb üzere resmi ve ez-cümle müteveffâ-yı mûmâ-ileyh her ne kadar ressâmlık şöhretiyle müştahir ise de sikke-i hümâyûn darb olunacak çeliğin üzerine ma'kûs olmak üzere tuğrâyı ve hüsn-i hat ile yazısını hak eylemesi ve böyle hıdemât-ı şâhâne bulması ve bu makûle hıdemât-ı mülûkânede emeği sebkât edenin terk etmiş oldukları iyâl ve evlâdının herbirileri zamân-ı merâhim-nişân-ı hazret-i-pervîre îcâbına göre gözedilerek kesb-i refâh ve ta'ayyüş edgeldikleri âşikâr olduğuna mebnî müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin şimdiye değin müşâhade olunan emeğine hürmeten ve iyâl u evlâd ve vâlidesinin bî-vâye dirhem ve işfâk-ı seniyyeye şâyeste olmaları cihetiyle hâllerine merhameten oldukça kimesneye muhtâc olmayarak sâye-i kerem-vâye-i hazret-i zıllullâhîde ta'ayyüş eylemek ve iki nefer oğulları tahsîl-i hüner edecekleri nâsiyye-i hâllerinden anlaşılması olduğundan sikke-kenân şâkirdânı zümresine idhâl olunmak üzere müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin uhdesinden münhal olan üç bin altı yüz elli guruş mâhiyesinden mûmâ-ileyhimin topuna bin beş yüz guruş ve sâliyesi olan on bin yedi yüz guruşdan dahi beher sene dört bin guruş tertûbiyle bunların perîşâniyetden vikâyeleri ve ol vechile isticlâb-ı da'avât-ı hayriyyelerine rağbet ve mazhar buyurulması husûsunda ne vechile emr u

irâde-i seniyye müte'allik buyurulur ise ol vechile icrâsı lâzım geleceği Darbhâne-i âmire'de sikke-kenân odasında müstahdem olan efendiler hakkında bin iki yüz kırk yedi senesinde verilen nizâmde sikke-kenânbaşılık münhal olması ve kendüsü hünerli ve eski olması cihetiyle el-yevm sikke-kenbaşılık hizmetinde bulunan Mustafa Efendi'ye sikke-kenbaşılık ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Hacı Haşim Efendi'nin mûmâ-ileyhden hüneri ziyâde ise de odalarının usûlüne mebnî Sikke-i hümâyûn ressamlığı ünvânı dahi müteveffâ-yı mûmâ-ileyhe tevcih olunarak oda-i mezbûrda kusûr kalan efendiler sınıf-ı evvel ve sınıf-ı sâni ve sınıf-ı sâlis i'tibârıyla üç sınıfa taksîm ile hall-i ilâhî? vukû'unda silsileleri icrâ olunması nizâm-ı mezbûr icâbından bulunmuş ve nizâm-ı mezkûra nazaran silsileleri yürüdülmesi lâzım gelere sınıf-ı evvelde bulunanların akdemi olan Mustafa Efendi'nin müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin yerine me'mûr ve ta'yîn kılınması lâzım gelir ise de pekde erbâb-ı liyâkatdan olduğu ve mâ-dûnunda bulunan efendilerden Sâbit Efendi efendi-i mûmâ-ileyhden hünerli olmasıyla onun me'mûriyeti icrâ olursa mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'nin kesrini müceb olacağı ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyh yine evvelde beyân olunduğu vechile hem Sikke-i hümâyûn'un hüsn-i hat ile resmi ve hem de sikkecilüğünün ma'kûs olarak tuğrâ ve hattının çelik kalem ile yazması cihetiyle oda-i mezbûrda akrânı olmayıp el-yevm sikke-kenbaşı-ı mûmâ-ileyh ve ondan sonra oldukça mûmâ-ileyh Sâbit Efendi hünerli ise de nizâm-ı mezkûrdan şimdiye kadar müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin hüner ve ma'rifetini diğerleri tahsîle sa'y u gayret etmemiş ve bu keyfiyete nizâm-ı mezbûr sebep-i müstakil olup ya'ni hall-i ilâhî? vukû'unda teselsül olunarak yoluyla merâm ve matlûbumuza nâil oluruz diyerek tahsîl-i hünerden iğmâz olunmuş ve mûmâ-ileyhimin esâmîlerini ve mâhiye ve sâliyelerinin mikdârını mübeyyin bir kıt'a defteri takdîm kılınmış idiği ve rehîn-i ilm-i âlî buyurulduğu vechile Sikke-i hümâyûn-ı mülûkâne husûsu gâyet mu'tenâ ve sâye-i hümâ-vâye-i şâhânede el-yevm kat' u darb olunan meskûkât-ı cedîde-i şâhâne taklîd kabûl etmeyecek sûrette a'lâ ve rağnâ iken bir tâkım habâsetkârân dâimâ taklîde sa'y ve ictirâ etmekde oldukları ecilden Sikke-i hümâyûn-ı şâhânenin herhâlde hak ve hattı be-gâyet temyîz ve düzgün olması farîza-i hâliyeden ve nizâm-ı mezkûr icrâ olursa ilerüde oda-i mezbûrda bulunan efendiler yine sa'y u gayrette kusûr ederek ba'd-ezîn matlûb buyurulduğu vechile Sikke-i hümâyûn-ı şâhâneyi hak ve resm edecek kimesne bulunmayacağından başka lüzûmu takdîrinde gerek Âsitâne-i sa'âdet ve gerek mahâll-i sâireden tedârîki mümkün olamayacağı ve Sikke-i hümâyûn-ı mülûkânenin resm ve hakkı Devlet-i aliyye-i ebed-kıyâmın mevâdd-ı ehemmi a'zamı olmasıyla bunun bir hüsn-i sûret ve nizâma rabtı ve mûmâ-ileyhimin birbirine bir güne diyecekleri kalmayacak sûrette tahsîl-i hünere teşvîk ve tergîb olunmaları iktizâ eylediği bedîhiyâtdan bulunmuş idiğinden icâbı lede'l-mütâla'a oda-i mezbûrda müstahdem olan efendiler nizâmları vechile yoluyla yürüdülmesi lâzım gelse bâlâda tafsîl ve beyân olunduğu vechile bunun ol sûretle icrâsı ileride her hâlde fenâyı müntic olacağı ecilden nizâm-ı mezkûrdan külliyyen sarf-ı nazar ile müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin uhdesinden münhal olan mâhiye ve sâliyesinden bend-i evvelde gösterildiği vechile evlâd u iyâl ve vâlidesine ihsân buyurulması re'y-i âliye havâle kılınan mâhiye ve sâliyesinden mâ'adâsı işbu altmış bir senesi mâh-ı Temmuz'u ibtidâsından i'tibâren hiçbir kimesneye tevzî' ve taksîm ve i'tâ olunmayıp Ceyb-i hümâyûn-ı feyz-nümûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesinde mevkûfen hıfz olunmuş ve mâh-ı mezkûrdan i'tibâren altı mâh müddet ta'yîn olunup şöyle ki, oda-i mezbûrda müstahdem efendilerin herbirlerine Sikke-i hümâyûn'un hak ve resmine dâir birer

şey sâhib-i ayâr efendi ve sikke-kenbaşı ve Hoce Agop ma'rifetleriyle resm ve tahkîk ve isimleri zabt ve tahrîr ve zikr olunan resmler mûmâ-ileyh sâhib-i ayâr efendi hazretleri tarafında hıfz ile müddet-i mezkûre tekmîlinde yine herbirlerine mukaddemki verdikleri misillü bir şey resm ve hak etdirilerek Darbhâne-i âmire nezâretine revnak-bahş olan zât huzûrunda lede'l-mu'âyene ve evvelki yapılan şeylerden her kangısında ziyâde hüner görülür ise rü'yet ve müşâhade olunan hünerine ve istihkâkına göre nâzır-ı müşârun-ileyhin re'y ve hüzzâr-ı meclisin ittifâk ve tensîbi vechile mârru'l-beyân mevkûfen hıfz olunup terâküm eden mâhiye ve sâliyeden atıyye misillü tertîb ve i'tâ olunmak ve işbu husûs mûmâ-ileyhimde her kangısında fazla hüner ve ma'rifet görülür ise ona icrâ olunacağına mebnî isteklisine ve hatır ve gönüle ve bir tarafın nasîhine aslâ ve kat'a havâle-i sem' u i'tibâr olunmamak ve bundan böyle mûmâ-ileyhimin beher altı mâhda bir def'a usûl-ı imtihânları vech-i muharrer üzere icrâ ile içlerinden matlûb vechile hünerli kimesneler yetiştirilmek ve sâye-i kerem-vâye-i hazret-i cihândârîde mûmâ-ileyhimden kesb-i hünere sa'y u gayret ile içlerinden birisi müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin hüneri râddesini tahsîl eylediği hâlde sâlifü'l-beyân kusûr kalan mâhiye ve sâliye ol kimesnenin hakkı olacağından mezkûr mâhiye ve sâliye ona tahsîs ve ressamlık ünvanı dahi tevcîh kılınmak ve mûmâ-ileyhimden müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin râddesini ileride tahsîl edene mâhiye ve sâliye-i mezkûre tahsîs olunacağı ecilden ol vakit altı mâhda bir icrâ kılınması lâzım gelen imtihânlarında müşâhade olunacak hünerlerine göre tertîb ve i'tâsı icâb eden atıyyenin verilecek mahalli olmayacağı ve atıyye husûsu icrâ olunmadığı hâlde yine eski usûle varacağı ve Sikke-i hümâyûn husûsu ise şâyân-ı dikkat mevâddan olduğu verilecek atıyye dahi beher altı mâhda bir def'a ber-vech-i tahmîn iki üç bin guruş olur olmaz râddelerinde idiği ve böyle atıyye tertîb ve i'tâsı cevâz gösterilmesi husûsundan maksûd-ı aslî mûmâ-ileyhimden hünerli kimesneler yetiştirilmesinden ibâret olduğu vâreste-i kayd hafî olduğundan eğerçi mûmâ-ileyhimden ileride müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin râddesini tahsîl edeni zuhûr ile mâhiye ve sâliye-i mezbûre ona verilir ise ol vakit usûl-ı imtihânlarında tertîb ve i'tâsı tensîb olan atıyyelerinin Darbhâne-i âmire mâhiyâtı mahlûlâtından takâs ve mahsûb olunmak şartıyla nâzır-ı müşârun-ileyh hazretleri tarafından bi't-tahrîr inhâ ve istîzân ile Darbhâne-i âmire'den i'tâsına müsâ'ade-i seniyye-i şâhâne erzân buyurulmak ve mûmâ-ileyhimden tahsîl-i hüner ve ma'rifet etmeyenlere bir akçe i'tâ olunmayacağından ona göre tahsîl-i hünere sa'y u gayret ile kesb-i refâh ve ta'ayyüşe ve beyne'l-akrân imtiyâza sarf-ı vus' u makderet olunmak ve Sikke-i hümâyûn-ı şâhânenin dâimâ ve müstemirren hıfz u hirâsetinde kemâlîyla ihtimâm u dikkat olunup ecânibden içlerine hiç kimesne karışdırılmamak ve hasbe'l-icâb oda-i mezbûra şâkird alınması lâzım geldikde nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerinin re'y ve ma'lûmâtı olmadıkça ve alınacak şâkirdin kâbiliyetli ve edîb ü lebîb olması lâ-büd olduğundan bunlar kendüsünden müşâhade ve beynlerinden tahkîk olunmadıkça hod be-hod şâkird alınmamak ve içlerinden uygunsuz hareketi zuhûr edeni olur ise oda-i mezbûreden tard ve def'i bir vechile câiz olmayacağından ol kimesnenin cünha ve kabâhati sikke-kenbaşı-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerine ifâde ile iktizâsına göre habs ve te'dîb ile terbiye olunduktan sonra yine oda-i mezbûrda kullanılmak üzere nizâma rabtı husûsuna müsâ'ade-i seniyye erzân buyurulduğu hâlde hüner ve ma'rifetleri zuhûr etmesi me'mûl olduğundan bu takdîrce nizâm-ı atıklarının kaydı bi't-tedkîk işbu nizâm ilâ mâşallâhu te'âlâ düstûru'l-amel tutulmak üzere keyfiyet Ma'âdin-i

hümâyûn defterlerine kayd ile Kefçe-i hümâyûn defterlerine ve sikke-kenbaşı-i mûmâ-ileyh ve mesfûr Hoce Agop taraflarına ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesi tezekkür olunmuş olduğuna dâir cânib-i Darbhâne-i âmire'den terkîm kılman bir kıt'a müzekkire ve defter ve bir kıt'a pusulası hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâneye bi't-takdîm manzûr-ı âlî-i hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve husûsât-ı merkûmenin ol vechile icrâ-yı iktizâları nezd-i âlîde bi't-tensîb tesviye-i îcâbâtına ibtidâr olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfet-penâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup diğerk ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Ş. sene 1262

Mâbeyn-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı şâhânede müstahdem Hekîm Muhyiddin Efendi on beş seneden mütecâviz Asâkir-i muntazama-i hazret-i şâhâne alaylarında istihdâm ile emekdâr olup ve üç seneden beru Mâbeyn-i hümâyûn hekîmliğı nevbetine dahi devâm eylediğinden mâ'adâ Topkapı sahilsarây-ı âlîsinde Harem-i hümâyûn-ı ismet-makrûn-ı mülûkânenin hastagânına tedâvî ile iştigâl ve umûr-ı me'mûresinde ihtimâm edip akrânına nazaran ma'âş-ı kadîmi olan bin iki yüz guruş dûn olduğundan müceddeden ma'âşına iki yüz guruş zam ile bin dört yüz guruşa iblâğı ve iki yüz guruş ma'âş ile Mâbeyn-i hümâyûn'da hekîm mu'âvinini olan mevâlî-i izâmndan fazîletlü Hayrullah Efendi bu def'a bâ-irâde-i seniyye Mâbeyn-i hümâyûn hekîm mu'âvinliğı hizmetinden afv ile açıkda kalmış olan iki yüz guruş ma'âş cerrâhân-ı hâssadan Cerrâh Abdi Efendi otuz seneden mütecâviz Sarây-ı hümâyûn ve harem-i ismet-makrûnda ve asâkir-i hazret-i şâhâne cerrâhlığında istihdâm olunmuş atîk emekdârândan olarak el-yevm iki yüz guruş ma'âş ile Mâbeyn-i hümâyûn cerrâhlığından başka ma'âşlı me'mûriyeti dahi olmadığından mûmâ-ileyh Hayrullah Efendi'den münhal iki yüz guruşun mûmâ-ileyh Abdi Efendi'nin ma'âş-ı kadîmi olan iki yüz guruşa zammıyla dört yüz guruşa iblâğı ve Mâbeyn-i hümâyûn eczacıbaşısı Panayot on beş seneden mütecâviz hizmet-i şâhânede sâdikâne hareket eylemiş ve umûr-ı me'mûresinden münfekk olmayarak sıdk ve istikâmet vechile hizmete devâm ve ihtimâmı olduğu hâlde mersûmun el-hâletü hâzihî ma'âşı bulunan bin üç yüz guruş selefinin ma'âşı olan iki bin guruşa nazaran dûn bulunduğundan bin üç yüz guruş ma'âş-ı kadîmine kezâlik müceddeden iki yüz guruş zam ile bin beş yüz guruşa iblâğı husûslarına şifâhen emr u irâde-i ihsân-âde-i hazret-i mülkdârî inâyet-bahş-ı sudûr buyurulmuş olmağla mûcebince işbu iki yüz altmış bir senesi Teşrîn-i evvel'inin on beşinden i'tibâren îcâbının icrâsıyla iktizâ eden ilmuhaberlerinin i'tâsı husûsuna ser-etibbâ-i hazret-i şehriyârî sa'âdetlü atûfetlü İsmail Efendi hazretleri bi't-takrîr inhâ etmeleriyle icrâ-yı iktizâsına himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup diğerk ilmuhaberleri verilmekle ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 17 Z. sene 1261

Mîrimîrân-ı kirâmdan atûfetlü Osman Paşa hazretlerinin İstabl-ı âmire müdürliği evânında esbân-ı şâhâne lâzimesi için mübâya'a olunacak şa'îr ve saman bahâlarıyla masârîfât-ı sâire için cânib-i Darbhâne-i âmire'den paşa-yı mûmâ-ileyh hazretlerine iki yüz bin guruş sermâye akçesi bâ-sûret i'tâ olunmuş ve paşa-yı müşârun-ileyh hazretlerinin infisâli vukû'una mebnî bu def'a İstabl-ı âmire müdürü nasb buyurulan sa'âdetlü Aziz Ağa hazretlerine mebâliğ-i sermâye-i mezkûr devr ve teslîm kılınarak makbûzunu mübeyyin ağa-yı mûmâ-ileyh hazretleri tarafından bir kıt'a memhûr senedi tahrîr birle Darbhâne-i âmire'ye takdîm kılınmış olmağla ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince Darbhâne-i âmire'de kaydı bâlâsına şerh verilerek mebâliğ-i sermâye-i mezkûr mûmâ-ileyh Aziz Ağa hazretlerine devr ve teslîm kılınmış olduğunu mübeyyin paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri taraflarına başka ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için İstabl-ı âmire rûznâmçesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber tahrîr ve i'tâ olundu.

Fî 17 Receb sene 1262

Kefçe-i hümâyûn kâtibi sâbık Ahmed Efendi merhûmun münhal olan ma'âş ve sâliyesinin ber-müceb-i zîr tevzî' olunduğunu mübeyyin ilmuhaberidir:

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin münhal olan ma'âşı: fî şehri: 3.900 guruş.

Minhe't-tevzî'ât:

Kefçe-i hümâyûn'da ve meclisde müstahdem efendiler ma'âşlarına zam ve müceddeden tahsîs olunan:

Emin Beyefendi'ye 150 guruş Zam	Kamil Efendi'ye 250 guruş Zam	Hüsnü Efendi'ye 150 guruş Zam	Zeki Efendi'ye 250 guruş Müceddeden
Tevfik Efendi'ye 150 guruş Müceddeden	Ceyb-i hümâyûn odasında harc-ı hâssa halîfesi Hacı Şemsi Efendi'ye 100 guruş Zam		Oda-i mezbûrda Hâfız Ali Efendi'ye 500 guruş Zam

Zimmet odasında müstahdem efendiler ma'âşlarına zam ve müceddeden tahsîs kılınan:

Refîk-i evvel Ahmed Efendi'ye 175 guruş Zam	Refîk-i sâni Hacı Vehbi Efendi'ye 150 guruş Zam	Rıf'at Efendi'ye 150 guruş Zam	Hâfız Rıf'at Efendi'ye 150 guruş Zam
İsmail Bey'e 150 guruş Zam	Sadullah Bey'e 250 guruş Zam	Hacı Yusuf Efendi'ye 50 guruş Zam	Ali Efendi'ye 150 guruş Zam
Şefîk Efendi'ye 75 guruş Zam	Nazif Efendi'ye 25 guruş Zam	Hüsnü Efendi'ye 25 guruş Zam	Tahsin Bey'e 50 guruş Müceddeden
Emin Efendi'ye 100 guruş Müceddeden			

Tahrîrât odasında müstahdem efendiler ma'âşlarına zam ve müceddeden tahsîs olunmuş olan:

Bedri Efendi'ye 250 guruş Zam	Ali Efendi'ye 50 guruş Zam	Rıf'at Efendi'ye 100 guruş Zam	İzzet Bey'e 100 guruş Zam
Halil Bey'e 50 guruş Zam	Rıf'at Bey'e 50 guruş Zam	Rauf Bey'e 150 guruş Müceddeden	Hüsnü Efendi'ye 100 guruş Müceddeden

Yekûn fî şehri: 3.900 guruş.

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin münhal olan sâliyesi: 5.400 guruş.

Minhe't-tevzi'ât:

Meclis kâtibi Habib Efendi'ye 1.100 guruş	Zimmet odasında mümeyyiz-i sâni Hüsnü Efendi'ye 1.000 guruş	Oda-i mezbûrda refik-i sâni Hacı Vehbi Efendi'ye 400 guruş	Meclis odasında Kamil Efendi'ye 550 guruş
Kefçe-i hümâyûn'da Muhyiddin Efendi'ye 300 guruş	Meclis odasında Hüsnü Efendi'ye 250 guruş	Oda-i mezbûrda Tefvik Efendi'ye 150 guruş	Oda-i mezbûrda Zeki Efendi'ye 300 guruş
Ceyb-i hümâyûn odasında Yusuf Efendi'ye 350 guruş	Meclis odasında Emin Bey'e 300 guruş	Tahrîrât odasında İzzet Bey'e 300 guruş	Zimmet odasında Ali Efendi'ye 400 guruş

Yekûn: 5.400 guruş.

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin münhal olan ma'âş ve sâliyesi ber-vech-i bâlâ mûmâ-ileyhime tevzi' ve taksîm olduğunu mübeyyin terkîm olunan defteri üzerine ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberi verilmekle ma'âş ve sâliye-i mezbûrenin mûmâ-ileyhime tevzi' ve taksîm olduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî gurreti Receb sene 1262

Kazzâziye ihtisâb rûsûmu mültezimleri taraflarından mukaddemâ takdîm kılınan bir kıta' arzuhâl üzerine kuyûd-ı lâzimesi bi'l-ihrac meclis-i muhâsebe-i Mâliye'ye havâle buyurulan bir kıta' takrîr me'âlinde Kazzâziye ihtisâb rûsûmuna Harîr ihtisâbı dâhil olmak üzere altmış bir senesine mahsûben bedel-i sâbıkı olan iki yük altmış altı bin guruş üzerine bir yük on bin guruş zamlı maktû'an uhdelerine ihâle olunmuş ve ol vechile verilen zabt emri-i şerîfinde Dersâadet'de sarf ve i'mâl olunan harîrin beher takasında? on dörder guruş resm-i ihtisâbiye alınmak mürderic bulunmuş ise de Feshâne-i âmire'ye fes püskülü i'mâli için alınan harîr ile

sîmkeşhâne ve peştemalci ve yasdıkçı esnâfının sarf eyledikleri harîrin rûsûm-ı ihtisâbiyesi edâsında muhâlefet olunmakda olduğu beyânıyla men'î husûsu niyâz ve istid'â kılınmış ve husûs-ı mezkûrun meclis-i muhâsebe-i Mâliye'ye havâle buyurulmuş olduklarına binâen kuyûduna lede'l-mürâca'a mültezimîn-i merkûm kazzâziye ihtisâb rûsûmunu zikr olunan harîr rûsûmu dâhil olmak şartıyla ma'a zam mezkûrû'l-mikdâr bedel ile der'uhde eylemiş olduklarına ve ta'rîfe-i cedîdede muharrir ve meşrûh emti'a ve evânî-i nühâs ve cülûd ve kaytân ve hayvânân? vesâire misillü kâffe-i eşyâ-yı mütenevvi'adan beylik nâmıyla merkez-i mesâlih-i mühimme olan mahaller lâzimesi için Dersâadet'de i'mâl ve taşralardan müstakil celb olunanların kemâ fi's-sâbık îcâb eden rûsûm-ı ihtisâbiyesi alınmayıp fakat ber-vech-i muharrir Matbah-ı âmire ve Tersâne-i ma'mûre vesâir mîrî anbârlarında mürettebât ve i'mâlât-ı mîriyenin gayrı olarak el-hâletü hâzihî tüccârının li-ecli'l-bey' getirmiş oldukları ve esnâfının i'mâl eyledikleri emti'a ve eşyâdan cânib-i mîrî için alınanları fiât-ı mîriye-i kadîm ile alınmayıp ücret-i i'mâliye ve bahâ-i lâzîmeleri bi-aynihî si'rûn-nâs üzere tamâmen mahallerinden sâhiblerine verilmekte olduğundan bunların gümrükleri i'tâ olunanlarından mâ'adâsının îcâb eden rûsûm-ı ihtisâbiyesi bâyi'lerinden ahz kılınması karârgîr olan nizâmından olarak ol bâbda mültezimîn-i merkûmûn yedlerine ve cânib-i ihtisâba ilmuhaberleri verilmiş idiği kayden tebeyyün eylediğine mebnî onun üzerine kaleme alınan mazbata mücebince rûsûm-ı mezkûrenin ber-müceb-i irâde-i seniyye edâsına ibtidâr olunması zımnında işbu sâl-i hâl evâhır-ı Şa'bân-ı şerîfinde ilmuhaberi eğerçi verilmiş olup ancak bu def'a Darbhâne-i âmire nâzırı atûfetlü beyefendi hazretlerinin takdîm eylediği bir kıt'a takrîri me'âlinde fes püskülü i'mâli için Feshâne-i âmire'den alınan harîrin rûsûm-ı ihtisâbiyesi mültezimleri taraflarından mütâlebe olunmakda ise de Feshâne-i âmire Darbhâne-i ma'mûre'den zabt ve idâre olunarak beher sene rû'yet olunan muhâsebesinde zuhûr eden temettu'âtı başkaca hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı şâhâneye takdîm olunageldiği ecilden şimdi Feshâne-i âmire'den alınan harîre rûsûm-ı ihtisâbiye i'tâ olunmak lâzım gelse behemehâl temettu'una noksân terettüb edeceğine ve hâlbuki Feshâne-i âmire'nin hîn-i îcâdından bu ana kadar püskül i'mâli için alınan harîrin rûsûm-ı ihtisâbiyesi verildiğinin vukû'u olmadığına binâen temettu'ât-ı mezkûreyi kesr ü tedennîden vikâyeten fakat Feshâne-i âmire tarafından çarşıda küşâd olunmuş olan dükkânlar için alınan harîrden rûsûm-ı ihtisâbiye alınıp asıl Feshâne-i âmire için mübâyâ'a olunan püskül harîrinden fimâ-ba'd rûsûm-ı ihtisâbiye alınmaması zımnında keyfiyet vâridât muhâsebesine bi'l-kayd Darbhâne-i âmire'ye ve Feshâne-i ma'mûre rûznâmçesine ilmuhaberleri i'tâsıyla tesviyesi husûsu inhâ ve iş'âr olunmuş olmağla îcâbı lede'l-mütâla'a nâzır-ı mîr-i müşârun-ileyh hazretlerinin takrîr-i mezkûru me'âline nazaran Feshâne-i âmire'de i'mâl olunan fes püsküllerinden rûsûm-ı ihtisâbiye alınması temettu'ât-ı vâkı'asına kesr terettübü müceb olacağı ve o makûle püsküllük harîre Feshâne-i âmire cânibinden şimdiye kadar rûsûm-ı ihtisâbiye i'tâsı mesbûk olmadığı eğerçi gösterilmiş ise de beyân-ı hâcet olmadığı vechile mukaddemleri Dersâadet ihtisâbı emâneten idâre olunmakda olduğundan mîrî i'mâlâtı zımnında alınan eşyâdan her ne kadar rûsûm-ı ihtisâbiye alınmamış ise mu'ahharan rûsûmât-ı mezkûre başka başka ayrılıp harîr ihtisâbı hakkında bâ-irâde-i seniyye karârgîr olan nizâmında Dersâadet'de gerek mîrî anbârlarında ve gerek sâirede sarf olunan kâffe-i harîrden rûsûm-ı ihtisâbiye ahz olunması musarrah olarak mültezimine dahi ol sûretle sâbıkından bir yük şu kadar bin guruş zammıyla der'uhde olunmuş olduğuna ve bu vechile Feshâne'de sürülen

harîr nizâmında ihtisâb alınmaması musarrah bulunan beylik i‘mâlâtı olan eşyâdan ma‘dûd olmayıp mahallinde ve Dersâadet’de esnâfı ma‘rifetiyle bi’l-i‘mâl tüccârı yediyle fûrûht olunur makûleden bulunduğuna ve bir de Feshâne-i âmire’den nizâmiye anbârlarına mübâya‘a olunan fesler kârıyla mübâya‘a olunarak bu vechile hem kâr-ı mezkûrun hazîne-i celîleden i‘tâsı ve hem de püsküllük harîrden rûsûmât-ı ihtisâbiyenin afvı iki sûretle bilâhare hazîne-i celîle vâridâtının kesrini mü’eddî olacağına binâen zikr olunan püsküllük harîrden dahi rûsûm-ı mezkûrenin ahzı nizâmı îcâbından olmağla bu takdîrce nizâmına ve nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerinin takrîrlerine nazaran her ne vechile icrâsı muvâfık-ı re’y-i âlî buyrulur ise ol vechile tesviyesi lâzım geleceği tezekkür olunmuş olduğu muharrer ve mastûr bulunmuş ve ol bâbda kaleme alınan mazbata bi’t-takrîr lede’l-arz keyfiyet Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyye lede’l-havâle rivâyet olunduğuna göre Feshâne-i âmire’den püskül i‘mâlî için alınacak harîrin rûsûmâtı pekde külliyyetlü şey olmayıp Mart’a kadar dahi üç dört ay kalmış olduğundan sene-i âtiyede rûsûmât-ı mezkûrenin îcâbına bakılmak üzere bu senelik der‘uhdesi şurûtu vechile icrâsı sûreti Meclis-i vâlâ-yı mezkûrda tensîb ve meclis-i âlî-i umûmîde dahi tasvîb olunmuş olmağla ol vechile icrâ-yı iktizâsı husûsuna himmet buyrulmak bâbında sâdir olan fermân-ı âlî mücebince kayd olunup diğerk ilmuhaberleri verilmekle ber-minvâl-i muharrer keyfiyet ma‘lûm olmak için Darbhâne-i âmire’ye dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 23 Z. sene 1261

Sâye-i müceddidiyet-vâye-i hazret-i şâhânede Yedikule hâricinde kâin Zeytinburnu nâm mahalde inşâ olunmakda olan Demir fabrika-i hümâyûnu’na sermâye olmak üzere bâ-irâde-i seniyye-i mülûkâne cânib-i Darbhâne-i âmire’den i‘tâ olunan mebâligden bu def‘a Tophâne-i âmire müşîri ve Harbiye nâzır-ı devletlü Fethi Paşa hazretleri taraflarından fabrika-i hümâyûnlar nâzır-ı atûfetlü Hüsnü Efendi hazretlerine devr olunan ve Darbhâne-i âmire’den bi’t-teslîm ve masraf kaydı lâzım gelen mebâligin mikdâr ve kemiyetini mübeyyin ilmuhaberidir:

Fi’l-asl sermâye-i fabrika-i mezkûr:

Kîse	Küsûr, guruş	
970	160	İ‘tâ şüde fî 3 Ra. sene 1261
6.200	000	İ‘tâ şüde fî 21 Ş. sene 1261
7.170	160	

Minhâ sermâye-i mezkûre karşılık olmak üzere müşârun-ileyh Fethi Paşa hazretleri taraflarından devr olunan:

Fabrika-i mezkûrede mevcûd kömür ve eşyâ-yı sâire bahası olmak üzere müşârun-ileyh Hüsnü Efendi hazretlerine devr olunan 2.359 kîse, kusûr 189 guruş	Çırağan ve Beşiktaş sâhilsarây-ı hümâyûnları için ber-müceb-i irâde-i seniyye i‘mâl ettirilen bir aded mükemmel köprü ve oyma kapı ve iki aded kandil donanması ve parmaklık ve su boruları	Sermâye-i mezkûre kusûru olmak üzere müşârun-ileyh Fethi Paşa hazretleri taraflarından Darbhâne-i âmire’ye teslîmi îcâb eden 3.473 kîse, kusûr 471 guruş
---	---	---

	bahâsı olmak üzere Darbhâne-i âmire'ye masraf kaydı lâzım gelen 1.337 kîse	
--	---	--

Yekûn: 7.170 kîse kûsûr 160 guruş.

Fabrika-i mezkûr lâzimesi için Barutçubaşı Hoce Avanis ma'rifetiyle Londra'dan mübâya'a ve celb olunan âlât ve edevât bahâsı olan on bir bin sekiz yüz kırk sekiz kîse akçe kûsûr iki yüz yirmi dört guruş ber-mûceb-i irâde-i aliyye tamâmen cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâ olunmuş olmağla şerh verildi.

Zikr olunan Demir fabrika-i hümâyûnu'nun ber-mûceb-i keşf masârîf-i inşâiyesi olmak üzere bâ-irâde-i seniyye-i mülûkâne cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâsı tertîb buyurulan masârîf-ı keşf-i ebniye-i mezkûre:

9.583 kîse kûsûr 342 guruş.

Minhâ iki yüz altmış senesi Teşrîn-i sâni ibtidâsından altmış bir senesi Kânûn-ı evveli nihâyetine değın on dört mâh zarfında ebniye-i mezkûrenin masârîf-i inşâiyesine mahsûben mâh be-mâh takdîm kılınan icmâller mantûkunca ale'l-hesâb pullu cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâ kılınan:

9.178 kîse kûsûr 251,5 guruş.

Mîzân:

Kîse	Kûsûr, guruş	
9.583	342	Ebniye-i mezkûrenin keşfi masârîfi
9.178	251,5	Şimdiye değın mâh be-mâh i'tâ kılınan
405	90,5	Tertîb-i mezkûrdan bâkî kalan

Sâye-i übbehet-vâye-i hazret-i şehinşâhîde Yedikule hâricinde kâin Zeytinburnu nâm mahalde derdest inşâ olunan Demir fabrika-i hümâyûnu'na takdîm kılınan bir kıt'a hülâsa defteri nâtik olduğu üzere ber-mûceb-i irâde-i seniyye [s. 52] iki def'ada sermâye olarak yedi bin yüz yetmiş kîse akçe kûsûr yüz altmış guruş cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâ olunmuşdu. Fabrika-i mezkûrun atûfetlü Hüsnü Efendi hazretlerine devri muktezâ-yı emr u fermân-ı hümâyûn-ı mülûkânedden olduğuna mebnî geçen gün devletlü Fethi Paşa hazretleriyle müşârun-ileyh Hüsnü Efendi hazretleri Darbhâne-i âmire'yi teşrîf buyurmuş olduklarından Barutçubaşı Hoce Avanis ve Ebniye-i hümâyûn kalfası Hoce Karabet hâzır oldukları hâlde fabrika-i mezkûrda ber-mûceb-i defter mevcûd olan kömür ve eşyâ-yı sâire bahâsı olmak üzere iki bin üç yüz elli dokuz kîse akçe kûsûr yüz seksen dokuz guruş sermâye-i mezkûra mahsûben müşârun-ileyh Fethi Paşa hazretleri taraflarından müşârun-ileyh Hüsnü Efendi hazretlerine devr olunmuş ve Çırağan ve Beşiktaş sâhilsarây-ı hümâyûnları için inşâ ettirilen bir aded mükemmel köprü ve oyma kapı vesâire bahâsı olan bin üç yüz otuz yedi kîse akçe masârîfât-ı seniyyeden olduğuna mebnî onun dahi bi'l-mahsûb cânib-i Darbhâne-i âmire'ye masraf kaydı lâzım gelmiş ve sermâye-i mezkûre kusûru olan üç bin dört yüz yetmiş üç kîse akçe kûsûr dört yüz yetmiş bir guruşun dahi müşârun-ileyh Fethi Paşa hazretleri taraflarından Darbhâne-i âmire'ye teslîmi lâzım gelerek meblağ-ı mezbûrun Mâliye hazîne-i celilesinde olan

matlûblarından istihsâliyle Darbhâne-i âmire'ye te'diye ve teslîmine müşârun-ileyh hazretleri taraflarından söz verilerek ol vechile rü'yet-i muhâsebe olunmuş olmağla muvâfık-ı emr ve rızâ-yı hazret-i cihândârî buyurulduğu hâlde Darbhâne-i âmire zimmet defterlerine kayd ile eşyâ-yı müdevvere esmânî olan sâlifü'l-beyân iki bin üç yüz elli dokuz kîse kûsûr yüz seksen dokuz guruşun fabrika sermâyesi olarak müşârun-ileyh Hüsni Efendi hazretlerine îrâd kaydı ve köprü ve oyma kapı vesâire esmânî bulunan mârru'z-zikr bin üç yüz otuz yedi kîse akçenin dahi Darbhâne-i âmire'ye masraf kayd olunması için sûretinin ve iktizâ eden mahallere ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsıyla tesviyesine ve müşârun-ileyh Fethi Paşa hazretleri taraflarından te'diyesi îcâb eden üç bin dört yüz yetmiş üç kîse akçe kûsûr guruşun istihsâline ibtidâr kılınacağı () ve zikr olunan Demir fabrika-i hümâyûnu'nun bermûceb-i keşf masârif-ı inşaiyesi olmak üzere cânib-i Darbhâne-i âmire'den i'tâsı tertîb ve fermân-ı hümuyan buyurulan dokuz bin beş yüz seksen üç kîse akçe kûsûr üç yüz kırk iki guruşun şimdiye değin takdîm kılınan icmâller mantûkunca dokuz bin yüz yetmiş sekiz kîse iki yüz elli bir buçuk guruşu ebniye-i mezkûre masârifâtına bi'l-i'tâ tertîb-i mezbûrdan dört yüz beş kîse akçe kûsûr doksan buçuk guruş bâkî kalmış olduğundan ebniye-i hümâyûn kalfaları Hoce Karabet ve Avanis celb birle ebniye-i mezkûrenin itmâmına bundan böyle ne mikdâr akçe gideceği su'âl olundukda ebniye-i mezbûrenin ba'zı mahallerinin tevsî'i ve me'mûr mühendislerin ta'rîfleri vechile metîn ve rasîn inşâ olunması hasebiyle tahmînen ve takrîben on bir on iki bin kîse akçe ziyâde masraf ile Kasım'a kadar ancak vücûda gelebileceğini ifâde etmeleriyle bu sûrete göre bir on bir bin kîse akçenin dahi müceddeden tertîbi îcâb edeceğinden sûret-i tesviyesi lede'l-mütâla'a bend-i evvelde beyân kılındığı vechile müşârun-ileyh Fethi Paşa hazretlerinin sermâye kusûru olarak Darbhâne-i âmire'ye teslim edecekleri üç bin dört yüz yetmiş üç kîse akçe kûsûr guruşun işbu ebniye masârifine tahsîsi ve üst tarafının dahi sâye-i hümâvâye-i hazret-i mülûkânede cânib-i Darbhâne-i âmire'den uyuşdurularak bi't-tedric te'diye ve îfâsıyla şu ebniyenin itmâmı çâresine bakılması mütebâdir-i hatır olmağla bu husûsun dahi ol vechile veyâhûd sûret-i âharla tesviyesi husûslarında ne vechile emr u irâde-i isâbet-âde-i hazret-i pâdişâhî sâniha-pîrây-ı sudûr buyurulur ise ol sûretle iktizâ-yı tanzîmine mübâderet kılınacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den iki bend bir kîta' tezkire ile istîzân olunarak tezkire ve defter-i mezkûr meşmûlü'l-hâtı'e-i şevket-ifâza-i hazret-i hilâfet-penâhî buyurulmuş ve bend-i evvelde mezkûr fabrika-i hümâyûnun muhâsebesi ol vechile rü'yet olunmuş olduğundan husûsât-ı muharrerinin tıbkı iş'âr olunduğu üzere icrâ-yı iktizâlarına mübâderet olunması ve bend-i sâni'de gösterildiği vechile mârru'l-beyân on bir bin kîse akçenin dahi müceddeden tertîbi îcâb edeceğinden sûret-i meşrûha üzere bu husûsun dahi tesviye-i iktizâsıyla işbu ebniyenin itmâmı çâresine bakılması şeref-rîz-i sünûh ve sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş idiği iş'âr buyurularak mücebince sûret ve ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup iktizâları bilâhare lâzım gelen sûret ve zimmet pusulası ve diğer ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâ olunmağla keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 5 Ra. sene 1262

Ser-asker-i esbak devletlü Rıza Paşa hazretlerinin cânib-i seniyyü'l-cevânib-i cenâb-ı cihânânîye terk etmiş olduğu Bez fabrikası mahalleri Emlâk-i hümâyûn'a tashîh ve idhâl olunmuş olduğundan icâre-i senevîsi olan ma'a zam üç yüz elli üç buçuk guruşun Darbhâne-i âmire'den veyâhûd irâde buyurulacak mahalden vakıfları tarafına i'tâsı husûsu Evkâf-ı hümâyûn nâzırı devletlü paşa hazretleri tarafından bâ-tezkire istîzân olunmuş ve fabrika-i mezkûr ber-minvâl-i muharrer Emlâk-i hümâyûn'a tashîh kılınmış olduğuna binâen icâre-i mezkûrenin cânib-i Darbhâne-i âmire'den tahsîs ve i'tâ olunması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve keyfiyet nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerine bildirilmiş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazîne-i behiyyesi defterlerine dahi ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 13 Ra. sene 1262

Veliyyü'n-ni'met-i bî-minnetimiz efendimiz hazretlerinin âsâr-ı hayriye-i cenâb-ı şâhânelerinden olmak üzere Hazret-i Halid -radiye anhu'l-vâhid- türbe-i mübârekelerinde Yâsîn-i şerîf sûre-i celîlesi tilâvet olunması ve bu husûs zımında şehriye beş yüz guruşu vezâif tahsîs kılınması Evkâf-ı hümâyûn nezâreti cânibinden bi'l-istîzân vezâif-i merkûmenin hazîne-i Evkâf-ı hümâyûn'da münâsib mahlûl vukû'unda tevcih olunmak üzere muvakkat sûretle Darbhâne-i âmire'den tahsîs ve i'tâsı husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurularak keyfiyet nezâret-i müşârun-ileyhâ tarafına dahi iş'âr kılınmış ve bu def'a hizmet-i hazret-i şâhânede bulunan izzetlü Necib Ağa ihrâc ve Darbhâne-i âmire'den muhasses olan iki bin guruş ma'âşı kaydının terkîn kılınması dahi emr u irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhî muktezâsından bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın kayd olunan vezâif husûsu için Evkâf-ı hümâyûn hazînesi defterlerine diğeri ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet-i irâde-i seniyye ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 16 Ra. sene 1262

Bundan akdem Küçük Demir Fabrika-i hümâyûnu'nun idâresi devletlü Fethi Paşa hazretlerine ihâle ve tefvîz buyurulmuş olmağla mukaddemce Darbhâne-i âmire'den Hoce Avanis'e verilen altı bin bu kadar kîse akçenin irâd ve masraf sûretiyle muhâsebesi rü'yet olunarak mebâliğ-i mezbûrenin üç bin beş yüz kîse akçesi Darbhâne-i âmire'nin matlûbu görünmüş ise de hasbe'l-îcâb mezkûr üç bin beş yüz kîse akçenin şimdilik yine ta'vîzen sermâye tarîkiyle fabrika-i mezkûrda kullanılması husûsuna emr u irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne şeref-rîz-i sudûr buyurulmuş olmağla ber-mantûk-ı irâde-i seniyye îcâbının icrâsı husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmuş ve fabrika-i mezkûrun akdemce rü'yet olunan muhâsebesinde Darbhâne-i âmire'nin matlûbu görünen üç bin dört yüz yetmiş üç kîse akçe kûsûr dört yüz yetmiş bir guruş ber-mantûk-ı irâde-i seniyye şimdilik yine ta'vîzen fabrika-i mezkûra sermâye kayd olunduğunu müş'ir müşârun-ileyh Fethi Paşa hazretleri taraflarından i'tâ buyurulan

memhûr sened Darbhâne-i âmire'de hıfz olunarak kaydları bi't-tesviye Harbiye rûznâmçesine diğerk ilmuhaberi verilmiş olmağla keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 9 Ca. sene 1262

Bidâyet-i Tanzîmât-ı Hayriye'de metrûk Hazîne-i âmire'den Mâliye hazîne-i celîlesi'ne nakl olunan vâridâtdan Sîmkeşhâne-i İstanbul ve Bursa ve Selanik Mukâta'ası'nın? keyfiyeti bir kıta' varaka üzerine ihrâc etdirilerek lede'l-mütâla'a mukâta'a-i mezkûrenin mâl ve kalemiye-i mukayyidesi olan otuz bin dört yüz on buçuk guruşun bin yüz altmış buçuk guruşu mâl ve kalemiye ve kusûr yirmi dokuz bin iki yüz elli guruşu eshâm mürettebâtı olmak üzere metrûk hazîne-i mezkûreye âid olduğu ve zıkr olunan eshâm tertîbine mukâta'a-i mezkûre hâsılâtı gayr-ı vâfi bulunmak takrîbiyle mahlûlâtı bi'l-zabt el-hâletü hâzihî ashâbı uhdelerinde senevî bin beş yüz guruş fâizli sehm kalmış idiğı ve mukâta'a-i mezbûrenin ber-minvâl-i muharrer bidâyet-i Tanzîmât olan elli altı senesi Muharrem'i guresinden elli dokuz senesi Zilhiccesi gâyetine değin Sîmkeşhâne'den Darbhâne-i âmire'ye verilmiş olan pusulalar mantûkunca gayr-ı ez-masraf kusûr dört senelik hâsılâtı elli beş bin üç yüz on beş buçuk guruşdan ibâret olarak mukâta'a-i mezbûre öteden berü Darbhâne-i âmire mübâya'acıları tarafından idâre olunmakda olduğu kuyûddan nümâyân olmuş ve hâsılât-ı mezkûre dúnca görünmüş olduğuna mebnî keyfiyet Darbhâne-i âmire nâzırı sa'âdetlü atûfetlü beyefendi hazretlerinden lede'l-isti'lâm mukâta'a-i mezbûre hâsılâtının ol vechile dún olması mukâta'a-i mezbûre tevâbi'âtından olan Bursa'da i'mâl olunan kalıbdânın sîmi İstanbul Sîmkeşhânesi'nden i'tâ olunup hâsılâtı sîmkeşhâne-i mezbûr hâsılâtı derûnunda olduğu ve Selanik kazâsında ötedenberü sırma ve kalıbdân i'mâl olunmadığından neş'et eylediğı tahkîk olunarak sinîn-i mezkûrede sene be-sene vâki' olan hâsılât ve masârifâtını mübeyyin müfredât üzere bir kıta' defteri tahrîr ve takdîm kılınmış olduğuna mebnî ber-mantûk-ı defter-i mezkûr mukâta'a-i mezbûrenin gayr-ı ez-masârifât sinîn-i merkûmeye mahsûben cem'an hâsılâtı olan meblağ-ı mezbûr elli beş bin bu kadar guruş sîmkeşhâne tarafından i'tâ olunarak el-yevm Darbhâne-i âmire'de emâneten mahfûz idiğı ve Tanzîmât-ı hayriye icâbınca mebâliğ-i mezbûr elli beş bin bu kadar guruş Mâliye hazîne-i celîlesine âid olduğundan mebâliğ-i mezbûr hazîne-i celîle-i mezkûreye teslim olunması için zimmet pusulasının ve keyfiyet ma'lûm olmak için Darbhâne-i âmire defterlerine ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsı icâb edeceğı nâzır-ı müşârun-ileyh tarafından i'lâm ve iş'âr ve mebâliğ-i mezbûr 14 Kânûn-ı evvel sene 1260 târihinde Mâliye hazîne'sine teslim kılındığı sergiden derkenar kılınmış ve nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerinin mezkûr i'lâmlarında gösterildiğı üzere mezkûr sîmkeşhâne mukâta'asının sinîn-i merkûm hâsılât ve masârifâtını mübeyyin takdîm olunan defter-i mezkûrda mukâta'a-i mezbûrenin munkaziye olan altmış ve altmış bir seneleri hâsılât ve masârifâtı dâhil olmamak ve defter-i mezkûra nazaran ba'zı bî-lüzûm ve zâ'id şeyler bulunmak mülâbesesiyle sineteyn-i merkûmeteyn hâsılât ve masârifâtı defterlerinin dahi bi't-tanzîm takdîmi ve lüzûmu olmayan zâ'id masârifâtın bi't-tenkîh kusûrunun nizâmı vechile kalemine kayd ile i'tâsı icrâ olunmak üzere lâzım gelenlerden tahkîk ve tertîb birle kemiyet ve keyfiyeti derkenâr olunmak üzere

varaka-i mezkûre tekrâr Darbhâne-i âmire cânibine lede'l-havâle ol bâbda bi't-tanzîm takdîm kılınan iki kıt'a defter nâtik olduğu üzere mukâta'a-i mezbûrenin gayr-ı ez-masârifât iki yüz altmış senesine mahsûben yirmi bir bin dört yüz yirmi sekiz buçuk guruş otuz dokuz akçe ve altmış bir senesine mahsûben on dört bin sekiz yüz yedi buçuk guruş dokuz akçe ki mukâta'a-i mezbûrenin seneteyn-i merkûmeteyne mahsûben dahi hâsılât-ı mecmû'ası otuz altı bin iki yüz otuz altı guruş kırk sekiz akçeye bâliğ olmuş ve masârifât-ı merkûmeden tenkîh bulunduğu sûretde sîmkeşhâne i'mâlâtına sekete îrâs edeceği erbâb-ı vukûfdan tahkîk olunmuş olup şöyleki sîmkeşhâne-i mezbûrede müstahdem me'mûrîn ve amelenin mine'l-kadîm i'tâ olunagelen ma'âş ve mâhiyeleri cüz'î bir şey olup kendüleri dahi fakîrül-hâl ve el-yevm müstahdem bulduklarından başka ma'âş-ı mürettebe-i mezkûre şehriyesinin ekserîsi beş guruşdan yüz guruşa kadar olarak fakat içlerinden üç neferin ma'âşları dört yüz ve bir neferin dört yüz elli guruş olarak onlar dahi kâtib ve yazıcı ve dolapçı vesâire olduğundan bunların sadaka-i seniyye-i şâhâne olarak merhameten kemâkân i'tâsı îcâb-ı maslahatdan bulunmuş ve fi'l-hakîka masârifât-ı mezbûre tenkîh bulunduğu sûretde Sîmkeşhâne-i âmire i'mâlâtına sekete îrâs edeceği erbâb-ı vukûf tarafından haber verilmiş ve zikr olunan ma'âşların kemâkân i'tâsıyla seneteyn-i merkûmeteyne mahsûben gayr-ı ez-masârifât hâsılâtı olan otuz altı bin iki yüz otuz altı guruş kırk sekiz akçenin dahi Darbhâne-i âmire'den bi'l-istihsâl Mâliye hazînesine teslîmi için zimmet pusulasının tahrîri lâzım gelmiş idiği mu'ahharan ihrâc olunan derkenârdan müstefâd olmağla bu sûretde meblağ-ı mezbûr otuz altı bin bu kadar guruşun dahi Darbhâne-i âmire'den bi't-tahsîl Mâliye hazînesine teslîmi için zimmet pusulasının tahrîriyle Darbhâne-i âmire'ye ilmuhaberinin i'tâsı tabî'at-ı maslahatdan olup masârifât-ı merkûmenin mahall-i tenkîhi olmamak mülâbesesiyle tenkîhinden sarf-ı nazarla kemâkân i'tâsı veyâhûd vech-i âharla tesviyesi husûslarında ne vechile irâde-i aliyye müte'allik buyurulur ise ol vechile tesviye-i îcâbına ibtidâr olunacağı ve sîmkeşhâne esnâfının takdîm eyledikleri bir kıt'a arzuhâlleri me'âlinde Darbhâne-i âmire'den bi'n-nezâre idâre olunmakda olan Sîmkeşhâne Mukâta'ası i'mâlâtından beheri yüzer dirhem olmak üzere halka ta'bîr olunan sîmin mîrîsi olarak onar guruşdan cânib-i hazîne-i celîle için Darbhâne-i âmire'ye i'tâ olunduktan sonra mukâta'a-i mezbûre hâsılâtından olan bi'l-cümle eşyâdan damga ve ihtisâb rüsûmâtı olarak bir nesne vermezler iken sîmkeşhâne-i mezbûra merbût İslam ve re'âyâ hakkâk ve kalıbdâncı ve bükmece esnâfının gediklerinde i'mâl olunmakda olan kalıbdân için senevî mübâya'a olunan yedi yüz tefe mikdâr harîrin beher tefesi on dörder guruşdan dokuz bin sekiz yüz guruş resm-i damga ve mârru'l-beyân gedikler ile kalıbdâncı dükkânından mâhiye altı yüz yetmiş altı buçuk guruşdan senede sekiz bin yüz on sekiz guruş rüsûmât-ı ihtisâbiye mütâlebe olunmakda ise de bir müddetden berü Leh tarafından Âsitâne-i sa'âdet'e külliyyetlü kalıbdân tevârüd etmekte ve kalıbdân-ı mezkûrun hiçbir tarafa rüsûmâtı verilmediğinden mâ'adâ Efrenç postasıyla hafî getirilmesi hasebiyle gümrük rüsûmâtı dahi ahz olunmadığından bahâsı ehven düşmekte olmasından dolayı kalıbdân-ı mezbûr tezâyüd bularak ber-minvâl-i muharrer sîmkeşhânedeki i'mâl olunan kalıbdân sürülemeyerek ileride sîmkeşhâne-i mezbûrun bütün bütün sedd ü bendini müceb ve mukâta'a-i mezbûre hâsılâtının kesr ü tedennîsini ve kendülerinin perîşâni-i hâllerini müstevcib olacağından rüsûm-ı mezbûra mukâbil ber-vech-i muharrer halka? mîrîsi olarak Darbhâne-i âmire'ye te'diye ve teslîm eyledikleri onar guruşa üçer guruş zammıyla mîrî-i mezbûr on üçer guruş hesâbıyla te'diye ve teslîm

olunmak ve bu sûretle ileride bi'l-farz i'mâlât noksân olduğu hâlde ipek dahi mikdâr-ı mezkûrdan noksân mübâyâ'a olunarak cânib-i hazîneye ipek temettu'âtından bir gûne hasâr olmayacağı misillü i'mâlâtının kesreti takdîrinde dahi her ne kadar mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde mübâyâ'a olunup damgası zikr olunan dokuz bin guruşu tecâvüz eder ise de ol vechile halka hesâbıyla verilecek üçer guruş zamâyimden ziyâde-i mezkûr inde'l-hesâb bi'l-istifâ fazlası dahi kalacağı ve kalıbdâna muktezî olan ipekden ziyâde ipek mübâyâ'a olunmamak ve esnâf-ı merkûmeden biri ziyâde ipek mübâyâ'a birle i'mâlâta sarf olunmayarak âhara fûrûht eyler isi iki kat damga resmi başkaca tahsîl ve kendüsü esnâfca te'dîb olunmak üzere müte'ahhid olacakları beyânıyla fîmâ-ba'd beher halka için ma'a zam on üçer guruş rûsûmât-ı hâsılâsından ber-mu'tâd masârif-ı vâkı'a vesâiresi tenzîl ile kusûr hâsılât her ne ise defter-i müfredâtıyla usûl-ı sâbıkası vechile tekâmîl-i senede Darbhâne-i âmire'den hazîne-i celîle-i merkûmeye te'diye olunmak üzere gerek damga-yı harîr ve gerek ihtisâb rûsûmâtı ve rûsûmât-ı sâire nâmiyla nesne mütâlebe olunmaması bâbında yedlerine bir kıt'a emr-i âlî i'tâsı husûsunu esnâf-ı merkûme inhâ ve istid'â etmeleriyle kuyûda mürâca'at olundukda sîmkeşhâne-i mezbûra merbût ma'lûmül-esâmî gedikler ile kalıbdâncı dükkânlarından fiât-ı muhtelifle ile müretteb dekâkîn mâhiyesi bir siyâkda olmayıp gâh ziyâde ve gâh noksân olarak tahsîl olunup dekâkîn-i mezbûreden işbu altmış iki senesi Safer'i gâyetine değin altı yüz yetmiş altı buçuk guruş bi't-tahsîl cânib-i ihtisâba teslîm olduğu ve esnâf-ı merkûmenin vâkı' olan istid'âlarına mebnî ba'dehû icâbına bakılmak üzere Dersââdet kazzâzına damga rûsûmu sîmkeşhânedeki sarf olunan harîrden resm mütâlebe olunmamak şartıyla vâridât-ı sâire ile berâber altmış iki senesine mahsûben ma'lûmül-mikdâr bedel ve sarrâfları ta'ahhüdüyüle mültezim-i sâbıkları Ömer ve Hacı Hasan ve Mustafa Ağa'lara bâ-irâde-i seniyye maktû'an bi'l-ihâle ol bâbda mûmâ-ileyhimin zabtlarını hâvî lâzım gelenlere hitâben emr-i şerîf tasdîr kılındığı ve geçen altmış bir senesinde sîmkeşhâne için mübâyâ'a olunan harîrden inhâ olduğu mikdâra karîb resm-i damga tahsîl olunmuş idiği mültezim-i mûmâ-ileyhimden tahkîk kılındığı ve mezkûr sîmkeşhâne mukâta'asının altmış bir senesi hâsılâtını nâtik takdîm olunup derdest tesviye olan defter mücebince yedi bin kırk altı halka kalıbdân ve sıрма vesâire i'mâl olunup beher halkasının kadîmi mu'ayyen olan on guruş mîrîsine bu def'a rûsûmât-ı mezkûre mukâbili zammı istid'â olunan üçer guruşdan inde'l-hesâb ol mikdâr halkaya yirmi bir bin yüz otuz sekiz guruş isâbet ederek meblağ-ı mezbûrdan harîr damgası rûsûmâtı ve dekâkîn mâhiyesi olan on yedi bin dokuz yüz on sekiz guruş fûrûnihâde olduğu hâlde üç bin iki yüz bu kadar guruş fazlası görüldüğü kuyûddan müstebân olmağla bu sûretde husûs-ı mezbûrun istid'â olduğu vechile tesviyesi muvâfık-ı irâde-i aliyye buyurulduğu hâlde keyfiyet Rumeli vâridât muhâsebesine kayd olunarak şerâ'it-i muharrere derciyle emr-i şerîf tasdîri için evâmir-i Mâliye kalemine ve keyfiyet ma'lûm olmak üzere Darbhâne-i âmire vesâir lâzım gelen mahallere ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsıyla tanzîmine ibtidâr olunacağı bi't-takrîr lede'l-arz keyfiyet Meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyeye lede'l-havâle masârifât-ı mezkûrenin tenkîhi takdîrinde sîmkeşhâne-i mezbûr i'mâlâtına sekete îrâs edeceğinden mâ'adâ bir takım acezenin kesr-i kulûbunu mü'eddî olacağına binâen masârifât-ı merkûmenin tenkîhinden sarf-ı nazarla kemâkân i'tâsı ve mukâta'a-i mezkûr i'mâlâtından halka ta'bîr olunan sîmin resm-i mîrîsi olarak istihsâl olunmakda olan onar guruşa istid'â olduğu vechile üçer guruş zamlı harîr damgası ve ihtisâb vesâire rûsûmâtı alınmaması muvâfık-ı hâl ve maslahat olup bu misillü

eşyâ-yı mütebeyyine ya'ni Memâlik-i mahrûse ve diyâr-ı Ecnebiye'de i'mâl olunan emti'a ve eşyâdan Memâlik-i ecnebiye'den gelenlerin resm-i gümrüğü hafif olduğundan Memâlik-i devlet-i aliyye'de yapılanların rüsûmât-ı gümrük ve ihtisâbiye ziyâde olduğu hâlde bi't-tab' herkes bahâlî olanı almayıp ucuzluğuna tama'an Ecnebi i'mâlâtını almağa tâlib olarak Memâlik-i devlet-i aliyye i'mâlâtının adem-i revâcına ve fabrikaların gide gide ta'tiline bâdî olacağına ve halbuki bu makûle i'mâlâtın sâye-i şevket-vâye-i hazret-i şâhânedede ân be-ân teksîr ve tevkîri mültezim olan keyfiyet-i i'mâriyeden bulunduğu mebnî sırası geldikçe emti'a-i sâirenin istihsâl-i revâcî hakkında esbâb-ı teshîliyesi gözetilmek üzere şimdilik istid'â bulunduğu vechile sâlifü'z-zikr istihsâl olunmakda olan onar guruşa üçer guruş dahi zamlı bundan böyle kalıbdân i'mâl olunacak ipekden bir gûne resm-i damga ve ihtisâb vesâire alınmaması husûsunun cânib-i nezâret-i Mâliye'ye havâlesi tezekkür ve tensîb olduğu Meclis-i vâlâ-yı mezkûr tarafından bâ-mazbata ifâde olunmuş olmağla ol vechile iktizâsının icrâsı husûsuna himmet buyurulmak bâbında sâdir olan fermân-ı âlî mücebince iktizâ-yı tesviyesi Vâridât muhâsebesinden lede'l-su'âl keyfiyet bi-ibâretihâ Rumeli Vâridât Muhâsebesi'ne kayd olunarak bend-i evvelde muharrer Sîmkeşhâne-i âmire Mukâta'ası'nın altmış ve altmış bir seneleri hâsılâtından gayr-ı ez-masraf kusûru olan otuz altı bin iki yüz bu kadar guruşun Darbhâne-i âmire'den bi't-tahsîl Mâliye hazîne-i celîlesine teslîmi için zimmet pusulaları ve keyfiyet ma'lûm olmak ve ber-mantûk-ı irâde masârif-ı merkûmenin mahall-i tenkîhi olmadığından tenkîhinden sarf-ı nazarla kemâkân i'tâ olunacağı bilinmek için Darbhâne-i âmire defterlerine ilmuhaberi tahrîri ve bend-i sâinde gösterilen sîmkeşhâne-i mezbûra merbût İslâm ve re'âyâ hakkâk ve kalıbdâncı ve bükmece esnâfının gediklerinde i'mâl olunmakda olan kalıbdân için senevî mübâyâ'a olunan harîrin resm-i damgasıyla mârru'l-beyân gedikler ve kalıbdâncı dükkânından alınagelen ihtisâb mâhiyesi mukâbili mukâta'a-i mezbûre i'mâlâtından beheri yüzer dirhem olmak üzere halka ta'bîr olunan sîmin mîrîsi olan onar guruşa altmış bir senesi gâyetine değin vech-i muharrer üzere teslîm-i hazîne olunmuş olduğundan işbu altmış iki senesinden i'tibâren mezkûr üçer guruşun zammıyla sene-i merkûmeden i'tibâren on üçer guruşdan tahsîli ve resm-i damga ve mâhiye-i mezbûrenin ba'demâ alınmayacağı ma'lûm olmak üzere takrîr-i mezkûrda gösterilen şerâ'it derciyle esnâf-ı merkûme yedine emr-i şerîf tasdîr ve i'tâsı için Evâmir-i Mâliye Kalemî'ne ve meblağ-ı mâhiye-i mezbûre sene-i merkûme Safer'i gâyetine değin tahsîl olunmuş olduğu ecilden ba'demâ mütâlebe olunmaması zımında ihtisâb defterlerine ilmuhaberlerinin istâriyla tesviyesi derkenâr olunarak meblağ-ı mezbûr bâ-pusula-i zimmet bi't-tahsîl Mâliye hazînesine teslîmi edâ kılındıktan sonra mücebince ilmuhaberleri yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak ve icbâbı icrâ kılınmak için Darbhâne-i âmire defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 11 C. sene 1262

Ser-etibbâ-i hâssa-i hazret-i şehriyârî sa'âdetlü atûfetlü efendi hazretleri tarafından Bâb-ı âlî'ye bi't-takdîm fermân-ı âlî sudûruyla cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'ye havâle buyurulan takrîr me'âli Topkapı sâhilsarây-ı âlîsinde zuhûr eden hastagân için mâhiye bin beş yüz guruş ma'âş ile Mâbeyn-i hümâyûn-ı hazret-i

mülûkâne'ye me'mûr nevbetçi etibbâdan Manolaki nâm tabîb Sâhilsarây-ı hümâyûn-ı mezkûr hastagânına me'mûr ve ta'yîn olunmuş ve onun yerine dahi ehliyetli diğer bir tabîbin me'mûriyeti lâzım gelmiş olduğundan re'âyâ-yı Devlet-i aliyye'den ve Mekteb-i tıbbiye-i adliye-i cenâb-ı mülûkâne mu'allimlerinden Doktor Kaspar nâm tabîb işbu sene-i mübâreke mâh-ı Nisan'ının on beşinden i'tibâren müceddeden şehriye bin beş yüz guruş ma'âş ile Mâbeyn-i hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı cenâb-ı şâhâne hekîmliğine me'mûr kılınmış olduğu beyânıyla ma'âş-ı mezkûrun târîh-i merkûmdan i'tibâren cânib-i Darbhâne-i âmire'den mersûma tahsîsiyle icrâ-yı iktizâsı inhâsından ibâret ve Mâbeyn-i hümâyûn-ı cenâb-ı şehinşâhîye me'mûr etibbâ ve eczâciyân ve cerrâhâna mâhiye Darbhâne-i âmire'den yirmi beş bin sekiz yüz kırk guruş ma'âş verileğeldiği Darbhâne-i âmire defterlerinde mukayyed olmağla bu sûretde mersûm Doktor Kaspar'ın Mâbeyn-i hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî hekîmliğine me'mûriyeti ve mersûm târîh-i mezbûrdan i'tibâren müceddeden tahsîsi gösterilen mâhiye bin beş yüz guruş ma'âşın bi't-tahsîs ânifû'l-beyân yirmi beş bin sekiz yüz kırk guruş etibbâ ma'âşı üzerine zammı muvâfık-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı tâcîdârî buyurulduğu hâlde Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile icâbının icrâsına ibtidâr kılınacağı bâ-tezkire lede'l-istîzân zikr olunan takrîr ve tezkire meşmûl-nigâh-ı mekârim-iktinâh-ı hazret-i pâdişâhî buyurulmuş ve iş'âr olunduğu vechile mersûm târîh-i mezbûrdan i'tibâren müceddeden tahsîsi gösterilen mâhiye bin beş yüz guruş ma'âşın tahsîsi ve i'tâsı zımında icâbının icrâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlisinden bulunmuş olmağla mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup efendi-i müşârun-ileyh tarafına diğer ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 5 Receb sene 1262

Galata sarâyından muhrec Mustafa nâm kimesnenin vefâtı hasebiyle şehriye yirmi altı buçuk guruş ma'âşıyla Harcı fırınından yevmiye muhasses dört çift fodulası mahlûl olmuş ve müteveffâ-yı merkûmun Hadice nâm zevcesiyle Mehmed ve Ahmed ve Zeyneb nâmûn sağır ve sağire üç nefer eytâmı ezher cihet şâyân-ı merhamet-i seniyye görünmüş olduklarından zikr olunan ma'âş ve fodulanın merkûmûna tahsîs ve i'tâsı mekremet-efzâ-yı sünûh ve sudûr buyurulan emr u irâde-i merâhim-âde-i cenâb-ı cihânbanî iktizâ-yı münîfinden olup ancak müteveffâ-yı merkûm Bevvâbân-ı hümâyûn mütekâ'idlerinden olduğundan zikr olunan yirmi altı buçuk guruş tekâ'üdlük ma'âşı akdemce yine bevvâbândan Cihangirli Hüseyin'e ber-vech-i çiraklık bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne tevcih ve ihsân-ı hümâyûn buyurulmakla fakat yevmî dört çift fodula ile harc-ı hâssa tâkımından yedi akçe vazîfe açıkda kalmış olmağla bu sûretde sâlifü'z-zikr açıkda kalan vazîfe ile yevmî dört çift fodulanın merkûmûna tahsîs ve i'tâsı veyâhûd sadaka-i ser-übbeht-efser-i hazret-i şâhâne olmak üzere şehriye yirmi altı buçuk guruş ma'âşın dahi müceddeden ihsân buyurulması husûsu bâ-tezkire lede'l-istîzân ma'âş-ı mahlûl-ı mezkûr merkûm Hüseyin'e tahsîs olunmuş olduğundan zikr olunan yedi akçe vazîfe ile yevmî dört çift fodulanın merkûmûna tahsîs olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlisinden olduğu iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup yevmî dört çift

fodulanın merkûmûna tahsîs ve i'tâsı için Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle yevmî yedi akçe vazîfenin dahi merkûmûna tahsîs olunması için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 5 Receb sene 1262

Galata sarâyından muhrec Baltacılar kethüdâsı Konyalı İbrahim nâm kimesne bu def'a fevt olarak şehriye beş guruş ma'âşıyla yevmî altı çift fodula ta'yîni mahlûl olmuş ve müteveffâ-yı merkûmun zevcesi ve Enderûn-ı hümâyûn'dan muhrec mahdûmu Halil nâm kimesne ile kerîmesi Zekiye Hâtûn kemâliyle fukarâ ve ıztırâb-ı hâle dûcâr olarak şâyeste-i merhamet-i seniyye buldukları istihbâr olunmuş olduğuna binâen ma'âş-ı mezkûr ile zikr olunan altı çift fodulanın ikişer çift olmak üzere merkûmûna tahsîs ve i'tâ olunması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla iktizâsının bi'l-icrâ lâzım gelen senedinin tanzîmi husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire tarafına diğeri ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezkûrun iktizâsının icrâsıyla lâzım gelen senedinin i'tâsı için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 7 Receb sene 1262

İbrahim nâm kimesne müddet-i vâfireden berü Matbah-ı hâssa'da bulunarak emekdâr ve edâ-yı hizmete adîmü'l-iktidâr olduğundan ve Matbah-ı âmire'den muhrec Kebabçı Hacı İsmail fevt olup Darbhâne-i âmire'den muhasses olan şehriye elli guruş ma'âş-ı mahlûl olmuş idiğinden bahisle zikr olunan ma'âşın kendüsüne inâyet buyurulmasını hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhâneye bir kıt'a arzuhâl takdîmiyle niyâz ve istirhâm etmiş olduğuna binâen ma'âş-ı mezkûrun merkûma tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla iktizâsının icrâsıyla lâzım gelen senedinin irsâli husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince Darbhâne-i âmire'de mahfûz Matbah-ı âmire defterlerine kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezbûrun merkûma tahsîs olunduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 19 Receb sene 1262

Darbhâne-i âmire'nin para sikkesi amelesinden olup mukaddemâ kırk beş guruş mâhiye ile kayd-ı hayât şartıyla çerâğ olunmuş olan Küçük Karabet nâm zimmî bu def'a mürd ve hâlik olmuş olduğundan işbu iki yüz altmış iki senesinde vâki' Temmuz guresinden i'tibâren mâhiye-i mezkûre mahlûl olmuş olduğu ma'lûm olmak için işbu ilmuhaber Kefçe-i hümâyûn'dan vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Receb sene 1262

Mehmed nâm kimesne eniştesi ispenakçıbaşı Mehmed Ağa'nın vefâtı vukû'uyla Darbhâne-i âmire'den muhasses olan yüz guruş ma'âşı mahlûl olduğundan bahisle kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulmasını bâ-arzuhâl niyâz ve istid'â etmiş ve ma'âş-ı mezbûrun nısfı hazîne-mânde olmak üzere nısf-ı diğeri olan elli guruşun merkûma tahsîsi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlisinden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Ş. sene 1262

Balıkçı Osip nâm zimmî bu def'a hâlik olarak Darbhâne-i âmire'den muhasses olan şehir üç yüz guruş ma'âşı mahlûl olmuş olduğundan bahisle ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulmasını Terpuşçu İstefan hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhâneye bir kıt'a arzuhâl takdîmiyle niyâz ve istirhâm etmiş ve zikr olunan ma'âşın mersûma tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Ş. sene 1262

Feshâne-i âmire müdürü Said Efendi bu def'a hulûl-ı ecel-i mev'ûduyla vefât ederek on yedi yaşında bir nefer oğlu kalmış olduğundan müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin Ceyb-i hümâyûn hazînesinden muhasses olarak münhal olan ma'âşından beş yüz guruşunun merhameten oğlu merkûma tahsîs ve ihsân buyurulması husûsu hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhânedan lede'l istîzân ol vechile tesviyesi husûsuna emr u fermân-ı mekârim-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne - müte'allik buyurulmuş olduğu iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup zikr olunan beş yüz guruş ma'âşın işbu sene-i mübâreke mâh-ı Temmuz'unun yirmi yedinci gününden i'tibâren müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin oğlu es-Seyyid Ali Efendi'ye tahsîs buyurulduğunu mübeyyin yedine diğeri ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazîne-i behiyyesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle kayd olundu.

Fî 22 Ş. sene 1262

Mukaddemce Meriç nehrinin tathîri masârifına tahsîsen Darbhâne-i âmire'de mevkûf olan mebâliğ-i ma'lûme ile bu def'a devletlü Mısır vâlisî hazretleri tarafından mübârek hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı şâhâneye takdîm olunan on altın bin kîse akçeden ba'zı mahâll-i âliyeye ihsân-ı şâhâne buyurulan mikdârından mâ'adâ üç yüz on bin iki yüz otuz kîse akçenin sâye-i muvaffakiyet-vâye-i hazret-i mülûkânede

bundan böyle inşâsı tasminkerde-i âlî bulunan Mekteb-i tıbbiye ebniyesiyle sâireye tahsîs buyurulacağından bir akçesinin mahall-i âhara sarf olunmayarak kâmilen Darbhâne-i âmire'de hıfz olunması ve bi-mennihî te'âlâ tahsîs buyurulacak mahallere i'tâ olundukça beher mâh îrâd ve masârifâtının Ceyb-i hümâyûn vâridât ve masârifâtı sırasında tasrîh olunarak hâk-ı pâ-yı âliye arz ve takdîm kılınması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u fermân-ı me'âlî-nişân-ı cenâb-ı tâcidârî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr kılınarak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince Darbhâne-i âmire vâridât defterlerine kayd olunup keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 11 N. sene 1262

Kurenâ-yı hazret-i şâhânedan sa'âdetlü Cemaleddin Ağa bu def'a çerâğ ve ihrâc buyurulmuş ve Abdulhalim Ağa alîl ve ihtiyâr bendegândan olarak tekâ'üdlüğü husûsunu bi'l-istid'â şâyân buyurulan irâde-i seniyyeye mebnî îfâ-yı farîza-i hacc-ı şerîf etmek üzere cânib-i Hicaz-ı rahmet-tırâza azîmet eylemiş olduğundan mûmâ-ileyh Cemaleddin Ağa'nın Darbhâne-i âmire'den muhasses olan on bin guruş ma'âşının nısfı bulunan beş bin ve mûmâ-ileyh Abdulhalim Ağa'nın kezâlik nısf ma'âşı olan üç bin yedi yüz elli guruş ile icrâ-yı tekâ'üdlükleri ve mezkûr ma'âşların nısf-ı diğeri bulunan sekiz bin yedi yüz elli guruşdan dahi bin guruşunun iffetlü Neyir? hânımın bin beş yüz guruş ma'âşına zam olunarak iki bin beş yüz guruşa iblâğı ve beş yüz guruşunun hizmet-i şâhânedan bulunan sa'âdetlü Hasan Efendi'nin dört bin beş yüz guruş ma'âşı üzerine ve bin guruşunun kurenâ-yı şâhânedan sa'âdetlü Ragıb Ağa'nın dört bin guruş ma'âş-ı kadîmine ve beş yüz guruşunun dahi Rasim Ağa'nın kadîm ma'âşı olan bin beş yüz guruşa zam ve ilâvesi ve mezkûr ma'âşlardan kusûr beş bin yedi yüz elli guruş ile bu def'a vefât etmiş olan Nâibü'l-haram-ı hazret-i Nebevî Osman Ağa'nın Darbhâne-i âmire'den muhasses olup münhal olan iki bin beş yüz guruş ma'âşı ki cem'an sekiz bin iki yüz elli guruşun dahi hazîne-mânde ve mûmâ-ileyhimâ Cemaleddin Ağa ve Abdulhalim Ağa'nın muhasses olan ta'yînâtlarının dahi tamâmıyla kılâr-mânde olması husûslarına emr u irâde-i seniyye-i hazret-i şehinşâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğunu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ta'yînât-ı merkûmenin kılâr-mânde ve kaydlarının terkîn olunması için diğeri ilmuhaberleri verilmekle ma'âş husûsâtının iktizâlarının icrâsı için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 19 N. sene 1262

Ba'zı kasr-ı hümâyûnların bekçileriyle bekçi hademesine yirmi yedi çift ve Beylerbeyi sâhilsarây-ı hümâyûnu bekçi hademesine bu def'a iki nefer ilâve olunmuş olduğundan merkûmân için iki ve Ortaköy'de kâin devletlü Rıza Paşa hazretlerinden mübâya'a olunan sâhilhânenin bekçiliğine ta'yîn kılınan Hüseyin Ağa ve üç nefer bekçi hademesiyle sâhilhâne-i mezkûrda bulunan sekiz nefer bağçıvan için on iki çift ki cem'an kırk bir çift nân-ı azîz ve mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa ve hüdeme-i merkûmeye diğeri bir kıt'a pusula mantûkunca erzâk vesâire ta'yînâtı i'tâsı ve

sâlifü'l-beyân üç nefer hademenin beherine yüzer guruşdan üç yüz guruş ve sâhilhâne-i mezkûrede kâin çifhânenin me'mûruna iki yüz ve bağçıvanbaşıya yüz elli ve yedi nefer bağçıvanların beherine doksana guruş ki cem'an bin üç yüz seksen guruş ma'âşın Darbhâne-i âmire'den tahsîsi ve Yıldız kasr-ı hümâyûnu bekçisinin Evkâf-ı hümâyûn hazîne-i behiyyesinden ve Darbhâne-i âmire'den muhasses yüz seksen dört guruş ma'âş-ı kadîminin üzerine Darbhâne-i âmire'den yüz on altı guruş zam ve ilâve ile üç yüz guruşa iblâğı husûslarına irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ta'yînât mâddelerinin iktizâ eden ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâ olunmağla ma'âş husûsâtının iktizâları icrâ kılınmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 N. sene 1262

Sarây-ı cedîd-i şâhâne vekîlharçlık hizmetinden muhrec Mustafa Ağa vefât edip muhasses olan yed yüz elli guruş ma'âşının kendülerine tahsîsi müteveffâ-yı merkûmun mahdûmları Mehmed ve Mustafa ve kerîmeleri Zeliha ve Nesibe taraflarından ve mezkûr ma'âşdan üç yüz elli guruşunun kendüsüne ihsân buyurulması saltanat-ı hümâyûn kayıkçılarından Emin Ağa cânibinden hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhâneye iki kıt'a arzuhâl takdîmiyle niyâz veistirhâm olunmuş ve ma'âş-ı mezkûrdan yüzer guruş olmak üzere dört yüz guruşunun mûmâ-ileyhim Mehmed ve Mustafa ve Zeliha ve Nesibe'ye ve kusûr üç yüz elli guruşunun dahi mûmâ-ileyh Emin Ağa'ya tahsîs ve i'tâsıyla icâbının icrâ kılınması müte'allik ve şeref-sunûh buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne iktizâ-yı âlisinden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup husûsât-ı sâirenin diğer ilmuhaberleri verilmekle ma'âş-ı mezkûrun mûmâ-ileyhime tahsîsi keyfiyeti ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 15 L. sene 1262

Çırağan sâhilsarây-ı hümâyûnu civâr-ı âlisinde kâin Fer'îye dâire-i seniyyesinde istihdâm kılınan dokuz nefer bağçıvanlara beherine elli yedişer guruş ikişer para hesâbıyla cem'an beş yüz on dört guruş on yedi para ta'yînât bedeli tahsîs ve i'tâ olunması müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup keyfiyet ma'lûm olmak için Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle ol mikdâr ta'yînât bedelinin zikr olunan dokuz nefer bağçıvanlara tahsîs olunduğunu mübeyyin Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî gurrei Za. sene 1262

Merâmetçi Abram zimmî bu def'a hâlik olarak muhasses olan yedi yüz elli guruş ma'âşî mahlûl olmuş olduğundan bahisle haklarında merâhim ve işfâk-ı seniyye bî-diriğ buyurulmasını hâlik-i mersûmun oğulları Sahak ve Kirkor nâm zimmîler hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhâneye bir kıt'a arzuhâl takdîmiyle niyâz veistirhâm etmiş ve mersûmân şâyeste-i âtifet-i seniyye olmuş olduğundan ma'âş-ı mahlûl-ı mezkûrdan dört yüz guruşunun mersûm Sahak ve üç yüz guruşunun Kirkor'a tahsîsiyle elli guruşunun sarây-ı hümâyûn-ı şâhâne civâr-ı âlîsinde kâin dâire ayyâzı Serkiz'in mu'ayyen olan ma'âş-ı kadîmine zam olunması müte'allik ve şeref-sünûh buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr olunarak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Ebniye-i hâssa anbârı defterlerine diğeri ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî gurrei Za. sene 1262

Feshâne-i âmire müdürî sâbık müteveffâ Said Efendi'nin zimmet yamaklığı ma'âşî olan üzere uhdesinden münhal olup Darbhâne-i âmire ketebesine taksîmi muktezâ-yı irâde-i ihsân-âde-i seniyyeden olan ma'âşın mikdârını ve sûret-i taksîmini mübeyyin ilmuhaberidir.

Ma'âş fî şehir: 2.500 guruş.

500 guruş. müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin oğluna ihsân buyurulan
2.000 guruş.

Minhe't-taksîm:

Atûfetlü sâhib-i ayâr efendi hazretleri ma'âşına zam buyurulan Fî şehir 500 guruş	Tahrîrât kâtibi sa'âdetlü Vahidi Efendi ma'âşına zam buyurulan Fî şehir 200 guruş
Ceyb-i hümâyûn kâtibi sa'âdetlü Esad Efendi ma'âşına zam buyurulan Fî şehir 450 guruş	Vâridât odası mümeyyiz-i sânisî Hasan Efendi ma'âşına zam buyurulan Fî şehir 400 guruş
Ma'âdin-i hümâyûn meclisi ketebesinden Hüsnü Efendi ma'âşına zam buyurulan Fî şehir 150 guruş	Yine meclis-i mezbûr ketebesinden Tevfik Efendi ma'âşına zam buyurulan Fî şehir 150 guruş
Tahrîrât odasında Mehmed Hayri Efendi ma'âşına zam buyurulan Fî şehir 150 guruş	

Yekûn-ı zamâyim: 2.000 guruş.

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin münhal olan sâliyesi, fî sene: 6.000 guruş.

Minhe't-taksîm:

- 1.500 guruş. Sâhib-i ayâr efendi hazretleri sâliyesine zam buyurulan
1.500 guruş. Vahidi Efendi sâliyesine zam buyurulan
1.500 guruş. Vâridât mümeyyiz-i evveli Nuri Efendi sâliyesine zam buyurulan
1.500 guruş. Ceyb-i hümâyûn kâtibi Esad Efendi sâliyesine zam buyurulan
6.000 guruş.

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin ma'âş ve sâliyesi bâ-fermân-ı şerîf efendi-yi mûmâ-ileyhimin ma'âş ve sâliyelerine ber-vech-i bâlâ zam buyurularak ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 22 Za. sene 1262

Darbhâne-i âmire zimmet odasında müstahdem Nahid Bey'in mu'ayyen olan mâhiye bin üç yüz elli guruş ma'âşına ba'dehû düşen mahlûlden takâs ve mahsûb olunmak şartıyla iki yüz altmış iki senesi mâh-ı Kânûn-ı sânîsi'nden i'tibâren açıktan olarak yüz guruş zam birle kaydı ol vechile tashîh olunmak fermân buyurulmuş olmağla işbu dîvân tezkiresi kayd olundu.

Fî 17 S. sene 63

Ba'zı ziyâfet-i seniyyede düvel-i müttehâbe süferâsına ve Avrupa cânibinden dahi ba'zı kralzâdelerin Âsitâne-i şevket-âşiyâneye amed-şüdleri vukû'unda şeref-efzâ-yı sünûh ve sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne iktizâ-yı âlisi üzere icrâ-yı ziyâfet kılındığına ve el-hâletü hâzihî Fer'îye dâire-i seniyyesinde mahfûz olan ziyâfet sofrâ takımının aralık aralık tathîr ve hîn-i iktizâda sofranın tanzîmi hizmetinde müstakil birinin sofracıbaşılığında istihdâmı lâzım geldiğine ve sofracı Yorgi'nin hizmet-i mezkûrede nüfuz ve gayreti derkâr olarak çend senede dahi vâki' olan ziyâfet-i seniyyede istihdâmına mebnî kesb-i mahâretle îfâ-yı hizmet eylemiş olduğundan zikr olunan sofrâ takımlarının kemâl-ı ihtimâm ile tathîr ve iktizâ ettikde temiz ve mücellâ bulunmak üzere Darbhâne-i âmire hazîne-i behiyyesinden mâhiye beşer yüz guruş ihsânıyla mersûm Yorgi'nin sofracıbaşılık nâmıyla hizmet-i mezkûrede istihdâmı muvâfik-ı emr u irâde-i seniyye buyurulduğu hâlde icrâ-yı iktizâsına ibtidâr olunacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân şehriye beşer yüz guruş ma'âş tahsîsiyle iş'âr olduğuy vechile mersûm Yorgi'nin sofracıbaşılık nâmıyla hizmet-i mezkûrede istihdâmı müte'allik ve şeref-sünûh buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı âlisinden bulunmuş olduğu cevâben iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn hazînesi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 11 Ra. sene 1263

Kılâr-ı âmire aççılarından muhrec kapıcı Mustafa vefât edip Darbhâne-i âmire'den muhasses olan elli guruş ma'âşı mahlûl olmuş ve kılâr-ı bîrûn

hademesinden Hacı İbrahim şâyeste-i âtıfet bulunmuş olduğundan bâ-arzuhâl vukû'bulan istirhâmına mebnî mahlûl-ı mezkûrun merkûma tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sünûh buyurulmuş olmağla icâbının bi'l-icrâ iktizâ eden senedinin bi't-tanzîm irsâli husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğerk ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 13 Ra. sene 1263

Sarây-ı hümâyûn-ı şâhâne tablakârlığından muhrec Koç Ali fevt olup Darbhâne-i âmire'den muhasses olan kırk beş guruş ma'âş-ı mahlûl olduğu beyânıyla ma'âş-ı mezkûrun kendüye inâyet ve ihsân buyurulmasını tablakâr Mustafa bâ-arzuhâl niyâz ve istid'â eylemiş ve ol vechile ma'âş-ı münhal-i mezkûrun merkûma tahsîs ve i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî icâb-ı âlîsinden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mûcebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup diğerk ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 9 Ca. sene 1263

Devletlü ismetlü Hüsnümelek Hânım hazretlerinin hamelecilik hizmetinde bulunan Mahmud nâm kimesne hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı hazret-i şâhâneye takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâli meâlinde Matbah-ı âmire'den muhrec Aşçı İbrahim fevt olup Darbhâne-i âmire'den muhasses olan yüz yirmi guruş ma'âş-ı mahlûl olmuş olduğundan bahisle ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulmasını niyâz etmiş ve ma'âş-ı münhal-i mezkûrun merkûma tahsîsi husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sünûh buyurulmuş olmağla icâbının bi'l-icrâ lâzım gelen senedinin tanzîm ve isrâsı husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mûcebince Darbhâne-i âmire'de mahfûz Matbah-ı âmire defterlerine kayd ile iktizâ eden ilmuhaberi i'tâ olunmak fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğerk ilmuhaberi verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazînesi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 24 Ca. sene 1263

Müşîr-i mükerrrem devletlü Tahir Paşa hazretlerinin Darbhâne-i âmire nezâret-i behiyyesi ma'âş-ı olarak gayr-ı ez-öşr yirmi yedi bin ve kethüdâlık-ı mehd-i ulyâ-yı saltanat me'mûriyet-i aliyyesi ma'âş-ı olarak kezâlık gayr-ı ez-öşr on sekiz bin guruş ki cem'an kırk beş bin guruş Hazîne-i hâssa-i hümâyûn'dan muhasses olan ma'âşları üzerine on beş bin guruş dahi zam ile almış bin guruşa iblâğı husûsuna emr u fermân-ı mekârim-nişân-ı hazret-i cihânbanî şeref-rîz-i sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak ilmuhaberi verilmek fermân-ı sâmi buyurulmağın

mûcebince kayd olunup keyfiyet ma'lûm olmak için Hazîne-i hâssa-i hümâyûn sergi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 27 C. sene 1263

Teberdârân-ı hâssadan muhrec Hasan Ağa'nın bu def'a vefâtı vukû'una mebnî Darbhâne-i âmire'den münhal olan yüz guruş ma'âşından yetmiş guruşunun Kemânî Todori'ye tahsîsiyle kusûr otuz guruşunun hazîne-mânde olması ve aşçılardan muhrec Ali nâm kimesne dahi kezâlik vefât ederek elli guruş ma'âşı mahlûl olmuş olduğundan vukû'bulan istirhâmına mebnî ma'âş-ı mezkûrdan yirmi beş guruşunun müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Fatıma Hâtûn'a bi't-tahsîs diğer yirmi beş guruşunun kaydı terkîn kılınması ve Helvahâne'den muhrec Mustafa nâm kimesnenin dahi vukû'-ı vefâtı cihetiyle münhal olan elli guruşunun sekbân neferâtından Hisarlı Ömer Ağa'ya tahsîs ve i'tâ olunması husûslarına irâde-i seniyye-i hazret-i mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla ber-minvâl-i muharrer iktizâsının bi'l-icrâ lâzım gelen senedlerinin tanzîm ve irsâli husûsu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîri buyurulmağın mûcebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberleri verilmekle ma'âş-ı mezkûrların merkûmlara tahsîs buyurulduğunu mübeyyin hazîne-i Ceyb-i hümâyûn sergi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî selhi C. sene 1263

Cennetmekân-ı adn-âşiyân efendimiz hazretlerinin asr-ı hümâyûnlarında Darbhâne-i âmire mübâya'acısı Hoce Agop vâsıtası ve alyon-ı bâzargân ma'rifetiyle Bec'de mütemekkin Baron Siyena? üzerine keşide olunan kambiyo poliçelerinden dolayı mersûm Siyena'nın Darbhâne-i âmire'de olan matlûbunun afyon irsâliyle te'diyesi zımında ol vakit Darbhâne-i âmire tarafından mübâya'a olunan afyonun muhâsbesi keyfiyetini mübeyyin ilmuhaberidir.

<p>Elli üç ve elli dört senelerinde Mâliye hazînesi cânibinden mübâya'a olunan ve öşür olarak elli dört târîhinde Kütahya ve Karahisar sancaklarından bilâ-semen istihsâl kılınan afyonların fûrûhtuyla esmân-ı hâsılası</p> <p><u>Afyon:</u> 450.241 çeki. Mâliye hazînesinden mübâya'a olunan <u>13.982 çeki.</u> Öşür olarak bilâ-semen istihsâl kılınan 464.223 çeki. <u>16.756 çeki 53 aded.</u> Noksân bulan 447.466 çeki 197 aded. Fûrûht olunan</p> <p>Bahâ-i afyon: 36.191.363 guruş. fi: muhtelif</p>	<p>İki yüz elli dört târîhinde Kütahya ve Karahisar-ı sâhib ve tevâbi'i sancaklarından husûle gelen afyon ve haşhaş tohumu öşürleri Darbhâne-i âmire'ye tertîb ve tahsîs buyurulmuş olduğundan gayr-ı ez-afyon öşür olarak istihsâl olunan haşhaş tohumlar fûrûht birle hâsıl olan esmânı</p> <p>186.360 guruş 54 para</p>
---	--

Yekûn: 36.377.753 guruş 54 para.
72.755 kîse, kûsûr: 253 guruş.

Minhâ; Mâliye hazîne-i celîlesinden ol vakit mübâya'a olunan afyonların bahâsıyla masârifât-ı sâiresi:

İki yüz elli iki ve elli üç târîhlerinde Mâliye hazînesinden mübâya'a olunan afyonların bahâsı olarak Mâliye hazînesine verilen Afyon: 450.241 çeki Bahâsı: 36.890.206 guruş 56 para	Öşr-i afyonun cem' u tahsiline me'mûrların ma'âş ve mâhiye ve masârifleri 169.105,5 guruş.
Mezkûr afyonlar için isticâr olunan mağaza kirâları 19.230 guruş	Mâliye hazînesinden mübâya'a olunan afyonların hazîne-i mezbûreye verilen harc ve resm-i kantâriyesi 92.063 guruş
Haleblioğlu'na fûrûht olunan afyonun birâzı çürümüş olduğundan gerüye red birle verilen esmânı 97.665 guruş	Zikr olunan afyonlar için i'mâl olunan sandık bahâlarıyla resm-i gümrük ve masârif-ı sâiresi 280.551 guruş
Dellâl Aleksandırı ma'rifetiyle fûrûht olunan afyon bahâsından mersûmun iflâsı cihetiyle Darbhâne-i âmire'ye vâki' olan ziyânı 23.000 guruş	Çanakoğlu Osib'e fûrûht olunan afyondan mersûmun vâki' olan ziyânına mahsûben Darbhâne-i âmire'den i'tâ olunan 27.750 guruş

Yekûn-ı bahâ-i afyon ve masârif-ı muharrere-i mezkûre:
37.599.571 guruş.
75.199 kîse, kûsûr: 71 guruş.

Hazîne-i hâssa-i hazret-i şâhâne tarafından i'tâ olunan: 28.262.675 guruş. 56.525 kîse, kûsûr: 175 guruş.	Mersûm Siyena'nın Darbhâne-i âmire'de matlûbu olan akçeden i'tâ kılınan 9.188.481 guruş 18.376 kîse, kûsûr: 481 guruş	Haleblioğlu ve Dellâl Aleksandırı ve Çanakoğlu nâmân zimmîlere fûrûht olunan afyonların ziyânı olarak Darbhâne-i âmire'den tazmîn olunan 148.415 guruş 296 kîse, kûsûr: 415 guruş
---	---	---

Mîzân:

Kîse	Kûsûr, guruş	
75.199	71	Mezkûr afyonların mübâya'âtı bahâlarıyla masârifât-ı sâiresi
72.755	253	Afyon-ı mezkûrun fûrûhtu esmânı
2.443	318	Vâki' olan ziyânı

Mersûm Siyena'nın kambiyo poliçelerinden dolayı Darbhâne-i âmire'de matlûbu olan zîrde murakkam on sekiz bin üç yüz yetmiş altı kîse kûsûr dört yüz seksen bir guruş ile alyon mübâya'a olunmuş ve alyon-ı mezkûrun Avrupa'ya irsâliyle ifâ-yı deyn olunması karârlaşdırılmış ise de ol esnâda Avrupa câniblerinde alyonun adem-i revâcî cihetiyle mersûmun matlûbu bâ-irâde-i seniyye irsâl olunan nühâs bahâlarıyla tamâmen istifâ olunmuş ve alyon-ı mezkûr dahi ber-vech-i bâlâ bu tarafda fûrûht kılınmış idiğinden meblağ-ı merkûm on sekiz bin bu kadar kîse akçeden alyon-ı mezkûr ziyânı bi'l-mahsûb kûsûr hazîne-i hâssa-i hazret-i şâhâneye îrâd kaydı lâzım gelen:

Kîse	Kûsûr, guruş	
18.376	481	
2.443	318	Mîzânda gösterilen alyon ziyânı
15.933	163	Hazîne-i hâssa-i hazret-i şâhâneye îrâd kaydı lâzım gelen

Cennetmekân-ı adn-âşiyân efendimiz hazretlerinin asr-ı hümâyûnlarında Darbhâne-i âmire mübâya'acısı Hoce Agop vâsıtası ve alyon-ı bâzargân ma'rifetiyle Bec'de mütemekkin Baron Siyena bâzargân üzerine keşide olunan kambiyo poliçelerinin iki yüz elli üç târihinde hesâbı lede'r-rü'ye merkûm Siyena'nın zuhûr eden on sekiz bin üç yüz yetmiş altın kîse kûsûr guruş matlûbu eğerçi nakd olarak Darbhâne-i âmire'de mevcûd ise de ol vakit lirâ-i fîsinin ziyâdeye çıkması hasebiyle matlûb-ı mezkûra mukâbil elli dört târihinde alyon mübâya'a ve irsâliyle istifâ-i deyn olunmağa karâr verilmiş ise de bi'l-îcâb elli üç ve elli dört seneleri mahsûlâtları olan alyonların cümlesi mübâya'a ve îcâb eden yetmiş beş bin bu kadar kîse esmânın elli altı bin beş yüz yirmi beş kîsesi ta'vîz sûretiyle hazîne-i hâssa-i hümâyûn cânibinden ve on sekiz bin üç yüz yetmiş altı kîsesi mersûm Siyena'nın matlûbu olarak mevcûd olan akçeden edâ olunup ancak yine ol esnâda Avrupa taraflarında alyonun adem-i revâcî cihetiyle alyon irsâl olunmayarak bâzargân-ı mersûmun matlûbu ol târihde Darbhâne-i âmire mâlî olan nühâslardan matlûb-ı mezkûra vâfî nühâs irsâliyle tamâmen te'diye olunmuş ve bu takrîb mezkûr on sekiz bin üç yüz yetmiş altı kîse akçe Darbhâne-i âmire'nin mâlî olarak alyon üzerine geçmiş ve mu'ahharan zikr olunan alyonlar dahi hayli tekellûf ile fûrûht kılınmış olduğu tahkîk birle bu def'a hesâblarına baktırıldıkda takdîm kılınan hülâsa defteri nâtik olduğu üzere alyon-ı mezkûrun bu tarafda fûrûhtu fileriyle tutmuşu yetmiş iki bin yedi yüz elli beş kîse kûsûr iki yüz elli üç guruşa resîde olup imdi sermâye ve masârifâtı olan yetmiş beş bin yüz doksan dokuz kîse kûsûr yetmiş bir guruş fûrû-nihâde ve mîzân ettirildikde işbu alyon mâddesinden iki bin üç yüz kırk üç kîse kûsûr üç yüz on sekiz guruş ol vakit Darbhâne-i âmire'ye ziyân görünmüş ve meblağ-ı ziyân-ı mezkûr mârru'l-beyân Darbhâne-i âmire mâlî olan on sekiz bin üç yüz yetmiş altı kîse kûsûr guruşdan bi'l-mahsûb aşâğı varıldıkda mâ'adâ on beş bin dokuz yüz otuz üç kîse akçe kûsûr guruşun hazîne-i celîle-i mezbûreye îrâd kaydı lâzım gelmiş olmağla muvâfîk-ı emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihândârî buyurulduğu hâlde meblağ-ı mezbûr on beş bin dokuz yüz otuz üç kîse akçe kûsûr guruşun hazîne-i mezbûreye îrâd kaydı zımnında Darbhâne-i âmire zimmet defterlerine kayd ile iktizâ eden zimmet pusulası ve

ilmuhaberlerinin tahrîrine ibtidâr ve bundan böyle hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı cenâb-ı şehinşâhîye arz ve takdîm olunacak sâl-i hâl Rebî'ü'l-âhir ayın defterine îrâd ve masrafı tenmîk ve izbâr kılınacağı bâ-tezkire lede'l-istîzân zikr olunan defter manzûr-ı âlî-i hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve iş'âr olunduğu üzere mârru'l-beyân on beş bin dokuz yüz otuz üç kîse akçe kûsûr gurusun hazîne-i celîle-i mezbûreye îrâd kaydı zımında iktizâsının icrâsına ibtidâr ve bundan böyle arz ve takdîm kılınacak mâh-ı mezbûr aylık defterinde îrâd ve masrafı tenmîk ve izbâr olunması müte'allik ve şeref-sünûh buyurulan emr u irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olduğu cevâben iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberi ve zimmet pusulası tahrîr olunmak fermân-ı müşîri buyurulmağın mücebince kayd olunup iktizâ eden zimmet pusulası tahrîr olunmağla keyfiyet ma'lûm olmak için hazîne-i hâssa-i hazret-i mülûkâne sergi defterlerine işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 C. sene 1263

Fabrika-i hümâyûnlar nezâreti bu def'a sa'âdetlü Ziver Efendi hazretlerine ihâle buyurulmuş olduğundan nezâret-i mezkûre ma'âşî olarak hazîne-i hâssa-i şâhânedan sa'âdetlü Hüsnü Efendi hazretlerine verilmekte olan şehriye on bin gurus ma'âşın müşârun-ileyh Ziver Efendi hazretlerine tahsîs ve i'tâ olunması husûsuna îrâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîri buyurulmağın mücebince kayd olunup fabrika-i hümâyûnlar cerîdesine diğerk ilmuhaberi verilmekle irâde-i seniyye târîhi olan işbu mâh-ı Haziran'ın on sekizinci gününden i'tibâren ma'âş-ı mezkûrun nâzır-ı müşârun-ileyh hazretlerine tahsîs buyurulduğunu mübeyyin hazîne-i hâssa sergi defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 19 Receb sene 1263

Darbâne-i âmire sikkekenân odasında sikke-i hümâyûn-ı şâhâne ressâmlığı hizmetinde iken mukaddemâ irtihâl-i dâr-ı bekâ eden Haşim Efendi'nin bin iki yüz altmış senesi Cemâziyelâhire'sinin yirmi birinci ve yine oda-i mezbûrda müstahdem iken mu'ahharan fevt olan Ali Efendi'nin iki yüz altmış iki senesi Muharrem'inin altıncı gününden i'tibâr ile işbu iki yüz altmış üç senesi Nisan'ı gâyetine kadar mahlûl olan mâhiye ve ma'âşlarıyla sene-i merkûme Muharrem'i gâyetine değin terâküm eden sâliyeleri bundan akdem oda-i mezbûrda istihdâm olunan efendilerin imtihânları hakkında bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne verilen nizâm mücebince zîrde muharrerü'l-esâmî efendilerin imtihânları bu def'a Meclis-i ma'âdin-i hümâyûn'da icrâ ile mûmâ-ileyhimin hüner ve ma'rifetlerine göre meblağ-ı mâhiye ve sâliye-i müterâkimenin tevzî'âtıyla oda-i mezbûre hakkında verilen ilmuhaberidir.

65.980 gurus.

19.980 gurus. Tevkîf olunan

46.000 gurus.

Minhe't-tevzî'ât:

Sikke-ken başı	Mu'âvin Sâbit	İsmail Hakkı	Latif Efendi
----------------	---------------	--------------	--------------

Efendi 10.000 guruş	Efendi 9.000 guruş	Efendi 4.000 guruş	3.500 guruş
Hüsrev Efendi 3.000 guruş	Naif Efendi 3.000 guruş	Arif Efendi 2.500 guruş	Şekur Efendi 2.250 guruş
Salim Efendi 2.000 guruş	Mustafa Hulusi Efendi 2.000 guruş	Emin Efendi 2.000 guruş	Kadıköylü Emin Efendi 1.250 guruş
Bundan akdem bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne Avrupa tarafından celb ile el-hâletü hâzihî oda-i mezkûrda kalemkârlık hizmetinde müstahdem üstâda börek bahâsı 2.000 guruş			

Yekûn: 46.000 guruş.

Oda-i mezbûrda müstahdem efendi-i mûmâ-ileyhimin imtihânları hakkında bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne verilen nizâm iktizâsı üzere sâye-i übbehet-vâye-i hazret-i bende-perverîde bu def'a imtihânları icrâ ile ber-vech-i muharrer müteveffâ-yı mûmâ-ileyhimânın mahlûl olup hazîne-i hâssa-i şâhânede tevkîf ile terâküm eden ber-vech-i bâlâ cem'an altmış bin dokuz yüz seksen guruşdan kırk altı bin guruş mâhiye ve sâliye-i mezkûre meclisce tevzî' ve taksîm olunmuş ve kusûr kalan on dokuz bin yüz seksen guruş nizâmı vechile ilerüde icrâ olunacak imtihânlarında kâbiliyet ve isti'dâdlarına göre tevzî' ve taksîm olunmak üzere hazîne-i mezbûrede tevkîf olunması lâzım gelmiş olduğu ve oda-i mezbûrda istihdâm olunan efendi-yi mûmâ-ileyhim iki sınıf olup bir sınıfı mûmâ-ileyh sikke-ken başı ve sınıf-ı diğeri mârru'l-beyân bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne Avrupa cânibinden celb ile oda-i mezbûrda istihdâm olunan kalemkâr üstad ma'iyetinde kullanılmakda olarak üstâd-ı mezbûr ma'iyetinde bulunanlar sikke-i hümâyûn-ı şâhânenin gerek tuğrâ ve gerek kalemkârlık fennini tahsîl etmekte ve sikke-ken başı mûmâ-ileyh ma'iyetinde bulunan efendiler yalnız tuğrâ ve yazı hakkını tahsîl ile kalemkârlık fennini tahsîl edememekde olmalarıyla sikke-ken başı ma'iyetinde bulunanlar dahi hem tuğrâ ve hem kalemkârlık fennini tahsîl etmek üzere üstâd-ı mezbûr ma'iyetinde istihdâm olunarak cümlesinin birleşmelerini niyât etmişler ise de üstâd-ı mezbûr efendi-i mûmâ-ileyhimden beş neferini ta'lîme me'mûr olduğu konturatosu iktizâsından olarak el-yevm beş nefer efendiler ma'iyetinde istihdâm olunageldiğinden diğere efendilere ta'lîm eylemesi icbâr olunamayacağı âşikâr olduğundan ve efendi-i mûmâ-ileyhimin ba'zıları fenn-i mezbûru tahsîl edibde diğere tahsîl edememesi lâyıksız görüldüğünden ve bu cihetden dolayı beynlerinde kîl ü kâl eksik olmadığından ve hâlbuki sikke-i şâhâne husûsu be-gâyet mu'tenâ mehâmm-ı Devlet-i aliyyeden bulunduğundan beynlerinde olan dedikodular ber-araf olmak ve cümlesi oda-i mezbûra dâir ya'ni hem tuğrâ ve yazı ve hem de çiçek ve kalemkârlığa dâir fenni tahsîl eylemek üzere birleştirilmesi husûsu lede'l-mütâla'a üstâd-ı merkûm ma'iyetinde istihdâm olunan sâlifü'l-beyân beş nefer efendilerden bu def'a rü'yet olunan imtihânlarında Sabit Efendi efendi-i mûmâ-ileyhimin her cihetle cümlesine fâik olarak diğere tahsîl ve ta'allüme muktedir olduğu anlaşılmiş olduğuna binâen efendi-i mûmâ-ileyh sikke-ken başı-i mûmâ-ileyhe mu'âvin nasb u ta'yîn ile efendi-i mûmâ-ileyhimin cümlesi birleşerek mu'âvin-i mûmâ-ileyh sikke-ken başı-i mûmâ-ileyh ile bi'l-ittifâk oda-i mezbûra dâir olan tuğrâ ve yazı hakkı husûsunun ilerlemesinin icrâ etterilmesi ve mu'âvin-i mûmâ-ileyh dahi tahsîl etmiş olduğu hakk

ve kalemkârlık fennini cümlesini ta'lîm eylemek üzere tesviye olduğu sûretde cümlesi fenn-i mezbûru tahsîl ile beyenlerinde olan kâl ü kâl mündefi' olacağı âşikâr olmağla bu sûretde husûs-ı mezbûrun ol vechile tesviyesi nezd-i âlîde dahi tensîb ve tasvîb buyurulur ise gayr-ı ez-tevkîf meblağ-ı mâhiye ve sâliye-i mezbûrun tevzî' ve taksîm olduğu vechile efendi-i mûmâ-ileyhim ve üstâd-ı merkûma i'tâ olunmak ve üstâd-ı mezbûr ma'iyetinde bulunan efendilerden mâ'adâ oda-i mezbûrda istihdâm olunan efendilere hakk ve kalemkârlık fennini mu'âvin-i mûmâ-ileyhe ta'lîm eylemek ve bunların içlerinden küll-i yevm oda-i mezbûra devâm etmeyenleri olur ise ve tahsîle sa'y u ikdâm etmeyenleri bulunupda sikke-ken başı ve mu'âvin-i mûmâ-ileyhimâ ma'rifetleriyle ifâde ve ihbâr olunarak ne vechile mu'âmele olunmak lâzım gelir ise derhâl icrâ olunmak ve husûsât-ı muharrere-i mezkûre ilâ mâşallah düstûru'l-amel tutulmak üzere keyfiyet Darbhâne-i âmire zimmet defterlerine kayd ile Kefçe-i hümâyûn-ı şâhâne ve hazîne-i celîle-i mezkûre defterine ve sikke-ken başı ve mu'âvin-i mûmâ-ileyhimâ taraflarına başka başka ilmuhaberlerinin i'tâsıyla tesviye ve tezekkür olunmuş olduğu Ma'âdin-i hümâyûn meclisi tarafından bâ-mazbata inhâ olunarak ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîrileri buyurulmağın mücebince kayd olunup diğer ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için hazîne-i hâssa-i hümâyûn sergi defterlerine dahi işbu ilmuhaber verilmekle aynıyla kayd olundu.

Fî 21 Receb sene 1263

Darbhâne-i âmire'de İfrâz-ı tîz-âb ve kâl-ı sîm ve tevâbi'i mukâta'asıyla Darbhâne-i âmire mübâya'acılığı taraf-ı eşref-i hazret-i şâhânedan bi'l-i'tâ yedinde olan sermâye-i hümâyûn ile ecnâs-ı altın mübâya'a ve kâl ve tasfiye ederek sikke-i hümâyûn-ı şâhâne kat' ve darbına ve sermâye-i hümâyûnun ale'd-devâm muhâfazasına ihtimâm ve dikkat eylemek ve Darbhâne-i âmire tarafından mâhiye-i mu'ayyene ile bi'l-intihâb yanınan terfîk kılınan me'mûrlar hâricde bulunan kem-ayâr ve züyûf ve noksân ve ahz u i'tâsı memnû' altınları buldukça kimesneye cevri ve ezâ etmeyerek fiât-ı mukarreresiyle mübâya'a ve cem' ve mübâya'acı-i merkûma teslîm etmek ve taşralardan zahîreci nâmıyla zer u sîm mübâya'ası için ber-mu'tâd yedine sermâye verilerek göndereceği zahîreciler dahi merkûmun mu'temed ve? olarak kefli alınıp gönderilmek ve mârru'z-zikr İfrâz-ı tîz-âb ve kâl-i sîm mukâta'asının senevî mukayyed olan iki bin altı yüz altı buçuk guruş mâlini beher sene vakt ü zamânıyla Mâliye hazîne-i celîlesine edâ etmek şartıyla mukâta'a-i mezkûre ve Darbhâne-i âmire mübâya'acılığı mâhiye on bin guruş ma'âş ile başka ve kemâl-ı sadâkat ve istikâmet vechile hizmet etmek üzere mâhiye dokuz bin guruş ma'âşla Darbhâne-i âmire'de hazîne-i hâssa-i hümâyûn sarrâflığı başka iki kıt'a berât-ı şerîf ile Dozoğlu Hoce Agop'un uhdesinde olup bu def'a merkûmun hâlik olması cihetiyle mezkûr hizmetlere münâsib me'mûrlar ta'yîni icâb-ı hâlden görünmüş olduğundan zikr olunan Darbhâne-i âmire mübâya'acılık hizmeti çark kârhanesi me'mûriyetine ilâveten ve ihâleten hâlik-i merkûmun yeğeni Hoce Mihran'a ihâle ve hâlik-i merkûmun büyük karındaşı Hoce Karabet dahi bu husûsa nezâret eylemesi ve sâlifü'z-zikr mübâya'acılık me'mûriyeti ma'âşı on bin ve Hoce Mihran'ın kadîm ma'âşı üç bin beş yüz ki cem'an on üç bin beş yüz guruşdan üç bin guruşunun merkûm Hoce Karabet'e nezâret ma'âşı olarak tahsîsi ve sekiz bin guruşunun dahi zikr olunan iki me'mûriyet için Hoce Mihran'a tahsîs ve i'tâsı ve

kusûr iki bin beş yüz guruşdan bin beş yüz guruşunun dahi hâlik-i merkûmun diğer yeğeni Hoce Diyran'ın ma'âş-ı kadîmine zammı ve hazîne-i hâssa-i hümâyûn sarrâflığı dahi hâlik Hoce Agop'un oğullarına ihsân buyurularak sağır sinleri cihetiyle vekâleti dahi kuyumcubaşı Hoce Begos'a havâle kılınması ve bu cihetle hazîne-i hâssa-i şâhâne sarrâflığı ma'âş-ı olan dokuz bin guruşun üç bin guruşunun vekâlet ma'âş-ı olarak Hoce Begos'a ve üç bin guruşunun dahi Hoce Agop'un oğullarına tahsîs olunarak sâlifü'z-zikr mübâya'acılık ma'âşından kalan bin ve hazîne-i hâssa-i hümâyûn sarrâflığı ma'âşından fazla görünen üç bin guruşki cem'an dört bin guruş ma'âşın dahi hazîne-mânde olması sûretleri nezd-i ulyâ-yı cenâb-ı cihânânîde tensîb ve tasvîb buyurularak ol vechile icrâ-yı iktizâlarına emr u fermân-ı isâbet-nişân-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-rîz-i sünûh ve sudûr buyurulmuş olmağla ber-mantûk-ı emr u irâde-i seniyye ma'a mukâta'a-i tîz-âb Darbhâne-i âmire mübâya'acılığının merkûm Mihran uhdesine ve hazîne-i hâssa-i hümâyûn sarrâflığının hâlik-i mersûmun sağır oğulları Ohannes ve Kirkor ve Mikail üzerlerine takrîr buyurulan ma'âşlarıyla tevcîh buyurularak ber-sâbık lâzım gelen berât-ı şeriflerinin tasdîri için Darbhâne-i âmire zimmet defterine kayd ile evâmîr-i mâliye kalemine başka ve keyfiyet ma'lûm olmak için Mâlikâne muhâsebesiyle hazîne-i hâssa-i hümâyûn sergi defterlerine başka başka ilmuhaberleri ve nezâret-i vekâlet ma'âşları için merkûmân Hoce Karabet ve Hoce Begos yedlerine sûretleri tahrîr ve i'tâ husûsu cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-takrîr lede'l-arz mücebince tesviyesine himmet buyurulmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mücebince kayd olunup iktizâ eden sûretleri ve diğer ilmuhaberleri tahrîr ve i'tâ olunmağla keyfiyet ma'lûm olmak için hazîne-i hâssa-i hümâyûn sergi defterine dahi işbu ilmuhaber verildi.

Fî 11 N. sene 1263

Sekbân neferâtı onbaşısı Mehmed nâm kimesne takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâlde müsinn ve ihtiyâr ve edâ-yı hizmete adîmü'l-iktidâr ve sekbân Ömer nâm kimesnenin bu def'a vefâtı vukû'uyla Darbhâne-i âmire'den muhasses olan elli guruş ma'âş-ı mahlûl olmuş idiğinden bahisle ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne tahsîs ve ihsân buyurulmasını niyâz ve istid'â etmiş olmasıyla ma'âş-ı münhal-i mezkûrun merkûma tahsîs ve i'tâ kılınması mütealilk ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i merâhim-âde-i hazret-i pâdişâhî muktezâ-yı münîfenden bulunmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîrileri buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezkûrun merkûm Mehmed'e tahsîs buyurulduğunu mübeyyin hazîne-i hâssa-i hümâyûn sergi defterlerine dahi işbu ilmuhaber verildi.

Fî 12 N. sene 1263

Mehmed nâm kimesne hâk-ı pâ-yı hümâyûn-ı şâhâneye takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâlde müddet-i vâfireden beru iffetlü hazînedâr usta hazretlerinin tablakârlık hizmetlerinde bulunup alîl ve emekdâr ve ifâ-yı hizmete adîmü'l-iktidâr olduğundan ve Bâbü's-sa'âdeti's-şerîfe ağalarından muhrec Hüseyin Ağa vefât edip Darbhâne-i âmire'den muhasses olan şehriye yüz elli guruş ma'âş-ı münhal olmuş idiğinden bahisle ma'âş-ı mezkûrun kendüsüne inâyet ve ihsân buyurulmasını niyâz veistirhâm etmiş ve ma'âş-ı münhal-i mezkûrun merkûma tahsîsi husûsuna irâde-i

seniyye-i hazret-i şâhâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîrileri buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğerk ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezkûrun merkûm Mehmed'e tahsîs buyurulduğunu mübeyyin hazîne-i hâssa-i hümâyûn sergi defterine dahi işbu ilmuhaber verildi.

Fî 16 L. sene 1263

Hazîne-i hâssa-i şâhâne'den yedi yüz elli guruş ma'âşla teberdârân-ı hâssa kethüdâlığından mütekâ'id Süleyman Ağa'nın vefâtı vukû'uyla ma'âş-ı mezkûr mahlûl olmuş olduğundan ma'âş-ı mahlûl-ı mezkûrdan yüz elli guruşunun devletlü ismetlü Vâlide Sultan -aliyyetü's-şân- efendimiz hazretlerinin bâğ kasr-ı âlîleri bekçi hademesinden Abdullah Ağa'ya ve mârru'l-beyân ma'âş-ı mahlûlünden yüz guruşunun dahi Cennetmekân-ı firdevs-i âşiyân efendimiz hazretlerinin ikbâlleri devletlü ismetlü hânımlardan baş ikbâl devletlü ismetlü Hânım efendi hazretlerinin kethüdâlık hizmetlerinde bulunan Hacı Mehmed Efendi'ye ve kusûr beş yüz guruşunun dahi devletlü Dârû's-sa'âdeti's-şerîfe ağası hazretlerinin kuşçusu el-Hâc Mustafa Efendi'ye tahsîs ve i'tâ olunmuş ve lâzım gelen senedlerinin tanzîm ettirilerek irsâl kılınması husûslarına irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülûkâne müte'allik ve şeref-sünûh buyurulmuş olduğu bâ-tezkire-i sâmiye iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîrileri buyurulmağın mücebince kayd olunup keyfiyet ma'lûm olmak için hazîne-i hâssa-i şâhâne sergi defterlerine işbu ilmuhaber verildi.

Fî 23 L. sene 1263

Haydarpaşa'da kâin kasr-ı hümâyûn-ı şâhâne bekçisi Mustafa bir müddetden beru nâ-mizâc olup zâten dahi kemâlîyla müsinn ve ihtiyâr olmak mülâbesesiyle kasr-ı âlî-i mezkûru lâyıkiyla muhâfazaya adîmü'l-iktidâr olduğu ve kasr-ı âlî-i mezkûr ise mahâll-i mu'tenâ ve cesîmeden olarak hüsn-i muhâfazası hizmetinde dirâyetlü ve kârgüzâr bekçilerin bulunması vâcibât-ı umûrdan idiği cihetle merkûmun terahhumen şehriye iki yüz elli ve haylice vakit ma'iyetinde bulunan Hasan emekdâr olduğundan merkûm Hasan'ın dahi şehriye yüz guruş ma'âş tahsîsiyle bekçilik-i mezkûrdan ihrâcları ve yerlerine Çırağan sâhilsarây-ı mu'allâsının Mâbeyn-i hümâyûn bekçilerinden Osman mâhiye iki yüz elli guruş ma'âş ile kasr-ı âlî-i mezkûrun Mâbeyn-i hümâyûn dâire-i seniyyesine ve Beylerbeyi sâhilsarây-ı vâlâsının kezâlik Mâbeyn-i hümâyûn bekçilerinden Edhem'in dahi kezâlik mâhiye iki yüz elli guruş ma'âş ile kasr-ı vâlâ-yı mezkûrun Harem-i hümâyûnu dâire-i seniyyesine bekçi ta'yîn ve ma'iyyetlerine ikişer neferden dört nefer hademe terfik ve mâhiye yüzer guruş ma'âş tahsîsiyle güzelce muhâfaza ettirilmesi lâzımeden görünmüş ve merkûmünun lâzım gelen mâhiye ve ta'yînâtlarının mikdârlarını mübeyyin bir kıt'a pusulası irsâl kılınmış olmağla mûmâ-ileyhimin ol vechile icrâ-yı me'mûriyetleri ve mâhiye ve ta'yînâtlarının tahsîs ve i'tâsı hakkında her ne vechile emr u irâde-i seniyye-i hazret-i şehriyârî şeref-efzâ-yı sünûh ve sudûr buyurulur ise Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile iktizâ eden sûret ve ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsına ibtidâr kılınacağı cânib-i nezâret-i celîle-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân zikr olunan tezkire ve pusula manzûr-ı

merâhim-sûr-ı hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve mûmâ-ileyhimin ol vechile icrâ-yı me'mûriyetleriyle mezkûr mâhiyât ve ta'yînâtın ber-mûceb-i pusula tahsîs ve i'tâsı zımnında icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr u irâde-i me'âlî-âde-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş olduğu cevâben iş'âr buyurularak mûcebince ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîrileri buyurulmağın mûcebince kayd olunup husûsât-ı sâirenin diğerk ilmuhaberleri verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için hazîne-i hâssa-i hümâyûn sergi defterlerine dahi işbu ilmuhaber verildi.

Fî 29 N. sene 1263

Sâhilsarây-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhâne ve Sarây-ı cedîd-i âmire matbahlarında müstahdem aşçılardan bu def'a zîrde muharrerü'l-esâmî kesânın merhameten merkûmül-mikdâr ma'âş ile çerâğ oluduklarını mübeyyin ilmuhaberdir:

<p>Şehzâdegân-ı civânbahtân devletlü necâbetlü efendiler hazerâtı et'imesi tabhına muhtass matbahda yirmi iki seneden beru istihdâm olup fitik illeti ârız olmasıyla istihdâma kâbiliyeti kalmamış ve şâyân-ı merhamet olmuş olan aşçı-yı evvel Halil ibn-i Mehmed Ma'âş, fî şehri 100 guruş</p>	<p>Kezâlik matbah-ı mezbûrda on sekiz seneden beru istihdâm olunup dayyık-ı sadr illetine dûçâr olup istihdâma kâbiliyeti kalmayıp sezâvâr-ı merhamet olmuş olan aşçı-yı evvel Mehmed ibn-i Ali Ma'âş, fî şehri 100 guruş</p>
<p>Kezâlik matbah-ı mezbûrda pilavcılık hizmetinde on altı seneden beru istihdâm olunup dizlerine sızı inmiş ve istihdâma kâbiliyeti kalmamış ve sezâvâr-ı merhamet olan Mustafa ibn-i Ahmed Ma'âş, fî şehri 100 guruş</p>	<p>Elli beş ve altmış seneyi mütecâviz dâire-i hümâyûn meyvesi naklinde istihdâm kılınıp şimdiki hâlde gözlerine dahi za'af târî olarak ma'lûl olmuş olan Hüseyin Ma'âş, fî şehri 100 guruş</p>
<p>Sarây-ı cedîd-i hümâyûn'da hazîne-i hümâyûn kethüdâsı sa'âdetlü ağa hazretleri et'imesi tabh olunmakda olan ocakda yirmi seneye karîb istihdâm kılınmakda olup şimdiki hâlde ocağ-ı mezbûrda ocakbaşı bulunan Koyunoğlu Mustafa Ma'âş, fî şehri 100 guruş</p>	

Yekûn-ı şehri: 500 guruş.

Sâhilsarây-ı hümâyûn-ı hazret-i şâhâne ve Sarây-ı cedîd-i âmire matbahlarında müstahdem aşçılardan beş nefer kesân alîl ve ihtiyâr olarak bundan böyle istihdâma kâbiliyetleri kalmamış ve ezher cihet lütf u âtıfet-i seniyyeye sezâvâr görünmüş olduklarından bundan böyle düşecek mahlûlden takâs ve mahsûb olunmak şartıyla

sadaka-i ser-übbehet-efser-i hazret-i şehinşâhî olarak kayd-ı hayât şartıyla beherine yüzer guruşdan mâhiye beş yüz guruş ma'âş tahsîsiyle çerâğ ve ihrâcları husûsuna müsâ'ade-i aliyye-i hazret-i şâhâne erzân buyurulduğu hâlde Darbhâne-i âmire defterlerine kayd ile iktizâ eden sened ve ilmuhaberlerinin tahrîr ve i'tâsına mübâderet olunacağı cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân tezkire-i mezkûre manzûr-ı merâhim-sûr-ı cenâb-ı zıllullahi buyurulmuş ve iş'âr olunduğu üzere merkûmların bundan böyle düşecek mahlûlden takâs ve mahsûb olunmak şartıyla beherine yüzer guruş ma'âşdan mâhiye beş yüz guruş ma'âş tahsîsiyle çerâğ ve ihrâc olunmaları müte'allik buyurulan emr u irâde-i cenâb-ı pâdişâhî muktezâ-yı münîfinden bulunmuş ve mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîrileri buyurulmağın mücebince kayd olunup Anbâr-ı âmire defterlerine diğer ilmuhaberi verilmekle ma'âş-ı mezkûrun merkûmlara tahsîs buyurulduğunu mübeyyin Hazîne-i hâssa-i hümayûn sergi defterlerine dahi işbu ilmuhaber verildi.

Fî 16 Z. sene 1263

Mukaddemâ şehremâneti ma'iyetinde harc-ı hâssa halîfesi olup Vak'a-i hayriye'den sonra şehremânetinin hîn-i ilgâsında harc-ı hâssa ta'bîriyle mu'ayyen olan ba'zı huddâm-ı atîkanın vazîfelerini tevzî etmek üzere ol vakit Darbhâne-i âmire sergi odasına ta'yîn kılınmış olan el-Hâc Mehmed Şemsi Efendi müsinn ve ihtiyâr ve emekdâr olmak ve Darbhâne-i âmire'ce dahi işe yaramakdan kalmak hasebiyle me'zûnen hacc-ı şerîfe azîmet etmiş ve bu def'a Şam-ı şerîf'de bi-emrillahi te'âlâ irtihâl-i dâr-ı bekâ eylediği ve bir nefer Esmâ nâm alîle zevce-i metrûkesi bî-kesliğinden bahisle bir mikdâr ma'âş tahsîsine dâir takdîm etmiş olduğu bir kıt'a arzuhâli irsâl kılındığı Şam-ı şerîf vâlîsi devletlü paşa hazretleri tarafından bâ-tahrîrât inhâ olunmuş olduğundan müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin mu'ayyen olan mâhiye ve sâliye ve harc-ı hâssa halîfeliği ta'yînâtının mikdâr ve kemiyetini mübeyyin terkîm ettirilen pusulası zikr olunan arzuhâl ve tahrîrât ile berâber takdîm kılınmış ve Darbhâne-i âmire ketebesinin ma'âşları mahlûlleri vukû'unda müstahdemîne tevzî'i usûl-i iktizâsından bulunmuş olmağla ta'yînât-ı merkûme kaydlarının terkîniyle anbâr-mânde olunması husûsunda ve merkûmeye yüz elli iki yüz guruş mikdârı mâhiye tahsîs olunup olunmaması ve kusûr mâhiye ve sâliyesi hakkında her ne vechile emr u irâde-i seniyye-i hazret-i cihândârî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ol sûretle icrâ-yı îcâbâtına ibtidâr kılınacağı cânib-i nezâret-i behiyye-i Darbhâne-i âmire'den bâ-tezkire lede'l-istîzân tezkire-i mezkûre ile zikr olunan tahrîrât ve pusula ve arzuhâl manzûr-ı âlî-i hazret-i mülûkâne buyurulmuş ve ta'yînât-ı merkûme kaydlarının terkîniyle anbâr-mânde olması ve mezbûreye yüz elli guruş ma'âş tahsîs olunarak kusûr mâhiye ve sâliyenin dahi hazîne-mânde olmak üzere icrâ-yı iktizâsı müte'allik ve şeref-sünûh buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî îcâb-ı âlîsinden bulunmuş olduğu cevâben iş'âr buyurularak mücebince ilmuhaberleri verilmek fermân-ı müşîrileri buyurulmağın mücebince kayd olunup ta'yînât husûsu için diğer ilmuhaber verilmekle keyfiyet ma'lûm olmak için Hazîne-i hâssa-i hümayûn defterlerine dahi işbu ilmuhaber verildi.

Fî 25 Z. sene 1263

Hâlâ Ticâret nâzırı devletlü Rıza Paşa hazretlerinin Ortaköy'de kâin müstakillen mutasarrıf olduğu kebîr sâhilhânesiyle ittisâlinde vâki' şeyhü'l-islâm-ı esbak merhûm Sun'ullah Efendi Vakfı'ndan yine müşârun-ileyh Rıza Paşa hazretleriyle birâderleri rikâb-ı hümâyûn kapıcıbaşlarından Mehmed İzzet Bey ve mütehayyizân-ı hâcegân-ı divân-ı hümâyûn'dan Mustafa Rıfat Beyefendi'nin uhdelinde olan diğere sağır sâhilhânenin mübâya'asıyla emlâk-ı hümâyûna ilhâken cânib-i seniyyü'l-cevânib-i hazret-i şehriyârî'ye ferâğı müte'allik ve şeref-sünûh buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-i pâdişâhî icâb-ı âlîsinden bulunmuş ve iktizâ eden mu'accesesi tamâmen cânib-i Darbhâne-i âmire'den müşâr ve mûmâ-ileyhim taraflarına i'tâ kılınmış olduğu beyânıyla ber-mûceb-i irâde-i seniyye iktizâsının icrâsıyla nâm-ı sâmi-i hazret-i şâhâneye tashîhan temessükâtının tanzîmi husûsu ecille-i ricâl-ı devlet-i aliyyeden Darbhâne-i âmire nâzırı atûfetlü Tahir Beyefendi'nin bâ-fermân-ı âlî havâle buyurulan birbirine merbût iki kıt'a takrîrlerinde inhâ ve iş'âr ve keyfiyet Evkâf-ı Hümâyûn müfettişi faziletlü efendiden isti'lâm ve iktizâsı tesviyesi Evkâf-ı Hümâyûn zimmeti tarafından suâl oldukda müşâr ve mûmâ-ileyhim yedlerinde olup cânib-i nezârete irsâl buyurulan çend kıt'a temessükât me'âllerine nazaran mezkûr sâhilhâne-i kebîrin derûnunda vâki' kanavâtına tab'iyetle cereyân eden ma'lûmu'l-mikdâr mâ-i lezîz ve pîşgâhında vâki' tâlibân-ı mâhî ve mehâzisinde kâin bâğ cem'an yevî on beş akçe icâre ile hüdâvendigâr-ı esbak hulv-âşiyân Sultan Abdülhamid Hân hazretlerinin kadınlarından Hazînedâr Nursi Kadın Vakfı'ndan olmak üzere paşa-yı müşârun-ileyhin uhdesinde iken bâğ-ı mezkûrda terbî'an üç bin üç yüz zirâ' mahalli şehriye kırk beş akçe icâre-i mü'eccele takrîriyle menzil binâ olunmak üzere altmış bir senesi Recebül-ferdi'nin beşinci on beşinci günü târîhinde bi'l-ıfrâz rızâlarıyla ferâğ-ı kasr-ı yedlerinden Yahya Efendi -kuddise sirruhû-hazretlerinin türbedârı reşâdetlü Nuri Efendi vâlidesi Naile Hânım bint-i İsmail uhdesine geçerek mâ'adâsı kadîm icâre-i mezkûresiyle paşa-yı müşârun-ileyhin uhdelinde kalmış ve sâhilhâne-i mezkûreye dâhil terbî'an bin zirâ' bağçe mahalli yevmî beş akçe icâre-i müeccele ile Yalakabad kazâsına tâbi' Kâdî karyesinde vâki' câmi'-i şerîf ve ba'zı hayrât-ı mühimmâtına merbût Nezâret-i Haremeyn-i Muhteremeyn'e mülhak merhûm el-Hac İsmail Bey Vakfı'ndan ve yine mahall-i mezkûrda vâki' ma'lûmu'l-hudûd bin zirâ' arsa üzerine mebnî kayıkhâne ve fevkinde vâki' müstemilât-ı sâire şehriye yüz elli akçe icâre-i müeccele ile Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'a mülhak ve defterdâr-ı esbak merhûm İbrahim Efendi Vakfı'ndan ve sâhilhâne-i mezkûreye cârî nısf mâsûra mâ-i lezîz senevî yüz seksen akçe ve def'a bir buçuk mâsûra mâ-i lezîz dahi yevmi bir buçuk akçe icâre ile merhûm ve mağfûrun-lehâ Mihrişah Valide Sultan hazretleri Vakfı'ndan ve mahall-i mezkûrda vâki' malûmu'l-hudûd bir bâb kayıkhâne şehriye otuz akçe icâre ile sâbık kâtib-i dârüssa'adetiş-şerîfe merhûm Şaban Efendi Mescid-i Şerîfi Vakfı'ndan ve sâhilhâne-yi mezkûreye dâhil diğere bir bâb sâhilhâne şehriye otuz akçe icâre-i mü'eccele ile Şeyhü'l-islâm-ı esbak merhûm Sun'ullah Efendi Vakfı'ndan olarak müstakillen paşa-yı müşârun-ileyhin ve ittisâlinde kâin şeyhü'l-islâm-ı esbak merhûm Sun'ullah Vakfı müstegillâtından senevî dört yüz akçe icâre-i mü'ecceleler bir bâb sağır sâhilhâne ile derûnuna cârî müşârun-ileyhâ Mihrişah Valide Sultan hazretleri Vakfı'ndan şehriye otuz akçe icâreli bir mâsûra mâ-i lezîz dahi mûmâ-ileyh İzzet Bey ve Mustafa Rıfat Beyefendilerin munâsafeten uhdelinde olduğu anlaşılmiş ve paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri "el-abdu ve mâ-yemlikuhu kâne li-mevlâhu" medlûlünce kâffe-i müstemilâtıyla uhdesinde bulunan sâhilhâne-i mezkûreyi ihsân-ı şâhâne buyurulan

meblağ-ı ma'lûm ve makbûz mukâbelesinde müftehîran ve teşekküren cânib-i seniyyü'l-cevânib-i hazret-i pâdişâhî'ye terk ve keff-i yedini kibel-i Şer'î Şerîf'den meb'ûs mümeyyiz-i sâni Sadık Efendi dâ'îlerinin akd eylediği meclis-i şer' de şifâhen takrîr buyurdıkları mümeyyiz-i mûmâ-ileyhin ifâdesinden ve mîr-i mûmâ-ileyhim dahi tasarruflarında olan sâhilhâne-i sağıre-i mezkûreyi mâ-i lezîz ve kâffe-i müşt Emilâtıyla makbûzları olan meblağ-ı ma'lûm mukâbelesinde kezâlik memnûnen cânib-i hazret-i mülûkâne'ye terk eyledikleri siyâk-ı inhâdan münfehim olmuş olduğuna binâen ve sâhilhâne-i mezkûrlar kâffe-i müşt Emilâtıyla emlâk-ı hümâyûn-ı mülûkâne'ye ilhâk ve temessükât-ı mezkûre nâm-ı sâmi-i hazret-i cihândârî ile tezyîn ve teveşşuh ve hıfz olarak merbût mukarrerât defterlerinde gösterildiği ve emsâli vechiyle mûmâ-ileyhâ Nurşî Kadın Vakfı'nın icâre-i kadîmesi olan yevmiye on beş akçenin üzerine zamlâ senevîsi olan doksan guruş ve kezâlik mûmâ-ileyh İsmail Beyefendi Vakfı'nın kadîm icâresi olan yevmiye beş akçe bi't-tedkîk senevî resîde olan otuz guruş ve defterdâr-ı esbak mûmâ-ileyh İbrahim Efendi Vakfı'nın kadîm icâresi olan şehriye yüz elli akçe kezâlik bi't-tedkîk senevî hâsıl olan otuz guruş ve müşârûn-ileyhâ Mihrişah Valide Sultan Vakfı'nın icâresinin senevîsi olan cem'an bin seksen akçe dahi tedkîk olunarak bâliğ olan on sekiz guruş ve merhûm Şaban Efendi Vakfı'nın şehriye otuz akçe icâre-i kadîmesi tedkîk olunarak hâsıl olan senevî altı guruş ve mûmâ-ileyh Sun'ullah Efendi Vakfı'nın kadîm icâresinin senevîsi olan iki kalem yedi yüz altmış akçe üzerine bir misli zamlâ senevîsi resîde olan on iki buçuk guruş yirmi akçe ki cem'an yüz seksen altı buçuk guruş yirmi akçenin sâl be-sâl Darbhâne-i âmire'den altmış iki senesinden i'tibâren evkâf-ı müşâr ve mûmâ-ileyhim taraflarına i'tâ olunmak üzere tesviyesi menût-ı irâde-i seniyyeleri idiği müfettiş-i mûmâ-ileyhin i'lâmıyla zimmet muktezâ-yı derkenârında beyân ve tezkâr kılınmış olmağla ol vechile tesviyesi muvâfık-ı irâde-i seniyyeleri buyurulduğu hâlde Evkâf Muhasebesi'ne kayd ile keyfiyet ma'lûm olmak ve icâbı icrâ kılınmak için evkâf-ı müşârûn-ileyhim taraflarına ve Darbhâne-i âmire cânibine ve zimmet-i mezkûr defterlerine vesâir iktizâ eden mahallere ilmuhaberlerinin i'tâsıyla icrâsına ibtidâr olunacağı Evkâf-ı Hümâyûn nâzırı müşîr-i mükerrerem sa'âdetlü atûfetlü es-Seyyid Mehmed Hasib Paşa hazretleri bâ-takrîr lede'l-arz keyfiyet bi'l-istîzân takrîr-i atûfleri mücebince tesviye-i iktizâsına irâde-i seniyye müte'allik buyurulmuş olmağla ber-menût-ı irâde-i aliyye icâbının icrâsı husûsuna himmet buyurular deyu fî 18 Za. sene 1263 târihinde fermân-ı âlî sâdır ve mücebince bâ-fermân-ı sâmi kayd olunup diğ er ilmuhaberleri verilmekle vech-i meşrûh üzere keyfiyet ma'lûm olmak için Darbhâne-i âmire defterlerine dahi işbu ilmuhaber vürûd etmekle aynıyle kayd olundu.

Fî 23 Z. Sene 1263

Afyon çeki: 75.000

Guruş	Para	Lira	Guruş	Para	k. beheri	
					Guruş	Para
3.483.197	30	28.323	12	8	122,5	18
6.600.540	00	6.060	00	0	109	
1.767.558	00	16.068	14	2	110	

5.911.295,5	30	50.452	06	10	000	00
18.795,5	30	Afyon-ı mezkûrun vâki' olan masârifi				
5.892.500	00					

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Ber-mûceb-i bâlâ Darbhâne-i âmire mâlî olmak üzere mukaddemâ Alyon Bâzergân ma'rifetiyle Londra cânibine ve ondan Çin tarafına irsâl kılınmış olan yüz yirmi beş bin çeki afyondan yetmiş beş bin çeki afyon bâzergân-ı mersûm ma'rifetiyle mahall-i mezkûrda fûrûht olunarak gayr-ı ez-masârîfât bâlâda muharrer olduğu vechile lira hesâbı üzere îcâb eden bahâsı elli sekiz yük doksan iki bin beş yüz guruşa bâliğ olmuş ve meblağ-ı mezbûr bâzergân-ı mersûm tarafından ceste ceste bi'l-vürûd Darbhâne-i âmire hazînesi'ne teslîm olunmuş olduğunu mübeyyin cânib-i Darbhâne-i âmire'den işbu memhûr sened tahrîr ve bâzergân-ı mersûm yedine i'tâ olundu.

Fî 7 S. sene 1260

750.000 guruş

1.500 kîse

Bâlâda muharrer bin beş yüz kîse akçe Mâliye nâzırı müşîr-i mükerrem devletlü fehâmetlü paşa hazretleri taraflarından Darbhâne-i âmire'ye bi'l-vürûd ceyb-i hümâyûn-ı mülûkâne hazîne-i behiyyesi'ne mebâliğ-i mezbûrun teslîm olduğunu mübeyyin müşârun-ileyh hazretleri tarafına işbu memhûr ilmuhaber tahrîr ve takdîm olundu.

Fî 15 S. sene 1260

Laciverd çuka üzerine sırma pul ve tırtıl işlemeli Avrupa kârî düğmesiz bir aded setrî ile kezâlik sırma işlemeli düğmesiz bir aded kısa mintan bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne Darbhâne-i âmire'de fesh olup îcâb eden esmânın müceddeden tanzîm ve i'mâl olunmakda olan sırmalı setrî masârîfina mahsûb olunmak üzere Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne câniblerinden Darbhâne-i âmire'ye irsâl buyurulmuş olmağla mûcebince ilmuhaberi verilmek fermân-ı sâmi buyurulmağın mûcebince kayd olup ber-minvâl-ı muharrer bir aded setrî ve bir aded kısa mintan Darbhâne-i âmire'ye bi'l-vürûd kuyuncubaşı kullarına teslîm olduğunu mübeyyin işbu ilmuhaber tahrîr ve takdîm olundu.

Fî 2 R. sene 1260

Afyon-ı Hâlis: 50.000 çeki

Bahâ-i afyon-ı mezbûr Guruş	Peni?	Şilin	Lira, aded	Beher k[ıymet]	
1.935.400	11	10	17.594	110	Fabrika masârifi için barutcubaşıya i'tâ olup îrâd

					ve masraf olunan
1.610.236	00	12	14.909	108	Ber-vech-i nakd teslim olunan
3.545.636	11	02	32.504	000	
11.636	Masârif-i afyon-ı mezkûr				
3.534.000					

	Guruş
Bâzergân-ı mersûm uşaklarına	8.000
Be-her yüzde beş paradan simsariyesi	2.012
Beş sene zarfında verilen mektûb harcı	1.624
	11.637

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Darbhâne-i âmire mâlî olmak üzere mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye Mösyö Alyon Bâzergân ma'rifetiyle li-ecli'l-fürûht Londra cânibine ve ondan Çin tarafına irsâl olunan yüz yirmi beş bin çeki afyonun kusûru olan elli bin çeki afyon bâzergân-ı mersûm ma'rifetiyle mahall-i mezkûrda fûrûht olunarak bâlâda muharrer olduğu vechile lira hesâbı üzere îcâb eden bahâsı gayr-ı ez-masârifât otuz beş yük otuz dört bin guruşa bâliğ olmuş ve meblağ-ı mezbûr bâzergân-ı mersûm tarafından îrâd ve masraf ve nakd vechiyle ceste ceste Darbhâne-i âmire hazînesine teslim olunmuş olduğunu mübeyyin cânib-i Darbhâne-i âmire'den işbu memhûr sened bâzergân-ı mersûma i'tâ olundu.

Fî 5 Za. sene 1260

Afyon-ı Hâlis çeki: 25.000

Lira	K[ıymet]-i beheri	Şilin	Peni?
16.106	110	5	02

Be-hesâb-ı Osmanî:

	Guruş
Ber-vech-i nakd teslim olunan	1.094.090
Timur fabrikası masârıfı için bâ-ilmuhaber barutcubaşıya havale olunan	677.600
	1.771.690
Afyon-ı mezkûrun vukû' bulan masârıfı	8.190
	1.763.500

	Guruş
Bâzergân-ı mersûmun uşaklarına verilen	4.000
Be-her yüz guruşda beş para poliçe dellâliyesi	2.215
Üç senede verilen mektûb harcı	1.975
	8.190

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Darbhâne-i âmire mâlî olmak üzere mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye-i şâhâne Mösyö Alyon Bâzergân ma'rifetiyle li-ecli'l-fürûht Londra cânibine ve ondan Amerika tarafına irsâl olunan yirmi beş bin çeki afyon mersûm ma'rifetiyle mahall-i mezkûrda fûrûht olunarak bâlâda muharrer olduğu üzere lira hesâbı vechiyle icâb eden bahâsı gayr-ı ez-masârifât on yedi yük altmış üç bin beş yüz guruşa bâliğ olmuş ve meblağ-ı mezbûr bâzergân-ı mesfûr tarafından îrâd ve masraf ve nakd vechiyle ceste ceste Darbhâne-i âmire hazînesine teslîm olunmuş olduğunu mübeyyin cânib-i Darbhâne-i âmire'den işbu sened tahrîr ve bâzergân-ı mersûma i'tâ olundu.

Fî 21 S. sene 1261

Afyon-ı Hâlis:

	Çeki
Be-Alyon Bâzergân	1.500
Bâzergân-ı mersûm	1.400
Def'a	4.100
Def'a	1.500
	8.500

Be-hesâb-ı lira: 4.749 aded. Fî beheri: 110 guruş.

	Guruş	Para
	522.439,5	20
Masârifât-ı afyon-ı mezkûr	1.839,5	20
	520.600	

	Guruş	Para
Bâzergân-ı mersûmun uşaklarına	1.300	
Üç sene zarfında mektûb harcı	539,5	20
	1.839,5	20

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Darbhâne-i âmire mâlî olmak üzere mukaddemâ bâ-irâde-i seniyye Alyon Bâzergân ma'rifetiyle li-ecli'l-fürûht Aligorna? Triyeste ve Marsilya ve İzmir câniblerine ve ondan Çin tarafına irsâl olunan afyonların kusûru olan sekiz bin beş yüz çeki afyon bâzergân-ı mersûm ma'rifetiyle mahall-i mezkûrda fûrûht olunarak bâlâda muharrer olduğu vechile lira hesâbı üzere gayr-ı ez- masârifât icâb eden bahâsı beş yük yirmi bin altı yüz guruşa bâliğ olmuş ve meblağ-ı mezbûr bâzergân-ı mersûm tarafından ber-vech-i nakd tamâmen Darbhâne-i âmire'ye teslîm olunmuş ve mâ'adâ afyon hesâbından dolayı bâzergân-ı mersûm tarafında Darbhâne-i âmire'nin matlûbu kalmamış olduğunu mübeyyin cânib-i Darbhâne-i âmire'den işbu memhûr sened tahrîr ve bâzergân-ı mersûma i'tâ olundu.

Fî Ra. sene 1261

Mahlût pırlanta ile müzeyyen yirmi sekiz aded papatyâ askılı perde resminde nişân 1 aded	İki adedi vasat ve kusûru mahlût pırlanta ile müzeyyen kol resminde kurdele bağı aşığı kârı çiçek 1 aded	Yirmi adedi vasat ve kusûru mahlût pırlanta ile müzeyyen koparmalı halhal 2 aded
Kebîr pırlanta yüzük 1 aded	Ortası delik elmâs pro 1 çift	

Yekûn: 7 aded

Devletlü ismetlü Adile Sultan aliyetü'ş-şan hazretlerinin cihâz-ı seniyyeleri için cânib-i Darbhâne-i âmire'de i'mâl ve tanzîm olunmakda olan ba'zı murassa' eşyâya sarf olunmak üzere bâlâda mezkûr yedi parça mücevherâtın Darbhâne-i âmire'de fesh olunması zımında Mâbeyn-i Hümâyûn-ı feyz-meşhûn-ı mülûkâne cânibinden Hoca Agop kullarına teslîmen ber-mûceb-i ilmuhaber irsâl buyurulmuş olmağıla mûcebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup ber-minvâl-ı muharrer cem'an yedi parça mücevherât-ı mezkûre li-ecli'l-fesh teslîm-i Darbhâne-i âmire olunmuş olduğunu mübeyyin işbu ilmuhaber tahrîr ve takdîm olundu.

Fî 26 Ra. sene 1261

Penbe mina üzerine iki adedi kebîrce kusûr mahlût pırlanta ile müzeyyen dört köşe kutu 1 aded	Kırmızı mina üzerine mahlût pırlanta ile müzeyyen beyaz kutu 1 aded
Sarı mina üzerine mahlût pırlanta ile müzeyyen beyaz kutu 1 aded	Yıldız taş üzerine bir adedi kebîrce kusûr mahlût pırlanta ile müzeyyen beyaz kutu 1 aded

Cem'an yekûn: 4 aded

Bâlâda muharrer dört kıt'a kutular fash olunup yerine bir kıt'a kutu i'mâl olunmak üzere Hoca Agop kullarına teslîmen ber-mûceb-i ilmuhaber Darbhâne-i âmire'ye irsâl buyurulmuş olmağıla mûcebince ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mûcebince kayd olunup ber-minvâl-ı muharrer mezkûr dört kıt'a kutular li-ecli'l-fesh teslîm-i Darbhâne-i âmire olunmuş olduğunu mübeyyin işbu ilmuhaber tahrîr ve takdîm olundu fî 6 R. sene 1261

Bu def'a Tunus cânibine me'mûr buyurulmuş olan eşref-i kurenâ-yı hazret-i şâhânedan atûfetlü re'fetlü Selim Efendi hazretlerine Mâliye Hazîne-i celîlesinden i'tâ olunan harcırâh ve yetmiş beş bin gurus ihtiyât poliçesinden mâ'adâ iktizâ eylediğı hâlde ol tarafda olmak üzere Darbhâne-i âmire'den olarak elli bin gurus ihtiyât poliçesi dahi tanzîm ve i'tâ olunması husûsuna emr u fermân-ı mekârim-nisâr-

1 hazret-i şâhâne şeref-sünûh ve sudûr buyurulmuş olmağla iktizâsının iscâsı husûsu bâ-tezkire-i sâmi-i cânib-i nezâret-i Darbhâne-i âmire'ye emr u iş'âr buyurulmuş olmağla mücebince meblağ-ı mezbûr elli bin guruş bedeline iki bin yüz yetmiş dört adet direkli riyal olarak Malta'da şerîki İngiltere tebe'asından Ceneros Bâzergân tarafından müşârun-ileyhe verilmek ve istenilmediği hâlde mersûm tarafından Tunus'da şerîki bulunan şahsa poliçe verilip orada ifâsı için bâzergân-ı mersûm iş'âr eylemek ve poliçesi vürûdunda emsâli misillü ma'a komisyon ve masârif-ı mu'tâd bedeli i'tâ olunacağı bilinmek üzere İngiliz tebe'asından Mösyö Hanson Bâzergân ile mukâvele olunmasından dolayı ber-vech-i muharrer şerîkine iş'âr için mersûm kıbeline ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ber-minvâl-ı muharrer şerîkine iş'âr için Mösyö Hanson Bâzergân tarafına işbu ilmuhaber verildi fi 27 L. sene 1261

Gön-ı kutniye üzerine sırma işlemeli pırlanta ile müzeyyen bir adet gâşiye 1 adet		Kırmızı meşin üzerine sırma işlemeli pırlanta ile müzeyyen esb başlığı ve dizlik ve palan ve göğüslük ve koskun 1 adet. Başlık 1 adet. Dizlik 1 adet. Palan 1 adet. Göğüslük <u>1 adet.</u> Koskun 5 adet.
Kırmızı meşin üzerine altın taşı pırlanta ile müzeyyen bir çift püşter kubûru 1 çift	Pırlanta ile müzeyyen bir adet altın kemer 1 adet	Kezâlik pırlanta ile müzeyyen bir çift altın rikâb 1 çift

Bâ-emr u irâde-i seniyye-i şâhâne bâlâda muharrer gâşiye va başlık ve dizlik ve rikâb vesâire fesh olunup resm-i âhar i'mâl olunmak üzere Hoca Bogus kullarına teslîmen bâ-ilmuhaber Darbhâne-i âmire'ye irsâl buyurulmuş olmağla mücebince teslîmini mübeyyin ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ber-minvâl-ı muharrer eşyâ-yı mezkûre li-ecli't-teslîm Darbhâne-i âmire olunmuş olduğunu mübeyyin Mabeyn-i Hümâyûn taraf-ı eşrefine işbu ilmuhaber takdîm olundu.

Fî 3 Muharrem sene 1262

Mâbeyn-i Hümâyûn taraf-ı eşrefinden li-ecli'l-fesh Darbhâne-i âmire'ye vârid olan zikri atî eşyâ-yı murassa'âtın teslîm olunduğunu mübeyyin ilmuhaberidir.

Göğsü kırk sekiz adet pırlanta ile müzeyyen kebîr yıldız resimli ve yakası on üç adet vasat pırlanta ile müzeyyen yıldız resimli ve yen kapağı ortaları iki adet kebîr ve on altı adet sağîr siyah	Yaka tarafını iki adet ve kebîr bâtt resimli pırlanta elmâs ile müzeyyen ve dokuz adet ufak yıldız resimli ve yirmi adet vasat ve sağîr pırlanta ile müzeyyen bayrak resimli ve etrafı pırlanta ile
--	---

çuka kurma setrî 1 aded	müzeyyen sırma işlemeli siyah çuka hırvânî 1 aded
Vasat ve sağîr pırlanta ile müzeyyen zülf-i arûsî resimli ve hurde pırlanta elmâs ile müzeyyen altın zincirli kebîr hırvânî kopçası 1 aded	Vasat ve sağîr pırlanta ile müzeyyen hırvânî kopçası 6 aded

Bâ-emr u irâde-i seniyye-i şâhâne bâlâda muharrer pırlanta ile müzeyyen bir aded setrî ve bir aded hırvânî kopçaları fesh olunup müceddeden resm-i âhar i‘mâl olunmak üzere kuyumcubaşı Hoca Bogus kullarına teslîmen Darbhâne-i âmire'ye irsâl buyurulmuş olmağla mücebince teslîmini müş‘ir ilmuhaberî verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ber-minvâl-ı muharrer eşyâ-yı mezkûre li-ecli'l-fesh teslîm-i Darbhâne-i âmire olunmuş olduğunu mübeyyin Mabeyn-i Hümâyûn tarafına işbu ilmuhaber verildi fî 9 M. sene 1262

Laciverd mina üzerine som pırlanta ile müzeyyen meşin hunili vasat ve sağîr pırlanta elmâs ile müzeyyen som pırlanta kabzalı ... ma‘mûl sazlı mükesserân
1 aded

Bâ-emr u irâde-i seniyye-i şâhâne bâlâda muharrer pırlanta ile müzeyyen bir aded ... fesh olunup müceddeden bir kabza kılıç i‘mâl olunmak üzere kuyumcubaşı Hoca Bogus kullarına teslîmen Darbhâne-i âmire'ye bâ-ilmuhaber irsâl buyurulmuş olmağla mücebince teslîmini ilmuhaberî verilmeği fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ber-minvâl-ı muharrer mezkûr mükesserân? kılıç i‘mâl olunmak üzere li-ecli'l-fesh teslîm-i Darbhâne-i âmire olunmuş olduğunu mübeyyin işbu ilmuhaber tahrîr ve takdîm olundu fî 7 S. sene 1262

Mor çuka üzerine etrafi deve-kârı bayrak ve kebîr şükûfelerin ortalarında on beş elmâslı cem‘an otuz dört yafta ve vasâtı şükûfelerinde altışar elmâslı otuz ve hurda bayraklarında altı ve beş ve dörder elmâslı cem‘an yüz elli sağîr yafta ve köşeleri uçlarında dokuz ve sekiz elmâslı sağîrce ikişer yafta ve ön ardhâneleri uçlarında ikişer yafta ve dûn-kârı güneş resim dört köşe el çuka zühâlî kılâbdan gaytanlı şaparak gâşiye 1 aded	Mor çukalı samur-kârı post-sûrî? gâşiyeden sökölüp Darbhâne-i âmire'ye teslîm olunan yafta 4 aded
--	---

Bâ-emr u irâde-i seniyye-i hazret-i şâhâne bâlâda muharrer bir aded gâşiye ve dört aded yafta li-ecli'l-fesh ber-müceb-i ilmuhaber kuyumcubaşı Hoca Bogus

kullarına Darbhâne-i âmire'ye irsâl buyurulmuş olmağla mücebince teslîmini müş'ir ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ber-minvâl-ı muharrer gâşiye ve yafta-i mezkûr li-eclî'l-fesh teslîm-i Darbhâne-i âmire olunmuş olduğunu mübeyyin Mabeyn-i Hümâyûn taraf-ı eşrefe işbu ilmuhaber tahrîr ve takdîm olundu fî 16 Ra. sene 1262

<p>Neftî çuka üzerine serâpâ sumamlı? zer-dûz-kârı tavîl bayrakların be-her dalının ortasında sekiz ve dokuz ve onar elmâslı üç gül ve etraflarında zer-dûz-kârı birer elmâslı zekiz gül ve bir dalının ortasında ve zîrinde otuz bir elmâslı ikişer saksı ve ön köşe dallarının ortasında bazen sekiz ve dokuz ve onar elmâslı on üçer ve ard etekleri dallarında kezâlik on beşer gül ve bâlâlarında altışar taşlı birer gül ve zer-dûz-kârı on dört güllerinde üzerlerinde birer elmâs ve bunlardan mâ'adâ ba'zı mahallerine doksan yedi tek taş serpmeye ziyâdesi olduğu bu def'a dûrda tebeyyün etmiş olan al çuka zehli kılâdan örme gaytanlı şaprak gâşiye 1 kıt'a</p>	<p>Siyah çuka üzerine sumamlı? yekpâre zer-dûz-kârı müteharrik saz ve gül resimlerinin üzerlerinde ba'zen yirmi sekiz ve ba'zen otuz ve kâh otuz beşer elmâslı cem'an yirmi dört kebîrce ve on ikişer ve on üçer elmâslı yirmi iki vasâtına saksı resim bayrak ve onar elmâslı yirmi dört gül ve zer-dûz-kârı dalların güllerinde sekiz elmâslı sağîrce altmış gül ve birer elmâslı yirmi iki yıldız ve ön köşe dallarının kebîr güllerinde yirmi altı ve otuz ikişer elmâslı ve ard köşelerinin kebîr güllerinde kırk sekiz ve elli ikişer elmâslı ikişer bayrak ve on yedişer elmâslı beyaz resim birer gül ve dört dalın yarımı resim üçer adet bayraklarında yüz elli iki elmâs ve arka ve ön köşe dallarında on ikişer elmâslı sağîrce bayrak ve dört dalın üzerlerinde olan altmış altı sağîr ve kebir güllerinde beş yüz otuz sekiz elmâs ve ard köşelerinde on ikişer elmâslı birer bayrak ve birer taşlı on altı yıldız ve al çuka zehli ve sarı kilebdân şeridli şayrâk gâşiye 1 kıt'a</p>
---	--

Bâlâda muharrer iki aded gâşiye fesh olunup müceddeden resm-i âhar i'mâl olunmak üzere kuyumcubaşı Hoca Bugos'a teslîmen ber-müceb-i memhûr sened Darbhâne-i âmire'ye irsâl buyurulmuş olmağla mücebince teslîmini mübeyyin ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup ber-minvâl-ı muharrer gâşiye-i mezkûr la li-eclî'l-fesh teslîm-i Darbhâne-i âmire olmuş olduğunu mübeyyin İstanb-ı âmire müdîri atûfetlü ağa hazretleri tarafına işbu ilmuhaber verildi fî 7 Z. Sene 1262

Tirşe rengi çuka üzerine serâpâ zer-dûz-kârı ve elvân kadifeli palanın başlık ve elenerek ve boğaz altında yirmi sarı sırma püskül ve göğüslüğü ve palanı serâpâ zer-dûz-kârı işlemeli ve palanın ard ve ön hânesi yekpâre zer-dûz-kârı ve elvân kadifeli

yaprak ve g lleri dolaşdırma saz ve sığır postunun üst tarafı işlemeli üç resim ve al ve som kirpi saçaklı palan.

Fistan:

1 aded.

5 aded. Evsâf-ı mezkûr üzere al ve m t ve turuncu ve kurşun  ve göz ukalı

2 aded. Evsâf-ı mezkûr üzere mor ukalı

2 aded. Al uka üzere

10 aded.

Bâlâda muharrer on kıt'a palan fesh olunmak üzere kuyumcubaşı Hoca Bugos'a teslîmen ber-m ceb-i sened Darbhâne-i  mire'ye irsâl buyurulmuş olmağla m cebince teslîmini mübeyyin ilmuhaberi verilmek fermân buyurulmağın m cebince kayd olunup ber-vech-i muharrer palan-ı mezkûrlar li-ecli'l-fesh teslîm-i Darbhâne-i  mire olunmuş olduğunu Istabl-ı  mire müdîri atûfetlü ağa hazretleri tarafına işbu ilmuhaber tahrîr ve i't  olundu f  7 Z. Sene 1262